

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošti št. 11842. Praha čisto
78 180. Wien št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5 Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13 Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3 Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarihu

POSET PREDSEDNIKA VLADE PETRA ŽIVKOVIČA

Ljubljana, 9. novembra
Danes prispe v Ljubljano predsednik kraljevske vlade g. Peter Živković v spremstvu odličnih članov svoje kabineta. Njegov obisk je zaključek obširne akcije, ki jo je izvedla vlada v zadnjih tednih in katere cilj je bil, da se vzpostavijo čim najbližji stiki med režimom in narodom. Naravno je, da je moral šef vlade, ki je preobložen z važnimi državnimi posli, izvedbo te akcije v glavnem prepustiti svojim ministrom in da se je mogel neposredno angažirati le v izrednih primerih. Znak posebne pažnje naši banovini in njeni prestolnici Ljubljani je, da prihaja predsednik Živković k nam osebno in da želi osebnega kontakta z ljudmi in osebnega spoznanja razmer v naših krajih. To ne znači le odlikovanja za našo ožjo domovino, temveč dokazuje tudi, koliko važnost pripisuje vodilni državnik Jugoslavije razvoju in napredku jugoslovenske misli in narodne konsolidacije med slovenskim delom jugoslovenskega naroda.

Vest o prihodu g. Živkovića je bila v vseh narodnih krogih sprejeta z velikim veseljem in zadoščenjem. Najširši sloji prebivalstva, ki iskreno narodno čutijo, se radujejo prilike, da pozdravijo v svoji sredi moža, v katerem spoštuje in čuti vsa Jugoslavija prvega pomočnika našega velikega kralja pri izvrševanju dela za preporoditev in konsolidacijo naroda in države, državnika, katerega udanost veliki ideji in katerega živa energija sta najboljša poroka srečne izvršitve kraljevega jugoslovenskega programa.

Predsednik Živković ostane v naši narodni zgodovini ena najmarkantnejših osebnosti. Ko ga je kralj 6. septembra poklical, da mu poveri ogromno, odgovornost polno nalogo, se je general Živković odzval ne le kot discipliniran vojak, temveč kot človek moralnega poguma, ki se je v onem usodnem trenutku zavedal, da prevzema nase historično odgovornost in da bo od njegovega dela v mnogem odvisna usoda vsega naroda. Ta njegova odločnost mu ostane nepozabljena in uspešno delo, ki ga je že dosedaj izvršil, mu je ustvarilo med ljudstvom zaklad zaupanja, ki je najbolji porok, da bo velika kraljeva zamisel izvedena do srečnega konca.

Slovenski del naše domovine je bil od nekdaj po svojih najboljših možeh domačija jugoslovenske misli. Obutek, da nam le državno in narodno edinstvo more osigurati življenje in napredek, je tu pri nas od nekdaj globoko zasidran v srcu naroda. Nobeni separatistični atavizmi niso mogli trajno nadvladati nad instinktom naroda, ki se vedno znova zmagovito probije skozi vse ovire. Navzočnost predsednika prve jugoslovenske vlade, obisk izvrševalca čistega jugoslovenskega programa se bo — to mirno rečemo — pretvoril v občo narodno manifestacijo za narodno idejo in bo dal vsem poštenim narodnim ljudem priliko, da izrazijo s svojim pozdravom g. Živkoviću svojo odločno voljo za složno sodelovanje pri velikem delu prerogiranja.

Narodno in državno edinstvo niso le lepe besede in niso le predmet za teoretične diskusije. Bistvo je njihova realna vsebina. Jugoslovenski narodni program znači enakost in enakopravnost ne le vsakega individua kot državljan, temveč enakost in pravice in dolžnosti vseh delov naroda, pa naj se razlikujejo po plemenu ali po kraju ali po veri. Jugoslovenstvo znači solidarnost v gospodarskih, socialnih in kulturnih težnjah, solidarnost, ki edina more ustvariti zadovoljstvo malega človeka, to je ogromne večine našega naroda. Jugoslovenska ideja nas končno na zunanji družbi v nerazrušno enoto, ki edina more biti garancija zmagovite obrambe naše narodne eksistence in ki edina nam daje dostojen prostor med ostalimi narodi sveta. Zato je od zmagite ideje odvisna vsa naša bodočnost in delo za popolno uresničenje jugoslovenskega programa je najvišja dolžnost vsakogar, ki se zaveda zgodovinskega časa, v katerem živimo. Strankarska in kulturna raznolikost v naši ožji domovini je v prošlih dobah onemogočala sistematično delo za narodni napredek. O raznih več ali manj pomembnih gospodarskih, kulturnih ali socialnih vprašanjih ne bomo nikdar vsi enega mišljenja. To danes ni čas za take difference, danes je doba, ko je treba vsa druga vprašanja postaviti na stran in zbrati vse sile za izvedbo osnovne ideje našega naroda in njegove države. Edina stranka je narod — eius res agitur. Iskreno želimo, da bi navzočnost pred-

Predsednik vlade g. Peter Živković
v svoji uniformi kot komandant kraljeve garde

sednika vlade in njegov svetel primer bila odločilnega pomena za združitev vseh iskrenih narodnih ljudi tudi v naši banovini, da se Slovenci v polni meri uveljavimo kot pozitiven in konstruktiven faktor pri izgradbi Jugoslavije in da s tem tudi zasiguramo legitimne interese naše ožje domovine. Pod vodstvom predsednika Živkovića se zbira danes okrog vzvišene osebe ljubljenskega kralja in vrhovnega voditelja naroda vse, kar dobro misli in hoče. Njegova oseba je Srbom, Hrvatim in Slovincem garancija napredka vseh delov naroda, ker mu je zvezda vodnica absolutna vdanost kralju, domovini in jugoslovenski ideji, ki jo globoko umeva kot idejo narodne solidarnosti, gledajoč z enako ljubeznijo na vse kraje in na vse sloje naroda in stremeč k visokemu cilju, da vsak Slo-

venec, Hrvat in Srb s ponosom in zadovoljstvom more reči: vsa Jugoslavija je moja, vsak jugoslovenski kraj mi je domovina, vsemu narodu sem sin! Uverjeni smo, da smejo posebne težnje in težave naše banovine, povzročene po njem socialni strukturi, računati na polno razumevanje predsednika Živkovića, ki se v naših krajih počuti kakor med svojimi in ki dobro ceni vrline slovenskega dela naroda in njegovo sposobnost v gospodarskem, socialnem in kulturnem pogledu. Izrekajoč predsedniku Živkoviću v naši beli Ljubljani iskreno dobrodošlico vemo, da dajemo izraza čuvstvom vsega naroda, ki ga poln zaupanja in spoštovanja pozdravlja v svoji sredi kot moža, s katerega imenom bo trajno vezana velika era preporoda Jugoslavije.

Iz duš in src — jeklena moč Jugoslavije

Po naših vaseh so lepši časi. Na obrazu kmeta, obrtnika in trgovca vidiš zadovoljstvo, da v naše lepe domačije prihaja politični mir, da se sovraštvo umika prijateljski ljubezni in medsebojnemu spoštovanju. Do veljave prihaja tradicionalni smisel naše vasi za lepo vzajemno skupnost, v kateri je kmet kmotu brat, vedno pripravljen pomagati, svetovati, tolažiti. Stara sovrastva, ki datirajo iz časov politične nervoznosti in nestrpnosti, se izgajujejo, sklepajo se trdnje prijateljstva. V mirno razpoloženje duš po naših vaseh je vsajena ponosna zavest: vsi smo eno, hočemo biti eno, neposredno z nami je kralj in on nam bo storil samo dobro!

Verna vdanost, zaupljivost in politična razsodnost našega selskega prebivalstva je notorična. Zato morda kraljev manifest in vse, kar je njemu sledilo, ni nikjer učinkovitejše in pri-

srčneje vplivalo kakor ravno po naših vaseh. Glas src in tihih skritih davnih misli je dobil zvočen izraz: hvala Bogu, da pride mir, ker le v miru je možno trezno in uspešno delo! Naš kmet, podeželski trgovec ali obrtnik niso borbenih narav. Naravni smisel za svobodo izzove v našem podeželskem človeku krepko borbenost šele takrat, ko zasluti, da je nad njim izvajal pritisk te ali druge narave. Pri takih lastnostih so kmet, trgovec in obrtnik v vaseh in v podeželskih trgih in mestih težko nosili breme političnih borb, političnih nedemokratskih izrodov, demagogije in izrabljanja najnižjih instinktov. Ponos zdravega podeželskega človeka je sila trpel, ko je le prepogosto moral kloniti pred moralnim ali materialnim nasiljem onih, ki so se v političnem boju posluževali teh metod in hoteli v podeželskem človeku imeti slepo pokorno ovco proti njegovemu

lastnemu prepričanju. Dasi je naš človek dela in trpljenja po polju, v delavnici ali trgovini poln smisla za javno življenje in rad uveljavlja svoj vpliv pri ureditvi javnih zadev, je vendar v temnem ozračju preteklih let izgubljal smisel za vse, kar se ni neposredno tičalo njegovega lastnega interesa. Celo smisel za ureditev državnega življenja je gineval, kar so demagogi zopet izrabljali in tirali človeka, ki je bil po svojem zdravem prirodnem instinktu sicer verno vdan državi, stran od države v partikularizem. Pri tem je trpela enotna državna misel, popuščala je požrtvovalnost za državo in za enotne skupne interese. Zlasti naš kmet je skrajno državotvoren element, njegova vera v potrebo enotne in močne Jugoslavije je neomajna ter je kljub vsem političnim viharjem, ki so se v to enotnost zaganjali, vedno ostala živa na dnu srca. Naš kmet je bil vržen v davšno razdvojenost: v srcu je ljubil državo, a to ljubezen so mu kvarili oni, katerim je ureditev države zapal.

Skromnost diči našega kmeta. Ta skromnost je njegov ponos. Skromen je naš obrtnik in trgovec. Zavest, da žive skromno in pošteno, da je trdo delo njih vsakdanji kruh, je priznan ponos naših ljudi. Ta ponos je svet in nedotakljiv. Gorje mu, kdor bi ta dragoceni zaklad značaja našega človeka le z rahlo senco zatemnil! Človek zre vse, postane tih in si ustvarja sodbo. Naš človek hoče, da je priznana njegova delo, hoče videti resno brigo, da mu skromno in težko življenje ne postane neznosno. On hoče biti državljan v najčistšem pomenu besede. Biti državljan v tem pome-

nu besede je za nas najvišji ponos. In ta ponos se v našem kmetu utrjuje, ker mu je dano upanje, da bodo njegove socialne in gospodarske nepravilnosti stalno predmet največje pozornosti države in vlade.

S kmetom živi naš obrtnik in trgovec; ti interesi so medsebojno tesno povezani, zato je tudi njih upanje skupno. Ne smemo varati samega sebe in priznati moramo: naš kmet preživlja strašno krizo! Cene poljskim pridelkom padajo, živina nima cene, gozdovi kažejo svojo izsekano goloto, denarja nikjer. Industrijski predmeti pa so stalno v visoki ceni. Odvišne kmečke delovne sile ne dobe delovnih prilik. Obrtnik in trgovec sta v svojem materialnem položaju odvisna od gospodarske moči kmeta. Kmet slab, vsi trije slabi. Naravajo je zato, da vsi trije s skrbjo čitajo plačilne naloge davčnih uradov in se tolažijo zanašajo na uvidevnost vlade, da davčna bremena olajša. To olajšanje je najučinkovitejša pot k ublažitvi krize v našem podeželskem gospodarstvu. Tu je skrita duša podeželja. Jugoslavija hoče imeti duše, ker le duše so vdan v zveste.

Deset tisoči in deset tisoči oči skrbnih in v delu osivelih očetov po doželi gledajo v belo Ljubljano in upajo, da se v Ljubljani, ko se v njeni sredi mudi predsednik vlade, govori o ljubezni podeželja do države in kralja, pa tudi o trpljenju in skrbih tega podeželja. To upanje kuje iz src in duš našega kmeta, trgovca in obrtnika jekleno moč ljubljene nam Jugoslavije. Vemo, da bo upanje postalo resnica. Kraljeva beseda in velika volja ter energija njegovega prvega zaupnika sta jim porok za to.

Tudi delavstvo hoče močno državo

Pozdrav delavstva predsedniku vlade ob njegovem prvem službenem prihodu v Slovenijo

V svoji sredi pozdravljamo predsednika vlade. To je prvič, da slovensko službeno poseti najvišji predstavnik državne uprave; sedaj je v osebi tega predstavnika združena tudi državna zakonodajna moč. Zato je ta visoki poset dvojne važnosti v pogledu potreb državne administracije in zakonodaje z ozirom na posebno socialno-gospodarsko strukturo dravske banovine.

Državno krmilo vodi krepka in previdna roka kralja; duh vseh, katerim je usoda države in naroda izročena v obrambo in varstvo, je prežet odločne volje, ustvariti v državi mirno, notranje duševno edinstvo, naslonjeno na gospodarski napredek ter na socialno-materialno zadovoljnost naroda.

Visoki obisk gospoda predsednika vlade je eden zunanjih znakov te volje, podčrtanje zavesti odgovornih in odločnih činiteljev, da je treba vzporedno z vzgajanjem jugoslovenske duševne miselnosti *budno paziti na socialne, gospodarske in kulturne potrebe naroda, ter narod tako utrjevati v močnem prepričanju, da mu je ključ do rešitve najnujnih življenjskih problemov le v jugoslovenskem duševnem občestvu, izraženem v enotnosti naroda in države, v socialni pravičnosti in v enakopravnosti vseh državljanov in vseh pokrajin. Gospod predsednik roče s svojimi ministri videti in slišati naše srčno občuteno veselje nad zmagovitim pohodom jugoslovenske misli — prišel pa je tudi, da vidi naše potrebe in želje in da sliši predloge, kako naj se poglobi in utrdi jugoslovenska miselnost in vrstah celotnega ljudstva dravske banovine.*

Dravska banovina ima svojo prav posebno socialno-gospodarsko strukturo. Tu prevladuje element malega človeka: pridnost delavca, skrbnost in solidnost trgovca in obrtnika, poštenost in vestnost uradnika. Skromnost in udanost malega kmeta. Življenjske potrebe ljudstva zahtevajo industrializacijo zemlje ter živahnosti prometa in trgovine. V tej množici malih eksistenc prevladuje element delavstva, katero mora zato biti objekt posebne skrbnosti in pažnje. Naš delavski problem prav tesno sega v probleme naših kmetijskih družin, v gospodarstvo kmetijskih občin. Naše delavsko vprašanje zato ni razredno vprašanje po vzorcu industrijskih držav. Socialna zaščita delavca meče svojo blagodejno senco tudi na zaščito kmeta. Omenim samo, da morajo danes bremena starostne preskrbe delavca v pretežni meri nositi kmečke občine, v katerih se od starosti oslabil delavec, kot čia pristojen, vrača iz mest in tovarnen.

Ko je naš kralj s svojim namikom od 6. januarja pretrgal s preteklostjo in nam prižgal nove zarje lepše

bodočnosti, je bilo zlasti delavstvo upravičeno, da je ta zgodovinski čin pozdravilo s srčno simpatijo. Kjeti korupten in nesposoben parlamentarizem z divjimi političnimi strastmi, katere so se izražale v brezobzirnem uveljavljanju močnejšega in to v vseh panogah in prilikah življenja, je najnevarnejše ogražal ravno delavske socialne pridobitve, potrebe in želje. Zato je delavstvo pozdravljalo dan, ko so njegove socialne potrebe prisle pod zaščito samega kralja. Delavstvo mora danes z zadovoljstvom ugotoviti, da so ostali brezuspešni vsi poskusi, ki so hoteli oslabilati delavsko socialno zaščito zakonodaj. Delavska zaščitna zakonodaja je ostala, ker je bila kraljeva beseda ne samo sveta, ampak tudi premišljena in v stvari samu ute meljena. Spominjamo se, kako je bilo v raznih resolucijah in predlogih podčrtavano, da treba delavsko zaščitno zakonodajo reformirati na slabše, češ da ona v znatni meri ovira gospodarski napredek. Kakor da bi pravična zaščita človeka mogla ovirati napredek človeške družbe! Izvrševalci kraljeve volje so se v teku let prepričali, da je bil gospodarski napredek brez poslabšanja socialne zakonodaje možen, saj je ta napredek vsepovsod viden, v kolikor nimajo nanj škodljivega vpliva izven volje in moči države izčrpi splošni pojavi gospodarskega življenja.

Mi hočemo, da so duše naroda udane zdravi jugoslovenski misli. Besede hitro v zraku izzvene. To naše hotenje je našlo razumevanje in podporo prizadevanj vlade, da bodi narod notranje duševno zadovoljen s tem, da vidi dobro, krepko in efektivno voljo, izboljšati njegov gmotni položaj, utrjevati pravno sigurnost, dvigati njegovo samozavest na ta način, da so vsi sloji in stanovi enakopravni in istočasno vsi enako vredni, da se dvigajo na vzgor po lestvi materijelne blagostanja in kulturne izpopolnitve.

Delavstvo more svoje težnje uveljavljati le preko svojih strokovnih organizacij, preko svojih zbornic; njegovim interesom služi samo eno ministrstvo. Privreda ima močnejša sredstva uveljavljanja zahtev in njenim neposrednim interesom služi nebroj materijelno močnih organizacij in ustanov, ona ima v vseh smereh jačja sredstva inicijativ, obrambe in zaščite. Zato je delavstvu zelo na tem leželo, da mu njegova obrambna sredstva ostanejo neokrnjena, da pridobe na avtoriteti in na možnosti inicijativnega uveljavljanja. Moč delavstva zlasti leži v moči in vplivu delavskih zbornic, v volji in v možnosti udeleževanja ministrstva za socialno politiko. V uspehih uveljavljanja teh ustanov in tega ministrstva vidi de-

Upravništvo: Ljubljana, Knafleja
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodilci: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha čisto
78.180, Viena št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafleja ulica 5 Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3 Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

POSET PREDSEDNIKA VLADE PETRA ŽIVKOVIČA

Ljubljana, 9. novembra
Danes prispe v Ljubljano predsed-
nik kraljevske vlade g. Peter Živko-
vič v spremstvu odličnih članov svoje-
ga kabineta. Njegov obisk je zaklju-
ček obširne akcije, ki jo je izvedla
vlada v zadnjih tednih in katere cilj
je bil, da se vzpostavijo čim najožji
stiki med režimom in narodom. Narav-
no je, da je moral šef vlade, ki je pre-
obložen z važnimi državnimi posli, iz-
vedbo te akcije v glavnem prepustiti
svojim ministrom in da se je mogel ne-
posredno angažirati le v izrednih pri-
merih. Znak posebne pažnje naši ba-
novini in njeni prestolnici Ljubljani
je, da prihaja predsednik Živkovič k
nam osebno in da želi osebnega kon-
takta z ljudmi in osebnega spoznanja
razmer v naših krajih. To ne znači le
odlikovanja za našo ožjo domovino,
temveč dokazuje tudi, koliko važnost
priznava vodilni državnik Jugoslavije
razvoju in napredku jugoslovenske
misli in narodne konsolidacije med
slovenskim delom jugoslovenskega na-
roda.

Vest o prihodu g. Živkoviča je bila
v vseh narodnih krogih sprejeta z ve-
likim veseljem in zadoščenjem. Najšir-
ši sloji prebivalstva, ki iskreno na-
rodno čutijo, se radujejo prilike, da
pozdravijo v svoji sredi moža, v kate-
rem spoštuje in čuti vsa Jugoslavija
prvega pomočnika našega velikega
kralja pri izvrševanju dela za prepo-
roditev in konsolidacijo naroda in dr-
žave, državnika, katerega udanost ve-
liki ideji in katerega živa energija
sta najboljša poroka srečne izvršitve
kraljevega jugoslovenskega progra-
ma.

Predsednik Živkovič ostane v naši
narodni zgodovini ena najmarkantnej-
ših osebnosti. Ko ga je kralj 6. sep-
tembra poklical, da mu poveri ogrom-
no, odgovornosti polno nalogo, se je
general Živkovič odzval ne le kot di-
scipliniran vojak, temveč kot človek
moralnega poguma, ki se je v onem
usodnem trenutku zavedal, da prevze-
ma nase historično odgovornost in da
bo od njegovega dela v mnogem odvis-
na usoda vsega naroda. Ta njegova
odločnost mu ostane nepozabljena in
uspešno delo, ki ga je že dosedaj izvr-
šil, mu je ustvarilo med ljudstvom
zaklad zaupanja, ki je najboljši porok,
da bo velika kraljeva zamisel izvede-
na do srečnega konca.

Slovenski del naše domovine je bil
od nekdaj po svojih najboljših možeh
domačija jugoslovenske misli. Obču-
tek, da nam le državno in narodno
edinstvo more osigurati življenje in
napredek, je tu pri nas od nekdaj glo-
boko zasidran v srcu naroda. Nobeni
separatistični atavizmi niso mogli traj-
no nadvladati nad instinktom naroda,
ki se vedno znova zmagovito probije
skozi vse ovire. Navzočnost predse-
dnika prve jugoslovenske vlade, obisk
izvrševalca čistega jugoslovenskega
programa se bo — to mirno rečemo v
naprej — pretvoril v občo narodno
manifestacijo za narodno idejo in bo
dal vsem poštenim narodnim ljudem
priliko, da izrazijo s svojim pozdra-
vom g. Živkoviču svojo odločno voljo
za složno sodelovanje pri velikem delu
prerojenja.

Narodno in državno edinstvo niso le
lepe besede in niso le predmet za teo-
retične diskusije. Bistvo je njihova
realna vsebina. Jugoslovenski narodni
program znači enakost in enakoprav-
nost ne le vsakega individua kot dr-
žavljan, temveč enakost v pravicah
in dolžnostih vseh delov naroda, pa
naj se razlikujejo po plemenu ali po
kraju ali po veri. Jugoslovenstvo zna-
či solidarnost v gospodarskih, social-
nih in kulturnih težnjah, solidarnost,
ki edina more ustvariti zadovoljstvo
malega človeka, to je ogromne večine
našega naroda. Jugoslovenska ideja
nas končno na zunaj druži v nerazu-
rušno enoto, ki edina more biti garan-
cija zmagovite obrambe naše narodne
eksistence in ki edina nam daje dostoj-
en prostor med ostalimi narodi sveta.
Zato je od zmage te ideje odvisna vsa
naša bodočnost in delo za popolno
uresničenje jugoslovenskega progra-
ma je najvišja dolžnost vsakogar, ki
se zaveda zgodovinskega časa, v kate-
rem živimo. Strankarska in kulturna
raznolikost v naši ožji domovini je v
prošlih dobah onemogočala sistematič-
no delo za narodni napredek. O raznih
več ali manj pomembnih gospodarskih,
kulturnih ali socialnih vprašanjih ne
bomo nikdar vsi enega mišljenja. To-
da danes ni čas za take difference, da-
nes je doba, ko je treba vsa druga
vprašanja postaviti na stran in zbrati
vse sile za izvedbo osnovne ideje na-
šega naroda in njegove države. Edina
stranka je narod — eius res agitur.
Iskreno želimo, da bi navzočnost pred-

Predsednik vlade g. Peter Živkovič
v svoji uniformi kot komandant kraljeve garde

sednika vlade in njegov svetel primer
bila odločilnega pomena za združitev
vseh iskrenih narodnih ljudi tudi v
naši banovini, da se Slovenci v polni
meri uveljavijo kot pozitivni in kon-
struktiven faktor pri izgradbi Jugo-
slavije in da s tem tudi zagotovimo
legitimne interese naše ožje domovine.
Pod vodstvom predsednika Živkovi-
ča se zbira danes okrog vzvišene ose-
be ljubljenskega kralja in vrhovnega vo-
ditelja naroda vse, kar dobro misli in
hoče. Njegova oseba je Srbom, Hrvat-
om in Slovincem garancija napredka
vseh delov naroda, ker mu je zvezda
vodnika absolutna vdanost kralju, do-
movini in jugoslovenski ideji, ki jo
globoko umeva kot idejo narodne so-
lidarnosti, gledajoč z enako ljubeznijo
na vse kraje in na vse sloje naroda in
stremeč k visokemu cilju, da vsak Slo-

venec, Hrvat in Srb s ponosom in za-
dovoljstvom more reči: vsa Jugoslavi-
ja je moja, vsak jugoslovenski kraj mi
je domovina, vsemu narodu sem sin!
Uverjeni smo, da smejo posebne tež-
nje in težave naše banovine, povzro-
čene po njeni socialni strukturi, raču-
nati na polno razumevanje predsedni-
ka Živkoviča, ki se v naših krajih po-
čuti kakor med svojimi in ki dobro ce-
ni vrline slovenskega dela naroda in
njegovo sposobnost v gospodarskem,
socialnem in kulturnem pogledu.

Izrekajoč predsedniku Živkoviču v
naši beli Ljubljani iskreno dobrodo-
lično vemo, da dajemo izraza čuvstvom
vsega naroda, ki ga poln zaupanja in
spoštovanja pozdravlja v svoji sredi
kot moža, s katerega imenom bo traj-
no vezana velika era preporoda Jugo-
slavije.

Iz duš in src — jeklena moč Jugoslavije

Po naših vaseh so lepši časi. Na
obrazu kmeta, obrtnika in trgovca vi-
diš zadovoljstvo, da v naše lepe doma-
čije prihaja politični mir, da se sovra-
štvo umika prijateljski ljubezni in me-
dsebojnemu spoštovanju. Do veljave pri-
haja tradicionalni smisel naše vasi za
lepo vzajemno skupnost, v kateri je
kmet kmetu brat, vedno pripravljen
pomagati, svetovati, tolažiti. Stara so-
vrvaštva, ki datirajo iz časov politične
nervoznosti in nestrpnosti, se izgaja-
jejo, sklepajo se trdnosti prijateljstva.
V mirno razpoloženje duš po naših va-
sah je vsajena ponosna zavest: vsi smo
eno, hočemo biti eno, neposredno z na-
mi je kralj in on nam bo storil samo
dobro!

Verna vdanost, zaupljivost in poli-
tična razsodnost našega selskega pre-
bivalstva je notorična. Zato morda
kraljev manifest in vse, kar je njemu
sledilo, ni nikjer učinkovitejše in pri-

srčneje vplivalo kakor ravno po naših
vaseh. Glas src in tihih skritih davnih
misli je dobil zvočen izraz: hvala Bo-
gu, da pride mir, ker le v miru je mo-
žno trezno in uspešno delo! Naš kmet,
podeželski trgovec ali obrtnik niso
borbenih narav. Naravni smisel za svo-
bodo izhove v našem podeželskem člo-
veku krepko borbenost šele takrat, ko
zasluži, da je nad njim izvajen pritisk
te ali druge narave. Pri takih lastno-
stih so kmet, trgovec in obrtnik v va-
seh in v podeželskih trgih in mestih
težko nosili breme političnih borb, pol-
ni nedemokratičnih izrodov, dema-
gogije in izrabljanja najnižjih instink-
tov. Ponos zdravega podeželskega člo-
veka je sila trpel, ko je le prepogosto
moral kloniti pred moralnim ali ma-
terialnim nasiljem onih, ki so se v po-
litičnem boju posluževali teh metod in
hoteli v podeželskem človeku imeti
slepo pokorno ovco proti njegovemu

lastnemu prepričanju. Dasi je naš člo-
vek dela in trpljenja po polju, v delav-
nici ali trgovini poln smisla za javno
življenje in rad uveljavlja svoj vpliv
pri ureditvi javnih zadev, je vendar v
temnem ozračju preteklih let izgubljal
smisel za vse, kar se ni neposredno ti-
kalo njegovega lastnega interesa. Celo
smisel za ureditev državnega življenja
je gineval, kar so demagogi zopet iz-
rabljali in tirali človeka, ki je bil po
svojem zdravem prirodnem instinktu
sicer verno vdan državi, stran od drža-
ve v partikularizem. Pri tem je trpela
enotna državna misel, popuščala je
požrtvovalnost za državo in za enotne
skupne interese. Zlasti naš kmet je
skrajno državotvoren element, njegova
vera v potrebo enotne in močne Jugo-
slavije je neomajna ter je kljub vsem
političnim viharjem, ki so se v to eno-
tost zaganjali, vedno ostala živa na
dnu srca. Naš kmet je bil vržen v du-
ševno razdvojenost: v srcu je ljubil
državo, a to ljubezen so mu kvarili
oni, katerim je ureditev države za-
upal.

Skromnost diči našega kmeta. Ta
skromnost je njegov ponos. Skromen
je naš obrtnik in trgovec. Zavest, da
žive skromno in pošteno, da je trdo
delo njih vsakdanji kruh, je pri-
znan ponos naših ljudi. Ta ponos je
svet in nedotakljiv. Gorje mu, kdor bi
ta dragoceni zaklad značaja našega
človeka le z rahlo senco zatemnil!
Človek zre vse, postane tih in si
ustvarja sodbo. Naš človek hoče, da je
priznana njegova delo, hoče videti res-
no brigo, da mu skromno in težko
življenje ne postane neznosno. On ho-
če biti državljan v najčistejšem pome-
nu besede. Biti državljan v tem pome-

nu besede je za nas najvišji ponos. In
ta ponos se v našem kmetu utrjuje, ker
mu je dano upanje, da bodo njegove
socialne in gospodarske nepravilke stal-
no predmet največje pozornosti države
in vlade.

S kmetom živi naš obrtnik in trgo-
vec; ti interesi so medsebojno tesno
povezani, zato je tudi njih upanje sku-
pno. Ne smemo varati samega sebe in
priznati moramo: naš kmet preživlja
strašno krizo! Cene poljskim pridel-
kom padajo, živina nima cene, gozdo-
vi kažejo svojo izsekano goloto, de-
narja nikjer. Industrijski predmeti pa
so stalno v visoki ceni. Odvišne kmeč-
ke delovne sile ne dobe delovnih pri-
lik. Obrtnik in trgovec sta v svojem
materialnem položaju odvisna od gos-
podarske moči kmeta. Kmet slab, vsi
trije slabi. Naravajo je zato, da vsi tri-
je s skrbjo čitajo plačilne naloge davč-
nih uradov in se tolažilo zanašajo na
uvidenost vlade, da davčna bremena
olajša. To olajšanje je najučinkovitej-
ša pot k ublažitvi krize v našem po-
deželskem gospodarstvu. Tu je skrita
duša podeželja. Jugoslavija hoče imeti
duše, ker le duše so vdane in zveste.

Deset tisoči in deset tisoči oči skrb-
nih in v delu osivelih očetov po de-
želi gledajo v belo Ljubljano in upajo,
da se v Ljubljani, ko se v njeni sredi
mudi predsednik vlade, govori o lju-
bezni podeželja do države in kralja, pa
tudi o trpljenju in skrbih tega pode-
želja. To upanje kuje iz src in duš na-
šega kmeta, trgovca in obrtnika jekle-
no moč ljubljene nam Jugoslavije. Ve-
mo, da bo upanje postalo resnica. Kra-
ljeva beseda in velika volja ter ener-
gija njegovega prvega zaupnika sta
jim porok za to.

Tudi delavstvo hoče močno državo

Pozdrav delavstva predsedniku vlade ob njegovem prvem službenem
prihodu v Slovenijo

V svoji sredi pozdravljamo pred-
sednika vlade. To je prvič, da slove-
nijo službeno poseti najvišji predstavi-
nik državne uprave; sedaj je v osebi
tega predstavnika združena tudi dr-
žavna zakonodajna moč. Zato je ta vi-
soki poset dvojne važnosti v pogledu
potreb državne administracije in za-
konodaje z ozirom na posebno social-
no-gospodarsko strukturo dravske ba-
novine.

Državno krmilo vodi krepka in ore-
vidna roka kralja; duh vseh, katerim
je usoda države in naroda izročena v
obrambo in varstvo, je prežet odločne
volje, ustvariti v državi miselnost, no-
tranje duševno edinstvo, naslonjeno
na gospodarski napredek ter na socia-
lno-materijelno zadovoljnost naroda.

Visoki obisk gospoda predsednika
vlade je eden zunanjih znakov te vo-
lje, podčrtanje zavesti odgovornih in
odločnih činiteljev, da je treba vzpo-
redno z vzgajanjem jugoslovenske du-
ševne miselnosti budno paziti na so-
cialne, gospodarske in kulturne potre-
be naroda, ter narod tako utrjevati v
močnem prepričanju, da mu je ključ
do rešitve nujnih življenjskih proble-
mov le v jugoslovenskem dušnem
občestvu, izraženem v enotnosti nara-
da in države, v socialni pravičnosti in
v enakopravnosti vseh državljanov in
vseh pokrajin. Gospod predsednik ro-
če s svojimi ministri videti in slišati
naše srčno občutenje veselje nad zra-
govitim pohodom jugoslovenske misli
— prišel pa je tudi, da vidi naše po-
trebe in želje in da sliši predloge, ka-
ko naj se poglobi in utrdi jugoslov-
nska miselnost in v vrstah celotnega ljud-
stva dravske banovine.

Dravska banovina ima svojo prav
posebno socialno-gospodarsko struk-
turo. Tu prevladuje element malega
človeka: pridonost delavca, skrblost in
solidnost trgovca in obrtnika, pošte-
nost in vestnost uradnika. Skromnost
in udanost malega kmeta. Življenjske
potrebe ljudstva zahtevajo industria-
lizacijo zemlje ter živahnosti prometa
in trgovine. V tej množici malih eksis-
tenc prevladuje element delavstva,
katero mora zato biti objekt posebne
skrbnosti in pažnje. Naš delavski pro-
blem prav tesno sega v probleme na-
ših kmetijskih družin, v gospodarstvo
kmetijskih občin. Naše delavsko vpra-
šanje zato ni razredno vprašanje po
vzorcu industrijskih držav. Socialna
zaščita delavca meče svojo blagodejno
senco tudi na zaščito kmeta. Omenim
samo, da morajo danes bremena sta-
rostne preskrbe delavca v pretežni
meri nositi kmečke občine, v katere
se od starosti oslabele delavce, kot via
prijeten, vrača iz mest in tovarnen.

Ko je naš kralj s svojim namite-
stvom od 6. januarja pretrgal s pretek-
lostjo in nam prižgal nove zarje lepše

bodočnosti, je bilo zlasti delavstvo
upravičeno, da je ta zgodovinski čin
pozdravilo s srčno simpatijo. Ktjti ko-
rupten in nesposoben parlamentari-
zem z divjimi političnimi strastmi, ka-
tere so se izražale v brezobzirnem
uveljavljanju močnejšega in to v vseh
panogah in prilikah življenja, je naj-
nevarnejše ogražal ravno delavsko so-
cialne pridobitve, potrebe in želje. Zato
je delavstvo pozdravljalo dan, ko
so njegove socialne potrebe prisle pod
zaščito samega kralja. Delavstvo mo-
ra danes z zadovoljstvom ugotoviti, da
so ostali brezuspešni vsi poskusi, ki so
hoteli oslabilo delavsko socialno za-
ščitno zakonodajo. Delavska zaščitna
zakonodaja je ostala, ker je bila kra-
ljeva beseda ne samo sveta, ampak tu-
di premišljena in v stvari sami ute-
meljena. Spominjamo se, kako je bilo
v raznih resolucijah in predlogih pod-
črtavano, da treba delavsko zaščitno
zakonodajo reformirati na slabše, češ
da ona v znatni meri ovira gospodars-
ki napredek. Kakor da bi pravična
zaščita človeka mogla ovirati napre-
dek človeške družbe! Izvrševatelji kra-
ljeve volje so se v teku let prepričali,
da je bil gospodarski napredek brez
poslabšanja socialne zakonodaje mo-
goč, saj je ta napredek vesploviden,
v kolikor nimajo nanj škodljivega
vpliva izven volje in moči države
ležeči splošni pojavi gospodarskega
življenja.

Mi hočemo, da so duše naroda uda-
ne zdravi jugoslovenski misli. Besede
hitro v zraku izžene. To naše hotenje
je našo razumevanje in podporo pri-
zadevanj vlade, da bodi narod notra-
nje duševno zadovoljen s tem, da vidi
dobro, krepko in efektivno voljo, iz-
boljšati njegov gmotni položaj, utrje-
vati pravno sigurnost, dvigati njegovo
samozavest na ta način, da so vsi sloji
in stanovi enakopravni in istočasno
vsi enako vredni, da se dvigajo na
vzgor po lestvi materijelnega blago-
stanja in kulturne izpopolnitve.

Delavstvo more svoje težnje uve-
ljavljati le preko svojih strokovnih
organizacij, preko svojih zbornic; nje-
govim interesom služi samo eno mini-
strstvo. Privreda ima močnejša sred-
stva uveljavljanja zahtev in njenim
neposrednim interesom služi nebroj
materijelno močnih organizacij in
ustanov, ona ima v vseh smereh jačša
stanovja in iniciative, obrambe in za-
ščite. Zato je delavstvu zelo na tem le-
žeče, da mu njegova obrambna sred-
stva ostanejo neokrnjena, da pridobe
na avtoriteti in na možnosti iniciativ-
nega uveljavljanja. Moč delavstva zla-
sti leži v moči in vplivu delavskih
zbornic, v volji in v možnosti udele-
stevanja ministrstva za socialno po-
litiko. V uspehih uveljavljanja teh
ustanov in tega ministrstva vidi de-

lavstvo znak spoštovanja in važnosti njegovega stanu.

Nujni socialni problemi čakajo rešitve. Nujni so ti problemi predvsem zato, ker je potrebno, da delavstvo pride do mirnega prepičanja, da mu ni treba več stati na straži za očuvanje svojih socialnih pridobitev, temveč da more preiti h graditvi novega. Zaveš tega prepričanja more delavstvo sicer že imeti, ker so mu stalno v spominu predvsem zagotovila o uvedbi starostnega in invalidnega zavarovanja, da se s tem njegovo socialno zavarovanje izpopolni v dveh najvažnejših panogah, in ker ve, da vlada vztrajno delja na realizaciji tega zagotovila. Starostno in invalidno zavarovanje je brez dvoma najboljši prečica delavske želje in potrebe. Osnutek obrtnega zakona je izdelan in priznati je treba, da vsebuje mnogo koristnih modernih socialnih določb. V Sloveniji je posebnoma važna ureditev rudarskega zavarovanja za starost in onemoglost ter v

očigled stalnim krizam v rudniški ureditvi zavarovanja rudarjev za bresposelnost. Novi rudarski zakon ima tudi te probleme premakniti z mrtve točke. Mednarodne socialno-politične konvencije predstavljajo en del našega izseljeniškega problema. Tem konvencijam mora biti posvečena prav intenzivna pažnja. Vsi važnejši sloji imajo svoje lastne privilegirane banke. V korist delavstva bi bilo, ako bi se sredstva, ki se zbirajo od delavstva v njegove socialne svrhe, skoncentrirala, da bi bilo tako olajšano krepkejši in smotrenejši ustvarjanje socialnih dobrin za delavstvo. Problemi so važni in različni. Poleg dobre volje je potreben jasno začrtan sistem reševanja.

Delavstvo pozdravlja predsednika vlade. Ono hoče močno državo, imajo v Jugoslavijo, ter v njej vidi voljo in jamstvo za svoj socialno-gospodarski in kulturni napredek.

Razorožitvena komisija odklonila nemške predloge

Predlog za določitev datuma sklicanja splošne razorožitvene konference odklonjen - Zasedanje gospodarskega odbora DN

Zeneva, 8. novembra, s. Pripravljalna razorožitvena konferenca je danes odklonila nemške predloge za sklicanje splošne razorožitvene konference in določitev datuma sklicanja ter za znižanje kontingenta rekrutov pri vsakoletnih naborih.

Nemški predlogi so bili po daljši diskusiji odklonjeni od razorožitvene komisije, v kateri je zastopanih 32 držav. Za predloge so glasovali Nemčija, Rusija, Kitajska, Holandija, Švedska in Norveška. Grof Bernsdorf je nato izjavil, da pri nadaljnjih glasovanjih nima več interesa na tem, da bi se ločila aktivna in rezervna službena doba. Konvencija v tej obliki ne bi bila vredna črnila, s katerim bi bila napisana.

Lord Cecil je pristal na nemški predlog glede razlikovanja aktivne in rezervne službene dobe, izrazil se je pa proti določitvi letnega rekrutnega kontingenta. Italijanski zastopnik general de

Marini se je skliceval na to, da je že spomladi odklonil določitev letnega rekrutnega kontingenta in vključitev izvežbanih rezerv.

Zeneva, 8. novembra, p. Gospodarski odbor Društva narodov, ki se je sestel preteklo soboto, je sprejel nekaj važnih sklepov o veterinarskih vprašanjih, ki pa vendar niso taki, kakor so se pričakovali v raznih državah. V bistvu povsem priznavajo potrebo, da se jim prej ustvari mednarodne konvencije o trgovini za živino, je komite smatral v zvezi s sklepi, navedenimi v poročilih svojih veterinarskih strokovnjakov, da še ni napačil trenutke za revidiranje načrta o tem vprašanju. Po mnenju komiteja je prej potrebno bolje organizirati posamezne nacionalne veterinarske službe. Komite je bil soglasnega mnenja, da je ta organizacija v večjem številu držav je pomanjkljiva in daleč od tega, kakršna bi morala biti.

Aretacija predsednika sovjetov Rikova

Na zahtevo pristašev Stalina je odložil predsedstvo ter bil pretekli teden aretiran

Berlin, 8. novembra, s. O dejstvu, da so dosedanjega predsednika sveta ljudskih komisarjev Rikova nenadoma postavili popolnoma na stran, doznava »Vossische Zeitung« iz zanesljivega vira, da je pred 14 dnevi več vodilnih osebnosti desničarske in levičarske opozicije skupno poslalo Stalinu petico, v kateri zahtevajo radikalno izpremembo gospodarskega kurza sovjetske unije, ker bi sicer izbruhnila taka lakota, kakor je ni bilo niti v najtežjih časih vojnega komunizma. Duševna povzročitelja te petice sta bila baje Rikov in Buharin. Ta korak desničarske in levičarske opozicije je v Kremli vzbudil veliko vznemirjenje, zaradi česar so nastopili zelo ostro ter pri tem niso priznale niti Rikovu in Buharinu.

London, 8. novembra, d. Tu so se razširile vesti, da je bil Rikov, bivši predsednik sovjeta boljševiških narodnih komisarjev aretiran. To vest je objavil emigrantski list »Rulj«, ki izhaja v Berlinu. Potrjuje pa jo tudi drugi vir. Baje je poskušal Rikov še pretekle soboto zagovarjati svojo politiko na nekem velikem komunističnem zborovanju v Moskvi, kjer pa so ga pristaši Stalina izvižgali. Na tem shodu je bila tudi z veliko večino sprejeta resolucija, da naj Rikov odloži predsedstvo sovjeta narodnih komisarjev in da naj ga

vlada zaradi desničarskega delovanja aretira in pošlje v prognanstvo. Resolucija je bila poslana tajništvu komunistične stranke in izročena tudi Stalinu. Aretacija Rikova je razumljiva, če se pomisli, da so bili doslej že aretirani njegovi najbližji pristaši kot bivši odlični funkcionarji komunistične stranke, Buharin in Tomski. Sovjetska vlada še ni potrdila vesti o aretaciji Rikova, vendar pa je bil v komunističnih listih objavljen komunike, da je Rikov podal ostavko na predsedstvo sveta komisarjev in da je to mesto zasedel Siržof, bivši pomočnik komisarja za železnice. V zvezi s temi vestmi tudi poročajo, da je GPU preiskala stanovanje Buharina, Rikova in Tomskega.

Kmetje se upirajo

Varšava, 8. novembra, š. Dva seljaka iz Bele Rusije, ki sta včeraj pobegnila preko meje, pripovedujeta strašne stvari o borbi seljakov s sovjetskimi oblastmi zaradi kolektivizacije zemlje. V selu, iz katerega sta pobegnila, je 300 kmetov pretepolo oddelek policije, ki je došel, da izvede reforme v poljedelstvu. Seljaki so nato sklenili, da pobegnejo preko meje, ustavil pa jih je močan oddelek GPU, ki jim je to preprečil. Samo omenjenima dvema kmetoma se je posrečilo, da sta ušla.

Carigrajski patrijarh pozdravlja jugoslovenske pravoslavne vernike

Rezerviranost vrhovnega poglavarja grških pravoslavnih vernikov v vprašanju grško-katoliškega sporazuma - Visoko mnenje o patrijarhu Varnavi

Carigrad, 8. novembra, AA. Dvopisnik agencije Avala je bil sprejet v avdienco pri njegovih svetostih patrijarhu Fotiju II. Njegova svetost je odklonila vsako izjavo o grško-turški prijateljski pogodbi, in je odločno zanimal, da bi bil on pozdravljen tak pakt kot početek nove dobe v razmerju med obema državama, in to ne zaradi tega, da bi on tako mislil ali čutil, nego zato, ker vobče ni imel prilike o tem govoriti. Zavedajoč se svojega položaja kot duhovni poglavar pravoslavne cerkve, misli da ni umestno niti taktično, niti politično mešati se v vprašanja, ki so razmerja med Turčijo in Grčijo. Na vprašanje doplenika

agencije Avala o razmerju do bolgarske cerkve, je njegova svetost odgovoril, da je to razmerje povoljno.

Na koncu svoje izjave je NJ. svetost s posebnim poudarkom rekel: »Veliko spoštovanje in velik ugled uživa pri nas poglavar arabske pravoslavne cerkve NJ. svetost patrijarh Varnava, ki je pravi varuh pravoslavnih tradicij in predstavnik duhovne moči. Pozdravljam tem potom NJ. svetost in obenem želim s tem izreči pozdrav vsemu pravoslavnemu delu jugoslovenskega naroda, ki nas z njim vežejo čustva verske enotnosti in skupnega trpljenja.«

Polet »Do X«

London, 8. nov. AA. Zaradi slabega vremena je veleletalo »Do X« odgodilo svoj polet iz Amsterdama v Calshot pri Southamptonu. Za prihod »Do X« vlada v Angliji veliko zanimanje. Danes popoldne so bo ogledalo letalo po prihodu v Calshot približno 500 oseb, med temi tudi waleški princ.

Vihar opustošil ves otok

Saigon (Cochinchina), 8. novembra s. Strašen vihar je popolnoma uničil otok Pulo Gondor. Do sedaj je približno 100 mrtvih.

Angleško nemško zbliževanje

London, 8. novembra AA. Sročil je bil nemški general Kress von Kressenstein, ki je v svetovni vojni povlekel turški armadi v bojih proti angleški waleški diviziji v Palestini, gost častnikov te divizije.

V svojem govoru je Kress naglasil, da smatra povabilo na ta banket za dragocen prispevek k obnovitvi prijateljstva med Anglijo in Nemčijo. Vsa nemška armada in ogromna večina nemškega naroda z veseljem in hvalečnostjo sprejema ponujeno roko svojega bivšega sovražnika.

Waleški princ obišče Južno Ameriko

London, 8. novembra. AA. Waleški princ odputuje dne 15. januarja iz Liverpoola v Južno Ameriko. Potoval bo s parnikom »Oropesoc«. Po posetu Bermudov in Havane bo parnik nadaljeval pot skozi Panamski prekop do Valparaisa v Čilu. Od tu se princ odpelje v Buenos Aires z železnico, kjer bo otvoril britsko trgovsko razstavo.

Iz Argentine odputuje v Brazilijo z metorno ladjo »Alcantara« in dosepe 25. novembra v Rio de Janeiro, kjer ostane dva do tri tedne. V tem času bo princ posetil kraje, ki jih ni videl pri svojem zadnjem potovanju. Iz Rio de Janeira se vrne v Anglijo s parnikom »Arlanzac«. Dospel bo v Southampton 28. aprila.

Poplave v Franciji

Angers, 8. nov. AA. Reka Loire je zelo narasla in poplavlja dolino med Saumurom in Montjeanom. Prebivalci so bili prisiljeni, da takoj zapustijo domačije. Istotako poročajo, da je narasla reka Maina, poplavlja obrežje, vdrla v kleti in se pojavila ponekod tudi v ulicah.

Poljski pravoslavni sabor

Varšava, 8. novembra. AA. Dne 6. in 7. t. m. so bile pod predsedstvom pravoslavne metropolitane v Varšavi seje članov pripravljalne skupščine za svet cerkvenega sabora poljske pravoslavne cerkve. Vlado je zastopal načelnik oddelka za vero, ki se je udeležil debat. Po dobljenih poročilih, je material za sklicanje sabora že pripravljen in bo kmalu delo končano, tako da bo sabor mogel začeti z delom v decembru.

Komunistične demonstracije v Budimpešti

Budimpešta, 8. novembra. AA. MTI poroča, da je o priliki obletnice boljševiške revolucije skupina komunistov protestirala proti gotovim listom. Demonstranti so razbili nekaj oken na nekaterih tiskarnah. Policija je domonstrante razpršila in aretirala 32 mladeničev.

Zopet potres v Italiji

Rim, 8. nov. s. V Bariju in v več krajih Apulije so slični občutli močan potresni sunki, ki je trajal tri sekunde. V Spinazzoli je več hiš dobilo razpoke. Tudi v Cernigliu so občutili potresni sunki, ki pa ni napravil nobene materialne škode.

Norveška znižala obrestno mero

Oslo, 8. novembra AA. Norveška narodna banka je znižala obrestno mero od 4 in pol na 4 %. To je najnižja obrestna mera od l. 1898.

Španske volitve

Madrid, 8. novembra AA. Predsednik vlade Berenguer je najvil za tork sejo ministrskega sveta, na kateri bo definitivno določen termin za volitve.

Po ameriških volitvah

Washington, 8. novembra AA. Sedem vodilnih članov demokratske stranke, med temi bivši kandidat za predsedniško mesto Cox, bivši poslanik Dawes, bivši predsednik senata Robinson, bivši predsednik poslanske zbornice Garner, predsednik nacionalnega odbora Raskov, so objavili sočasno izjavo, o tem da hočejo sodelovati z republikanci. Ta kooperacija naj bi veljala rednemu poteku poslov. Hkrati se obvezujejo, da se bodo zavzeli za revizijo nove carinske tarife.

Aretacija komunistov v Rumuniji

Bukarešta, 8. novembra s. Poskusi komunističnih agentov pridobiti ob priliki obletnice ruske revolucije demonstracije, so se novost izkazovali. Policija je, da prepreči demonstracije, aretirala več oseb v Besarabiji, približno 100 v Černovicah in 47 v Bukarešti.

Aretacije v Braziliji

Rio de Janeiro, 8. novembra AA. Bivši minister za zunanje zadeve Mangabeira je bil aretiran.

Tudi ženske bodo morale v vojni London, 8. novembra s. V senacionalni publikaciji Kannworthyja »Nova vojna« se poudarja, da generalni štab še sedaj pripravlja vse, da se bodo v bodoči vojni priznale tudi ženske v vojaško službo. Publikacija pravi, da so ženske zlasti sposobne za zračno vojni.

Obsodbe indijskih nacionalistov

Karachi, 8. novembra AA. Sodišče je obsodilo 28 prostovoljcev civilne neposlušnosti, vsakega na 6 mesece zapora.

Bombay, 8. novembra AA. Redarstvo je zaprlo prostore omladinske lige, ki je bila včeraj razpuščena.

Kuhanje žganja iz koruze

Sarajevo, 8. novembra n. Nekateri seljaki so pričeli v okolici Sarajeva kuhati žganje iz koruze, čeprav je trošarina precej velika. Lotili so se tega posla zaradi nizke cene koruze.

Slovo ge. Balatkove od ljubljanskega odra

Včeraj, v soboto zvečer se je v opereti »Grof Luksemburški« poslovlila od našega odra ga. Balatkova, ker odhaja k svojemu soprogu g. Balatki, dirigentu brnske opere. Prepričani smo, da bo tudi tam prav kmalu s svojo priknopnostjo in svežostjo pridobila publiko zase.

Vloga Julije Vermont je bila torej, rečemo za sedaj, njena zadnja na domačem desku. Kot naivka uporabna kot živosrebrna igralna in mala, a prijetna pevka nam je v opereti vedno izredno ugajala ter nam podarila silno mnogo vesele zabave in prijetne ubranosti. Težko bo najti za njo domostila. Po prvem aktu so ji tovariši in prijatelji na oder prinesli celo goro cvetja in daril. Vedno žniva se je morala živo poskajemu občinstvu zahvaljevati, kar naj ji bo na njeni nadaljnji poti v bodrilo in dokaz, da je zapustila v Ljubljani mnogo oboževalcev njene gledališke umetnosti. Zelim ji tudi jaz v prijateljski državi na novem mestu, obilo uspeha!

Vaugoin priznava...

Zanimiv uradni komunike o oboroževanju socialističnega Schutzbunda - Ni res, res pa je...

Dunaj, 8. novembra, d. Kakor je bilo javljeno, je na nekem shodu v Simmeringu socialno - demokratski poslanec dr. Julij Deutsch trdil, da je bila spomladi l. 1926, nameravana kooperacija avstrijske zvezne vojske z republikanskim Schutzbundom, zaradi česar je tudi tirolski Schutzbund dobil orožje iz zalog zvezne vojske. Sedaj je objavila avstrijska zvezna vlada komunike, v katerem trdi, da sedanji kancelar Vaugoin kot vojni minister ni nikdar odredil dobave orožja tirolskemu republikanskemu Schutzbundu in da se taka dobava tudi ni nikdar izvršila. Kar se tiče sodelovanja Schutzbunda z zvezno vojsko, navaja uradni komunike pismo tedanjega vojnega ministra Vaugoina od 31. maja 1927 takratnemu zveznemu kancelarju dr. Seiplu, ki mu je bilo povod poročilo policijskega predsednika dr. Schobra o razgovoru s posl. dr. Deutschem v zadevi sodelovanja republikanskega Schutzbunda. V tem pismu na dr. Seipla pravi Vaugoin kot takratni vojni minister, da so bili razgovori referentov vojnega ministrstva s posl. dr. Deutschem in generalom Körnerjem informativnega značaja za parlamentarne komisije, ki imajo po zakonu pravico do vpogleda v vojno »dravo«. Taki razgovori so se vršili na njegovo pobudo 18. in 23. februarja 1926, in sicer o vojaškem položaju na Tirolskem ter Gradiškanskem, pri čemer pa ni bilo govora o pritegnitvi republikanskega Schutzbunda za kakšne vojaške namene. Uradni zapisnik ni bil sestavljen. Nadalje pravi Vaugoin da se sestane, ki je bil meseca decembra leta 1925, ne more pritežati k objavnim orientacijskim informacijam stalne parlamentarne komisije. Takrat se je mnogo govorilo o ogroženju Tirolske s strani Italije. Tirolska deželna vlada, ki se je resno bala fašističnega vpadu, je izdelala »sporazumno« s vsemi tirolskimi strankami našt, po katerem bi se pritegnile Heimwehr in slične organizirane formacije, med njimi tudi tirolski republikanski Schutzbund, v svrhu obrambe. Deželna vlada je zahtevala celo iz vojaških skladišč potrebni material, da bi mogla oborožiti vse civilne formacije. Vaugoin pravi, da je moral v sporazumu s zveznim kancelarjem dr. Ramekom pristati na načrt deželne vlade, ker ni hotel še bolj povečati vznemirjenja, in da ni mogel iz političnih razlogov zahtevati, naj se opusti pritegnitev republikanskega Schutzbunda.

Vaugoin pravi nadalje, da je dopustil razpravo o uporabi teh organizacij, obvezni dogovori pa niso bili sklenjeni in stvar tudi ni zabeležena v uradnih aktih. Razgovor o tej zadevi bi se imel nadaljevati v parlamentu. Da se je pa razpravljalo o tem tudi v socialno - demokratskem domu, je izvedel šele iz dr. Seiplovega pisma. V nadaljnjih izjavah pravi Vaugoin, da se vojaška vrednost republikanskega Schutzbunda, v kolikor se tiče discipline in oborožitve, ne more previsoko ceniti. Z notranje-političnega stališča pa povzroča republikanski Schutzbund veliko težko, da malenkostna prednost, ki bi jo nudila uporaba takih formacij pri kakšnih obmejnih zapletih, gotovo ne more opravičiti obstoja republikanskega Schutzbunda. Končno poudarja Vaugoin, da kot vojni minister absolutno ne oporeka razpustu republikanskega Schutzbunda, ki bi ga nasprotno samo pozdravil.

Uradni komunike zaključuje, da so s tem pismom zveznega kancelarja Vaugoina ovzrejene trditve dr. Deutsche. Zlasti je neresnično, kar je dr. Deutsch trdil o dozdvi oborožitvi tirolskega Schutzbunda iz voja-

ških skladišč. Kar pa je resničnega v njegovih izjavah, je dr. Deutsch zvedel v svoji lastnosti kot parlamentarni komisar.

Odgovor posl. Deutsche

Dunajski listi objavljajo tudi odgovor dr. Deutsche na ta komunike. Med drugim pravi: Ko je imel Mussolini svoj prosluli grozljiv govor proti Avstriji, se je moralo računati z vpadom fašističnih tolpa. Seveda so se vsi odgovorni krogi zavedali, da bi bila majhna in slabotna tirolska dežela proti kakemu vojnemu podjetju velike Italije brez obrambe. Obstojalo pa je mnenje, da se more v enaki meri braniti proti vpadom tolpa, kakor se je svoečasno branila proti vpadom tolpa na Gradiškansko.

Vodja vojaške uprave na Tirolskem polkovnik Hirsch se je prišel pogajati z vsemi samooobrambnimi formacijami, da bi si zagotovili njihovo sodelovanje pri obrambi pred vpadom fašističnih tolpa. Doktor Deutsch je 14. decembra 1925 sporočil zveznemu ministru Vaugoinu o tem ukrepu polkovnika Hirscha, kakor tudi, da je tirolski Schutzbund izjavil, da je za vodstvo takih pogajanj pristojna samo njegova centrala. Zato naj bi vojni ministerstvo imenovalo svojega zastopnika, ki naj bi se pogajal s predsednikom Schutzbunda, ako računa s sodelovanjem pri kakem eventualnem vpadu fašističnih tolpa. Nato se je vršil 21. decembra 1925 v prostorih republikanskega Schutzbunda na Dunaju razgovor med oficirji, določenimi od vojnega ministra in zastopniki republikanskega Schutzbunda. Dr. Deutsch poudarja, da o stvari z generalom Schnellerjem nikoli ni govoril, temveč samo s zveznim ministrom Vaugoinom. Vojno ministerstvo sta zastopala pri razgovorih v republikanskem Schutzbundu general Wittas in polkovnik Cless. Osrednje vodstvo republikanskega Schutzbunda pa so zastopali poslanec dr. Julij Deutsch, general v p. Teodor Kernner in Michael Virltler iz Innoosta.

O teh razgovorih je bil sestavljen tudi zapisnik. Poslanec Deutsch je izjavil takrat, da more Schutzbund postaviti na Tirolskem v prvem trenutku tisoč mož ter skrbeti tudi za obrat železnice, nadalje, da pričakuje potrebno orožje od vojaške uprave. General Wittas je izjavil, da je oborožitev mogoča, ker je na Tirolskem dovolj orožja za omenjenih tisoč mož. Seveda bi vojna uprava skrbela tudi za prehrano, tren itd. Govorjeno je bilo tudi o tem, da bi bil Schutzbund v slučaju potrebe pod vojaškim vrhovnim poveljstvom. Dne 5. januarja 1926 so se vršili o tem razgovori tudi s tirolskimi deželnimi glavarjem dr. Stumpfom, o čemer je bil poučen tudi sedanji vojni minister Vaugoin. Kasneje se je vršila tudi seja parlamentarne komisije za vojaško upravo, ki se je bavila s sodelovanjem obrambnih organizacij pri obrambi Tirolske.

Socialno-demokratska korespondenca poroča nadalje, da dokazujejo objavljeni dokumenti, da dr. Deutsch nikakor ni izvedel o zadevi kot parlamentarni komisar, temveč na ta način, da so se pristojni krogi zvezne vojske obrnili na tirolsko vodstvo Schutzbunda, to pa na osrednje vodstvo. Parlamentarna komisija se je še kasneje bavila z zadevo, ko so se odločili razgovori, če vršili med zastopniki avstrijske vojske, tirolske deželne vlade in Schutzbunda.

Zadnje priprave za avstrijske volitve

V novo zbornico bo izvoljenih 165 narodnih poslancev - Volitve se vrše v 25 volilnih okrožjih

Dunaj, 8. novembra. AA. Kakor znano se vrše jutri parlamentarne volitve v Avstriji. Prejšnji parlament je bil razpuščen 1. oktobra t. l. to je pol leta pred potekom njegove štiriletnje dobe.

Avstrijski parlament sestoji iz 165 narodnih poslancev, ki jih volijo v 25 volilnih okrožjih in sicer potom tajne neposredne in splošne volilne pravice. Aktivno pravico imajo vsi avstrijski državljani, ki so dopolnili 21 leto, med tem ko je prej veljal še zakon z aktivno volilno pravico od 20 leta dalje. Obvezna volilna pravica je samo v nekaterih deželah, kjer je glasovanje obvezno za deželne zore.

Jutri bodo volitve v avstrijski parlament in v deželne zore. Prejšnji parlament je imel 73 krščanskih socialistov, 71 socialnih demokratov, 12 venemcev, 9 članov kmečke zveze. Za jutrišnje volitve pa so postavljene sledeče liste: krščansko-socialna in helmwehrovska, deloma skupno, deloma ločene, lista Helmutbunda, socialnih demokratov, narodnega gospodarskega bloka, kmečke zveze (tako zvanega Schobrovskega bloka), demokratske stranke, centuma, narodnih socialistov (Hitlerjevcev), komunistov in Židov.

Število volilcev znaša 4.200.000, torej približno toliko kakor pri zadnjih volitvah leta 1927. V tem letu je glasovalo 91% vseh volilcev. Menijo, da bo ta odstotek letos večji, ker je politika v zadnjem času prešla vse sloje prebivalstva in je politizirano celokupno avstrijsko javno življenje. Od strank, ki so postavile svoje kandidate imajo izglede na uspeh le tri glavne stranke, in sicer krščanski socialisti, socialni demokrati in blok dr. Schobra. Ostale stranke so manjše, ki po obstoječem volilnem redu skoraj nimajo izgleda, da bi dobili prvi mandat, na podlagi katerega pridejo v poštev za druge mandate pri drugem štetju. Pri zadnjih volitvah je krščansko-socialna stranka dobila 1.756.761 glasov in 85 mandator, socialni demokrati 1.539.675 glasov in 71 mandatov, Landbund 230.157 glasov in 9 mandatov.

13 mandatov je bilo dodeljenih žele pri drugem štetju. Pri sedanjih volitvah nastopa Landbund skupno z venemci, s katerimi unalo dobiti del krščansko-socialnih glasov. Obenem z državnozbornskimi volitvami se vršijo tudi volitve v deželne zore. Kakor znano so koronki Slovenci sklenili pri državnozbornskih volitvah oddati svoje glasove krščanskim socialistem. Pri deželnozbornskih volitvah na utegnemo dobiti 1 ali 2 mandata. Kljub raznim govoricam o predstojčih pučih, se je volilna agitacija izvr-

šila brez večjih nemirov. Se danes na predvečer so se na Dunaju in v drugih mestih vršile baklade raznih strank. Ceste na Dunaju so polne raznih letakov, glasovnic itd., tako, da izgledajo, kakor bi zapadel sneg.

Nesoglasja v angleški vladi?

London, 8. novembra AA. Časopisje je poročalo o ostavki nekih članov angleške vlade. Listi so imenovali ministre Snowdena, Aleksandra, Wedgwooda in Benna. Politični krogi, ki imajo stike z vlado odločno zanikajo te vesti, zlasti glede zadnjih dveh ministrov. Glede Snowdena je znano, da njegova naziranja niso popularna in da je znaten del njegove stranke proti tem naziranjem. Če bi pa došlo do demisije, je verjetno, da zasede njegovo mesto predsednik strokovnih organizacij Graham.

Hmeljski trg

Zatec, 8. novembra, h. (Tedensko poročilo.) V zadnjem tednu je bila tendenca trgovine s hmeljem mirna in nespremenljiva. Iskal se je hmelj prve vrste in dobre srednje kakovosti. Za letošnji žateški hmelj se je plačalo za izbrani prvostari 550 do 600 Kč, za prvostari 500 — 550 Kč in za srednje dobre kakovosti 450 — 500, za srednje kakovosti 400 — 450 in za slabši hmelj 350 — 400 Kč za 50 kg brez promelne davka. Cenijo, da so od letošnje žateške letine prodane tri četrtine.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Priljubno stalno, dosti vedro in malo izpremenljivo, oblačno, toča blago. — Situacija včerajšnjega dne: Južno Evropo preplavljajo visoki barometrijski pritiski, ki se je zadnjih 24 ur precej ojačali. Na severnem delu kontinenta je pritisk nižji, ker prehaja preko njega več oddelkov barometrske depresije. Pritisk je narasel za 0,5 do 0,6 mm in sicer največ v srednjem, a najmanj v južnem Primorju. Jutranje temperature so splošno padle od 1 do 3 stopinje C. Nebo je bilo včeraj jutraj v severnih predelih poloblačno in splošno vedro, dočim je bilo v južnih predelih pretežno povsem oblačno. Vetrovi so bili včeraj jutraj v južnem Primorju s severa, dosti jaki na južnih otokih, drugače pa slabi, deloma pa je bila tudi tišina. Morje je bilo včeraj jutraj v južnem Primorju okoli otokov nemirno, ob jutra in gornjem Primorju pa valovito ali mirno. Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V Južnih Alpan malo izpremembe.

PRIHOD MINISTROV V LJUBLJANO

Včera so prispeli v Ljubljano gg. ministri dr. Srškić, Švegel in Sernec — Minister šverljuga pride danes skupaj s predsednikom vlade

Ljubljana, 8. novembra d. Z današnjim beograjskim brzovlakom ob 8.30 so prispeli v Ljubljano gg. ministri dr. Milan Srškić, inž. Dušan Sernec in dr. Ivan Švegel v spremstvu g. dr. Sve-

nov. S postaje so se gg. ministri odpeljali na bansko upravo.

Tam se je dopoldne vršila konferenca, ki je bila v glavnem posvečena pripravi za obisk predsednika vlade.

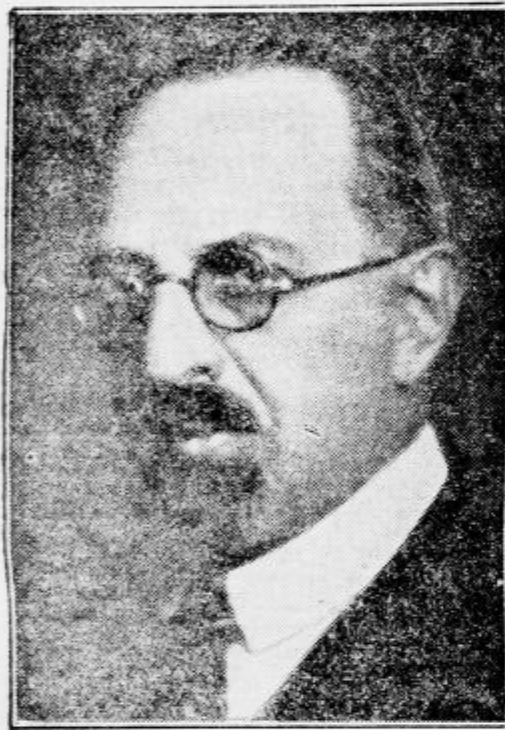
Opoldne je priredil minister Sernec na svojem domu intimen obed, na katerega se je poleg ministra dr. Srškića udeležilo več uglednih ljubljanskih oseb.

Popoldne so ministri napravili kratek izlet v okolico, zvečer pa so se od-

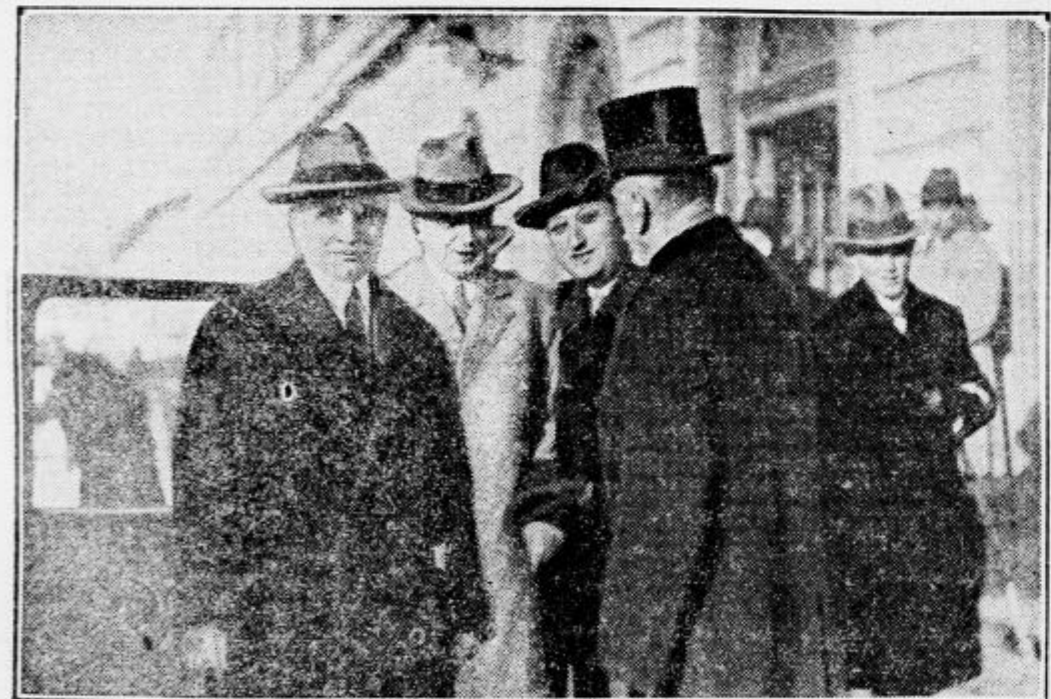
Dr. Milan Srškić, minister pravde

čistava Hodžere, šefa kabineta predsedništva ministrskega sveta, g. Todorovića, sekretarja kabineta predsedništva ministrskega sveta, in Nikole Radovića, predstavnika centralnega presbitorja. Ministre so na postaji sprejeli vršilec dolžnosti bana dravske ba-

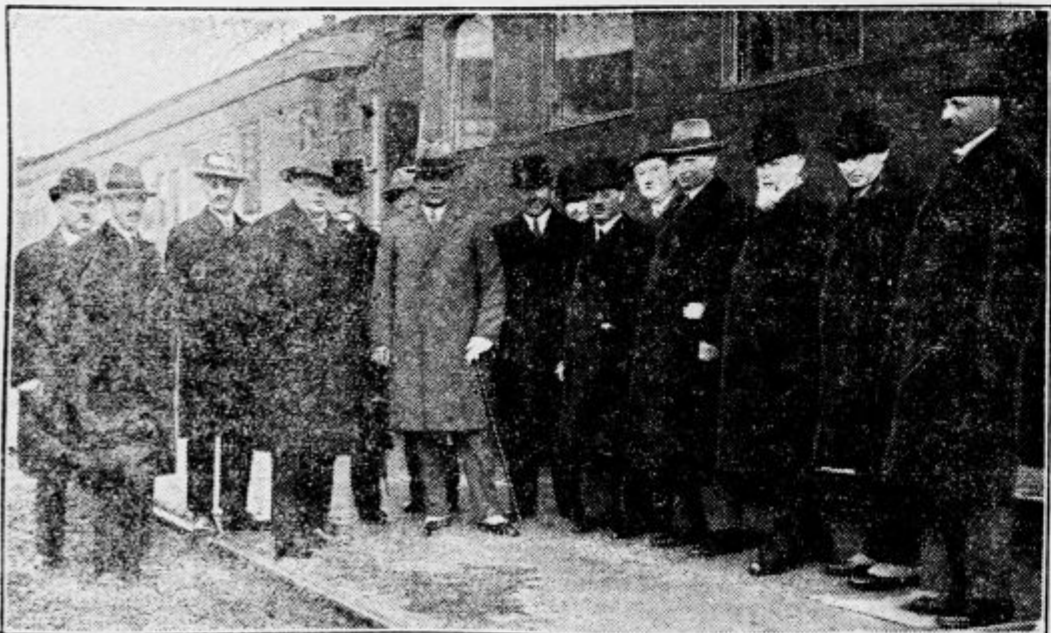

Dr. Stanko Šverljuga, finančni minister

novine dr. Otmar Pirkmajer z načelniki oddelkov, predsednik občine dr. Dinko Puc, direktor ljubljanske železniške direkcije dr. Jakob Borko, bivši ministri Ivan Hribar, dr. Albert Kramer, Ivan Pucelj in dr. Anton Sušnik, predsednik višjega deželnega sodišča Rogina in višji državni tožilec dr. Grasselli ter mnogo uglednih meščan-

Ministra dr. Srškić in dr. Švegel pred kolodvorom.

Sprejem gg. ministrov na ljubljanskem glavnem kolodvoru

Dr. Ivan Švegel, minister brez portfelja

zvali povabilu župana dr. Puca, ki je v hotelu »Slon« priredil intimno večerjo.

Danes dopoldne se ministri udeležijo sprejema predsednika vlade, s katerim ostanejo do ponedeljka v Ljubljani. Minister dr. Šverljuga prispe danes skupno s g. Živkovičem v Ljubljano.

Kakor znano, odpotujejo ministri v torek v Celje, odkoder se podajo v Maribor, Ptuj in Varaždin.

Istočasno s predsednikom vlade pozdravlja Ljubljana v svoji sredi tudi člane njegovega kabineta gg. ministra pravde dr. Milana Srškića, ministra financ dr. Stanka Šverljuga, ministra za šume in rudnike inž. Dušana Serneca in ministra dr. Ivana Švegla.

Ime ministra dr. Srškića je že davno popularno. Potomec stare bosanske rodbine je bil med vojno delavec v naši emigraciji, od uedinjenja sem pa ga skoraj stalno vidimo na vodilnih političnih in državnih mestih. Posebno odlično vlogo igra minister Srškić v novem režimu, kjer je najožji sotruden predsednika vlade. Veliko delo reformacije in izenačenja našega zakonodajstva je še posebno vezano z njegovim imenom. Minister Srškić je že od nekdaj tudi dober poznavalec naših slovenskih prilik, za katere kaže vedno kar največ razumevanja. Njegovo prisotnost v Ljubljani pozdravlja naša javnost s posebno simpatijo.

Minister financ dr. Šverljuga je znan

široj domovine kot prvovrsten finančni strokovnjak. S svojim dolgoletnim delovanjem na čelu enega prvih denarnih zavodov v Zagrebu si je pridobil največji ugled v gospodarskih krogih, ki so s posebnim zadoščenjem pozdravili njegov vstop v vlado. Njegovo delo za ureditev državnih financ je v polni meri utemeljilo zaupanje, ki mu ga je izkazal vladar, ter je tudi v širokem svetu dalo gospodarstvu naše države novega ugleda. Minister Šverljuga je izvrsten poznavalec naših krajev in ljudi, moč širokega obzorja in izredne delavnosti.

Ministra dr. Švegel in inž. Sernec sta naša ožja rojaka. Dr. Švegel je gorenjski rojak, katerega dolgoletno bivanje v diplomatski službi po vsem svetu in zlasti v Ameriki mu je dalo posebno široko pogleda in katerega energija je dragocena pomoč pri mnogih težkih in obsežnih poslih vlade. Inž. Sernec je rodom iz zelene Štajerske, bil je že opetovano minister, po 3. ok-

Inž. Dušan Sernec, minister za šume in rudnike

toberu je bil postavljen za bana Dravske banovine, pred kratkim pa je postal naslednik dr. Korošca v resoru za šume in rudnike.

Predsednik vlade na potu

Beograd, 8. novembra. Č. Nocoj je odpotoval z brzovlakom v Ljubljano predsednik vlade general Peter Živković v spremstvu finan. ministra dr. Šverljuga.

Prvo odlikovanje našega prestolonaslednika

Beograd, 8. nov. M. Kakor se domava, bo 11. t. m. na dan velikih svečanosti odkritja spomenika hvalnosti Franciji sprejet v avdijenci od Nj. Vel. kralja in Nj. Vis. prestolonaslednika Petra francoski minister za pokojnine Montplesier, ki bo prišel na čelu večje francoske delegacije na beograjske svečanosti. V tej avdijenci bo minister Montplesier izročil prestolonasledniku Petru veliki križ legije časti, s katerim ga je odlikovala francoska vlada. To bo prvo inozemsko odlikovanje, ki ga bo prejel naš prestolonaslednik.

Napredovanje učiteljev

Beograd, 8. novembra p. Z odlokom ministra prosvete so napredovali učitelji in učiteljice: v I/2 Angela Soršak z Bleda, Albin Lajovic iz Trčica, Ana Neubauer iz Gaborja (srez Dolnja Lendava), v II/2 Marija Učakar od Sv. Križa (srez Krško), Kristina Pinterič iz Trpkova (srez Murska Sobota), Greta Tut iz Zaloga (srez Kamnik), Terezija Šušterič iz Starega trga (srez Logatec), Marija Pepelnik-Petkovšek od Sv. Jurja (srez Senj), Angela Vode iz meščanske šole v Ljubljani in Sabina Meglič-Mešček z Jesenic.

Podelitev državljanstva

Beograd, 8. novembra p. Z odlokom notranjega ministrstva je bilo podeljeno naše državljanstvo dijaku Vladimiru Rizlju iz Ljubljane z domovinsko pravico v Beogradu.

Upokožitve v carinski službi

Beograd, 8. novembra AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta upokojena s pravico na penzije, ki jima pripadajo po letih službe, višji carinski kontrolor v Ljubljani Ivan Gamulin in glavni skladiščnik v Ljubljani Franc Jelen.

Upokožitve

Beograd, 8. novembra AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je upokojen načelnik ministrstva za trgovino in industrijo g. Steinmetz-Sorodolski.

Konferenca tekstilne industrije

Beograd, 8. novembra. AA. Centrala industrijskih korporacij je sklicala za 13. t. m. konferenco predstavnikov tekstilne industrije kraljevine Jugoslavije. Na tej konferenci bo predložila uprava konkreten predlog o vprašanju skupnega davka na poslovni promet, kolikor se tiče tekstilne industrije.

Standardizacija jalc za izvoz

Beograd, 8. novembra. AA. V ministrstvu za kmetijstvo skupno z zavodom za pospeševanje zunanje trgovine intenzivno dela komisija za zbiranje podatkov za standardizacijo jalc za izvoz. Če se bo pokazala potreba, bo sklicana v tem vprašanju tudi konferenca interesentov.

Zahvala Jugoslavije Franciji

V Beogradu se vrše zadnje priprave za odkritje spomenika hvalnosti Franciji — Slavnosti se udeležijo številni inozemski gostje

Beograd, 8. novembra p. V Beogradu se vrše zaključne priprave za svečanosti, ki bodo v torek 11. t. m. povodom odkritja spomenika hvalnosti Franciji. Napovedano je že veliko število udeležencev iz vseh krajev naše države in pri svečanostih bodo zastopane tudi večje mestne občine, med njimi Zagreb, Ljubljana in druga mesta. Na Kalemegdanu, kjer se bodo vršile glavne svečanosti, neprestano Zpostavljajo tribune za kraljevski dvor, vlado, diplomatski zbor in ugledne goste. Iz Francije bo došlo na svečanost okoli 300 najodličnejših osebnosti. Pričakuje se tudi večje število pariških novinarjev, od katerih je že dospel Henry Barby, glavni urednik »Journala«, ki je izdal več lepih knjig o naših zmagah v svetovni vojni. Beograjski trgovci so okrasili svoje izlozbe razen z jugoslovenskimi tudi s francoskimi trobojnicami. Terazije in druge glavne ulice bodo posebno slovesno okrašene. Svečanost odkritja spomenika zahvale Franciji bo spontan izraz iskrene hvalnosti Jugoslavije do Francije.

Beograd, 8. novembra AA. Program svečanosti o priliki odkritja spomenika hvalnosti Franciji je za ponedeljek 10. t. m. sledeči: Ob 8.20 sprejem francoskih gostov

na postaji. Ob tem času pridejo delegati »Poilus d' Orient«. Ob 10.38 sprejem uradnih delegatov francoske republike. Ob 11.55 sprejem ostalih gostov. Pri sprejemu pred postajo bodo sodelovale korporacije, ustanove in meščanstvo. Ob 14.45 bo komemoracija na francoskem, nato pa na našem vojaškem pokopališču. Ob 20.30 bo priredila kraljevska vlada svečan banket v gardnem domu na čast gostom.

Beograd, 8. novembra. AA. Ministrstvo za promet je dovolilo 50 odst. popust na železnici za vse udeležence proslave. Udeleženci naj vzamejo na odhodni postaji cel vozni listek, ki naj ga v Beogradu ne oddajo, temveč dato 11. in 12. žigosati na beograjski občini, kjer bo uradno potrjena udeležba na proslavi. Vhod v občinsko zgradbo bo z Uzunmirkove ulice.

Nadaljnji francoski gostje

Pariz, 8. novembra AA. Podpredsednik medzavezniške unije Beaumont, ki nadomešča predsednika Julesa Cambona, dalje direktor kluba medzavezniške unije in predsednik društva za visoke šole so odpotovali v Beograd, da se uradno udeležijo proslave odkritja spomenika hvalnosti Franciji.

Zadružni mlini oproščeni zgradarine

Beograd, 8. nov. AA. Na pritožbo občinskega poglavarstva v Gospiću o odmeri zgradarine od zadružnih mlinov na dve kolesi je ministrstvo za finance razposlalo vsem davčnim upravam okoliščino, v kateri veli, da v zmislu § 32 zakona o neposrednih davkih zadružnih mlinov z dvema kolesoma ni smatrati za pridobitno podjetje, ki bi bilo podvrženo zgradarini. V kolikor je bil ta davek odmerjen, ga morajo davčna oblastva opislati. Ta sklep je utemeljen s § 30, kjer je jasno povedano, da zgradbe, ki niso trajno izkoriščane, niso podvržene zgradarini.

Društvo prijateljev Amerike in Velike Britanije v Jugoslaviji

Beograd, 8. novembra. V navzočnosti velikega števila članov ameriško-jugoslovenskega kluba in prijateljev Velike Britanije in Amerike v Jugoslaviji se je vršila 6. t. m. skupna seja imenovanih društev pod predsedništvom bivšega našega poslanika v Londonu Jovana Jovanovića, podpredsednika udruženja prijateljev Velike Britanije v Jugoslaviji. Seja je soglasno sprejela nova pravila, da se osnuje udruženje pod imenom Društvo prijateljev Amerike in Velike Britanije v Jugoslaviji.

Sestanek komisije za evropsko poštno službo

Beograd, 8. novembra AA. Nacionalni odbor mednarodne trgovinske zbornice je bil obveščen, da se bo kmalu vršil sestanek komisije za evropsko poštno službo. Zato poziva vse gospodarske organizacije, naj mu stavijo konkretne predloge o poštini službi.

Nacionalni sindikat za kontrolo izvoza kmetijskih pridelkov

Izvajanje sklepov konference agrarnih držav — Važna konferenca v Beogradu

Beograd, 8. novembra. Č. Na konferenci zastopnikov agrarnih držav v Bukarešti je bila osnovana posebna komisija z nalogo, da se bavi s proučevanjem uporabe praktičnih ukrepov za racionalno eksploatacijo kmetijske produkcije. Ob tej priliki je bilo sklenjeno, da se v početku novembra vrši v Beogradu sestanek zastopnikov zavodov za zunanjo trgovino. Po doseženem sporazumu bo ta sestanek v Beogradu 10. in 11. t. m.

Na beograjsko konferenco so pozvani strokovnjaki in zastopniki zavodov za zunanjo trgovino Poljske, Rumunije, Madžarske in Bolgarije. Doslej so se odzvali predstavniki zavodov za zunanjo trgovino iz Varšave, Budimpešte in Bukarešte, dočim iz Bolgarije še ni odgovora. Po privatnih vesteh bo na čelu bolgarske delegacije došel v Beograd direktor bolgarske agrarne banke. Jugoslovensko delegacijo tvorijo univ. prof. dr. Miran Todorović, načelnik ministrstva za kmetijstvo dr. Velimir Stojković, šef oddelka za zunanjo trgovino v trgovinskem ministrstvu Milivoj Pilja, člena upravnega odbora Privilegirane izvozne družbe Milivoj Šćarević in generalni direktor te družbe Lav Gottlieb.

Na čelu poljske delegacije bo direktor poljskega zavoda za zunanjo trgovino Turki. Poljsko delegacijo bodo tvorili še čez raznih poljskih izvoznih sindikatov. Na čelu madžarske delegacije bo bivši državni tajnik v ministrstvu za kmetijstvo Taub z direktorjem zavoda Fodorjem, rumunsko

delegacijo pa bo vodil član uprave rumunskega zavoda za izvoz Marliann.

Konferenca ima nalogo, da v soglasju s bukreškimi sklepi predvsem določi praktične ukrepe, ki bodo omogočili, da uporabijo agrarne države pri prodaji svojih proizvodov gotova sporazumna sredstva. V svrhu vplivanja na določevanje cen. Nadalež bi se imeli sprejeti sklepi o skupnem zavarovanju in plasiranju agrarnih proizvodov zainteresiranih držav v razmerju proti industrijskim državam in o uvozu industrijskih proizvodov v prizadete agrarne države. Prvi pogoj je, da se v vsaki agrarni državi osnuje nacionalni sindikat, ki bi mogel kontrolirati izvoz kmetijskih proizvodov, predvsem žita. Zato se bo beograjska konferenca bavila predvsem z vprašanjem osnovanja teh sindikatov. Bodoči sestanek zainteresiranih zavodov za zunanjo trgovino bo določen naknadno. Jugoslovenska delegacija je izdelala za konferenco ekspozice, ki bo služila za podlago dela te konference.

Zopet jugoslovenski parnik poškodovan od italijanskega

Dubrovnik, 8. nov. n. Ko je v marsejski luki vozil jugoslovenski parnik »Napred«, ki ima nosilnost 2400 ton, iz luke, je za vozil vanj neki italijanski parnik s 14.000 tonami. »Napred« je dobil lažje poškodbe ter so ga mogli kmalu nato v doku popraviti.

Položaj po ameriških volitvah

Washington, 8. nov. s. Po dosedaj znanih rezultatih volitev bo v obeh zbornicah število mandatov republikancev in demokratov približno enako. Jezicek na tehtnici bodo republikanski disidenti, ki bodo skupno z demokrati sodelovali v opoziciji proti vladi.

Venizelos prebije počitnice na Bosporu

Stambul, 8. novembra AA. Da se dosežejo čim ožje prijateljske zveze med Grčijo in Turčijo, je sklenil predsednik grške vlade Venizelos prebiti prihodnjo pomlad na Bosporu na odmoru. Zanj bo pripravljeno stanovanje v neki vili ob Bosporu. Sklep grškega premiera priručno pozdravljajo vsi grški in turški krogi.

Georg Bernhard:

Aktivizem

Ko se je nemški zunanji minister dr. Curtius vrnil iz Zeneve v Berlin, je našel po političnih docela izpremenjeno Nemčijo. Domneval je, da prinaša od Društva narodov uspehe za svojo domovino, toda moral je doživeti razočaranje, da so ga obtožili, da ni bil dovolj aktiven. Očitno se mu je, da v razpravah s tujimi ministri ni dovolj izkoristil izrednega aktivnega, ki ga predstavljajo 107 nacionalističnih poslancev. Pred vsem je nacionalistični tisk udarjal na te strune, a spremljal ga je tisk vseh struj vse tja do demokratičnih organov. Splošna zahteva je bila: več aktivizma v nemški zunanji politiki.

Razumljivo je, da je ta parola izzvala v inozemstvu vznemirjenje, zlasti ker je Mussolini spretno izkoristil to razpoloženje v Nemčiji za svoje svrhe. Še pred nedavnim časom je v daljšem razgovoru s glavnim urednikom »Berliner Tagblatt« temo izrecno izjavil, da fašizem ni izvozni predmet. Ko pa so fašisti dosegli v Nemčiji velik uspeh, je bil takoj pripravljen pribiti na vsak novi sedež hitlerjeve stranke v nemškem parlamentu reklamni lepak »Mache in Italy«. Mussolini je mnogo prepričan, da bi smatral kaj takega za resno. Je pa obenem predober propagandist, da bi izpustil katerokoli priliko, ki mu omogoča istočasno vzbujati občudovanje v Italiji in vznemirjanje v inozemstvu. Zaveda se tudi, da se s tem dobrih gotovim nacionalističnim krogom v Nemčiji.

Kako je razumeti v resnici željo po večjem aktivizmu v okoliščini nemških strank? Kaj je razumeti pod aktivizmom? Politika mednarodnega sporazumevanja, ki so jo priporočali nemški pristaši politike sporazuma, je prinesla Nemčiji v zadnjih letih velike uspehe.

Inozemstvo pozna te uspehe. Človek bi mislil, da so znani tudi v Nemčiji. A niti Stresemann si ni upal teh pridobitev vselej predstaviti kot uspeh. Njegovi nasledniki so Youngov načrt v državnem zboru branili le mlačno in ga predstavljali zgolj kot najboljši, kar se je v danih težavnih razmerah dalo doseči. S tem so opoziciji olajšali njeno delo. Kajti narod veruje vselej onim, ki govorijo glasno in razločno, ne pa onim, ki so bojazljivi in molčeči. Zaradi tega se je v velikih masah nemškega naroda utrdilo prepričanje, da bi se bilo dalo doseči mnogo več, morda celo uničenje versajske pogodbe, če bi bili na mednarodnih konferencah junaki in oklepih in šlemih udarili na mizo, namesto da so se modri državniki skušali sporazumeti diplomatskim potom. Deloma je zaradi tega kile po večjem aktivizmu istoveten z zahtevo po močnejši gesti v zunanji politiki.

Utelesenje tega ideala predstavlja bivši predsednik državne banke dr. Schacht, ki je krenil preko Oceana in brez vsakega uradnega pooblastila izkoristil povabila k predavanjem za to, da sporoči Zedinjenim državam, da bo nemški narod v kratkem zahteval moratorij za plačila po Youngovem načrtu. Ledeno hladni oficijelni odgovor Washingtona pomeni flakso te »velike geste«. So cilji, o katerih morajo molčati, če jih hoče doseči. Zlasti Nemčija mora biti v reparacijskih vprašanjih dvojno in trojno previdna. Za njo bi bilo čisto bolje, da ne izpregovori niti takrat, kadar bi stvarna vsebina njenih besed povedala to, kar je samo obsebi razumljivo, kajti obstoja nevarnost, da se v konverzaciji, ki jo izkazuje nemške zahteve pri nacionalistih drugih držav, vedno znova politično pobarva materija, ki mora ostati v docela gospodarskih sferah.

Youngov načrt predstavlja pravzaprav kakor njegov prednik, Dawesov načrt, poskus depolitizacije reparacijskega vprašanja. Je to eksperiment, za čegar nadaljni razvoj so že v Youngovem načrtu samem ustvarjeni polizkusi laboratoriji. Ne samo Nemčija, marveč tudi vsaka druga država, ki je deležna na reparacijah, lahko vsak čas zahteva, da se sestane odbor mednarodne banke in razpravlja o položaju Nemčije in o vsaki izpremembi mednarodnega položaja, ki bi nastala kot posledica reparacijskih datatev. Na te reparacijske datatev trenutna kriza svetovnega gospodarstva ne more ostati brez upliva. Cene surovin so v zadnjih letih padle. Sledil bi padec cen izdelkov. To znači, da bo morala Nemčija v prihodnjih letih brčkone za 20 odstotkov več eksportirati, če bo hotela s lastnimi sredstvi kriti reparacijska plačila, ali pa bodo morale Zedinjene države nemškemu gospodarstvu dati na razpolago večje kredite. Ali pa bodo druge države trpele po večano nemško konkurenco? Ali morejo finančni krogi Zedinjenih držav dati Nemčiji večje kredite? To je problem, ki se tiče vseh, ne samo Nemčije. Drugih morda še bolj, kakor Nemčije. V najkrajšem času bi se morale Zedinjene države baviti s tem problemom, ki se jim vedno bolj vsiljuje. Francija, Anglija in druge evropske države bi morda morale to sprožiti v Washingtonu. Ali je bilo potrebno, da je storil baš Nemec? V resnici bi bila v tem primeru rezerviranost največji nemški aktivizem.

Vse to kaže, da »politika močne geste« ni naperjena morda proti interesom sveta, temveč da prej škoduje interesom Nemčije. Dr. Schacht je postopal kakor oni švicarski junak Winkelried, ki je dosegel zmago v bitki pri Sempachu s tem, da je s rokami zajel sulice sovražnikov v snop in si jih poglaval v lastna prsa. Winkelried so hrabri vojaki, toda ne dobri državniki, niti takrat, ko si domišljajo, da so postopali zelo diplomatično. V takem primeru se namreč povzdigne prekanjenost za državniško modrost. To se kaže posebno jasno na polju, ki bi se naj poleg reparacijskega vprašanja po nacionalističnih volitvah v Nemčiji aktiviralo: razorožitveno vprašanje. V tem vprašanju je bila že doslej vsaka nemška vlada v veliki meri aktivna. Ni bilo nobene mednarodne konference, zlasti pa nobenega zasedanja Društva narodov, da bi se ne bila Nemčija sklicevala na smisel versajske pogodbe, ki predvideva nemško razorožitev kot uvod v splošno razorožitev. Če sedaj levičarske stranke zahtevajo od vlade, naj odločneje zahteva razorožitev, potem ni to zahteva, ki bi po versajski pogodbi in zlasti po smislu pakta Društva narodov ne bila moralno in pravno upravičena. Nemški pacifistom vseh struj bo pač le dobrodošlo, če se v tem vprašanju zahteva še odločnejši nastop. Toda ravno v tej stvari ekstremni nemški nacionalisti niso za aktivizem. Njim je docela všeč, da svet še ni razorožen. Oni ne zahtevajo izravnave sedanjega, za Nemčijo nepravilnega razmerja na ta način,

da drugi izpolnijo svoje zamujene dolžnosti, marveč hočejo iz tega izbiti drugačne koristi. Zahtevajo nemško oborožitev. Zavedajo se, da tega ni mogoče doseči ne od Društva narodov, ne potem kake splošne mednarodne pogodbe. Zaradi tega zahtevajo popolnoma v smislu stare politike zvez in sil zopet nove zveze. Gospod Hitler drži v ognju dvoje želez. Da jih segreva, podpihuje ogenj s tem, da zažiga svoje lastne ideale.

Hitlerjev program je negativen, ker njegov nauk vsemu, kar ni arijsko germanško, odreda pripadnost k nemškemu narodu, in pozitivni, ker hoče vse, kar pripada germanskemu plemenu, združiti in iztrgati

Senator F. I. Krojher:

Pogledi čl. agrarcev na gospodarske odnose med Jugoslavijo in češkoslovaško

Senator F. I. Krojher, katoliški svečenik, predsednik zveze čeških rajfajznov in eden izmed voditeljev čl. agrarne stranke, je sprejel našega poročevalca in mu dal o gospodarskih odnosih med Češkoslovaško in Jugoslavijo naslednjo izjavo, ki označuje obenem stališče agrarne stranke in opozarja na težkoče, ki ovirajo tesnejši gospodarski sporazum med obema državama.

H. Praga, 6. novembra.

Po varšavskih pogajanjih pišejo časopisi o nekem »zelenem Društvu narodov«, pod čemer naj bi bilo razumeti sporazum agrarnih držav srednje Evrope. Mod tem moramo vsekakor šteti tudi Češkoslovaško, dasi je njen izvoz industrijskih izdelkov tako znan, da ji daje na prvi pogled značaj industrijske države. Naše intenzivno poljedelstvo pa pomeni za državo tako silno gospodarsko in politično postavko, da ga ni mogoče prezreti in da njegovih želja ni mogoče omalovaževati. Mi vemo, da je pri nas še močan ostanek starega pojmovanja, ki vidi in priznava pomen samo tovarnam, dasi te lahko procvitajo le tam, kjer industrija uspešno sodeluje s poljedelskim gospodarstvom. Vendar skoro vse stranke danes že priznavajo, da se poljedelstvo ne more zadovoljiti samo z lepimi besedami, marveč da mora biti deležno globokega interesa vse javnosti. Ravno v tem je del uspeha republikanske stranke, da s svojim pravilnim in organskim napredujočim porastom sili ostale stranke, da tudi one posvečajo globlje zanimanje interesom kmetovalca. V tem je gotovo velik napredek, vendar to še daleko ni zadosti, kajti poljedelec primerja programe strank in jih ocenjuje po meri, kakor se zanj zavzemajo. Pri tem je prirodno, da daje prednost republikanski stranki, ki ima zanj največ razumevanja in se tudi krepko poteguje za njegove koristi.

Republikanska stranka se je preje imenovala agrarna in je šele po prevratu privzela k staremu programu svoje novo ime, da s tem dokaže svojim nasprotnikom, da je njena naloga v prvi vrsti, sodelovati na gradnji države, v drugi vrsti pa pride šele obramba stanovskih in strankinskih interesov. Njen velik vodja Švehla, ki se na žalost zaradi svoje hude in dolgotrajne bolezni ne more udeleževati političnega življenja, je mnenja, da pravi državni interes ne more biti v nasprotju s resnično potrebo 45 odstotkov prebivalstva, ter znatnih nadaljnjih odstotkov, ki so zopet zainteresirani na tem, da bi kmet lahko kupoval in plačeval delo njihovih rok in glav.

Po Švehlovem nauku poljedelec nikoli ne more izgubiti interesa na državi, marveč si mora prizadevati, da dobi vpliv na nje upravo in da je zastopan v vladi čim močnejše. Kmet ne more povezovali svojih stvari v culico in oditi s trebuhom za kruhom v tujino, marveč je privezan na zemljo, na svoj dom, na svojo državo. Zaradi tega nazora mora poljedelec nujno podpreti svoj osebni interes državnemu interesu, ki ni vedno istoveten z interesi ostalih slojev in strank. Stare navade često ovirajo sporazum med posameznimi stanoviti in strankami, ki skušajo postaviti svoj interes nad državni interes, ali ga vsaj istovetiti z njim.

Nesporno je v interesu države, da ima redne trgovske stike na temelju dogovora z vsemi državami, v prvi vrsti pa z državami Male antante. Vendar pa ni v interesu države, da se sklene tak trgovski dogovor, kakor si ga predstavlja industrijec, da bi izgube na eni strani plačeval naš gospodarsko močnejši zemljedelec, na drugi strani, to je v Jugoslaviji, pa tamkajšnja gospodarsko slabša industrija. Trgovski dogovor je stvar sporazuma na temelju treznega računa, ali k temu računu je treba trgovskega svinčenika, ne pa peresa, ki je vajeno pisati pesmice ali proklamacije. Tukaj naj velja geslo: »Zvestoba za zvestobo, blago pa za denar«.

Trgovski dogovori se med enakimi pogodbeniki na vsem svetu sklepajo tako, da prinašajo obema strankama tišje ugodnosti, ki jih rabita, in da jih obvarujejo nepotrebnih izgub. Praktično rečeno, gre pri tem za to, da bi naša industrija lahko izvažala v Jugoslavijo svoje izdelke, tamojšnji kmet pa k nam svoje pridelke. Pri tem bi seveda

in državnih tvorb, ustvarjenih s mirovnimi pogodbami.

Toda Nemce, ki prebivajo v masah po tirolskih planinah, hoče kulturno in jezikovno prepustiti Mussoliniju, če pristane na ta zvezo, ki bi omogočala oborožitev in borbo. Njegov program je razen tega revanza proti Franciji. Pripravljen pa je prodati to revanzo, če bi mu bilo mogoče s pomočjo francoske težke industrije skleniti s Francijo vojaško zvezo, ki bi omogočila Nemčiji oborožitev in borbo.

Ta aktivizem je nevarnost ne samo za Nemčijo, ki prvi po tej poti v prepad, marveč je nevarnost za Evropo in za ves svet. Ta aktivizem ni državniški, marveč prevrtaški. Gre tu za zvijačo prekanjenih tepcev. Toda tudi od tepcev se da učiti. Nauk, ki ga daje Hitler svetu, je, da je prvi pogoj za garancijo mednarodnega miru splošna razorožitev. Samo razorožitev izključuje zveze proti miru.

ne smela biti oškodovana niti naše poljedelstvo, niti jugoslovenska industrija. Načina, s katerim se to da doseči, ne bo našel nikak političen shod ali ljudski tabor, marveč edino mirno, stvarno, morda tudi dolgotrajno delo posameznikov, ki bodo ugotovili, na kak način se da doseči za obe stranki čim večja ugodnost in čim manjša škoda. V tem je moč naših republikancev, ki jim bo zelo prijetno, ako bodo tudi interesi na drugi strani poskušali najti primerne predloge za rešitev tega važnega vprašanja. Taka je pravilna pot k sporazumu, ki je mogoče le tedaj, ako obe stranki nastopita s praktičnimi predlogi in tehtnim utemeljevanjem, kajti v gospodarskih vprašanjih ni mogoče nikako ukazovanje.

Ako je v Sinaji prišlo do sporazuma in ako bodo pogajanja v Varšavi v resnici imela uspeh, naši republikanci zato ne bodo ljubosumni, marveč bodo radi sodelovali pri delu sporazuma, ker imajo živo državno in agrarno zavest. Ne samo voditelji stranke, marveč tudi njeni podrejeni pristaši vedo prav dobro, da moramo nekatero blago — pred vsem pšenico in koruzo — uvažati, ker tega blaga naša tla ne rode zadosti. Res je sicer, da bo pridelovanje pšenice in koruze pri nas raslo, res pa je tudi, da bo takisto rasla, tudi njih potrošnja. Potrošnja rži že pada v proseh pšenice in mi tega ne moremo ubraniti, kajti ni ga razumneje človeka, ki bi hotel zadržati poviševanje življenskega standarda prebivalstva Češkoslovaške. Daje je prirodno, da se raje obračamo na svoje politične prijatelje in na odjemalce naših industrijskih izdelkov, kadar že moramo kaj kupovati. Zato nam ne more biti v škodo, ako pride do pametnega sporazuma.

Republikanci nimajo namena onemogočati sporazum, pač pa je v njih življenskem interesu, da bi jim trgovski dogovor ne onemogočal obstoja in ne tlačil cen pod nivo, da bi tukajšnji poljedelec za take cene več ne ne mogel prodajati svojih pridelkov. Pri nas vlada že splošno prepričanje, da naše intenzivno poljedelstvo dela dražje ter je obremenjeno z večjimi javnimi in socialnimi davki, kakor je to običaj v drugih agrarnih državah. Zato ni vprašanje v tem, da-li bo sklenjen trgovski sporazum, marveč v tem, da-li bo mogoče urediti uvoz tako, da bi naš poljedelec ne plačeval izgub naše industrije in bi ga nizke cene silile na ekstenzivno obdelovanje svoje zemlje. Republikanska stranka je gotovo pripravljena sodelovati pri iskanju pota k praktični agrarni internacionali. Ni dvoma, da se bo tak način našel, ako bo dovolj vzajemne volje in potrebnega razumevanja na resnični in trajni interes obeh pogodbenih strank.

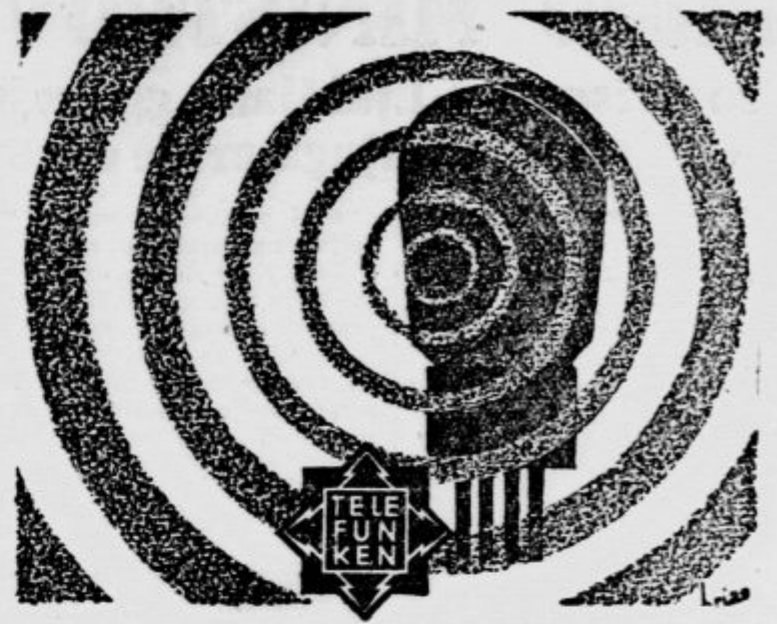
Uspeh Brüningove politike

Berlin, 6. novembra.

V okolici Reichstaga je zopet nastopil mir. Po Leipzigeru so že zamenjali po trgovskih hišah o priliki zadnjih narodno-socialističnih nemirov pobite šipe z novimi, za katerimi se blešče najrazličnejši valjavi napisi za priložnostne nakupe. Na Potsdamskem trgu upravlja promet zopet en sam straznik na prometnem stolpu. Čez noč so izginile policijske patrulje, blinirani avtomobili, po cestnih križiščih postavljene strojne in močni kordoni okoli Reichstaga.

Z odgoditvijo državnega zbora do 31. decembra je nastopil v nemškem političnem življenju odmor in z njim mir, ki ga uživajo in izrabljajo ne samo politiki, temveč tudi nemški narod, ki je živel poslednje mesece v neki mrzlični nestrpnosti. Vlada dr. Brüninga ni samo ohranila svoje pozicije, temveč izdatno ojačila svoj ugled ter se preko noči prelevila iz manjšinske v večinsko vladno. Odobila je napad desničarskih in levičarskih ekstremistov na parlamentarizem in demokracijo ter uspela zbrati okoli sebe vse razumne in trezne politike, ki se zavedajo, da se ne rešujejo gospodarski in politična vprašanja z besedami, nego s preudarnimi dejanji. Dr. Brüning je po 14. septembru dokazal z dejanji, da je dober politik in še boljši državnik. Z odločnostjo je načel vprašanje nemških državnih financ in izdelal načrt za novi, znatno reducirani državni proračun, ki dosega še vedno lepo vsoto 145 milijard dinarjev. Poznavajoč pravo stanje nemškega narodnega gospodarstva je energično zavrnil mnenja desničarskih in levičarskih črnogledov, da je to gospodarstvo na robu katastrofe.

Najzanimivejši pa je način, s katerim je pariral dr. Brüning akcijo desničarjev

VSE RADIO-VALOVE SVETA

SPREJEMA in OJAČUJE

TELEFUNKEN ELEKTRONKA

TELEFUNKEN

ZA VSAK NAMEN PRIMERNA ELEKTRONIKA

proti politiki izpolnjevanja prevzetih reparacijskih obveznosti, namreč s tem, da je vlada prevzela v svoj program postopno revizijo Youngovega reparacijskega načrta in zvezala svoj sanacijski program z zunanjo politiko. Po mnenju dr. Brüninga mora Nemčija izpolniti najprej vse predpogoje za redno plačevanje reparacij in pokazati svetu, da v resnici želi izpolniti prevzete obveznosti. Čim pa se bo pokazalo, da ni mogoče teh obveznosti izpolnjevati kljub najboljši z dokazi podprti volji, potem bo Nemčija lahko brez premišljevanja javno načela vprašanje revizije Youngove pogodbe. V tem primeru bo lahko računala na razumevanje državnic, kakor se je to že zgodilo pri reviziji Dawesove pogodbe in se pri tem lahko sklicevala še na protireparacijsko gibanje desničarskih ekstremistov. Ti bodo na ta način nehoti koristili državi in vladi pri novih reparacijskih pogajanjih. Brüningova vlada pa bo lahko izvedla tako zamisljeno postopno revizijo Youngove pogodbe le tedaj, če bo uživala podporo državnega zbora in Prusije. Po dosedanem poteku glasovanja v Reichstagu je skoro gotovo, da bo tudi v bodoče podpiral politiko Brüningove vlade.

Povsem gotov pa si je Brüning lahko že sedaj podpre Prusije, ki je postala po delu velike koalicije v pruskem deželnem zboru glavni branik demokracije in parlamentarizma v Nemčiji. Vpliv Prusije na razvoj nemške države notranje in zunanje politike je znan. Zato je velika zasluga voditelja pruskih socialistov in predsednika pruske deželne vlade dr. Otona Brauna, da ni razbil v času najhujše napetosti med centrom in socialisti velike koalicije v pruskem deželnem zboru ter odšel v opozicijo, kar so tako vroče želeli desničarji. V dobi najhujših borb je znal s spretno taktiko ohraniti dobre odnose s centrom ter vzdržati vlado velike koalicije do trenutka, ko so bili sprčo nepričakovani uspehi narodnih socialistov socialni demokrati i centrum prisiljeni znova ubrati skupno pot za obrambo weimarske ustave in ogrožene demokracije. Zaman so bili vsi napor desničarjev zrušiti režim velike koalicije v Prusiji ter doseči razpis novih volitev. Računali so namreč, da bodo dobili pri teh volitvah toliko mandatov, da bi lahko sestavili s desničarsko usmerjenimi strankami desničarsko vlado brez socialistov. Njihovi napor so bili razumljivi, če se pomisli, da ima pruski notranji minister na razpolago s prusko deželno policijo večjo eksekutivno moč, kakor sam državni notranji minister. S padcem socialistov v Prusiji bi prešla ta policija v roke desničarjev, ki bi jo po že izdelanem načrtu prepojili s svojimi idejami ter jo porabili za glavno udarno silo v primeru desničarskega državnega prevrata.

Po sporazumu med dr. Brüningom in Otonom Braunom pa je baš v Prusiji zave poslednje čase še ostrejši republikanski in socialistični veter, s tem, da je prevzel prusko notranje ministrstvo bivši državni notranji minister Severing.

Ta mož je danes gotovo pri nemških desničarjih najbolj osovraženi človek, ker je nemala njegova zasluga, da je z dolgotrajnim delom organiziral nemško državno in prusko deželno policijo v docela demokratičnem in republikanskem duhu ter odstranil iz nje vse ostanke bivše cesarske policije. Znan je pa tudi kot mož železne energije in odločne volje, ki ne pozna šale. Z dejanji je že dokazal, da je vsak hip pripravljen braniti republiko in demokracijo z orožjem v roki proti napadom z leve ali desne. Njegovo imenovanje za predsednika notranjega ministra je bilo najtehtnejši odgovor na desničarske načrte za izvedbo državnega udara po uspehu, ki so ga dosegli 14. septembra pri državnem zboru. Z odločnostjo je Severing pa je še pojačana z imenovanjem Grzesinskega za predsednika berlinske policije, ki je po številu in organizaciji najmočnejša policijska enotica v Nemčiji. S tem, da je zasedel tako važno policijsko postojanko Grzesinski, je propadla vsaka nada na izvedbo desničarskega državnega prevrata v Berlinu.

Restavracija Habsburžanov

Léon Blum, vodja francoskih socialistov, je napisal za glavno glasilo svoje stranke, »Le Populaire«, pod naslovom »La Restauration des Habsburg« uvodnik, v katerem z ozirom na današnji notranjopolitični položaj v naši sosedni državi, Avstrijski republiki, zelo zanimivo razpravlja o možnostih povratka Habsburžanov na svoj nekdanji prestol.

Vodji francoskih socialistov se državni udar v Avstriji zdi vedno bolj in bolj pretečen in se edinole vprašuje, kdaj neki ga izvrši. Načrt zarotnikov, pravi Léon Blum, seveda ni znan, toda da obstoji zarota, je gotova stvar. Knez Starheimberg, vodja Heimwehra in minister notranjih stvari, ki je kot tak na vsak način poklican, da brani republiko in ima obenem nalogo, da jo — zruši, že proglasa urbi et orbi, da on in njegovi prijatelji ostanejo na vladi, pa naj bo izid volitev kakršenkoli.

Heimwehri so dobro oboroženi — nadaljuje Blum. Velešile so zatisnile oči ob priliki šentgotardskega skandala. Niso hotele razumeti naših opozoritev, ko smo jih rotili, da naj avstrijski vladi nalože efektivno razorožitev vseh avstrijskih milic in meščanskih formacij. Danes se more že prisesti, kak bo izid, Heimwehri imajo od nog do glave oborožene čete, ki jih je one nedelje pregledoval grof Czernin. To je prava armada.

»Moj tovariš Jules Sauerwein od »Matina« je vprašal o tem Vaugoina, novega avstrijskega kancelarja. Vaugoin je mož, ki ga je Heimwehr spravil na vlado po odzaganju Schobra, katerega so smatrali za preveč pametnega. Vaugoin je bil več let vojni minister in je v tem svojstvu dal Heimwehru na razpolago vse zaloge redne vojske in je tudi on sam pripravil vse za eventualno fuzijo Heimwehra in redne vojske. Vaugoin je odgovoril našemu tovarišu ljubezno, toda v svojem bistvu njegove izjave niso nič manj razburiljive od Starheimbergovih. Tudi on je očitno pripravljeno, da uporabi vsa sredstva, da iztrebi »avstrijski marksizem«, kar pomeni zrušenje avstrijske »republike«.

Po mnenju Léona Bluma je zelo verjetno, da imajo zarotniki v svojem načrtu restavracijo habsburške vladarske hiše v Avstriji. Vse doslej se je splošno mislilo, da poizkusi restavracije Habsburžanov izhajajo iz Madžarske. Pričakovalo se je despetje nekega usodnega roka, ki je v ostalem zelo blizu, namreč dan 20. novembra, ko postane polnoleten bivši nadvojvoda Oton, poglavar habsburške hiše. Toda restavracija na Madžarskem bi se mogla izvesti edino le s kršitvijo mednarodnih pogojev, ki jih je sklenila madžarska vlada sama, na kar bi se mogle sklicevati n. pr. države Male antante. Zdi se torej, da se hočejo te težave najprej naprti Avstriji. Rezultat bi bil v ostalem isti, ker bi restavraciji v Avstriji sledil takorekto avtomatično enak pokret na Madžarskem, in države Male antante bi se našle pred isto težko situacijo.

Da se odvrne tak usoden razvoj, je mogoče po Blumovem mnenju samo eno sredstvo, da se namreč Heimwehr spravi k pameti, in poziva angleško vlado, naj intervenira v tem smislu ne le na Dunaju, temveč tudi v Rimu in Budimpešti. Blum poudarja, da Francija tega ne more storiti, pač pa da morejo angleško intervencijo izdatno in uspešno podpreti vlade Zedinjenih držav.

Leona Bluma je za ta članek proti restavraciji Habsburžanov v Avstriji in na Madžarskem gotovo navdihnila predvsem skrb za bodočnost socialistične stranke v Avstriji. Toda dejstva, s katerimi je podprl svojo trditve, da se restavracija Habsburžanov v resnici pripravlja, so tako tehtna, da ne more priti preko njih politika držav, katerim je svetovni mir resnično pri srcu.

Naši kraji in ljudje

Lepa požrtvovalnost mladega mornarja

Slovenski mornar rešil s svojo krvjo življenje Hrva.

Zdravniki sanatorija dr. Ročič v Splitu so bili te dni priče velike požrtvovalnosti mladega mornarja naše vojske mornarice Alojzija Završnika iz Ljubljane, ki je s svojo krvjo rešil življenje na smrt bolnega brata Hrva.

V sanatoriju je ležal bolnik po težki operaciji. Zaradi velike izgube krvi je bil v opasnosti za življenje in zdravniki so sprevideli, da ga reši edino transfuzija zdrave krvi, ki bi osvežila oslabljeno telo. Bilo pa je treba pohiteti in zdravniki so povpraševali, kdo bi se hotel žrtvovati za bolnika. Za nameravano transfuzijo krvi se je v Splitu hitro zagnalo, ker to bi bil prvi primer te operacije v mestu. Rodbina bolnika

Alojz Završnik iz Ljubljane, mladi mornar naše bojne mornarice.

se je sama potrudila, da bi dobila plemenitega človeka, ki bi žrtvoval svojo kri, da reši življenje svojemu bližnjemu. Na srečo so našli na mladega mornarja Alojzija Završnika, ki je slučajno znan, kakšno pomoč iščejo. Takoj je razumel situacijo in smrt, ki je pretila njegovemu bližnjemu in odhitel je v sanatorij, da žrtvuje svojo kri za bolnika; bil pa je tudi že poslednji čas. Operacija je bila takoj izvršena in mornar je dal liter svoje mladeniške krvi za bolnika in ga s tem rešil sigurne smrti.

Ko so ga v sanatoriju hoteli nagraditi za to plemenito delo, je odgovoril mladi junak s ponosom: nič ne rabim, nič ne zahtevam, dal sem z veseljem svojo kri, da rešim brata Hrva. Zdravniki so bili zadržani nad to nesebičnostjo in človeško plemenitostjo mladega mornarja, ki je daleč od svojega rodnega kraja dal radevolje svojo kri za nepoznanega brata Hrva.

Ta ganljivi prizor nesebičnosti in junaške požrtvovalnosti je treba staviti vsem na primer. Dokler ima naša vojska in mornarica take junaške moške, bo mirna in srečna naša Jugoslavija.

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravnata »Franz Josefov« grenčica do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da »Franz Josefov« voda v največjih slučajih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah in specerijskih trgovinah.

Izredna pastinaka

ki jo je pridelala na svojem vrtu gospa Anica Leskovec, trgovka v Smartnem pri Litiji. Pastinaka je petstruki podobna vrtna socivna rastlina. Navadno doseže dolžino 30 cm, smartenski pa ima na koncu še 110 centimetrov dolg vrvičast podaljšek.

Sokol in občinske uprave

Marsikje občinske uprave prav rade pomagajo Sokolu. Spet drugje pa je razdalja med občino in Sokolom ogromna. Gotovo ima vsaka občina v svojem področju kaj mnogo socialno - higijskih ali kulturnih nalog, morda te naloge celo rešuje. A da bi v to delo pritegnila še Sokole, to noče, ker to nekako kvari njeno tradicijo in njen dosedanj duh.

Gotovo ga ni primernejšega faktorja v občini, ki naj sanira higijske in kulturne prilike, kot je Sokol. Saj je nesmiselno, imeti v občini le eno, higijsko urejeno stavbo, le Sokolski dom, v katerega ne morejo vsi in ne hodijo vsi, a druge hiše, druga stanovanja pa kažejo baš obratne razmere. Sokol ima krasen program. Izvaja ga poglavitno v sokolarnah. A kaj pomaga ta kapljica pomoči, če pa Sokoli, ko iz telovadnice pridejo zopet domov, tu nalete na manj higijske prilike! S tem se uspeh sokolarne občutno krati. Že iz tega vidimo, kako blizu sta si in si morata biti: delo v sokolarni in življenje izven nje, kako potrebno je, moderne nazore o socialni higijeni in novi duh kakor evangelij razširiti na vse v občini.

Gotovo to ni tako malenkostna zadeva, da bi jo naše občine še smele zadrževati. Zato je potrebna ožja vez med upravami občin in Sokola. In, kar je tudi vedno: zdaj, ko se delajo novi občinski proračuni, naj občine s primernimi postavkami podpro sokolsko delo, kjer je že, odnosno naj z njimi ustvarijo pogoje za ustanovitev novih sokolskih društev, novih glasilšč zdravja našega telesa in vedrosti našega duha.

Samo še danes ob 3., 5., 7. in 9. uri

OPERA Novo!

ognjevitje ljubezni, očarljivega petja, muzike in humorja

Kneginja čardaša

V glavnih vlogah junakinja iz filmov »Dvoje src v 3. taktu«, priljubljena

Gretl Theimer

novi Rudolf Valentino, lepi pevec

Paul Vicenti

ter vesela humorista, priljubljena Ernst Verebes in Albert Paulig.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. popoldne.

Telefon 2124

Elitni Kino Matica

Svečanost na bohinjskem vojnem pokopališču

Sv. Janez, 7. novembra

Snežilo je pretekli terek, ko so se pričele zbirati množice Bohincev na vojnem pokopališču, da prisostvujejo blagoslovljenju pokopališkega križa in spomenika borecem padlim na skalovju Krna. Spomenik dostojanstveno gleda s vklesanimi stihmi na tiho gomile.

Po maši je nagovoril zbrane društveni tajnik Viktor Grobetev v imenu prometnega društva. Toplo jih je pozdravil in se zahvalil, da so navzile neugodnemu vremenu prišli v tako lepem številu. Spominjal se je trpljenja padlih, nakar je prosil g. župnika Antona Gofa iz Srednje vasi, naj blagoslovi križ in spomenik. Preko gomil, Bohinjskega jezera in proti Triglavu je zavalovala nežno ubraza žalostinka. Pevski zbor občine Srednja vas je pod vodstvom organista Jerneja Grma intoniral: »Usliši nas, Gospode... Mali zvonček na kapelici je oznanil pričetek svečanega obreda. G. župnik je opravil blagoslovitev, nakar se je v lepilo, globoko občutenih besedah spominjal padlih. Tristo mladih življenj je vojna tu položila v grob. Borci, ki tu počivajo so s krvjo branili na Krnu našo zemljo in jo ohranili Jugoslaviji. Govor g. župnika, ki je povdarjal tudi globoko ljubezen do vladarja, je marsikoga ganilo do solz. Pevski zbor je nato še zapel žalostinki »Blagor mu« in »Vigred«. K sklepu je g. župnik pripomnil, da je prometno društvo lahko ponosno na vojno pokopališče, ki ga je tako lepo uredilo. Pokopališče ostane še nadalje v varstvu Prometnega društva, ki bo skrbelo zanj, da bo vedno tako čisto in lepo, kakor na dan blagoslovitve.

Zvonček je naznanil konec pietetne svečanosti in množice so se polagoma razhajale.

Vsa kapelica je bila okrašena s vencem, na grob je gorelo svečo, okoli Kristusa na križu je visel velik venec, eden pa je bil položen pred spomenik padlim vojakom. Svečanost, ki je najlepše dokazala, kako naše bohinjsko ljudstvo ceni žrtvovanje padlih borecev, so posetili med drugimi: kapetan ogranič. trupe Mile Maksimović z nekaj vojniki, postajenačelnik Bizjak, šef šumske uprave inž. Rejec, osobeje iz dvorca kneza Pavla, orožništvo s komandirjem Remicem, zastopnik županstva Srednja vas, staršina finančne kontrole Brate in celotni odbor Prometnega društva, ki zasluži toplo pohvalo za ureditev pokopališča in kapelice ter za postavitev spomenika, kar vse je zmogel pri složenem delu v tako kratkem času.

Medicinci v boju proti stažu

Zagreb, novembra

Vsa tri medicinska središča: Beograd, Zagreb in Ljubljana in ves zdravniški naraščaj živijo te dni v nervozni, kako bo rešeno vprašanje staže. Staž se imenuje ona doba prakticiranja, ki jo morajo vršiti zdravniki po dokončanih vseučiliških izpitih, predno se jim dovoli samostojno delo. Borba za staž se vleče že 4 leta, sedaj pa bo ta zadeva urejena z zakonom tako, da se uvede dveletni brezplačni staž, pri čemer se vanj vračuna vojaška služba. Tudi se vsa dveletna doba vstaje v napredovanje. Zakon velja retrogradno.

Zagrebski medicinci so tak staž soglasno zavrnili. Ker študira v Zagrebu večji del medicincev iz Slovenije, smatrajo za potrebno, o zadevi s stažem obvestiti zlasti kolege v Sloveniji in vse one srednješolce, ki se nameravajo posvetiti študiju medicine. V Zagrebu, kakor tudi drugje v pogledu hrane ali stanovanja medicincev ne uživa nobene ugodnosti. Če se nastani v Dijaškem domu ali ne, mesečno potroši za sobo in življenje vsaj 700 Din, ne vstevši taks, knjig itd. Medicinski študij je najdaljši saj je treba obiskovati 5 let predavanja, nakar sledi še enoletna izpitna doba, da pride skupno 6 let študija in stroškov, a to samo tedaj, če gre vse zelo po sreči! Ko diplomira, čaka medicince 9 do 14 mesečna vojaška služba. A ko je študent tako preživel ob knjigah 4 do 5 let v ljudski šoli, 8 let v srednji šoli, 6 let na vseučilišču in 1 leto pri vojakih, ga naj čaka še 2 leti brezplačnega staža! Mislimo, da je to vsekakor prehud! Stroški, ki jih medicince vložijo v študij, življenjske ugodnosti, katerim se mora odpovedati zaradi študija, vsega tega nihče ne povrne, ker tudi poznejša služba ni toliko donosna!

V primeri z juristi, filozofi itd. so medicinci na najslabšem. Filozof dobi službo že kot absolvent in seveda plačano službo, a medicince, ki ima že v žepu spričevalo, da nekaj zna, on dela brez honorarja, on mora, izčrpan od stroškov študija, še 2 leti stiskati starše ali delati dolgove, da sme pomagati bolnikom. To zelo demoralizira v mladih zdravnikih čut požrtvovalnosti.

Preden torej pride zakon v navedeni vsebini pred kralja, so se medicinci in profesorji odločili, v avdičiji zaprositi za premembo določil o stažu. Pri tem sta zlasti prof. dr. Smetanka in dr. Prašek iznesla simpatičen predlog, da se staž, kakor ga doslej poznamo, sploh ukine, da pa se sedanji študij na medicini podaljša na šest let, pri čemer se stažiranje izvede obenem z izpiti v tem šestem letu, a pod kontrolo profesorjev in na klinikah. Želimo, da se ta zadeva uredi v zadovoljstvo medicincev in zdravniškega stanu, in to s složenim nastopom zveze medicincev vseh treh fakultetskih svetov in zdravniških zborm.

Pedagoški kurz za defektno deco v Beogradu

Beograd, 7. novembra.

V prvi polovici oktobra je bil odprt na moškem učiteljskem v Beogradu enoletni tečaj za poučevanje manj nadarjene, slepe, gluhozorne in defektne dece. Za tečaj se je prijavilo 40 učiteljev iz cele kraljevine, med njimi 10 Slovencev: 8 učiteljev in 2 učiteljici. So pa Slovenci iz Dravske, Savske in Moravske banovine. S predavanji se je v polno pričelo in je snov vro zanimiva. Predavanja vodijo univerzitetni profesorji in zdravniki iz klinike. Direktor kurza je dr. Marko Kostić, ki gre vsem slušateljem opetovano na roko. Izmed predavateljev je Slovenec le referent g. Anton Skala, ki predava metodiko. Učiteljsko ima svoj reprezentativski odbor. Predsedstvo in zastopstvo Dravske banovine ima bivši slofojejski učitelj gospod Jelo Janežič. Odbor je opetovano interveniral pri merodajnih faktorjih za ureditev stanarine, uporabe učilnic in prostem času, za poset knjižnice, za popust pri gledaliških predstavah itd.

Zzaključkom tečaja, bo tudi naša ožja domovina dokaj pridobila, ker se bo šolstvo za defektno deco še dalje lahko dvignilo, izpopolnilo in razširilo.

Novice iz hrastniške kotline

Hrastnik, 8. novembra.

Prazniki Vseh svetnikov so za nami. Pokojne Hrastničane pokopavajo kar na treh pokopališčih v Trbovljah, v Dragi in na Dolu. Vsekaror jih pa največ počiva na božji njivi na Dolu. Zato je tudi to pokopališče oba praznika bilo obiskano od številnih Hrastničanov, ki so prav lepo okrasili grobove svojih pokojnikov. Pohvalno moramo omeniti, da skrb pokopališka uprava na Dolu zadnje čase za red in vzorno snago na božji njivi. Zeleti bi bilo samo še to, da bi se kdo zavzel za pozabljene grobove. Mogoče bi to prevzela občina s pomočjo šole. — Cerkvene obrede je opravil v nedeljo popoldne duhovni svetnik g. Gorjup. Združeni pevski zbori iz Hrastnika in Dola so pa zapeli pod vodstvom g. Candra dve v srce segajoči žalostinki. Svojcev predragih pokojnih se je kar gnetlo na pokopališču. — Tudi v Dragi — kar ni običajno — so se vršili v nedeljo popoldne cerkveni obredi, katere je opravil profesor g. Pavlič iz Celja.

Pretečeni teden se je raznesla vest, da je umrl od konja brčneni deček Dominik Zužman v ljubljanski bolnici. Fant pa se je že te dni vrnil domov in hodi sedaj vsak dan z obvezano glavo k tukajšnjemu zdravniku g. dr. Neubergerju.

Steklarna je preuredila svojo pisarno v pisarniške prostore. Kjer je bila dosedaj pisarna, bo nastanjena deloma kovač-

Čuvaj
Tvoje lepe zobe

da Ti vedno ostanejo zdravi in beli kot biser. Vzemi za dnevno nego edino

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

nica, deloma pa obratna pisarna.

Pri kemični tovarni podirajo obe stari apnenici, ker zadostujeta za proizvajanje apna novi pri bivšem Rücknovem kamnolomu, ki dajeja dnevno 4—5 vagonov žgane apna. Na mestu, kjer sta stali stari apnenici pri tovarni, baje nameravajo postaviti nakladno rampo.

V nedeljo je priredilo Hrvatsko planinsko društvo iz Zagreba izlet na Kum. Planinci, katerih je bilo lepo število, so prišli po slovo na naš vršac. Obljubili pa so, da pridejo kmalu kot zimski sportniki s smučmi. Kakor vsak tujec, se tudi Zagrebčani niso mogli načuditi, da nima naša postaja električne razsvetljave. Čuje se baš zadnje čase, da je baje dovoljen kredit za napeljavo električne luči na 11 postajah v območju ljubljanske železniške direkcije. Med temi pa hrastniška postaja zopet ni.

Delavcu Pavlu Kastelcu, zaposlenemu v steklarni, sta izginila z stanovanja dežni plašč in sviter. V tistem času je pa izginil iz Hrastnika neki steklarski dinar, doma iz šenčurja pri Kranju. Takoj je padel sum na njega. Šenčurski orožniki so ga doma aretirali in oddali sodišču, ker so ga itak že dalje časa iskali radi suma tatvine koles.

Sava je narastla zadnje dni nad normalo in se tudi drži v tej višini. To ugodno priliko izrabljajo naši splavarji, ki pa letos nimajo posebne sreče. — Pretečeni teden se je razbil splav jamskega lesa splavarju Dolancu, doma z Dobovca pod

Kumom. Sam je skočil z ostankov splava v valove deroče Save in splaval na breg ter se tako rešil. Les mu je seveda vzel s seboj Sava. Drugi je imel tako smolo v četrtki neki splavar z Gorenjskega. Prišel je s svoj tovor jamskega lesa srečno do pristanišča Trbovlje. Tovariš je skočil tu s splava in hotel z vrvoj privezati splav na obrežje. Vrv pa se je odrgala in mbečan tok Save je odnesel splav z enim splavarjem vred. Ta je manal in daljal s splava znamenja na trboveljsko postajo železničarjem, da naj telefonirajo na hrastniško postajo po pomoč. Z veliko napetostjo so pričakovali na hrastniškem brodu odtrgani splav z nesrečnim splavarjem. Pripravili so mu čoln, da bi skočil vanj. V veliko začudenje so pa opazili na deroči Savi sam splav brez splavarja. Težkega splava seveda niso mogli radi hitrega tempa ustaviti in je plul naprej proti Zidanemu mostu. Kasneje se je zvedelo, da je skočil splavar v prekopu nasproti predora med Hrastnikom in Trbovljami in mrzlo Savo in se rešil s plavanjem.

Popoln mešan zbor z orkestrom našega Glasbenega društva se poda v nedeljo popoldne v Trbovlje na proslavo 35-letnice »Trboveljskega Zvonca, kjer bo nastopil s tremi točkami.

Za danes napovedani in težko pričakovani komisijonelni ogled za gradbo nove šole je bil iz neznanih vzrokov odgođen. Jutri v nedeljo popoldne ob 3. tekmuje na igrišču preko Save SK Hrastnik proti SK Olimp, Celje.

Živahna gradbena sezona na Bledu

Ker je bila Kasina premajhna za številne goste, so jo jeli pred 3 tedni podirati. V najkrajšem času bodo pričeli graditi še novo kavarno Kasino, ki bo stala na prostoru stare Dolga bo 45 metrov ter 27 metrov široka. Glavna dvorana bo velika 27,50 m x 22,50 m. V Kasini bodo še stranske dvorane, kakor čitalnica, igralni-

ca, slaščičarna itd. Kot posebnost je omeniti, da bo imela premikajočo streho, kar bo služilo za naravno ventilacijo in blagodejno vplivalo zlasti ob hudi vročini. Kasina bo opremljena s centralno kurjavo. Gotova bo že sredi maja ter bo po komfortu in obsežnosti najimpozantnejša v dravski banovini.

Največja špijonska afeta, ki je svoječasn silno globoko pretresla ves kulturni svet!

Kapetan Dreyfus

VELESENZACIJA PRIDE V ELITNI KINO MATICA

Čakovski učitelj v Logarski dolini

Čakovec, 9. novembra.

Ze lani zamišljena poučna ekskurzija v Logarsko dolino se je letos uresničila. V ležernem jesenskem jutru smo se čakovski učitelj in učiteljice zbrali na kolodvoru in ob neumornem sviranju harmonike odrinili z lukamatijo v Dravsko banovino. Radovedno je ljudstvo na ptujski postaji poslušalo naše petje, saj smo ravno intonirali ono lepo medmursko popevko: »Vehni, vehni fjučica«. Nas pa je prevzelo veselje, ko se je tam za Pohorjem začelo vreme jasiti. Dež, ki nas je doslej neprenehoma spremljal je deloma prenehal. Razpoloženje mladih Hrvatov je bilo nepopisno, ko smo izstopili na celjski postaji, kjer pa smo takoj zopet morali prestopiti na vlak, ki nas je potegnil proti Smartnem ob Paki. Tu smo se vnovič izkrcali s težkimi nahrbtniki, plahitami, lonci in tamburicami. Že naročena dva avtobusa iz Ljubnega sta nas sprejela vase in pogumno smo odrinili proti Gornjemu gradu.

Prepevanju in vriskanju ni bilo kraja. Vreme se je zvedrilo in vso pot smo lahko uživali lepote prirode. V Gornjem gradu smo se ustavili pred Mikuševim hotelom. Medtem, ko nam je skrbna gospodinja pripravila kosilo, smo si mi lahko ogledali Gornji grad. Seveda nas je prvi korak vodil k imponentni cerkvi. Po ogledu cerkve nam je bil dovoljen vstop v škofijski dvorec, kjer nam je g. nadškof Jeglič sam razkazal dvorane. Nato seveda nismo pozabili na poštastive pokojnega velikega planinarja Fr. Kocbeka. Hiteli smo na pokopališče in ob pokojnikovem grobu nam je naš profesor Iskra v prelepih besedah orisal zasluge Fr. Kocbeka za SPD.

Parni zvon je oznanil poldne, ko smo z vzklikom: »Slava Franu Kocbeku!« zapustili pokopališče. Pri skupnem kosilu pri Mikušu je bilo opaziti veliko nervoznost, saj je vsak izmed mladih izletnikov hrepenel samo po Logarski dolini in planinah. Kako radostno smo se odzvali profesorju Iskrji, ko nam je zopet dal s svojo piščalko znak za odhod. V par trenutkih je že vsak sedel zopet na svojem mestu v avtobusu. Še kratko pesem za slovo Gornjegraščanom in že zopet hitimo po poti tja, kamor nas kliče in miče in vabi srce...

Kakor v filmu se nam menjavajo slike: ta ob cesti bistra Savinja, gozdovje, dalje zadnje visoke planine. Kako se žurita avtobusa, da nas čimprej dovedeta v pravo planinsko kraljestvo! Od daleč ogledujemo Oljsevo, ustavimo se ob Igli in presihajočem studencu. Po kratkem ogledu in izprehodu okoli Igle se naša pot nadaljuje. Ustavimo se naposled pri Logarjevi gostilni; in izstopimo. Peč jo ubiramo po Logarski dolini do Piskerniku. V četveroredih stopamo ob koračnici harmonike kakor mladi volččki. Pri Piskerniku — halo! Obe sobi sta se napolnili in veselo prepevanje in vriskanje ni hotelo prenehati. Ker nam je bilo vreme še precej naklonjeno smo nadaljevali po kratkem odmoru pot na Okrešelj. Malo težavna je sicer bila za sinove in hčerke hratske ravnine, toda ko so spotoma uzrli krasoto slapa Savinje, so takoj pozabili na utrujenost ter prav krepko stopali naprej proti vrhu. Mrak je že objemal Frischaufov dom, ki je stal ves osamljen. Nas ni motilo, da je bila koča brez oskrbnika, saj smo imeli ključ s seboj, za prehrano pa nabasena nahrbtnike. Hitro smo se udomačili, vsak je prevzel svojo funkcijo in tovarišice so se urno lotile kuhinjskih poslov, dočim smo fantje uredili ležišča. Po obilni večerji je sledila »kučna zabava«. Dali smo duška mladostni prestranosti, da se je razlegalo tja do Ojstrice. Toda v skladu s planinarsko disciplino smo tudi mi pravočasno zaključili planinski rajanje in je ob 22. zavalda popoln mir.

Drugi dan bivanja na Okrešlju smo porabili za izlete. V manjših skupinah smo obiskali Savinjsko sedlo, Kamniško sedlo in Brano. Kako hitro so minile te ure v divnem planinskem svetu! Popoldne smo se zopet vrnili k Piskerniku, kjer smo prenočili. Tretji, zadnji dan naše poučne ekskurzije smo porabili za povratek z avtomobilom do Smartnega ob Paki in vlakom do Celja. Tu smo imeli ravno uro časa za ogled lepega mesta, ki se je mladim Čakovčanom na mah prikupilo in so le obžalovali, da jim čas ni dopuščal obiskati starodavnih grad celjskih grofov. Vrnili smo se v Čakovec zadivljeni nad krasotami Slovenije in v enomer še obnavljamo spomine na tri lepe dni, ki smo jih preživeli tamkaj.

Juro Toplak.

Marljivo delo za kmetisko izobrazbo

Radeče, 7. novembra.

Dve uri hoda iz Radeč tam pod Kumom samesveto na ostrem skalnatem griču razvaline nekdanjega gradu Ostrovrharjev. Pod razvalinami na južnem pobočju stoji svibenska župna cerkev, stara 600 let a malo nižje je poslopje dvorazredne osnovne šole. Včeraj je poteklo 10 let, kar službuje na tej šoli upravitelj g. Ivo Pečnik. Smatramo za umestno, ako ob 10-letnici službovanja zaslužnega šolnika kratko obeležimo njegovo plodnostno in nesebično delovanje.

Ivo Pečnik je po italijanski okupaciji Reke prišel v Ljubljano ter šel kot prostovoljec z bataljonom kanetana Marciniča branit Koroško. Po tridnevni borbi na mostu v Rožku je padel v ujetništvo in je pretrpel pet tednov v Brezjah na Koroškem. Po odpuštu iz vojaške službe je dobil mesto učitelja v Sv. Jakobu v Rožu, od koder je po nesrečnem plehiscu prešel k nam v Svibno, v samotne hribe, kamor živi malokoli kak tuje Brdki in hudi časi so bili izročena za narodnega in prednega šolskega upravitelja. Kmalu pa je prebivalstvo uvidelo, da mu hoče le dobro. Lotil se je z vsemu dela na gospodarskem področju. Na šolskem vrtu je uredil lepo drevesnico, ki mu je krasno uspešna. V prostem času je začel zbirati kmetijske mladenice ter jih poučevati v sadjarstvu. Z njegovo pomočjo so se ustanovile domače drevesnice. Danes jih je nad 15 in v njih se vzgaja vsako leto lepo število

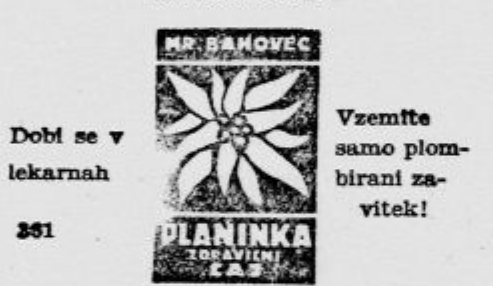
krasnih drevesc za posvetila. Na tisoče drevesc se je posadilo na iniciativo g. Pečnika, ki se tudi vzorno oskrbujejo. Pred petimi leti je ustanovil šoljarsko in vrtnarsko podružnico, ki ima 60 članov in svojo podružnično drevesnico. Vsako leto se drevesca brezplačno oddajo članom. Ima pa g. upravitelj zraven šolske drevesnice še svojo, iz katere si lahko nabavijo kmetovalci drevesc. Vsako leto ob primernem času ima g. Pečnik predavanja o šoljarsstvu ter obenem pomaga na vsakem področju dvigniti kmetijstvo. Letos se je vršil tečaj za cepljenje kostanjev v Radečan in v Svibnem. V naši okolici je nekaj vinogradov, ki so po vojni popolnoma propadli; na iniciativo g. Pečnika pa so spet oživeli. Cepil in vzgajal je na šolskem vrtu vsako leto po več tisoč trt in jih razdelil vinogradnikom, da je s tem zaprt pot pruhni šmarini, ki bi se drugače zelo razmnožila. Letos je ustanovil kmetijsko podružnico, ki šteje 52 članov in so voljni storiti vse, kar kmetijstvo dvigne. Kakor je že do sedaj zbiral kmetijske fante in jih vnašel v umno kmetovanje, bo otvorjena letos ob 10-letnici njegovega vzornega delovanja pri nas kmetijska nadaljevalna šola.

A ne samo gospodarstvo, tudi prosveta je g. Pečniku pri srcu. Leta 1921 je zgradil s pomočjo učiteljice gđe. Danice Habjanove premični gledališki oder, pri čemur so jima pomagali domačini z lesom in delom. Nekaj iger je priredil in imele so vse lep moralen uspeh. Videli smo nadalje mladinske igre, koncerte in deklaracijske nastope, na katerih so naše kmetijske namice in očetje z užitkom in zanimanjem poslušali, kaj znajo njihovi malčki. Ustanovil je prepotrebno narodno knjižnico na šoli, ki ima čez 300 knjig in se izposojuje lo odraslim in domačinom.

Vaščani so pod vodstvom g. Pečnika postavili 5 m visok spomenik v sverovni vojni padlim 32 žrtvam. Pri vsem izvenšolnim prosvetnem delovanju upravitelja pridno podpira in sodeluje učiteljica gđa. Danica Habjanova, katere je že 12 let na tej šoli. Če prideš pomladi ali poleti v Svibno in pogledaš v šolski vrt, moraš občudovati krasno cvetje v raznih barvah in niansah. — Prepričani smo, da bo za početo požrtvovalno delo na naši šoli nadaljevalo s tistim idealizmom, ki ga imamo Svibčani priliko opazovati, odkar imamo sedanjega upravitelja. In naša želja je samo, da bi tako bilo tudi drugod.

PLANINKA-ČU-BAHOVEC

S TO ZNAMKO

Dobi se v lekarnah
351
Zares je preizkušeno dobro sredstvo za čiščenje želodca, črevesa in krvi.

Akvaristika

Ljubljana, 7. novembra.

Po razpustu ljubljanskega Zoo-a so se ljubitelji prirode, posebno oni, ki so se pečali z akvaristiko, strnili v trdno fronto, da dajo priliko tudi ostalim ljubiteljem prirode, pokazati s pristopom v klub akvaristov, da se ne strinjajo z ukrepi, ki so dovedli do razpusta Zoo-a kot kulturne ustanove. Vsem ljubiteljem prirode, zlasti pa onim, ki so se zanimali za ribice, je dana prilika, da postavijo doma svoje akvarije, ki niso samo v okras dotični sobi, temveč so izvor mnogih interesantnih študij in vsakovrstne zabave. Nemi in hvaležni gostje v akvariju ne dajo gojitelju mnogo truda. V kolikor ga pa vendar ima, mu ga tudi hvaležno priznajo in vračajo s tem, da mu pokažejo način svojega življenja v prirodi.

Odbor in člani akvarističnega kluba v Ljubljani bodo šli vsem akvaristom in začetnikom, ki bi si hoteli nabaviti akvarije, v vsakem pogledu na roko, da morejo z lahkoto priti do onega prijetnega užitka, ki ga more razumeti samo akvarist. Za informacije naj se akvaristi in začetniki obrnejo na predsednika kluba g. Tomca v kolodvorski restavraciji, ali pa na tavnika g. Hočevarja v Dramskega gledališča, ki jim bosta rada postregla, ali jim navedla še druge člane kluba, ki jim bodo šli na roko. — Ker so o akvaristiki razširjena popolnoma napačna mnenja, češ, da je treba vodo menjati, čisti, moramo pojasniti, da se voda v akvariju sploh ne menja. Snaženje je tako enostavno, da ga lahko izvrši vsak otrok, t. j. pobrati smeti z dna s posebno pripravo očistiti steklo alg in izbrebiti pregrado vegetacije.

Pridite torej vsi ljubitelji prirode in stopite v klub akvaristov. Letna članarina je 10 Din.

Šolski botanični vrt in botanične ekskurzije

S tem naslovom je izdal ravnatelj meščanske šole na Viču g. Anton Fakin lično opremljeno, 64 strani obsegaajočo knjižico, ki podaja podrobno ureditev šolskega botaničnega vrta, razlaga jedrnat in nazorno življenje rastlin, nudi uspel zažipot za botanične ekskurzije pod smoternim vodstvom in seznanja učence z rastlinami v pomladnem in jesenskem gozdu, na travniku, na polju in ob vodah. Z dodatkom življenja v mlaki je združil rastlinstvo z živalstvom.

Knjižica je značilno delo nove smeri šolskega pouka, ki odločno zahteva: Proč s teoriziranjem in golo sistematiko v nižjih šolah! Prirodoslovni pouk se mora otresti vse nepotrebne navlake in se približati življenju, kajti pravi smoter tega pouka je, da usposobi učence za samostojno opazovanje in futenje narave in življenja v njej. Otroci mora sam opazovati in doživljati, zakaj je doživljeno ostane učenec v glavi, dočim je mehnično naštevane, koliko prašnikov in pestičev ima cvet in koliko je zobeč na listnem robu, učenec samo zopno in neplodno mučen. Daj učenca rastlino v roke in opisal jo bo bolje, kot bi se moral kdaj naučiti iz knjige! — Samo lastno spoznavanje življenja rastlin vzbuja zanimanje in samo praktični pouk odpira oči v tajnost in lepote prirode. Zato priporočajo pisatelji ustanavljanje šolskih botaničnih vrtov, kjer naj učenci sami oskrbujejo in vzgajajo rastline; vrt naj bo eno najlepših in najboljših učil! Ekskurzije pa naj dajo priliko, da učenci neposredno spoznajo prave življenjske

Za vsako polt primerna niansa

„Cendre de roses“ „Rouge mandarine“

in še 12 nadaljnjih rdečih niansa za lice imate vedno na izbiro.

Zahtevajte od svoje parfumerije, da vam pokaže prekrasno zbirko teh nenadkriljivih Pastell-Rouges barv. Samo res pravo kvalitetno blago doseže svetovni sloves!

Parfumerie Bourjois Paris

Edino zastopstvo:

Mr. ph. Bela Vary
Zagreb
Smičlikasova ul. 23. Telefon 49-99.

pogoje in okoliščine ter silno bogastvo rastlinstva.

Ves spis jasno razodeva, da naš pisatelj ni pedagog zaukazoval, ampak odlični pedagog-prijatelj mladine, ki jo smotreno z njenim vzdržnim sodelovanjem navaja k samostojnemu delu, daje veselje, pomaga, pojasnjuje in vodi k uspehu. Tako vrši obnem s poukom rastlinstva tudi važno vlogo vzgojevalca socialnih delavcev z napotki v umno gospodarstvo, zemljemerstvo, vzajemno delo in pomoč, vzbuja ljubezen do grude in odvrča od brezdelja. Da je pouk zanimivejši in uspeh praktičnejši, omenja uporabo rastlin v gospodarstvu, njih škodo in korist. Prezreti pa bi se ne smelo, da bi si teh 400 za mlado golo težko zapomljivih imen mladina mnogo laže in trajneje osvojila, da bi se jim ljubezen in smisel za naravo le pojačila, če učenec pove, da se n. pr. lupuh imenuje tudi spodbel zato, ker je list na spodnji strani bel. Zato uživamo vsebino mrtvih črk tudi z zanimivo razlago pomena imen!

Knjižica je pisana v jasnem in prikupnem slogu, v zgosteni besedi. Posebno opozarjam na neke izraze (radič, obrvanje...), ki jih ima pisec s Krasa in jih je slovenska knjižica že dolgo potrebovala. Delce v vseh oziirih ustreza svojemu nametu in se učenec in njih staršem, učiteljem in vsem ljubiteljem narave sama kar najbolj priporoča. S. B.

Pred zimsko sezono

Kranjska gora, novembra.

V zadnjih dneh so se vremenske prilike tako izpreverile, da je prišla v gorske kraje zima, še preden je kdo utegnil misliti nanjo. Dočim vprašanja o zimski sezoni ljudje niso niti utegnili spraviti na dnevi, že jim je zima tik pred vasjo, prišla je tako nepričakovano brzo kakor že dolga leta ne. Druga leta se je sezona pričela navadno šele okrog božiča in je trajala povprečno slaba dva meseca, a letos kaže vse, da bo zima dolga in zimskemu sportu povsem ugodna in se bo radi tega tujski promet po naših gorskih postojankah razvijal živahno.

Drugi kraji so bili oprezní, kakor da so slutili nenadni prihod zime. O pravem času so se lotili vseh priprav za bodočo sezono in so jih tudi dovršili. Prednjači posebno Bled, ki je postal v zadnjem času središče našega zimskega sporta in se bodo prav v njegovi okolici letos priredile in vršile vse večje in tudi mednarodne prireditve. A zaostal ni niti Bohinj, ki ima toliko naravnih sportnih ugodnosti kakor pač noben kraj v naši domovini. Samo v Kranjski gori se opaža, da je prezgodnja zima presenetila vse, ki so pri zimskem sportu zainteresirani.

Kljub resnemu prizadevanju, da se naj to gori v pravem času organizira do vseh potankosti spored letošnje zimskega sporta, se vendar v tem pogledu ni napravilo ničesar. Naši ljudje preveč zaupajo zimi in se vse preveč zanašajo na solidne snežne prilike, ki v Kranjski gori ne odmorevajo nikoli, vsaj v prepričanju vseh Borovcev ne. Toda na solidnost snega bi se nikakor ne smeli zanašati, ker zima nikoli ni podobna zimi, ki more vsak čes prenesti to solidnost tudi na druge kraje, ki imajo več ali manj prednosti pred borovsko okolico.

Kakor je razvidno iz programov naših zimskosportnih organizacij, ni za letošnjo sezono predvidena nobena obširnejša prireditve, ki naj bi se vršila prav v Kranjski gori. Torišče sporta bo spet prenešeno kakor lani v Planico, kjer vladajo, kakor znano, vso zimo najidealnejše snežne razmere. Poleg tega se nahaja v Planici primerno zavetišče, ki je oskrbovano vso zimo. Naravna posledica vsega tega pa je, da je naš smučarski svet posebno zainteresiran za Planico in da pusti Kranjsko goro ob strani, dasi ima ta dosti terenov, ki nikakor ne zatajajo za Planico in jo v več slučajih celo prekašajo. Toda Kranjska gora ima to nanak, da ne zna sveta zainteresirati zase, temveč pusti, da gre svet mimo nje, gre radi tega, ker ne pozna pravih razmer, ki vladajo tod vso zimo in so naravnost idealne.

Kljub temu očitnemu dejstvu pa Kranjska gora še vedno ni prišla do spoznanja, da mora nekaj ukreniti, če hoče, da se bo obdržala na oni višini, ki jo je zavzemala v zimskem sportu skoro vsa vojna leta. Lanska zima ji je bil resnamentno in človek je mislil, da bo znala iz tega izvajati pravilne in toli potrebne korekcije. A ni se zgodilo nič takega, kar bi bilo pomembno in kar bi jo moglo spraviti iz neugodnega položaja. Tod se pač vrši živahen sport, a ona se takoi, da se vrši brez pravega načrta in brez prave iniciative. Iz tega vzroka na sport nima one smotnosti, ki jo potrebuje, in nima one notranje ravnovesnosti in onega življenja, ki jih zahteva vsak sport, posebno pa še smučarski.

Za vsakrat smo omenili, da zimski sport v Kranjski gori ni bogve kako orientiran, temveč je popolnoma odvisev od zunanjih vplivov. Pri nas primanjkuje človeka, ki bi znal vso zadevo vzeti v svoje roke in to usmeriti v pravo smer. Ne rečem da ni na nas ljudi, ki bi lahko izvedli vse to, a stvar je vendar kljub navidezni enostavnosti, ki komunicirajo zaradi razmer, ki vladajo v vrsti tako da je pravo organiziranje tukajšnje zimskega sporta skoro nemogoče. Kakor se že zdaj vidi, se bo zimski

sezona spet vršila po stari metodi in bo odvisna spet samo od slučajnosti in naključij, če se prebivalstvo o pravem času ne postavi na lastne noge in ne prične delati na lastno pest.

Brez organizacije se naš zimski sport ne bo dvignil niti do odstotek, temveč bo propadal od leta do leta, dočim se bo sijajno in na naš račun dvigal po najbližjih krajih. Čudim se, da naši merodajni činitelji, posebno pa še tujsko-prometno društvo, niso še nič razmišljali o tem. A stvar je važna, silno važna, ker od organiziranja zimskega sporta ne zavisi samo ugled, temveč tudi bodočnost Kranjske gore. V.

SOKOL

Številna udeležba v prednjački šoli
litijskega Sokola

Litija, 6. novembra.

27. oktobra otvorjena prednjačka šola v našem Sokolskem domu uspeva kar najlepše in nad vsako pričakovanje. Pomisleki, ki so jih stavljali še pred pričetkom nekateri, so se izkazali za nepravilne. Dosedaj je bilo največ poslušalcev prvi večer, ki je bil obenem proslava praznika »Zvestobe za zvestoboc. Takrat je bilo v dvorani okrog 120 udeležencev. Nato je sledilo nekaj večerov zgolj strokovnemu delu, in sicer razlaga Tyrsevega telovadnega sestava, ki sta ga podala br. načelnik: br. Veno Taufer in br. Habič. Dozaj sta obdelala: proste in redovne vaje, vaje na orodju in vaje z orodjem. Da se menjava vsak večer čim več tvarine, so zaradi živahnosti prve ure namenjene teoriji, zadnje pa praktični telovadbi in vadbenim uram. Vsak ponedeljek, sredo in petek, ko se vrši tečaj, je za naše telovadce in telovadke praznik. Takrat v bratski družnosti napolnijo predavalnico, za približek pa se po telovadni uri razvedrijo s kako primerno telovadno igro, časih pa zapojejo znane sokolske koračnice in se že zdaj pozimi pripravljajo za pevanje koračnic, ki jih bodo rabili pri pešizletih.

V petek 7. t. m. je predaval mariborski sokolski delavec br. Ivan Lavrenčič, znani pobornik novejših telovadnih struje, ki obvlada posebno mladinsko telovadno snov. O vprašanju kako reformirati mladinsko telovadbo, je pisal že nekajkrat tako v strokovnih listih, kakor tudi v dnevnih. V posebnem delu predavanja se je dotaknil tudi telovadbe dojenčka in otroka v predšolski dobi. S tem predavanjem br. Lavrenčiča in dosedanjim predavanjem br. Habiča, Tauferja in Zupančiča se konča I. del, v drugem delu tečaja pa bodo predavali: v sredo 12. t. m. br. Bučar, kasneje br. E. Gangl, dr. Mis in drugi. Razpored bomo javili pravočasno.

Sokol Zg. šiška. Na severu Ljubljane v Zgornji šiški občini, ki je dala Slovenecem prvega pesnika in borca Val. Vodnika, je na iniciativo in s trudom br. Poharca vzniklo novo sokolsko društvo, ki že ima prostor za telovadbo v novi šoli in vse oddelke telovadbe. Bratska župna uprava je na seji 4. t. m. odobrila in pozdravila novega brata — pa se vrši ustanovni občni zbor v nedeljo ob pol treh popoldne v dvorani Nar. prosv. društva Vodnik. Za članstvo je udeležba dolžnost, ostali prijatelji pa vabljeni. Zelim pa ob tej priliki videti v našem krogu delegate bližnjih sokolskih društev ter predvsem župe. Zdravo!

Sokol SKJ na Ježici je uprizoril v nedeljo »Desetega brata« s polnim uspehom. Dvorana je bila popolnoma zasedena, mnogo jih je moralo oditi. Podoba je, da postaja sokolska dvorana na Ježici pretna igralca so svoje vloge zelo zadovoljivo rešili, kar nas je prav razveseljivo iznenadilo. Podali so točno in pravilno to Jurčičevo delo, ki je za slovensko folkloro tako važno in znamenito. Originalni dolenski tipi so prišli prav dobro do izraza in so igralci dosegli pri publiku vse priznanje. Sicer pa smo opazili marsikatero režijsko malenkost, ki ni bila povsem na mestu in celo v protislovju z dobo, v kateri se godi »Deseti brat«. Naslovno vlogo je imel br. Peter Kušar, ki je zelo dobro in pravilno igral »desetega brata«. Tudi tipičnega strica Dolfa, ki ga je podal br. Sitar, ne smemo pozabiti, tako izvrsten je bil. In Kravčev br. Noveliča. Ta šegav dolenski tip je prav težka vloga in potruditi se mora oni, ki mu je poverjena. Brat Novelič je pogodil izredno dobro. Ostali sodelujoči: na se mora jo še marsikaj naučiti. V splošnem je doživela igra velik uspeh in želimo le, da bi se popravile še vse pogrške, da bo drugič uspeh še večji.

Guštanjski Sokol je priredil na predvečer češkoslovaškega narodnega praznika predavanje o Češkoslovaški in Masarvku, ki je bilo izredno dobro obiskano. Predavatelj br. Šimon je orisal veliki boj bratskega češkoslovaškega naroda za svobodo, podetral požrtvovalno delo svoločnega predsednika Masarvka med in po vojni. Po predavanju je spregovoril še šolski upravitelj br. Gačnik, ki je apeliral na vse navzoče, naj se trdno oklenejo Sokola, saj ima ravno Sokolstvo na Češkoslovaškem velik del zasluga, da se je narod že v Avstriji pripravil in dozorl za osvoboditev. Poslušalci so pazljivo sledili predavateljevim izvajanjem. Zlasti pa naš najstarejši brat delavec-upokojenec, ki nikdar kljub šikanam in zapostavljanju ni izgubil svojega nacionalnega čutenja ter je vedno stal v sokolskih vrstah. In tega brata moramo postaviti kot vzgled vsem ostalim delavcem, ki se le prave radi izgubljajo v razne »mednarodne« boljše rečeno »raznarodovalne« organizacije, mesto da bi pomagali v strnjajih vrstah krepiti nacionalni razmah lastnega naroda. In seveda, kdor zaničuje se sam, podlaga je tužbevi peti. Zato veljajo prej ko slej naše besede tudi bratom delavcem, da stopijo v sokolske vrste in ojačijo tudi v našem kraju one, ki jim je domovina vse. In naši sli ne bomo mogli kljubovati nihče! Bratje, zdravo! — Jugoslovenci.

Sokolski glasnik bo izšel tudi letos na 1. december v povečani nakladi in slavnostno opremljen na 16. straneh. Vseboval bo poleg programa saveza SKJ na članstvo ob priliki praznika udeležinca celo vrsto prigodnih članov, ki jih bodo napisali za to priliko naši najboljši sokolski delavci.

Jugoslovenska Sokolska Matica je pričela z izdajanjem malih brošur sokolske idejne in prosvetne vsebine, ki se bodo prodajale po 3 Din iztis in bodo gotovo

prav dobrodošlo vsemu članstvu, zlasti pa onim, ki so letos v toliki množini pristopili v Sokola. Zato opozarjamo že sedaj vsa br. društva na naročbo. V par dneh bodo izšli trije zvezki, ki bodo obsegali Tyrsev članek: Naša naloga, smer in cilj, Sokolsko misel itd.

Nova sokolska društva. Poročali smo, da se je ustanovilo sokolsko društvo v Predvoru. V župi Maribor je osnovano društvo v Lepoglavu, sušački župi je zadnje dni prirastlo društvo Fužine-Vrata, v Beogradu ustanavljajo društvo Sokol V. na Senjaku, s čimer bo štel Beograd šest društev. Pa tudi v območju celjske župe se pojavljajo pripravljalni odbori za osnove društvev v Kozjem, Ponikvi itd. Povsod vlada torej prav vselej življenje po sokolskih društvi in tudi župe bodo storile vse, da se s pomočjo vadijskih tečajev preskrbi mladim edinicam primerne prednjake.

Nova sokolska društva so se pričela ustanavljati tudi v Crni gori, kjer deluje sokolska župa Cetinje. Njej pripada tudi nekaj društev v Dalmaciji, predvsem v Boki Kotorski. Kakor javljajo, se je osnovala sokolska četa v Njegošu, društvo pa so osnovali v Vir Pazaru. Dosedanja društva Tivat>Lastva se je razdelilo v posebni društvi za Tivat in Lastvo. Nadalje je ustanovilo društvo Ercegovni svojo četo v Sutorini, obnovljeno pa je društvo v Bijeli.

Za savezno prednjačko šolo v Ljubljani oziroma Mariboru se je skupno pripravilo 42 učiteljev in 44 učiteljic ter 8 bratov in 22 sester drugih poklicev. Predvideno je, da bo sprejetih v tečaj 42 učiteljev in 7 drugih bratov ter 34 učiteljic in 15 sester drugih poklicev. Kakor znano, se bo vršil savezni tečaj za učiteljice v Ljubljani na Taboru, za br. učitelje pa v Mariboru. Trajal bo polnih šest mesecev.

Spomenica o beogradskem zletu bo šla v založbi saveza SKJ, ki je o tem vprašanju sklepal na zadnji seji izvršnega odbora v Beogradu, kar je večinoma ves materijal za knjigo že zbran in so tudi vse ostale priprave v polnem teku, bo članstvo vsekakor lahko kmalu pozdravilo knjigo, ki bo lep spomin na sokolske dneve v naši prestolnici.

Prepotrebna knjiga. V sedanjem času prireajo skoraj vse sokolske župe prednjačke tečaje. Kakor je to zelo hvalevredno nikakor ne zadošča tečajnikom, ki ostanejo samo 10 do 14 dni v tečaju. Manjka jim nato pripomočkov, ki bi jim omogočali, da ponavljajo predavano snov in se tako pripravijo temeljito na prednjački izpit. Tako priročna knjiga pa bi jim zelo dobro služila tudi pri praktičnem poslu, ker bi jim nudila vedno priliko za ponavljanje tvarine. Svoječasno je bila založila župa Ljubljana I. brošuro »Priprava za vadijske izpite«, ki pa je že pred leti pošla. Ravno tako pa je zmanjkala tudi knjiga, ki jo je izdala župa v Tuzli v isti namen. Hvalevredno bi torej bilo, da se izda v založbi Jugoslovenske sokolske matice v Ljubljani sličen pripomoček za vadijsko štvo, kjer bi bilo zbrano vse ono, kar potrebuje prednjak pri svojem važnem delu. Prepričani smo, da bi se knjiga zelo hitro razprodala. JSM bo gotovo uvaževala naš nasvet.

Sokolska župa Sušak-Reka je sklenila na zadnjem zboru društvenih načelnikov, da priredi v decembru na Sušaku prednjački tečaj, kamor mora poslati vsako župno društvo vsaj po enega tečajnika. Društve šteje dosedaj župa 32 in se je v tehničnem pogledu izvedla nova razdelitev na okrožja, ki jih bo v bodoče sedem. Župa se udeležuje korporativno velikega zleta splitske župe v Splitu leta 1931. Istotako pa se bo vršila v decembru tudi trodnevna prosvetna šola na Sušaku.

Ali ste že kupili

najnovejšo številko Ilustrovane tedenske revije

„Življenje in svet“

Dobite jo v vsaki trafiki za 2 Din.

Iz COS. Na zadnji seji predsedstva je bil izdelan enoten tekmovalni red za vse slovansko Sokolstvo. V letu 1931. se bo vršila za vse moravske župe skupna medžupna tekma. Dosedanji tajnik moškega načelnika br. Vladimir Müller je odložil svojo funkcijo, ki jo je prevzel br. Avgust Pechlat. V Tyrševem domu se vrše sedaj pregledi vseh predlogov za proste vaje na vsesokolskem zletu v Pragi. Zadnja moška prednjačka šola COS v Pragi je štela 36 slušateljev, vršila pa se je tudi šola za sodnike, ki jo je obiskovalo 12 bratov. Prosvetni odbor COS bo izdal poseben seznam vseh gledaliških iger, ki so priporočljive za izvajanje na sokolskih odrih. Iz Fügnerjevega sklada za onemogle sokolske delavce je bilo izplačanih letos 20.000 Kš podpor.

Predsedstvo COS in Jugoslovenci. Kakor nam poročajo iz Prage, je razposlalo predsedstvo Češkoslovaške sokolske zveze na vse župe, društva in čete ponatis članka »Vprašanje manjšin med Italijo in Jugoslavijo«, ki je bil tiskan v 2. številki Češkoslovaško-jugoslovenske revije, ki jo izdaja v Pragi češkoslovaško-jugoslovenska liga. Namen članka je, da vzbudi med celokupnim Sokolstvom pozornost napram jugoslovenskim manjšinam in življenju našega naroda izven meje Jugoslavije. Društva bodo porabila poslano snov za nagovore med članstvom in naraščajem, kar bo v veliki meri pripomoglo do dobrega razumevanja vprašanj, ki se tičejo našega naroda in še bolj poglobilo spoznavanje obeh brat-skih narodov.

Iz življenja Bosovega Tineta

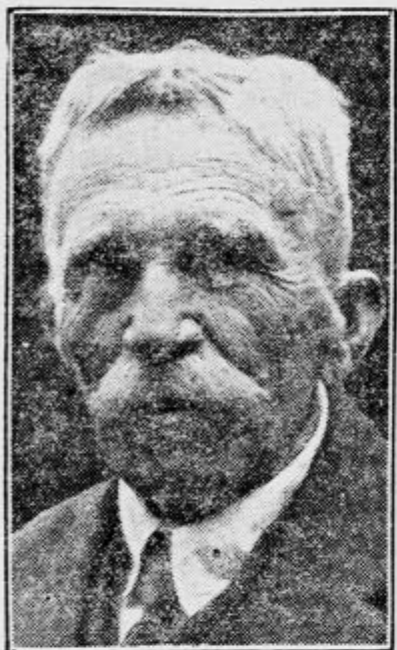
Kamnik, 8. novembra.

Marsikdo se bo vprašal, kdo je »Bosov« Tine. Ne piše se »Bosov«, ampak Slatnar, ime mu je Valentin. Rodil se je leta 1852. v Bistriči, v hiši št. 8. Tam se je reklo pri »Bosovih«.

Naj nam dobri Tine ne zameri, če ga malo popišemo, kajti on to res zasluži.

Ko je bil star 9 let, je postal pastirček in pasel krave v romantičnih kamniških planinah. V službi je ostal v osrčju gorskih velikov do sedaj že 69 let. Njegovo krepko zdravje ga nam bo ohranilo še mnogo let. Leta 1866. je nastopil službo kot plovec in drvar. Dobro se še spominja takratne vojne z Italijo.

12 let kasneje ga je nastavljal takratni načelnik Meščanske korporacije gosp. Keceel kot lovca na lovišču, ki ga je imel skupno s pokojnim Smoletom v najemu.

Kot izbornega lovca in pravega strahu divjih lovev, ki jih je preganjal in ukrotil nešteto, ga je vsakokratni najemnik lova radevolje prevzel v svojo službo. Tako je služil tudi pod Biedelom in knezom Windischgrätzom. Sedaj služi verno in vdano zakupniku lova gosp. Gorupu, kateremu poteče prihodnje leto zakupna pogodba. Z vsem navdušenjem se veseli novega zakupnika — svojega kralja Aleksandra in dal Bog, naj bi mu služil še dolga leta.

Bosov Tine je znan vsepovsod kot izvrsten gorski vodnik, vedno je pomagal ob raznih neizostnih in nešteti turistih je s pravo ljubeznijo do rodne grude razkazoval krasote naših alp.

Kako krepak je naš Tine, znači najbolj to, da je s svojimi 78 leti bil še pretekli teden trikrat na Mokrici in Komposteli.

In kako vam je bil ponosen, ko je pripovedoval, da mu to nič ne stric. Radi smo ga poslušali.

Za zasluge ga je kralj odlikoval s zlato kolajno.

Tako se Bosov Tine bliža dvojnemu jubileju, 70letnici službovanja v Kamniški Bistriči in naših planinah in 80letnici rojstva.

Bosov Tine se je živo spominjal raznih dogodkov. Spominja se, kako je leta 1878 Keceel postavil koč v Kamniški Bistriči. Koča na kraljevem hribu je pa postavil leta 1891. pok. gosp. Biedel, prav tako tudi lovske koč v Kamniški Bistriči.

Videl je tudi, kako so nosili kmetje iz Solčave, ko se ni bilo poti, čez Okrešelj in Kamniško sedlo po lestvi čebele na pašo v kamniško okoličino.

Naše vrhove sta s Frischauom nešteto krat preplezala in mestoma orala celino.

Predno je postavil koč v Kamniški Bistriči pok. Keceel, je bila tam lesena bajta Matije Uršiča, kateremu je sledil Tine Uršič.

Hišica Bosovega Tineta je ob lovskih kočah nasproti Planinskega doma v Kamniški Bistriči. Starejši turisti se prav dobro spominjajo gostoljubnega gospodarja Tineta in njegove žene Neže.

Bosovemu Tinetu želimo še mnogo let krepkega zdravja in zadovoljstva v planinah, katerim je posvetil vse svoje življenje.

K poplavam v Savinjski dolini

Sv. Pavel pri Preboldu, novembra.

Ponovne poplave kot naravna posledica dolgotrajnih letošnjih jesenskih nalivov tudi nam ne prizanašajo. Med ostalimi pritoki Savinje, ki pridejo glede poplavi v Savinjski dolini v poštev, je najbrž pri št. Pavlu se v Savinjo izlivajoči potok Boljska najpogostejši. Saj niti ni treba dolgotrajnih nalivov, popolnoma zadostuje že en dan zmerne deževja, da sicer neznaten potok naraste ter prestopi bregove brezobzirno pustoši.

Položaj se je za mnoge obvodne stanovalce do nevezdržnosti poslabšal, odkar se je izvedla v Grajski vasi delna regulacija struge. Čudimo se, kako je mogla pristojna oblast izdati tozadevno dovoljenje, ker je bilo vendar jasno ko beli dan, da regulacija gornjega toka ne more ostati brez zlih posledic za nižje ležeče kraje. Opozarjalo se je svojočasno v listih na kvarne posledice takšnega početja ter se priporočalo regulacijo na celi črti. Ker le v tem primeru bi prišli vsi prizadeti na svoj račun.

Danes je položaj za gotove prebivalce šentpavelske občine predvsem one iz Kapljevasi, toliko bolj kritičen, da so le-ti ob vsaki poplavi popolnoma odrezani od ostalega sveta ter prepuščeni samim sebi. Dostop do poplavljenih objektov je ob vsaki večji poplavi brez primernih vodno-prometnih pripomočkov absolutno nemogoč. Takšnih pripomočkov pa prebivalstvo seveda nima na razpolago. Znan so primeri, da so bili mnogi ljudje prisiljeni zapustiti svoje stanovanje, prepustiti živino in ostalo premoženje negotovi usodi ter se umaknili v podstrešne prostore, v kolikor niso pravčasno zapustili selišč in se umaknili izven ogroženega območja.

Kakor je torej razvidno iz gornjih vrst, je v primerih nepredvidenih večjih vodnih katastrof resno ogrožena življenska varnost ljudi ne vstevši ogromne materialne škode, ki se ne da niti preprečiti. Zaradi tega bi bila na mestu takojšnja in energična intervencija merodajnih krogov, kateri naj bi z umestnimi ukrepi vsaj omilili sedanjí neznošni položaj, ker so sicer prizadeti v nevarnosti, da utonejo v lastnih domovih.

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k Vodnikovim družbi!

Zagorsko pismo

Zagorje, novembra.

Sokolski oder je otvoril letošnjo sezono z »Utopljenecem« in je za ponovitev preteklo soboto povabil g. Cesarja iz Ljubljane, ki se pa ni mogel odzvati, kar je bilo deloma sreča, ker smo sedeli v skoro prazni dvorani. Pričakujemo, da nam bo oder z zelo dobro uporabljenimi novimi močmi kmalu pokazal kaj resnejšega za izpremembo. — Veliko zanimanja je zbudilo težko prikakovani film sokolskih nastopov, ki nam ga je predvajal br. Kramar iz Celja. Videli smo 510 m filma nastopov v Gornjem Gradu (80), Trbovljah (80), sprejema praporov v Celju (70), v Zagorju (80) in celjskega župnega izleta (200). Predvajanje je bilo všečno. V okrilju SKJ je predaval učitelj J. Pahor iz Sv. Planine »Od Predila do Reke«, s krasnimi skioptičnimi slikami. Občinstvo je sokolsko dvorano zasedlo skoro do zadnjega kotička.

Po zadnjem imenovanju je premeščen iz Zagorja v Bukovico pri Škofji Loki učitelj g. Oto Fink, vnet sokolski delavec, telovadec in igravec, nogometaš in šahist. Na novem mestu mu želimo največ zadovoljstva in uspehov. Na njegovo mesto je imenovana učiteljica gđ. Amalija Lendovšek iz Bukovice. Na Izlake bo prišla učiteljica gđ. Julija Fatur iz Ljubljane, iz Izlake v Radej pa učiteljica gđ. Vera Tancig, ki je bila istokot zelo agilna in priljubljena javna delavka.

Uradni dnevi sreske ekspozituro so sedaj vsak drugi četrtek v mesecu in ne več ob ponedeljkih.

Pregled. odnosno obnovitev žigosanja moril in merskih priprav (ne sodov) se bo vršil ta mesec v Ržišah za Kandrše, Kolovrat in Šentrupert od 15. do 20. t. m. za Zagorje in Kotredež po od 20. do 28. t. m. Z zelo ostrimi merami bo postopala oblast proti vsem, ki bi hodili po progi državne železnice, tam pasli krave ali pa morda celo poškodovali naprave. To je že ponoven opomin, ki se ga je v očigled javne varnosti brezpogojno držati. — Mesar Borišek iz Toplice si je na novo uredil klavnico in sušilnico.

Mnogo zanimanja in preuranjenega veselja je povzročila časopisna vest, da se bo gradila savska cesta, ki bi nas v najkrajši smeri vezala s Trbovljami, odnosno Litijo. Ob tej priliki moralo ugotoviti, da je zadovoljila naša sedanja zveza s Trbovljami čez Hlačnik radi tega večji pomen, ker bodo po novem projektu Trbovlje zvezane z ostalim zaledjem z novo, moderno cesto, za katero je odobren potreben kredit Strelmelnje naše doline naj bo v bodoče v tem, da že obstoječo cesto na Trbovlje uredimo za čim nemotenejši promet, ker bo s tem črta Ljubljana - Vače - Zagorje - Trbovlje kmalu odločilnega prometnega pomena za nas.

Kolikar nam je znano, bo cestni odbor že stari naši težnji naklonjen. Pred kratkim si je načelnik g. Lebingger ogledal nastalo škodo, ki jo je povzročil usad v klancu na Zagorje, ko je bila zaradi tega poškodovana vodovodna napeljava. Cesta bi bila sicer na vsej približni strani potrebna opornega zidu, za enkrat se pa polagajo cevi za podzemski odvod vode, ki je spodbivala na spolzki podlagi nagromadeno plast ilovice, kar je povzročilo omenjeno škodo. Zabilo so večje število pilotov, ki naj zastavijo premikanje zemeljskih plasti.

Delo na novi rudniški progi vidno napreduje. Bunker je pod streho. Praznujemo še vedno dvakrat tedensko, a nastopajoče hladnejše vreme daje upanje, da bo z večjim povpraševanjem po kurivu tudi ta kriza, ali kakor nekateri prav dobro pravijo — griza, odstranjena.

Novi športni klub bo otvoril plesno šolo pri Brvarju v Toplicah. Poučeval bo g. Laneger. Tudi Sokol jo bo oskrbel za svoje članstvo, ki ga bo seznanjal z novimi plesi br. Klun.

Bomo videli, kaj bo prinesla zima.

Vesti iz Zasavja

Litija, novembra.

Citateljem je znano iz naših poročil, da namerava banska uprava preurediti svoje veleposlovstvo na Ponovičah pri Litiji za mladinsko vzgojevalnico. Zasavsko prebivalstvo je ta novica precej presenetila. Ob nakupu ponoviške veleposlovstva se je zagotavljalo, da se bo uredila na Ponovičah vzorna kmetijska šola, ki jo naši zasavski kraji in ves daljni okoliš nujno potrebuje. V naši agrarni državi je za take kmetijske učne zavode premalo preskrbljeno in se je na ponoviškem veleposlovstvu že pričelo z urejanjem prostorov v vseh pripadajočih gospodarskih poslopih. Hlevi, vrtovi, polja, vse, kar spada k gruntu, je dobivalo novo lice, povsod se je poznala skrbna roka novega ponoviškega upravitelja g. Ruplja. Seveda se je preuredil tudi grad sam, ki je bil prej močno zanemarjen. Pri naštevavanju sprememb pod novim upraviteljem g. Rupljem ne smemo pozabiti nove obširne drevesnice, ki jo je uredil v Mačkovni, obširen kompleks pa je obdelan v vrt, ki bi se moral po načrtih ob priliki še povečati. Vsa ta dela so bila namerjena nameravani kmetijski šoli, iz česar pa ne bo nič. Te dni so pričeli s preurejanjem grajskega poslopja za sprejem gojencev poboljševalnice. Predvsem bodo namestili na oknih železne križe, da ne bi mladim gostom prišla v glavo misel na pobeg. ... Zidarijo so že pridno na delu, bržkone bodo vsa popravila dovršena v začetku decembra in je pričakovati, da se bodo gojenci naselili na Ponoviče že pred božičnimi prazniki.

Prevešana ciganka Nikolička, doma neke na Hrvaškem, je zopet ujela novo življenje. Pred dnevi je prišla skozi Litijo večja skupina ciganov. Ena izmed Nikoličevih žensk se je oglasila na stanovanju pri nekem stanovalcu v Gradcu. Služkinja je bila sama doma. Zgovorna ciganka jo je naposled le pregovorila in služkinja začela prerokovati srečo. Ko je uganjala Nikolička svoje coprjane, si je pazno ogledovala stanovanje. Z izgovorom da je tako potrebno pri njenih čarovnjah, je ciganka poslala služkinjo večkrat iz kuhinje in je moralo dekle napravljati razne naloge tudi v oddaljenih sobah. Vse take posledice je Nikolička s pridom izrabila. Odpila je kredenco in ukradla služkinji torbico s 500 Din. Kmalu nato pa se je poslovila in služkinjo ponovno zatrdila, da jo bo doletela v najkrajšem času — sreča. Opeharjena služkinja je čez čas opazila »srečo«, ki je zadela — ciganko. Za tatico ni bilo nič sledu. ... Naj bo ta zgodba v svarilo vsem našim ljudem, ki se dajo na tako lakoverne načine skubiti od prevežanih cigank.

Po smrti konjača g. Selana, izredno popularnega in šegavega moža, je njego-

vo mesto že dalje časa nezasedeno. V tem pa se je pasja nadloga neverjetno razširila. Psi najrazličnejših pokolenj in kalibrov se nemoteno zaganjajo v ljudi in živali, posebno hudo pa je za pasante in prebivalce Frtice, ki prestajajo strašne serenade štirinožnih ponočnih potepencev. Noč daje litijskim psom še poseben pogum. Značilen dogodek se je primeril nekemu orožniku, ki je dospel s ponočnim ljubljanskim vlakom v Litijo in je s kolodvoru nameraval s kolesom nadaljevati pot na dolensko stran. Podivjani psi so ga napadli in ga podrli s kolesa, da se je občutno poškodoval, a z zobmi so mu tudi že začeli trgati obleko. Napadeni orožnik se je le z bajonetom rešil pred nevarnimi napadalci. Prijavil je zadevo varnostnim oblastvom. In kaj so ukrenila ta? Psi še vedno nadlegujejo nočne pasante. Nujno potrebno bi bilo, da dobi Litija zopet konjača, ki bo »reducirala« nepotrebne in nevarne ponočne rogovileže.

Velik požar v Veliki vasi

Leskovec, 8. novembra.

Komaj se je poleglo razburjenje, ki je bilo povzročeno po zadnjih podatkih nujenih požarih v okolici Rake, je danes zjutraj okrog pol 2 Velikovaščane vnovič strašno presenetilo, ko jih je iz globokega sna prebudil klic: »Gori, gori!« ... Vse je hitelo proti mestu nesreče, ki je bilo začetkoma le slabo razsvetljeno, pozneje pa so razvijajoči plameni razsvetlili vso okolico.

Gorelo je pri posestniku Martinu Kopini v Veliki vasi. Iz do sedaj nepojasnjenega vzroka se je ogenj pojavil tik hleva, zajel nato hlev, ki ga ni bilo mogoče več rešiti S trdom se je posrečilo oteči le živino in nekaj kokoši, vse drugo pa je upepelil ogenj, ki se je pričel širiti tudi na bližnjo hišo K sreči so prihiti na mesto nesreče gasilci iz Velikega Podloga z novo motoriko in takoj stopili v akcijo. Ker na rešitev hleva ni bilo več misliti, so vso skrb posvetili hiši, v kateri se je že vžigalo. Posrečilo se jim je, da so jo rešili in posestnika obvarovali še večje škode, ki je zanj itak dovolj obutna! Sumi se, da je bil tudi ta požar podtaknjen.

V znamenju noža

Bled, 7. novembra.

Kakor je že znano, se letos na Bledu zopet mnogo gradi. Za časa sezone je bil Bled napolnjen z letoviščarji, a sedaj je poln delavcev, ki so prišli iz raznih krajev, da si kaj prislužijo. Razni delavci pa žal uporabljajo svoj prosti čas tako, da popivajo po gostinah in zapravljajo težko prislužen denar. Tako pride mnogokrat tudi do prerekanja in tudi do pretepov, kjer igra čestokrat nož glavno vlogo, kar nam dokazuje zopet naslednji dogodek:

Na praznik Vseh svetih so dobili delavci, ki so zaposleni pri raznih zgradbah, svoje tedensko izplačilo. Skupina delavcev se je, kakor običajno, zbrala v neki gostilni, kjer so seveda veselo popivali. Ko so bili tako v najljubšem razpoloženju, naenkrat vstane neki delavec J. P., doma iz Štajerskega, češ, da mu je nekdo kloub izmaknil. Takoj nato je stopil med vrata, da bi nihče ne mogel iz sobe. Nekemu delavcu pa je bilo za malo, da bi mu kdo zapiral izhod ter je hotel s silo skozi vrata. Tedaj pa potegne J. P. bliskovito nož in se vrže na nasprotnika. Pri tem spopadu sta padla oba na tla, kjer sta se valjala in ruvala toliko časa, dokler nista posegla v pretep še dva druga delavca, brata A. in F. D., ki sta tudi potegnila vsak svoj nož in navallila na J. P. ter ga tako obklala, da je obležal v mlaki krvi. Po odredbi domačega zdravnika, ki mu je nudil prvo pomoč, so ranjenca odpemili v njegovo stanovanje. Napadalce pa so orožniki spravili na varno.

Za nov most v Selški dolini

Bukovščica, 8. novembra.

Od glavne prometne žile v Selški dolini napram Železnikom leži ob Bukovici vstran dolina, katere zaključek tvori mirna, podeželska vasica Bukovščica s sedežem bukovške fare, enorazrednice in prosvetnega društva. Dohod v enostranska naselja je mogoče le preko Selščice, ki pa ima uprav ob vstopu v poldrugo uro dolgo bukovško dolino izredno široko, da nad 100 metrov razpetleno strugo. Težka neurja preteklih let so dolgo mostovje spriti odnašala in treba je bilo vztrajne požrtvovalnosti in brige vaščanov, da so si za silo pripravili iznova pot do doma preko brvi in mostičja. Ob vsakem večjem nalivu pa so mogli vaščani v Bukovščico le preko Dolenje vasi, kar je podaljšalo pot za dobro uro, ne glede na okolnost, da je Bukovščanom in številnim okoličanom ta proga le do nadaljnjega prosta, ker je sicer last zasebnika.

Nič čudnega zato, da se domačini toplo zavzemajo za trajno ugodno rešitev tega važnega problema, ki bi bil rešen a zgraditvijo novega, trdnega mostu, preko Selščice pri Sevljah par sto metrov nižje od sedanjega, zasilnega prehoda. Pri novozamisljenem prostoru je struga Selščice sicer globoka, a ozka in je vrh tega obrežni teren dokaj skalnat.

Da se pereča zadeva pospeši, je posetila namestnika bana tročlanska deputacija predsednika cestnega odbora Janeza Tomazina in članov Aleša Lavtarja in Matjeva Bernika iz Sevelj in Bukovščice. Zastopniki ljudskih interesov so dr. Pirkmajerju vse stvarno pojasnili, nakaer se je že tekom enega tedna zgledal v dolini gradbeni inženjer, ki si je ogledal položaj na hcu mesta Prebivalstvo Sevelj. Bukovščice in številnih okoliških vasic zre za zapužanje na bansko upravo. Sedanjí čas se smatra za realizacijo načrta kot posebnost prikladen. Sestavljajo se proračuni. Naj bi uvideli potrebo mostu občinski odbor Selc nad Škofjo Loko, krajevni cestni odbor in merodajni faktorji v Ljubljani, da se s primernimi proračunskimi postavkami odpravi možnost graditve že s prihodnjim proračunskim letom.

Ali ste že naročili edino slovenske ilustrirane tedenske revije »Življenje in smrt«?

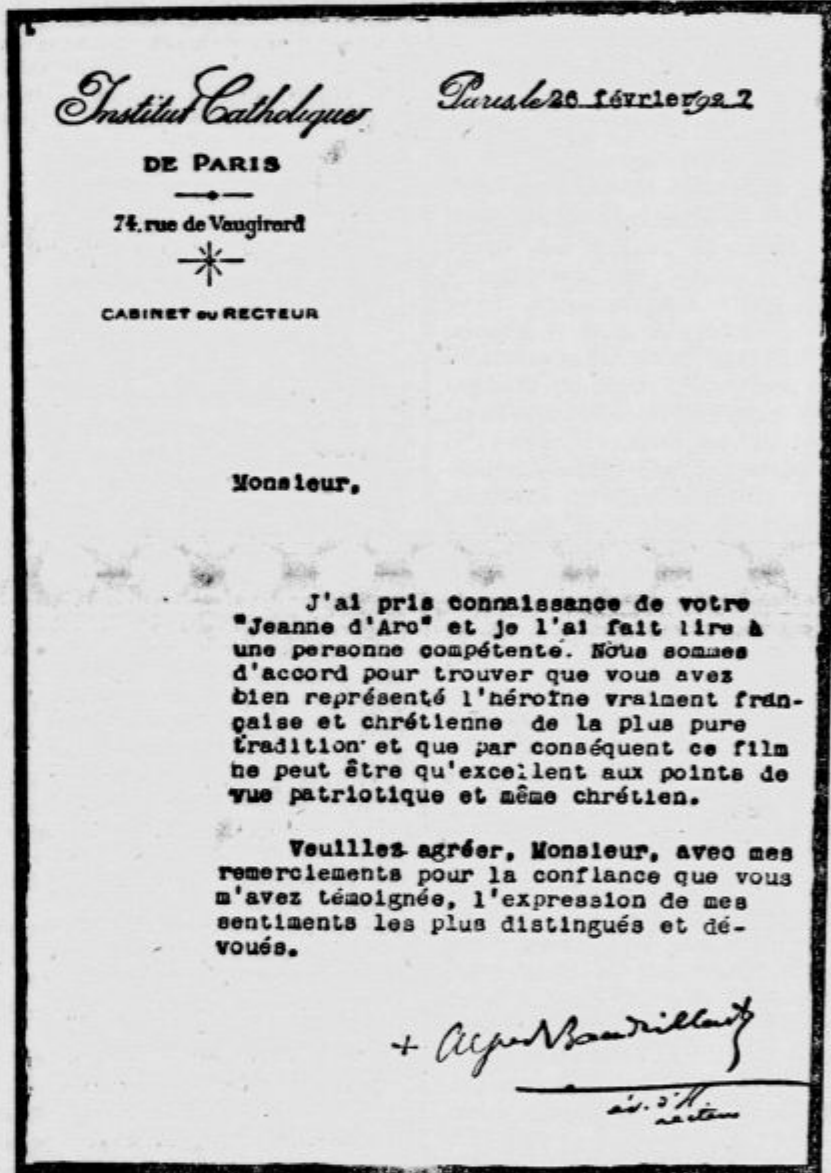

„Kulturni škandal“

»Slovenec« št. 251 z dne 1. novembra t. l. je priobčil pod gornjim naslovom na prosvetni oddelek banske uprave, na Zvezo kulturnih društev in filmsko izposojevalnico Lugo-film v Zagrebu napad, ki v interesu resnične morale in kulture ne more ostati brez odgovora. Evo g. člankarju v razmišljanje naslednja dejstva.

1.) Zveza kulturnih društev v Ljubljani je odigrala francoski film »La Merveilleuse vie de Jeanne d' Arc, fille de Lorraine«. Film je produkcije »Natan« in insceniran pa po J. J. Frappaju; izvršen je bil pod pokroviteljstvom takratnega min. predsednika

svetnemu kinu katoliške mladine v Mariboru, kjer je bil predvajan v Cvetlični ulici. »Slovenec« je obkrat med poročili iz Celja in Maribora kar najtopleje priporočal poset predstavi imenovanega filma in dosegel, da se je vršila k predstavam prava božja pot. Ko se je torej isti film predvajal pod njegovega protektorata, ni bil framoanski in cerkvi sovražen ali celo škodljiv. Dalje ugotavljamo, da je bil film v aprilu lan. leta predvajan za šole in odrasle v Zagrebu, kjer je dosegel najpovoljnejši uspeh. Sam nadškof dr. Bauer je preko svojega tajnika izrazil podjetju svojo snečitelno zahvalo, da

Poincaré, kardinala Dubois, maršala Petaina ter mnogih drugih vevleghednih francoskih osebnosti. O filmu so polni hvale francoski strokovni listi. Med mnogobrojnimi čestitkami, ki povdarjajo lepoto in res historično pristnost celotnega filma, so priznala pisma maršala Petaina, ministrstva lepih umetnosti, ministrstva trgovine in industrije in ne v zadnji vrsti priznalo pismo katoliškega instituta v Parizu. To pismo, kollega faksimile prinašamo, poudarja, da je bil film od vse francoske javnosti sprejet kot velika nacionalna pridobitev, n katero morejo biti Francozi ponosni.

2.) Jugofilmi v Zagrebu nam je dragevolje potrdil dejstvo, da je bil prav ta film izposojen Katoliškemu prosvetnemu društvu v Celju, kjer je bil tudi predvajan ter pro-

je bil ta film nabavljen in predvajan. Vsa navedena dejstva jasno pričajo, da je zardevanje in jeza nad »kulturnim škandalom« v »Slovencu« treba razumeti povsem v drugi luči. Zato smo g. člankarju, ki je odkril gosnodo tudi s te plati, brezdvoma mnogo bolj hvaležni, kakor mu bodo hvaležni oni, ki so odstopili prostor za članek v »Slovencu«.

Za našo javnost pa je zelo poučna ugotovitev, da je isti film predvajan pod »katoliškim« protektoratom, izredno poučen in vzgojen, ako ga pa predvaja samo prosvetna ustanova, ki želi nesebično in skromno služiti svojemu narodu, pa zagrešji z njim »kulturni škandal« prvega reda.

Dr. Stane Rane, tajnik ZKD.

Manufaktura

MI VEMO,
da potrebujete dobro obleko, eleganten plašč, trpežno perilo itd.
MI SLUTIMO,
da trenutno morda nimate denarja.
ZATO VAM KREDITIRAMO
na 6 mesečne obroke!
Posetite nas!   Zahtevajte potnika!

Razširjenje plinskega omrežja v Ljubljani

Ljubljana, 8. novembra
Cestno plinsko omrežje v Ljubljani se že dalj časa ni v večji meri razširilo kljub temu, da raste mesto ob Dunajski cesti in da so nastale razne velike stanovanjske kolonije na periferiji mesta.

Da se tudi tem stanovalcem omogoči rabo plina, bo mestna plinarina v prihodnjem letu takoj v zgodnji pomladi pričela polagati plinske vode in sicer po onih ulicah in cestah, iz katerih se prielasi dovolj strank. Na razpolago je v cellem 10.000 m plinskih cevi, torej toliko da bo skoro vsaki prošnji lahko ugodeno.

Zato se s tem naproša vsi reflektanti na plinsko kurjavo, da se priklasio že sedaj mestni plinarini za rabo plina ker se bo v zimi sestavil program za dela v prihodnjem letu in se ta program v pomladi

ne bo več menjal. Ze letos pa se še položi plinski vod po Dunajski cesti do odcepa Vodovodne ceste, tako da je možno oddajanje plina na obe strani Dunajske ceste. Po cesti za Gradom ob Grubarjevem kanalu se isto tako polagajo močne plinske cevi, da se s tem ojači pritisk plina po Karlovski cesti in da bo mogoče izpeljati plinski vod uči na Prule.

Nadalje opozarjamo tudi vse posetnike onih vil in stanovanjskih hiš, ki se seč dajo grade, da se opremi stavba takoj s plinskimi vodi, ker so tozadevni stroški pri surovo izvršeni stavbi mnogo nižji kot pri izgotovljeni stavbi. Proračune in informacije daje brezplačno mestna plinarina. Na razpolago so tudi vsi prospekti plinskih aparatov; v tekočem mesecu se bo priredil tudi več predavanj in poskusnih kun, tako da se vsakdo lahko tudi na teh prireditvah informira in prepiča o prednosti plinskih naprav.

Dame finega okusa

morejo izbrati si plašč le iz
pri tordski
Fran Lukič, Stritarjeva ulica

Domače vesti

Današnja priloga »Jutro«

Naročniki »Jutra« v Dravski banovini do-
be z današnjim »Jutrom« knjižni prospekt
»Tiskovne zadruge« v Ljubljani. Če sama
vnanjost te priloge je tako lična in vabi-
va, da mora vsakega čitatelja opozoriti na-
se. Tudi oni naročniki, ki le redkokdaj kupi-
kakšno knjigo, bo z zanimanjem prebrala
besedilo o posameznih novih knjigah in av-
torjih.

Pri tem moramo opozoriti zlasti na prvo
stran, kjer se upravičeno trdi, da so nove
knjige »Tiskovne zadruge« najzanimivejše
najpomembnejše slo-
venske knjižne novosti v sezoni
1930/31. So smotno izbrane, trajne
vrednosti, lepo opremljene in plačljive
v poznatih mesečnih obrokih.

Slednji moment je posebno vabiljiv: če daš
10—20 Din na mesec za knjige Tiskovne za-
druge, boš imel vse leto veliko veselje v
dobrim, zanimivim štirim trajne vrednosti.
Priporočamo tedaj vsakemu čitatelju, da
prospekt Tiskovne zadruge prečita in opo-
zori nanj še svoje znanec.

Jutri zjutraj bo namesto »Ponedelj-
ka« izjemoma izšlo »Jutro«, ki ga pa
bodo seveda prejeli tudi vsi »Ponedelj-
kovi« naročniki. — Današnje »Jutro«
obsega 28 strani.

• Izpremembe v državni službi. Za sod-
niške pripravnike v področju vsige-
deželne sodišča v Ljubljani so imenovani
diplomirani pravnik Bogdan Jereb, Josip
Polec, Viktor Svetel in Ivan Vrančič. Jet-
niški paznik pri okrožnem sodišču v Ma-
riboru Maks Kušar je premeščen k dežel-
nemu sodišču v Ljubljani, za jetniškega
paznika pri okrožnem sodišču v Mariboru
pa je imenovan Ivan Horžen, doslej pri
sodnem stolu v Zagrebu. Za suplenta na
gimnaziji v Velikem Bečkereku je bil te
dni postavljen diplomirani filozof Ciril Arko.

• Gostovanja ljubljanskega gledališča.
Ljubljanska drama in deloma tudi opera
bosta priredili v sezoni vrsto gostovanj v
raznih večjih krajih naše banovine. Prvo
gostovanje bo v petek 14. t. m. v Kranju.
Ta dan bo odigrala ljubljanska drama v
Kranju dvoje predstav, in sicer ob 15. di-
jaško predstavo Schillerjevih »Razbojnikov«,
zvečer ob pol 21. pa Nušičevo komedijo
»Gospa ministrica«. Predprodaja vstopnic
v Kranju bo v Hlebševi trgovini. Prebivalci
Kranja in okolice opozarjamo na ti dve
gostovanji.

• Slavnostna seja ljubljanskega občinskega sveta ob priliki poseta generala Živ-
kovića v radlu. Ob priliki obiska g. pre-
sednika ministrskega sveta generala Pera
Živkovića se bo prenašala slavnostna po-
zdravna seja ljubljanskega občinskega sveta
danes ob pol 12. iz zbornice dvorane
univerze ter ob 8. zvečer banket iz velike
dvorane hotela Uniona.

• Služba zdravstva za fizikalno zdrav-
ljenje in elektroterapijo je razpisana pri
oblastni upravi bolniškega fonda pri direk-
ciji državnih železnic v Ljubljani, podruž-
nica centralne ambulante v Mariboru, Fran-
kopanova ulica. Ordinacije se bodo vršile
trikrat na teden po dve uri. Prosilec mora
dokazati specialno izveščanost in prakso
v tej panogi zdravstva. Vsa ostala polja-
nila daje Oblastna uprava bolniškega fonda
pri direkciji državnih železnic v Ljub-
ljani.

• Avtorsko takso za gramofonske plošče
in mehanične godbene instrumente plača-
jo tovarnarji. Zadruga gostilničarjev in Ljub-
ljani nam je poslala: V zadevi avtorskih
pravic na proizvajanje godbenih komadov
smo prejeli od avtoritativne strani poročilo,
da tovarne gramofonov, oziroma izdeloval-
nice gramofonskih plošč plačujejo že pri iz-
delovanju plošč avtorju tako zvano licenco
ali pristojbino za dotične komade, ki se
proizvajajo po gramofonskih ploščah. Je te-
daj avtorska taksa po vsej Evropi že od
tovarnarjev plačana, tako da se še enkratno
plačevanje takse od gramofonov ne more
zahtevati. Gramofonske plošče so tedaj z
avtorsko licenco že preskrbljene in se nika-
r ne morejo še enkrat zahtevati kakšne tak-
se. Tudi za druge mehanične godbene in-
strumente se plača po tovarnah godbena
licenca. Pavšalnemu plačilu podvrženi bi
bili tedaj le radijski aparati. Druge godbene
priloditve z godbeniki pa je itak treba pre-
naznani avtor. zastopstvu.

• Slovo poznih ameriških gostov. Te dni
so odpotovali v Chicago po dvamesečnem
bivanju v domovini g. Josip Stefič iz Jak-
sk., Janko Galski iz Radatovića, Toni
Zvonkovič iz Broda pri Metliki. Vkrkali se
bodo na turisovski brzoparnik »Bremen«.
V njihovi družbi je odpotovalo tudi na ob-
isk k bratu v Chicago gđ. Tonika Smilja-
ničeva iz Doljana. Posebno ganljivo je bi-
lo slovo g. Zvonkovića, ki se je za časa
bivanja tu seznanil in poročil, a žal je mor-
al pustiti zaenkrat soprogo še v Metliki.

• Prenorodovci 1912—1928. Napisal Ivan
Janez Kolar. Založila tiskarna A. Slatner
v Kamniku. Ob priliki spominskih slavnosti
Preporodovcev v Ljubljani je izšla ta lično
opremljena in zelo zanimiva knjiga o našem
radikalno-nacionalističnem dijaškem po-
kretu. »Preporodovci« so s to knjigo postavi-
li svojemu delu najlepši spomenik. Žal,
da nam je prispela prepozno za to številko,
zato se bomo pomudili pri nji v eni pri-
hodnjih števil. Za sedaj bodi priporočena
vsem, ki jih zanima naša politična zgodov-
vina.

• Akademsko društvo »Jugoslavija« v
Pragi, ki je slavilo lani svojo 5 letnico in
ki šteje preko 120 članov je imelo 20. okto-
bra glavno letno skupščino, na kateri je bil
izvoljen naslednji odbor: predsednik Alojz
Debeljak, I. podpredsednik Mita Rackov, II.
podpredsednik Antonije Franasovič, I. taj-
nik Radoslav Ukropina, II. tajnik Mirko Vil-
fan, blagajnik Ljubo Senica, knjižničar Jakov
Brusič, arhivar Djordje Bečir, odborniki:
Miro Vodeb, Hugo Velker in Boris Cijan.
Predsednik glasbene sekcije je Andj. Kne-
zič, predsednica kulturne sekcije Katarina
Sarapova in predsednik športske sekcije Ni-
kola Petrovič. Revizorji so Jaka Bezal,
Kruno Lupis in Anton Kavac.

• Novi grobovi. Na Gornjskem je pre-
minula gostilničarka ga. Antonija Kun-
stova, rojena Krašovecova. Pogreb priljubl-
jene pokojnice bo danes ob 15. — V pe-
tek so položili k večnemu počitku v ro-
binsko grobnico pri Sv. Križu v Ljubljani
gđ. Stano Pirčev. — V Ljubljani je pre-
minul ga. Marija Meserkova, rojena Štur-
mova. Pogreb bo v ponedeljek ob 15. —
Pokojnicam blag spomin, žalujočim naše
sožalje.

• Rezervni oficirji se obveščajo, da je
izdalo ministrstvo saobračaja odlok, po ka-
terem bodo od 1. januarja 1931 dalje izda-
vale legitimacije za trikratni popust na že-
leznicah in ladjah le komande vojnih okru-
gov, kamor je dotični rezervni oficir pri-
stojen in kakor to predvideva člen 11. pra-
vilnika o voznih olajšavah. Tozadevne for-
mularje ima v zalogi Zveza rezervnih ofir-
cirjev v Ljubljani, Kongresni trg 1. Formu-
lar stane 2 Din.

• Carina na gramofone in plošče je z no-
vembrom povišana tako, da bo sedaj zna-
šala približno petkrat več kakor poprej.
Glede na to se bodo seveda občutno podra-
žili tudi vsi gramofonski predmeti.

• Stoletnica Alipaše Rizvanbegovića. Po
inicijativi nekaterih mostarskih srednješol-
skih profesorjev je bil storjen sklep, da se
v Mostarju priredi proslava stoletnice ve-
zivanja Alipaše Rizvanbegovića, ki je bil
po svojem čustvovanju Slovan in se je kot
nacionalni bojevnik boril proti Turkom in
proti zavratnim turškim navalom. Herce-
govino je proglasil za samostojno drža-
vo. Sedaj nameravajo proslaviti proglas te
samostojnosti. Za proslavo so v teku ve-
like priprave.

• Žepni kmetijski koledar za leto 1931.
Je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v
Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Cena 12
Din, po pošti 13 Din. Razprodajalec popust.
Je to brezvredno najboljši žepni koledar
za našega kmeta. Naj navedemo samo ne-
kaj poglavij iz njegove bogate vsebine. Za
živilorjence: obširen pouk o prvi pomoči v
hlevu s posebnim poglavjem o zdravilih
za živino in orodju, potrebnem za zdravlje-
nje; prva pomoč pri živalskih porodih; pouk
o razkuževanju; jamstvo pri živalski
kupčiji; naznanila dolžnost pri živalskih
kugah itd. Za vinogradnike: kletarstvo (cik
porjavenje, zavrelca itd.); splošna pravila
za poskušanje in oceno vina. Dalje ima ko-
ledar poglavje za sadjarjece, vrtnarje, sploš-
no kmetištvo in zelo mnogo raznih gospo-
darskih preglednic, kakor tabele za merje-
nje lesa, uporabo umetnih gnojil, razne me-
re itd. Hvale vredna je uvedba delavskega
zapisnika in zapisnika prejemkov in izdat-
kov, ki naj navaja kmetijske gospodarija,
da vodi o svojem gospodarstvu točen račun.

Seveda ne manjka seznam selmov. Koledar
je izredno lepo in trpežno vezan v platno.
Njegova vsebina pa je baš zaradi velike pri-
ročnosti koledarja kmetovalca neobhodno

Pri nakupu aparata
vprašajte za nasvet
v drogerijah
KANC
LJUBLJANA — MARIBOR
svetovne znamke stalno
na zalogi: Zeiss, Ikon, Voigtlander
Kodak Zahtevajte nam cenik! 55

potrebna. Kdor si ga bo enkrat naročil bo
gotovo ostal njegov vsakoletni odjema-
lec.

• O pokonem župniku Holmarju smo
prejeli še naslednji prispevek iz Skofljice
in sicer po pripovedovanju g. Franca Bož-
narja. Bilo je še pred zgraditvijo tolen-
ske železnice. Oče Jakob Božnar (po do-
mače Rutar) iz Sarskega (župnija Ižanska)
je kupil nove konjske komate. Ni pa jih
dolgo uporabljal, kajti kmalu so mu jih
odnesli neznanji tatovi. Žal mu je bilo ko-
matov, za katere je dal okoli 40 goldinar-
jev. Spomnil pa se je župnika Holmarja na
Primskovem, o katerem so ljudje pravili,
da zna dognati tate. Peš se je napotil k žu-
pniku v Primskovo blizu Radohove vasi na
Volenemskem in mu obrazložil vso stvar.
Župnik mu je rekel, da bo tat gotovo pre-
nesel komate nazaj; če ni ravno preveč trdo-
vraten, bo znamenje o povračilu podano
še ponoči, če pa je zelo trdovraten, se bo
to nekako javilo šele drugo noč in bo tat
naslednje jutro vrnil komate! Župnik je dal
Božnarju tudi tri listke za zvečer in tri za
zjutraj češ: naj jih doma drži pred pečjo,
v peč pa bodo sami zleteli. Ko pride Bož-
nar domov, je vse storil po župnikovem
naročilu in listki so res sami leteli v ogenj.

Ko drugo jutro Božnar vstane, pride k nje-
mu starejši brat Tone, s katerim sta sku-
paj gospodarila, in ga vpraša, če se mu
je ponoči kaj sanjalo. Jakob je dejal, da
nič. »Meni pa se je sanjalo,« proti Tone,
»da je oba komata prinesel tat nazaj. Eden
je v nastilniku pod listjem, drugi pa v
grabnu pod listjem, blizu nekega drevesa.«
Prav dosti seveda tudi Tone ni verjel, a
pogledala sta vendar in res našla oba ko-
mata, ki ju je Jakob takoj spoznal za svo-
je; edino oni v grabnu je bil že malo po-
kvarjen od nokrote.

• Arheološka naldba pri Sarajevu. V
zadnjem času je kustos sarajevskega de-
želnekega muzeja, naš ožji rojak dr. Gregor
Cremošnik, začel odkopavati teren na Stup-
u v bližini Sarajeva. Doslej je našel na
50 predmetov iz rimske dobe. Odkopani
so bili tudi zidovi starega poslopja in ob
njih rimski grobovi. Dva groba sta bila
prazna. Na grobeh so bili lepi spomeniki.
V drugih grobovih so bili razni predmeti:
svečnik, bakrene zaponke ter mnogi zlati,
srebrni in stekleni predmeti. Odkopavanje
se še nadaljuje.

• Cepljenje proti škrlatinli. Mignilski
zavod v Ljubljani je v preteklem mesecu
izvršil obvezno cepljenje proti škrlatinli v
občinah Preserje, Borovnica in T. bovlje,
kjer je nastopala škrlatinna epidemija. V
občinah Preserje in Borovnici je bilo po-
polnoma imuniziranih približno 1000 otrok,
v Trbovljah pa na 3000. S tem je bilo
imuniziranih v zadnjih dveh letih v treh
krajih (Ljubljanska občina, Radovljica in
Laško) nad 9000 otrok.

• Velike številne zimske izlete prireja
vsak mesec Francoska linija Cie. Gle
Transatlantique preko Sredozemskega
morja z luksuznimi parniki v razni zname-
nita mesta Severne Afrike. Romantična
solnčna Severna Afrika Vam nudi vsu
udobnost zabave in razvedrila. Izletne sku-

V STAROSTI SE JE TREBA HRANITI Z LAŽJO HRANO

ker je moč prebavnih organov v sta-
rosti oslabela. Koncentrirana kreplj-
na hrana

OVOMALTINE

vsebuje veliko hranilno vrednost v
malom obsegu, prijeten okus, a ne ob-
težuje želodca.

Dobiva se povsod. Velika škatla
56 Din; srednja škatla 32 Din; mala
škatla 16 Din.

Kompletno garnituro kuhinjske posode

aluminijaste ali emajlirane sive, ružave,
modre itd., prvostresne kvalitete nudi v naj-
večji izbiri trdka z železino 14709

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 55.

Najbolj pošteno

Vas postreže z zimskega obiljem

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Halo!

Martinova nedelja!

Vabi se cenjeno občinstvo na
VESELICO S PLESOM

ki se bo vršila na Martinovo nedeljo v
vseh prostorih gostilne »Dalmacija« in
Spodnji šiški (pri Anžoku), kjer se bo
tudi prazna dalmatinska kapljica.

Na razpolago topla in mrzla jedila.

Za obilen obisk se priporoča

15552 **IVAN LASAN.**

10 %
vse izdelke cene boljše,
da omogočimo
tako vsakomur
Ljubljana, Sv. Petra
cesta 25. — Hotel Tratinik

Jadran
Ovili so vsi in dobroga
blaga ter su-
rodovna izdelka
Kranj, Glavni trg.
— V hiši Kreditne banke

pine obiščejo vsa znamenita mesta Sever-
ne Afrike dežel Alžira in Tunisa skozi
Biskro ob puščavi Sahare z udobnimi av-
tobusi. Izleti se vrše iz Marseilla od no-
vembra do aprila po 14 dni. Cene izredno
nizke. Vsa natančna polasnila kakor tudi
prospekte daje zastopnik Francoske linije
v Ljubljani Ivan Kraker, Kolodvorska uli-
ca 35.

• Andrejev sejem v Rogatcu bo zaradi
nedelje dan poprej t. j. v soboto 29. t. m.

• Avtobusni promet Kranj—Ljubljana.
Zaradi nezadostnega prometa se ukine v
ponedeljek 10. t. m. direktni avtobus Kranj
—Ljubljana ter bo od sedaj redno in stan-
no vozil tržiški avtobus znamke Saurer iz
Kranja ob 4/8. zjutraj in 1/4 na 2. popold-
ne v Ljubljano, obratno pa ob 1/12. in
1/6. popoldne. Postajališče v Kranju pred
trgovino Andrašič, v Ljubljani pa pred
kavarno »Evropo«, oziroma pred »Pigov-
ceme«.

• Družbi sv. Cirila in Metoda je darova-
la g. Pavla Hočvarjeva v Ljubljani 100
Din namesto svečke na grob Ruške Ravhe-
karjeve in Minke Boštjančičeve. G. Katica
Subotičeva pa je poslala 30 Din namesto
šopka na grob Ruške Ravhekarjeve. Iskra-
na hvala!

• Igor narava lotos ni konec. Včeraj so
nam v uredništvu prinesli večjo zrelho
malino, ki je bila utrjana na vrtu g. Saksar-
ja v St. Vidu nad Ljubljano. Še lepše in
sočnejše maline smo prejeli te dni od ne-
znane našega prijatelja, menda s Stajer-
skega (priloženi listek z naslovom pošilja-
telja se je gotovo izgubil). V velikim šop-
kom najrazličnejših cvetic (jagode, goz-
di in vrtni nagel, marjetice, resje itd.) nas
je počastil g. Ivo Tratinik, upravitelj parne
žage v Kozjem, s pripomočki: ... da ne
boste mislili, da v našem Kozjem narava
ni lepa. Iz St. Ija v Slovenskih gorah se
nas je spomnil podpredsednik finančne
straže g. Jakob Krapušec s šopkom vijolic,
Dušan Stupar iz Stare vasi pri Vidmu pa
s šopkom jagodnega cvetja. Lepa hvala!

• Vlom v Slovenski Bistrici. Brezvestni
tatovi so v noči od 6. na 7. t. m. vlomili
v leseno hišico ob slovenjebistriški Okraj-
ni hranilnici, kjer ima 100% invalid Br. Ju-
stinec svojo trafiko. Vlomilci so iztrgali
železne zapahle iz lesenih podbojev in vdr-
li v notranjost, kjer je bila k sreči le manj-
ša zaloga tobaka in vrednotne. Lastnik od-
naša namreč iz previdnosti večino zaloge
zvečer na svoje stanovanje. Zato pa so ta-
tovi seveda odnesli vse, kar so našli. Re-
vež trpi nad 2000 Din škodo, ki je zanj ne-
utrpljiva. Storištev se niso izsledili, vendar
pada sum na cigansko družbo, ki je 6. t.
m. taborila pri Sp. Poljskavi.

• Mačnica ljubezni do bližnjega. V No-
vem Sadu je v tamkajšnji bolnici umrla
služkinja Vukosava Mareković kot žrtev
ljubezni do bližnjega. Pri požaru hiše svo-
jega službodajalca je Vukosava kljub smrti
nevarnosti planila v gorečo poslopje ter
rešila triletnega otroka gotove smrti. Pri
reševanju je dobila grozne opekline, kate-
rim je podlegla.

• Smrtina nesreča pri delu. Iz Konjic nam
pišejo: Nekateri vasi konjskega okraja
imajo pri veleposvetu kneza Windisch-
gratza deputat letne gotove količine drv
že iz davnih časov. Drva si morajo upravi-
čenci pozimi sami podreti in zvoziti iz go-
ščinskih gozdov. V četrtek 6. t. m. so po-
drali v konjski gori na mestu, ki je znano
pod imenom »Grovev štant«, sinovi posest-
nika Kvasa iz Zg. Pristave in drugi poma-
gači. Ko so podžagali debelo bukev, da se
je pričela podirati, so vsi zbežali, le Kva-
sov sin Miha je bil tako nesrečen, da ga je
3 cm debela veja udarila po glavi in mu
presekala lobanjo, tako da je bil takoj na
mestu mrtve. Mrtvega fanta so pripeljali
dopolne na dom staršev. Pokojnik je bil
mirnega značaja in priden delavec. Star-
šem naše sožalje!

• Žrtev konjskega kopita. V Kompolju
pri Kočevju se je pretekli petek pripetila
na paši huda nesreča. Posestnikov sinček
Vinko Mustal se je sukal okrog domačega
konja, ki ga je nenadoma brcnil v glavo.
Razbil mu je vso čeljust in je nesrečni
otrok obelzjal nezavesten. V soboto so ga
prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer so
ugotovili, da ima tudi počeno lobanjo.
Zdravniki so si prizadevali, da bi fantku
rešili življenje, pa je bilo vse zaman. V
petek popoldne je nesrečni deček umrl.

• Z nožem sunil brata v prsa. Včeraj do-
poldne so v ljubljansko bolnico pripeljali
hudo poškodovanega 27 letnega posestnika
Valentina Benedika iz Luž, občina Selce.
Na Vseh svetih dan je Benedika njegov ne-
koliko slaboumi brat sunil z nožem v pr-
sa in ga nevarno ranil. Ranjeni Valentin
je mnenja, da mu je slaboumi brat streljal
po življenju, ker se je hotel polastiti de-
narja in imetja. Valentin mu je pred leti iz-
plačal njegov delež, toda brat je denar
kmalu napravil in sedaj je od Valentina
zahteval, da mu še da denarja. Ker mu Va-
lentin ni ugodil, ga je začel sovražiti. Na
Vse svete se je napil in ga brez povoda
napadel. Po storjenem zločinu je pobegnil
in ga še niso našli. Morda je slaboumež
izvršil samomor. Valentinovo stanje je
kritično.

• Tatvine v Beli Krajini. Iz Semiča nam
pišejo: Tatinska družba je spet pričela s
svojim običajnim jesenskim delovanjem.
Prav prično posega po kurnih in vinskih
kietih. Nedavno so tatovi odnesli posest-
nika Štuklju pet kokoši, enako število pa
praznik Vseh svetih posestniku Bukovcu
v Stari gori. Našli so tudi vhod v kapla-
nijsko klet, od koder so odnesli precejš-
no množino vina. Dne 5. t. m. je bilo
vključeno v klet in stanovanje g. dr. Dr-
ganca pri semiškem kolodvoru. Tu jim ni

šlo za vino, marveč so zlikovci razmetali
vse pohištvo in posteljnino. Gotovo so iska-
li denarne zaklade, a zaman. Vsekakor pa
so dr. Drganca povzročili precejšnjo ško-
do, ker so mu pokvarili perilo in razne
predmete. Tatinska družba je očitno do-
br organizirana in jo, kakor se domneva,
vodi pravcati mojster, ki ima prakso že
iz kroga tržaških svedrovcev. Priporoča-
mo, da se posveti vsa pozornost raznim
brezposelnim, ki že dalje časa pohajkujejo
v občini.

• Borba proti glavobolu (Napredek me-
dicinske vede). V času aeroplanov in radia
z velikimi koraki napreduje tudi medicina.
Epohalne izdajbe na polju notranje se-
krecije, serologije, bakteriologije in rent-
genologije zagotavljajo napredek. Znanje
o vitaminih je dovedlo do tega, da so od-
stranjeni motnje pri prehrani in razvoju
teles. Kljub temu napredu muči človeka
glavobol, ta dnevni mučitelj, danes tako
kakor nekdanj. 90 odstotkov primerov gla-
vobola izvira navadno od slabe prebave,
bolnih črev ali zaprtja. Klinike in zdravil-
ki dajejo največje priznanje malim dozam
ARTINA. Zadostuje, da vzamete zvečer
dve dozi, pa bo imel človek zjutraj nor-
malno izpraznjenje, ki ga osvobodí mučne-
ga glavobola.

• Kakor smo iz zanesljive strani obve-
ščeni, se pričakuje v Beogradu prihod dveh
velikih Fordovih avljonov, ki se nahajata
na krožnem poletu po Evropi. Oba avijo-
na pripadata skupini trimotornih aparatov.
Izdelana sta posev za kovine in vršita v
Zedinjenih državah pošto, potniško in to-
varno službo v največjem obsegu. Eden
avljonov je napravil nedavno nov svetovni
rekord, ko je preletel progo 100 km, obre-
menjen z 2000 kg, s hitrostjo 264 km na
uro. Zanimivo je dejstvo, da se ta maks-
malna hitrost ni dosegla z okrepitvijo mo-
torne sile, nego samo s posebno prilago-
deno gradbo trupa, kril in oblike. Iz Lon-
dona, kjer je nuna matična postaja, sta
priletela avljona preko Pariza, Rima, Aten
v Bukarešto, kjer se sedaj nahajata.

• Ze davno nismo doživeli tako uspeš-
ne prodaje kakršnegakoli blaga, kakor se
je to zgodilo s sisaško mineralno vodo.
Spominjamo se početka, ko smo objavili
odkritje murlatsko-alkalno-radioaktivnega
vrelca, ki je preiskano po znanih domačih
in tujih strokovnjakih. Ti so soglas-
no ugotovili izredno vsestransko zdravil-
nost te vode. Glede na zdravilnost te vode
se je uvidelo, da bo ta voda postala skoro
glavna pičala vseh slojev, kar je doslej
tudi potrjeno. Danes že vsakdo pije sisa-
ško mineralno vodo. Poudarjati pa se mo-
ra, da se splošno zahteva sisaška, a
ne kakor poprej le kakršnakoli mineralna
voda.

ITO — zobna pasta najboljša!

• Darujte Podpornemu društvu slepih,
Ljubljana, Pod trančo 2-III!

• Podoželskim odrom priporočamo ilu-
strirano brošuro Navinška »Lepa maska«,

navodila za šminkanje.

• Oblike in klobuke kemično čist, barva,
pilsira in lika tovarna Jos. REICH.

Vsakovrstno manufakturno blago

v veliki izbiri in po izredno nizkih cenah
prodaja 93

Tekstilbazar. Krekov trg

Kupujte samo PENKALA BATERIJE

ker goré najdalje! 300

SANOFORM

izvrstno toaletno in čistilno sredstvo se
dobi v vseh lekarnah in drogerijah. 160

Slavnemu občinstvu naznanjam, da
sem s 1. NOVEMBROM 1930

otvoril na Dunajski ce- sti št. 9 svoj lastni ZOBNI ATELJE

Priporoča se
JOŽE KAVČIČ,
KONCESIONIRANI ZOBOTEHNIK
14882

DESINFEKCIJSKA (razkuževalna) sred-
stva za vse vrste proizvajala trdka

„CHEMOTECHNA“

družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.
158

Tajna modre in spretno dame.

ki se ji vsi divijo v družbi, je dnevna in-
timna toaleta z milovonjivo in zanesljivo
negujočo Isia koparno soljo, proizvedom
kopalskega Ischi. Dnevna uporaba tega
sredstva Vam nudi siguran občutek popol-
ne negovanosti. Dobiva se v vseh lekarnah,
drogerijah in parfumerijah. Za Jugosla-
vijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3. 346-2

Ob 3.. pol 5., 6., pol 8.
in 9. zvečer

Iz Ljubljane

— Razstava umetniške zapuščine Franca Sterleta. Prejeli smo: Kakor je bilo že javljeno, se odprla danes v nedeljo ob pol 12. razstava umetniških del iz zapuščine nadarjenega slikarja Franca Sterleta, ki ga je dohitela v daljnem Londonu tragična smrt. Šele sedaj, ko ogledujemo njegove zadnje podobe, nam vstaja spoznanje, da smo izgubili s Sterletom mojstra portretirancev, daje tem slikam čar popolnosti. Sterle ni bil modni slikar, a prišel je pri nas v modo. Zato so se kopičila pri njem naročila, ki so mu omogočila, da se je od časa do časa ogledal po širokem svetu in je tako izpopolnil svoja izkustva. Tako je tudi v zadnji pomlad iskal novih impulzov v umetniških središčih Švice, Francije in Angleske, a to potovanje mu je pretrgala nenadna smrt v trušcu londonskega cestnega prometa. Sterle nam je zapustil bogato umetniško zapuščino, ki bo pomnožena z nekaterimi deli zasebne lastnine, nekaj časa na ogled v Jakopičevem paviljonu. Razstava se odprla danes v nedeljo točno ob pol 12. dopoldne. Vabljeni vsi Sterletovi čestitci, da izkažejo z mnogobrojnim posetom zadnjo čast umetniku.

— Iz gledališča. Danes bodo štiri predstave. Drama vprizori ob 15. velezabavno otroško igro Janček Nosanček, ob 20. pa Nuščevo šalo »Gospa ministrca«. V operi se bo pela ob 15. Čajkovskega opera »Evgenij Onjegin« kot ljudska predstava pri znižanih cenah, ob 20. pa bo premijera francoske opere »La Mascotte«. Opereta je stara kakih 50 let, na slovenskem odrju je bila prvič vprizorjena pred 22 leti. Izven abonmaja. Shakespearjeva komedija »Sen kresne noči« se vprizori v drami v ponedeljek 10. t. m. za red B.

— Prva repriža veseloigre »Križni pak« bo danes na Sentjakobskem odrju. Veseloigra je pri večeršnji premijeri iz vrstno upela. Kdor ljubi smeh in dobri zabavo, naj poseti predstavo. Vstopnice se dobe ob pol 20. pri gledališki blagajni.

— Gostovanje tenorista Stepanjovskega. Tenorist Stepanjovski, ki je sedaj član opere v Katovicah, bo gostoval 22. t. m. v ljubljanski operi v Čajkovskega »Evgenij Onjeginu« v partiji Lenskoga. Predstava bo na korist Udruženja gledaliških igralcev izven abonmaja.

— Dramska družina »Sokol« iz Ljubljane, ki je korporativno pristopila h kulturnemu društvu »Sokol« kot njen dramski odsek, je vprizorila v Borovnici, danes pa bo vprizorila v Gornjem Logatcu Strindbergovo dramo »Ode«. To postaja ena najpomembnejših slovenskih odskih diletanstskih družin, ki se je osvojala z resnim namenom, prirediti svoje dramske gostovanja ne le po dravski banovini, temveč skoraj po vsej državi ter tako vršiti važno kulturno propagandno delo med narodom. Kakor kažejo uspehi dosedanjih gostovanj, ugne postati družina v bližnji bodočnosti važen kulturni faktor, ki ga bo treba upoštevati. Dejstva govore glasneje nego teoretična ugibanja. Vrhiniki in Kamniki sta se priključila večerji in danes se Borovnica in Logatec. Želimo nadaljnji napredek.

— Poroka. Včeraj se je v cerkvi sv. Petra v Ljubljani poročil g. Leon Reich, prokurist tvrdke Jos. Reich v Ljubljani, z gđ. Stano Lozejevo, mlademu paru obilo sreče!

— Društvo Skrh za mladino v Ljubljani sklicuje v torek 18. t. m. ob 20. v posebni sobi gostilne »Pri Bončarju«, Sv. Petra cesta, izredni občni zbor z dnevnim redom: poročila funkcionarjev in podelitev razrešenice staremu odboru, volitev novega odbora ter slučajnosti. V primeru nesklepnosti bo zbor pol ure pozneje za istim dnevnim redom ob vsaki udeležbi.

— Rezultat štetja obiskovalcev pokopališča pri Sv. Križu v dnevi 1. in 2. t. m. je naslednji: V obeh dneh se je našlo 31.038 takih obiskovalcev, ki so se odpravili z darovanjem poljubne novčance. Štetje je oviralo slabo vreme, ker ljudje z dežnikom in cvetlicami v rokah ter v gosti množici pri najbolj volji niso bili v stanu poklopiti si potrebnega novca. Vsega priznanja vredno pa je da je mnogo teh vendarle prispevalo svoj obolus pri odhodu s pokopališča. Po podatkih požrtvovalnih nabiralev lahko sklepamo, da je bilo v obeh dneh okoli 50.000 oseb na pokopališču, od teh približno 30.000 prvi dan. Darovalo je 36 oseb novčance po 10 Din, 1026 oseb novce po 2 Din, 3178 po 1 Din, 7806 po 50 par, 4464 po 25 par in 14.528 oseb po 10 par. Obe društvi, ki sta štetje priredili, se vsem tem milosrdnim tisočim najiskrenejše zahvaljujeta.

— Narodno - strokovna zveza poziva svoje članstvo in vse narodnozavedno delavstvo, da se udeležijo sprejema ministra predsednika gen. Živkovića. Zbiranje pred kolodvorom. Vsi člani z znaki.

— Obštinski odbor UVL poziva vojne invalidne v Ljubljani in okolici, da se zberejo danes ob 9. dopoldne pred šentpetersko vojašnico, odkoder gremo na kolodvor k sprejemu ministrskega predsednika g. generala Živkovića.

— Sokol I. Tabor. Javljen je poset g. ministrskega predsednika na Taboru v ponedeljek 10. t. m. ob 2. popoldni. Člani, članice, naraščaj in deca se zberejo k sprejemu četrte ure prej v veliki dvorani. Ob tričetrti na 2. uro popoldne istega dne je sklicana svečana seja uprave in nadzornega odbora. Udeležba vseh članov in namestnikov ovrzeta. Posebnih vabil ne bo.

— Udruženje JNZB poziva članstvo, da se udeležijo sprejema ministrskega predsednika. Zbiranje ob 1/2. v društveni pisarni v palači Delavske zbornice, II. nadstropje nad knjižnico.

— Ljubitelje komorne glasbe opozarjamo na koncert godalnega kvarteta iz Dresdene, ki bo v torek 11. t. m. ob 20. v dvorani Uniona. Kdor se hoče naslajati ob pravi umetnosti, naj poseti torkov koncert. Predhodnja vstopnica v Matični knjižarni.

— Gradnja nove tramvajске proge napreduje. Na Gosposvetski cesti, kjer

so delali že pretekli teden, so potekane že tračnice obeh vzporednih prog. Te dni so položili in uredili križišča obeh novih prog pred Figočevco gostilno. Delali so neprestoma dva dni in dve noči in je sedaj križišče že urejeno. Seveda so morali v zvezi s tem tramvajski promet prekiniti, oziroma se je vršil na ta način, da o potniki prestopali. Včeraj popoldne so začeli variti tračnice za tir, ki bo izmenjan med »Evropo« in pošto. Stare tračnice so namreč za nove vozove, ki bodo tudi vozili po tej progi na Vič, prešibke, pa tudi fundament je preslab. Z gradnjo vzporedne proge na Dunajski cesti prično še ta teden. Če pride potem še Selenburgova ulica na vrsto, je odvisno od vremena. Najbrž pa bodo začeli najprej polagati tračnice na Viču in počasi prodirati proti mestu. Tračnice bodo delali in polagali vso zimo, samo če bo vreme ugodno.

— Gradbeno gibanje na Aleksandrovi in Dunajski cesti. Ves kompleks med Aleksandrovo in Dunajsko cesto ter Beethovovo in Gajevo ulico je kakor ogromno mravljišče. Na vseh koncih in krajih rasejo z neverjetno naglico iz tal nove moderne stavbe in palače, o katerih smo že poročali. Zelo naglo napreduje gradnja stavbe zavarovalnice »Dunav«, s čer so že pretekli teden dosegli in skoro dogradili peto nadstropje. Palača bo še ta mesec pod streho. Poleg palače zavarovalnice »Dunav« se gradi palača »Viktoria« in gre poslopje že v drugo nadstropje. Slično je s Pokojniškim zavodom na oglu Gajeve ulice in Dunajske ceste. Dočim za glavni »rakt« še vedno vrtačo luknje za betonske pilote, je stavba stranskega trakta v Gajevi ulici dograjena do drugega nadstropja. Precej naglo tudi napreduje gradnja palače Hranilnišnega in posojilnišnega konzorcija v Gajevi ulici. Vreme za zidanje je prilično ugodno.

— Promenadni koncerti godbe 48. p. p. »Triglavskega« danes ob 11. uri v »Zvezdi«. Spored: 1. Cerin: »Prijetna pomlad«, koračnica. 2. Keler: »Blagoslovljenje templja«, uvertura. 3. Čížek: »Iz srbske šume«. 4. Gleisner: »Wagnerjeve opere«. 5. Cerin: »Miljenici«, slov. pesmi. 6. Obruča: »Pohod čupy Masarykove«. 7. Ziehrer: »Baržun in svila«, valček. 8. Rotter: »Madrid«. Dirigent: višji kapelnik dr. Jos. Cerin, dr. Jos. Cerin.

— Prodaja samljivega svinca. V četrtki je policija aretirala brezposelnega Alojzija P., ki je prodajal okrog 30 kg svinca, za katerega je trdil, da ga je kupil od nekakega neznanca. Svinec je pa najbrž ukraden, kajti policiji je P. znan kot star grešnik. Lastnika ukradenega svinca policija še ni našla.

— Dve koloni ukradeni. Trgovskemu uslužbencu Antonu Buciku je v četrtki popoldne nekdo s Pogačarjevega trga odpeljal kolo znamke »Dürkopp«. Tako smolo je imel tudi trgovski vajenec Ivan Baršič, zaposlen pri tvrdki Čermak & Comp. na Vodnikovem trgu, kateremu je nekdo odpeljal kolo znamke »Aiglon«. Kolo je last trgovca Vekoslava Podlogarja.

— Gladovna stavka. V zaporih tukajšnje letišnice sta začela pred dvema dnevi z gladovno stavko dva letnika.

— Tatliški neznanec. V noči od 2. na 3. t. m. se je v kavarni »Zvezda« pridružil nabiralcu liseratov Adolfo G. neznan moški in pozneje tudi z njim »dše« demov. Šele doma je G. opazil, da mu je neznanec umaknil iz levega žepa suknje listino s 1200 Din. Neznanec se je izdal za sedlarja Cirila Dobičarja; gotovo pa je, da to ni njegov pravo ime.

— Pevsko društvo »Slavce«. V torek pevska šola. V sredo važna pevska vaja. Novi pevci in pevke se sprejemajo še do zadnjega novembra v društvenem lokalu v Gregorčičevi ulici vsak torek, sredo in petek ob 8. zvečer.

— Nedeljske popokanske plesne vaje. Jenkove šole danes ob pol 4.—7. popoldne v Kazini. Začetniki — ce točno ob 3. — Dijačnice znižano članarino.

— Čaljanke s plesom vsake nedelje ob pol 9. zvečer v balkonski dvorani Kazine (Zvezda). Vodstvo: Jenko.

— Posebne plesne ure v vseh družabnih plesih daje mojster Jenko dnevno od 10. do 13. in od 14. do 21. v balkonski dvorani Kazine. Vse informacije istotam.

— Plesne vaje na Taboru se vrše redno vsako nedeljo v veliki dvorani. Za začetnike ob pol 20., za ostale ob 20.

— Plesna vaja danes popoldne ob 3. v hotelu Bellevue.

— Martinov večer v korist CMD prirediteljskega podružnička danes 9. t. m. ob 15. v restavraciji Refinhaus.

— Plesne vaje ASK Primorje. Pričetek danes ob 15. v belu dvorani Uniona. Vstop samo proti vabilu, klubski ali dijaški izkaznici.

— Strojno pletenje oblik, perila, nogavice in rokavice v najnižji izdelavi in ob solidnih cenah pri g. Marji Turkovi, Ljubljana, Gosposka ulica 3/II. Istotam se sprejmejo učenke.

— Pocieni in okusno se obliči je umetnost. Prepričajte se in ogledite si izložbo renomirane tvrdke P. Magdič, Ljubljana, Aleksandrova cesta 1.

— Snežni čevlji in galos najboljši pri Antonu Sinkovcu, Pod Trnovo.

— Srajce, bele in modne, zimsko perilo, rokavice, nogavice in kravate kupite najceneje pri tvrdki Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

— TEODOR KUNC naznanja, da je preselil svoj damski modni salon in prikojevalno šolo na Sv. Petra cesto 4/II. 1432

— Oh, kako sem ti hvaležna, Mici, da si mi svetovale odstranjenje kurjih očes in nepravilno raščenihi nohtov. Nebeško se sedaj počutim in vse čevlje lahko nosim, zato svetujem vsakomur, ki trpi zaradi kurjih očes, naj gre v kopališče hotela »Slon« — Vera.

Iz Maribora

— Carlnski inspektor g. Dragotin Bogar, dosedanji upravnik mariborske carinarne, odpotuje danes popoldne na svoje novo službeno mesto pri finančni direkciji v Zagrebu. G. upravnik je služboval celih

30 let v Sloveniji in v Ljubljani in 4 v Mariboru, kar si je vsled vsega strokovnega znanja in koncilijantnosti pridobil splošen ugled in spoštovanje. Želimo mu tudi v Zagrebu mnogo uspeha.

— Ljudska univerza v Mariboru. Jutri bo predaval g. dr. Toplak, specialist za ženske bolezni v Mariboru, o vseh važnih zadevah zdravstva, ki se tičejo mater pred in po porodu. — V petek bo predaval g. primarij dr. Dragaž iz Ljubljane o negi otroka v prvih letih.

— Nedelja v gledališču. Danes ob 15. se bo uprizorila Shakespearjeva klasična komedija »Sen kresne noči«. Sodeluje ves ansambel, celoten orkester bo oskrbel Mendelssohnovo muziko k tej komediji. Navadne dramske cene. — Ob 20. bo premijera Audranove opere »Lutka«. Režira in tenorsko partijo poje g. Djuka Trbuhovec, nadalje sodeluje kot gost po daljšem presledku gospod Anton Harastović, naslovno partijo poje pri premijeri gđ. Udovičeva.

— Stara mariborska korenina je vsakakor 91 letni zidarski pomočnik Angel Matija, ki še vedno opravlja zidarske posle. Vajenemu stavb od mladih nog se mu v višinah niti sedaj še prav nič ne moti v glavi. Seveda obzirni delovodje čestitljivemu in marljivemu starčku ne pustijo, da bi se še izpostavil nevarnostim. Tudi njegova žena, ki je nekaj let mlajša, je še čila in zdrava.

— Telefonski promet Maribor-Dortmund v Nemčiji. V ponedeljek, 10. t. m. bo odprt telefonski promet z Dortmundom. Trinitunski pogovor velja 83.80 Din.

— Smrt starega šolnika. Umrl je v petek ponoči na Aleksandrovi cesti 12 Ivan Fersch, šolski ravnatelj v p., star 88 let. Blag mu spomin!

— Koncert »Drave« 8. t. m. v »Unionu« ob 20.

— V baraki za deložirance v ulici Kraljevička Marka se stanovanjci že sedaj bridko pritožujejo radi mraza. Posebno trpijo otroci in bolehnne osebe. Mestna občina bo na zimo morala kaj ukreniti, da ljudje v baraki ne zmrznejo. Barako bo pač treba zimi primerno adaptirati. Te dni se je vselil v barako še pomožni delavec Miha Horvat z ženo in dvema otrokoma, ki je bil deložiran iz hiše na Koroški cesti št. 90.

— Plaz gramoza zasul delavca. Pri gradnji nove ceste v Pali se je na 40-letnega delavca Franca Gutmarcherja iz Sečnice ob Dravi vsul plaz peska in zemlje, ki se je sprožil vsled preslabe opore. Gutmarcherja so tovariši sicer kmalu rešili iz mučnega položaja, vendar je čutil tako težke notranje poškodbe, da se ga morali s avtom odpeljati v splošno bolnico v Maribor.

— Hudi vinski dohovi. 22-letnega brezposelnega trgovskega pomočnika Alojzija T. je v petek zvečer zopet »prijelco«. V družbi s 20-letnim Pavlom J. se ga je krepko nalezal in okrog 23. rogovill po Grajskem trgu in Aleksandrovi cesti. Ko ga je stražnik opozoril, naj bo miren, je kričal nanj in ga opoval s celimi tinitanji-mi posk. Ker ni nehal, mu je stražnik napovedal aretacijo, kateri pa se je s silo uprl in udaril celo stražnika v obraz. Šele s pomočjo dveh drugih stražnikov se je posrečilo ukrotiti ga. Pa tudi tam je hotel vse razbiti, tako da so ga morali pritezati na pristilno desko.

15536

MED. UNIV.

DR. JOSIP FURLAN

specijalist-operator za ušesa, nos in grlo
ni dovoljuje naznaniti, da je OTVORIL v MARIBORU, Vrasova ul. 2 svoje ordinacije in ordinira od 10.—12. in od 3. do 5. ure.

Iz Celja

Meščani!

V torek 11. t. m. posetijo mesto Celje gg. ministri pravde dr. Štrkić, ministri financ dr. Šverljuga, ministri za šume in rude inž. Sernee in ministri brez portfelja dr. Šveglj.

Vabim vas, da se udeležite čim številnejše svečanega sprejema visokih gostov pred poslopjem mestnega načelstva in počastite prihod gg. ministrov s okrasitvijo svojih domov s državnimi zastavami.

Mestni načelnik dr. Gorican.

— Spored svečanosti ob obisku gg. ministrov v torek 11. t. m. Gg. ministri in njihovo spremstvo, ki prispejejo v Celje okrog 10. dopoldne s avtomobilom iz Ljubljane, sprejmejo pred poslopjem mestnega načelstva zastopniki oblasti in mestne občine, celjska društva in šolska mladina. Po sprejemu bo v slavnostni dvorani Mestne hranilnice celjske konferenca gg. ministrov z zastopniki mesta Celja, celjskega, gornjegrajskega, laškega, konjiškega, slovenskega, šmarškega, srezja, kjer bo v menu mesta pomnovo pozdravil gg. ministre župan dr. Gorican. Ob pol 13. bo svečan banket v restavraciji hotela »Evropa«, katerega se udeležijo najodličnejši zastopniki mesta Celja in imenovanih srezov.

— Poziv društvom. Mestno načelstvo objavlja: Vabijo se vsa tukajšnja društva, da se udeležijo svečanega sprejema gg. ministrov pred poslopjem mestnega načelstva v torek 11. t. m. okoli 10. dopoldne. Društva, ki imajo kroje, naj pridejo v krojni Društva naj se zberejo pred poslopjem mestnega načelstva ob pol 10., kjer jih bodo razvrstili reditelji.

— Mestno gledališče. V torek 11. t. m. ob 20. uprizori Dramsko društvo v gledališču Nestorjevo burko »Utočijence«. Režira Velušček. Vstopnice naj si vsakdo nabavi že v predprodaji in knjižarni Gorican & Leskovec na Kralja Petra cesti.

— Izpizemba pri tukajšnji finančni kontroli. Dosedanji vodja glavnega oddelka finančne kontrole v Celju g. Janko Torkar je bil na lastno prošnjo premeščen v Kranj. Mesto šefa omenjenega oddelka je prevzel poverjenik finančne kontrole g. Mihael Ferencak.

— Ljudsko vseučilišče. Jutri 10. t. m. ob 20. bo predaval v poslopju trgovske šole s spremljevalcem sklopičnih slik lektorica angleškega jezika na ljubljanski univerzi gđ. Copelandova o britjskih pokrajinah.

PERJE
holkojla, perje, gosje, naravno in s strojem čiščeno, dobavlja v vsaki množini
E. Vajda, čakovec
Telefon številka 59, 4, 3, 60.

— Smrtna kosa. V celjski javni bolnici sta umrla 71-letna Marija Dvorškova, žena progovnega delavca iz Marjagradca pri Laškem, in Hinko Herle, 22-letni poslovođa iz Solčave.

— »Svoboda« v Celju priredi danes popoldne ob 15.30 v veliki dvorani Narodnega doma velik pevski koncert s sodelovanjem pevskih zborov »Svobode« iz Maribora, Hrastnika, Zabukovce in Celja. Udeležite se ga vsi!

— Čudne razmere na celjskem trgu. Prejeli smo: Ne vemo, kdo naj bo odgovoren za nenavadno visoke cene na celjskem trgu. Naj navedemo nekaj vzgledov: Nekli kmet je prodal svoje pitane volčice mesarju po 8 Din za kg žive teže. Meso takih volčikov pa se prodaja na celjskem trgu po 20 Din kg. Svinje se plačujejo po 12 Din kg žive teže, slanina pa na zagrebškem trgu po 14 Din kg. Svinjsko meso stane v Celju 28 Din kg, slanina pa 20 Din kilogram.

— Nesreča na cesti. V petek je hotel na cesti pri Zalcu pognati motor avtomobil. Parne žage iz Nazarja 19-letni kijačavčarski pomočnik Viljem Tavcar. Skušal je zavrti železno kljuko pod avtomobilovim hladilnikom. Ker pa je bilo pero pri kljuki premočno, se je navijalna kljuka izmuznila Tavcarju iz roke in ga s tako silo udarila po desni roki, da mu je jo zlomila. Tavcar se zdravi v celjski bolnici.

— Zastrupljenje po mačjem ugrizu. V celjski bolnici je morala polskati zdravniško pomoč 64-letna Jožefa. Vengustova, dninarica iz Griž pri Zalcu. Te dni je ubijala po nalogu gospodarja starega mačka. Maček je je pri tem ugriznil v levo roko. Ženska se za rano ni zmenila in jo je zamenarila, zaradi česar je nastopilo v levi roki krvno zastrupljenje.

— Ukraden med delom. V četrtki ponoči je ukradel v cinkarni neznan tat delavcu Francu Jeklu iz žepa suknjice, visokega poleg vrat, iz kuverte, v kateri je imel nekaj svojih 14-dnevno plačo v znesku 638 Din, stodinarski bankove. Jekl je tatvino opazil in poihel za neznancom, ki pa se je izgubil v temi.

— Sokolska plesna šola bo drevi ob 20. Novinci eno uro prej. Točno. Odelej redno vsako nedeljo.

Iz Kranja

— Odlikovanja. Za vsto in požrtvovalno službovanje je bil odlikovan z zlato kolajno tajnik pri sreskem načelstvu g. Stefan Plut. Za usluge, izkazane krajevskemu domu so bili odlikovani s srebrno kolajno s krono II. stopnje: kaplar Kristan Anton in Počivavček Anton, s kolajno III. stopnje narednik vodnik Mandelc Franc, kaplar Selander Josip in Kosmač Ivo, s kolajno IV. stopnje kaplar Dražomerič Anton. Čehner Josip, Vadjnal Jernej in tovarniški ravatelj Zvonko Adamič.

— Odprmo roke. Področnica Kola jugoslovenskih sester prične v prihodnjem tednu pobirati letno članarino in pristojnine pri prispevke za obdarovanje: revne deca. — Odgovorite se!

— Živnorejaki tečaj. V ponedeljek 17. t. m. bo v Ljudskem domu celodnevni živnorejaki tečaj. Namen tečaja bo poučiti odbornike živnorejarskih združenj o presojanju in ocenjevanju plemenske živine. Pouk bo od 9. do 11. in od 1. do 4. K tečaju bodo imeli dostop vsi, ki se zanj zanimajo.

— Sportni odsek Sokola v Kranju bo najbrž zaključil sezono z nogometno tekmo, ki se bo v primeru lepega vremena vršila danes ob 3. popoldne proti SK Jadrani iz Ljubljane. — Čez zimo bo priredil odsek plesne vaje. Danes bo plesna vaja ob 8. zvečer v sokolski telovadnici. Želimo, da se jih udeležijo čim več dam, ker sportniki tožijo po pomanjkanju plesalk. Na svidenje.

— Smrt ponesrečenca. Poročal smo, da se je pripetila pri gradbi novega objekta v tovarni »Jugočeški« huda nesreča. Ponesrečen Jakob Beton iz Praosej je dobil pri padcu hude poškodbe, katerim je podlegel.

— Sivakova iz Klanjca, započena v tovarni »Jugobruna« se je hotela »veljaviti na plesišču. Ukradla je kos svila, a nesreča je hotela, da so jo zasčtili baš, ko je svilo ovijala okoli telesa. Sivakova so zaprli.

— Elitni plesni tečaj otvoril g. Metod Mayr v dvorani hotela »Jelen«. Prijave se sprejemajo in se dajejo tozadevne informacije vsak dan od 14. do 15. v restavraciji »Pri Petrkus«, in sicer od 13. t. m. V primeru zadostnega števila prijav bo otvoritvena plesna vaja v petek 14. t. m.

Iz Škofje Loke

— Potrebna agotovitev. Pod naslovom »Škofja Loka gradi novo šolo« so bile pred dnevi objavljene v nekem dnevniku netočne vesti, ki utegnejo jasnosti škodovati. Nikjer in nikoli se ni razpravljalo na pristojnem mestu o tem, da bi bila sedanja deška osnovna šola v Škofji Loki reducirana na štirirazrednico. Sedanja šestrazrednica se vzdržuje se naprej. Učnih sob bo v šolskem poslopju 14 (10 za osnovno in 4 za meščansko šolo); vseh lokalitet pa bo v stavbi okoli 30. Stanovanj v šolskem poslopju razen za sluge ni. Za ravnatelja in upravitelja ter 3 učitelje - samce bo zgrajena posebna stavba. Zadeva telovadnice je dokončno rešena in se zgradi na pomlad. Sicer se pa k stvari še povrnemo.

— 8 predavanj se pri rešetškem Sokolu vneto nadaljuje. Pretekli teden je zbranim bratom in sestram poljudno opisal postanek sveta predavatelj LKD prof. Dolžan. Zadnji večer pa sta govorila Škofjeločana br. Debeljak in br. Berčič, ki je obdelal osnovo jugoslovenske ideje. Za zaključek je še izpregovoril rešetški starosta br. Vidic. Udeležba je znašala vsakokrat okoli 40 članstva. Na splošno se rešetški Sokol uspešno razvija in utrjuje, treba pa bo o nekaterih krajnjih prenapetostih voditi račun. Tudi ne razumemo, da se razven učiteljsva ostalo državno nameščenstvo sokolskemu gibanju odteguje.

— Gradbena dela na novi cesti izpod Podpulterce na Gabrovo in naprej na Breznico so za letoš končana in so se graditelji pomaknili visoko naprej. Nad 4 m široka cesta je speljana v serpentinah po robu Škofjeloške gorovja, ki je to izredno strmo. Za cesto, ki je sedaj dolga 6 do 7 km, je bilo treba razstreliti mnogo skalovja. Ob visokih vzpetinah se bo seveda v zimskem času marsikaj porušilo, ker je teren poln hudournikov in lazov. Že zadnje deževje je nanese preko vse ceste polno blata z drevjem vred. Trasiranje cestne proge je veljalo dokaj bistroumnosti. Pri tako imenovani Kobili je izginil malone vsi grit, da je bila mogoca speljava ceste v vzletnem zavoju. Na mnogih krajih so bili potrebni betonski mostički in škarpe. Izprehod po novi cesti je krasen, poln prelepih razgledov na široko okolico.

— Kapelica padlim vojakom. Da se pletetno oddolže spominu v svetovni vojni padlim domačinom, so prebivalci iz Bukovšice v Selški dolini zgradili padlim vojakom pred farno cerkvijo lično kapelico po načrtu inž. Eleška iz Ljubljane. V kapelici je mramorna plošča s 24 imeni padlih. Okrašen je notranjost svetišča tudi s lepiimi slikami. Celotni stroški so znašali preko 10.000 Din. Ob Vseh svetih je pevski zbor zapel pred kapelico žalostinke. PRK pa je prispeval s svečkami, venci in cvetlicami. — Naj mimogrede omenimo, da uprize Podmladkarji pod režijo šolskega upravitelja gosp. Hrasta igrice »Pepekec«.

— Sneg je zapadel v noči od srede na četrtki pri Sv. Katarini. Temperatura je precej padla, ker so gorski orjaki že več tednov odeti v belo.

— Ob 600 Din je prišel. Bozovičar Ciril, doma iz Stare Loke, se vlok dneвно s kolesom do Trate, odtam z vlakom v Kranj, kjer je v službi. Ko je prišel Bozovičar nekega večera domov v Loko, je presenečen opazil, da je izgubil denarnico s 600 Din, legitimacijo in tedensko vozno karto. Brat Jožef je takoj naslednjega jutra zaman preiskal pot Listnica, a brez denarja, se je naposled našla v neki šupi na Trati, kjer je Bozovičar običajno imel preko dneva spravljeno kožo.

PLETENINE VSEH VRST

si lahko nabavite v najnovejših vzorcih in fazoni po zelo nizki ceni v mehanični delavnici pletenja 15538

Anton Savnik, škofja Loka

Trgovci, zahtevajte vzorce!

Iz Radomlja

— Češkolovski dan. Dne 28. oktobra je priredil Sokol v spomin 12. obletnice osamosvojenja bratskega češkega naroda predavanje o Češkolovski in njeni akciji za osvoboditev. Predaval je nadičitelj gosp. Kristof. Udeležba je bila prav lepa.

— Nesreča. Dne 6. t. m. popoldne si je devetletna Verica Pelihova pri obrezovanju zelentih glav s nožem odsekala kazalec na levi roki.

ka—Tiskarški škrat. V naše poročilo o društvenem delovanju v Kamniku se je vrnila napaka, ki je popolnoma izpremenila vsebino novice. Pravimo, da naj ne pobabljo v Kamniku na Murinovi večer (ne Martinovi večer). Naš dopisnik S. Kos, je svojčasno napisal apel na naša društva, ki se bavijo s dramatikom, naj v korist bolnega Rada Murnika prirede večer. Do sedaj je tak večer priredilo Sokolsko društvo v Litiji. Da se ne pozablja!

ka—Opasno nasipanje cest. Priznamo, da so naše ceste krvavo potrebne nasipanja, vendar pa mislimo, da naj se nasipa tako, kakor je potrebno in koristno. V Mengšu kaže, da bodo nasuli s gramozom prav ves trg. Nasipajo pa na nekaterih krajih zelo visoko, a nekeje zopet nič in bodo tak prehod za razna vozila prav opasni. Malo več strokovne izvežbanosti bi pač pričakovali od odličnih oseb v Mengšu in okolici.

Z Jesenic

a—Varnostnim organom v opozorilo! Od mnogih strani se čujejo pritožbe, da nekateri kolektarji vozijo brez luči v nočnih urah, še bolj utemeljene pa so pritožbe proti avtomobilistom, ki imajo včasih na vozilu na mesto dveh le eno luč, pri tem pa divjajo po naših cestah, kot bi šlo za stavo. V spominu je še nesrečen dogodek, ki se je pripetil lanske leto, ko je privozil od Javornika avto, ki je imel eno samo luč, pa se mu je zaradi tega premalo umaknil neki delavec, ki je mislil, da vozi proti njemu motorno kolo. Ubogi delavec je tokrat prišel pod kolesa avtomobila, ki so mu dvakrat zlomila nogo. Omenjeni delavec je trajno nesposoben za kakšno težje delo. Te dni se je zopet pripetil podoben primer, ki pa k sreči ni imel hudih posledic. G. Ivan Sakslar, bolničar v bolnici Bratovskih skladnic je šel s svojo ženo na Javornik na neko predavanje. Nasprotni mu je privozil v silni naglici avto z eno lučjo. Misleč, da je to motorno kolo, se je vozil premalo umaknil in in je za las manjkalo, da se ni pripetila huda nesreča. Opozorjamo oblastva, da posvečajo vsu pozornost avtomobilistom, ki ne ne držijo cestnih predpisov.

a—Sokolski dramski odsek je uprizoril v četrti za sokolsko mladino pravilno igro »V kraljestvu palčkov«. V ta namen je napravil br. Jože Čebulj zelo lepo scenertjo in s tem dokazal, da ima smisel in dober okus za oderska dela. Prireditelj je bila od sokolske mladine, učiteljstva in staršev sokolske dece sijajno obiskana. Vsi igralci in igralke so izvedli svoje vloge razmeroma dobro. Režijo je vodil br. Klavara, orkester br. Kleč. Igra se danes v nedeljo ob 15. ponovi.

a—Gasilni dom na Jesenicah. Dom naših gasilcev je v takem stanju, da izziva pitke opazke ljudi, ki hodijo mimo njega. Podobno sv. Florijana je že davno odnesel veter raz stolpca, pa tudi stolp sam je v takem stanju, da se bo vsak čas sesul v kup razvalin. Vsa stavba je lesena in v tako slabem stanju, da obstoja nevarnost, da se bo vsak čas udrla motorna skozil pod v kletne prostore. Jesenice kot mesto in največja občina na Gorenjskem bi pa vendar zmogla postaviti krajju primeren dom, saj ima boljšega in zidaneja na Gorenjskem je vsaka majhna vas. Ako se dobri pri nas denar za vse mogoče potrebe in nepotrebne reči, bi se mogel dobiti tudi za stavbo Gasilnega doma.

a—Ustanovitve sokolskega pevskega odseka. V četrti se je vršil v Sokolskem domu sestanek pevcev in pevki, ki je bil zelo lepo obiskan. Sklenilo se je, da se bodo vršile pevske vaje članov vsak ponedeljek ob 20., članice vsak torek in mešana zboru vsaka sredo ob pol 20.

a—Kraljevska napaka. Mladinsko igro »V kraljestvu palčkov« priredi danes ob 15. sokolski dramski (ne obrambni) odsek. a—Društvo obrtnikov in Društvo hišnih posostnikov na Jesenicah sporočata, da ne bo zborovanja, ki bi se imelo vršiti danes ob 3. v restavraciji »Mesarec«, ker v soboto do 14. odbor še ni imel uradne rešitve na vloženo prošnjo.

Iz Tržiča

a—Blifnje prireditve. Sokolski oder pripravlja za nedeljo 23. t. m. pretresljivo dramo Spavaj deklica mojač z Greto Papovovo v glavni ulogi. Pomladke Rdečega križa meščanske šole je povabil pevca gosp. Pujgla, da priredi v Tržiču koncert francoskih pesmi v soboto 22. t. m. v telovadnici meščanske šole. O francoski glasbi bo predaval lektor gosp. Vey, ki bo imel potem še v nedeljo popoldne predavanje s skiptičnimi slikami o življenju francoskih dijakov. Priprave za opereto »V starih časih« so v polnem teku in se vrše skušnje solistov in zboru skoraj redno vsak večer. Kolo jugoslovenskih sester pripravila gledališko predstavo, ki naj bi pomagala obdarovati za Miklavža tržičke in okoliške revne otroke. Podružnica »Svobode« vezba Manice Komarove »Prisrčno ob polnoči«. Pri tej priliki se zopet dotaknemo vprašanja za nekakšno sodelovanje vseh kulturnih institucij v tem smislu, da bi se pred pričetkom sezone napravil ne samo časovni načrt za prireditve, temveč tudi idejni, da bi se tako izognili na eni strani prenatrpanosti prireditev v določenem času, na drugi pa preprečili, da se ne bi dve društvi pečali s pripravami za eno in isto delo.

a—Gostovanje ljubljanske drame in opere v Tržiču. V sredo je posetil Tržič in razne večje kraje na Gorenjskem tajnik ljubljanskega gledališča gosp. Karel Mahkota, da se porazgovori s krajevnimi činitelji zaradi gostovanja ljubljanske drame in opere na raznih večjih podeželskih odrih. Za gostovanje za tržičsko Sokolsko društvo neke volje svoje prostore in rekvizite takorekto brezplačno na razpolago, ker se zavzela, da prinese gostovanje odlične gledališke družine kraju velike koristi v vsakem pogledu. Drama bi gostovala enkrat med tednom tako, da bi igrala popoldne za mladino, zvečer pa za odrasle. Ugodne prometne zveze omogočajo gostovanje brez prenočišč. Pozdravljamo prav iskreno to lepo namero, ki naj tudi podeželsko predstavo in naj s tem pokaže, da je gledališče za vse. Dramska gostovanja se izvedejo še pred božičem, operna pa po božiču, ker zahtevajo večji pripravi.

a—Obisk ljubljanskih predstav. Ker nudi ljubljansko gledališče pri skupnem posetu podeželskomu 50 % popusta od dnevnih cen, se je v Tržiču začela akcija, ki naj združi 20 — 25 ljudi z zavzeto, da obiščejo enkrat mesečno ljubljansko opero ali dramo tako, da se odpeljejo z avtobusom iz Tržiča ob 18. in se vrnejo okoli polnoči v Tržič. Kdor

želi sodelovati, naj se zgleda pri gosp. Lajovicu, kjer dobi natančnejša pojasnila.

a—Letina na gosi je bila ležna izredno dobra. Ker dozore mlade goske takole ob sv. Martinu, jih je pokupil tržički Sokol cele jate, da jih pripravi v nedeljo 9. t. m. stalnim obiskovalcem Martinove nedelje. Poleg gosi bo ponudil prave češke knedli-ke in pa pristno trnovsko zelje. Med gosjo pojedino bo igrala poskočna godba. Kdor ljubi lepo zabavo, bo prišel v nedeljo na Martinovo gosko.

Z Bleda

a—»JUTRO« se prodaja na Bledu v naslednjih lokalih: v trafiki g. Mandelca pri pošti, v knjigotržnici g. Potočnika v »Vili Drinice«, v trafiki gospe Svetinove in v trgovini g. Repeta. Za časa sezone se dobi »Jutro« tudi v bazarju gospe Hočevarjeve in gđc. Lergetporerjeve.

a—Naš občinski odbor je imel v sredi sejo, na kateri je potrdil od inž. Klopčarja predloženi načrt za kanalizacijo, kakor ga je odobrila mešana komisija. Stala bo kanalizacija 2 in pol milijona Din. Dela se bodo takoj razpisala. Po tem načrtu se bo kanalizacija izvršila iz vasi Grad mimo glavnih hotelov na Mlino in dalje v Savo. — Regulacijski načrt univ. prof. Vurnika se je v večino glasov sprejel in se bo z nekaterimi izpremembami izročil banki upravi v potrdilo. Banska uprava se bo tudi navedla, naj pošlje strokovnjaka, ki bo na licu mesta prehteval nekatere pritožbe. — Posestniku Zrimcu, kateremu je pred kratkim pogorel hlev, se je dovolilo 10.000 Din odškodnine za svet, ki ga odstopi za regulacijo ceste skozi vas. — V zadevi zemlje, ki jo ponuja v nakup posestnik Krkoč in ki jo občina potrebuje za razširjenje šole, sta bila izvoljena dva odbornika, ki se bosta za ceno pogajala s lastnikom. — Planinski podružnici v Gorjah se je dovolilo 1000 Din za napravo galerij kraljevičja Andreja v Poključki luknji. Istotako se je odobrilo 1000 Din odboru v Kranjski gori za napravo ceste na Vršič.

Iz Krškega

kr—Prireditelj JAD Triglav, ki bo 15. t. m., obeta biti jako zanimiva. Koncertni program bodo izvajali Levstikova, baritonist Vodeb in čelist Jerončič. Poleg koncertnih točk se bodo vršili pred posebno izpraševalno komisijo tradicionalni brucovski izpiti, kar bo posebnost za Krško. Po programu bo ples, pri katerem bo sviral akademski jazz-orkester. Glede na prireditve samo in umevanje težkega položaja akademikov, ki se imajo boriti z različni neprijetnostmi, pričakujemo polnoštevilne udeležbe. Prireditelj bo pod pokroviteljstvom krških dam.

kr—Početje ponočnjakov. Neznanim ponočnjakom ni bilo dovolj, da so trgali sene lepake, nego so se spravili celo nad veliko plakatno desko, last trgovca g. Hočevarja, in jo strgali raz hišno steno. Izruvali so tudi stebri z napisom za avtomobiliste in v parku polomili eno klop. Zelimu, da bi mestna straža zlikovce izsledila in jih pošteno kaznovala.

Iz Novega mesta

n—Na kmetijski šoli na Grmu se je 31. oktobra zaključilo šolsko leto. Pri izpiti, ki so se vršili zadnji teden šolskega leta, so dosegli gojenci lepe uspehe tako v vedenju kakor tudi v posameznih predmetih. Z odličnim uspehom je dokončalo šolo 1. in sicer Svetec Pavel iz Leskova, ki je dobil pohvalno diplomu in lepo darilo od zavoda. S prav dobrim uspehom je zaključilo šolanje 14 učencev, z dobrim 11 in z zadostnim 3. Izpitolni je prisostvoval načelnik kmetijskega oddelka banske uprave inž. g. Podgorčnik, ki je tudi zaključil šolsko leto z lepim nagovorom in razdelitvijo izpiznaval. Že prejšnji večer se je g. načelnik udeležil tudi poslovilnega večera, ki so ga priredili učenci sami v okolišju svojega društva. Na poslovilni prireditvi je bilo od učencev samih izrečenih polno lepih načrtov za bodoče delo in zahvala učiteljstvu, ki se je toliko trudilo za njih izobrazbo. Prav tako so se učitelji poslovili od gojencev s toplimi nagovori.

n—Gradba drsališča. Prihodnje dni prične tukajšnji SK Elan gradnjo novega drsališča na Cegelnici. Upati je, da se s tem zopet dvignil ta zdravilski zimski sport na tisto stopnjo, na kateri je bil pred vojno. Že lanske leto si je hotel SK Elan zgraditi drsališče na Loku, a zaradi raznih tehničnih ovir ni šlo. Prošnjo, da se na njegovem zemljišču drsališče lahko gradi, je gosp. Matko blagohotno ustregel, za kar mu budi izrečena najlepša zahvala. Na drsališču bosta napeljana vodovod in električna luč.

n—Požar je nastal minul četrti v Gaberjuh pod Gorjanci pri tesarju Kozlevčarju. Ogenj so vaščani še pravočasno omejili in pogasili ter tako obvarovali sosedo.

n—Nova ljudska šola se ustanovi v Smolenji vasi. Tozadevni komisiji ogled se je že vršil minule dni za licu mesta. Gradba se prične spomladi. Tudi v Valtti vasi se bodo šolski objekti preuredili in povečali, ker dosedanje šolske poslopje ne ustreza več svojim potrebam.

Iz Višnje gore

vg—Odvetnika dobimo. Kakor se čuje, otvoril v Višnji gori v najkrajšem času svoj odvetniški pisarno odvetnik gosp. dr. Miroslav Kvas.

vg—Šivalni tečaj, prirejen po neki firmi šivalnih strojev, je bil končan pretekli teden. Zbralo se je v njem dokaj naših deklet, kar je dokaz, da imajo tudi one željo, znati kaj več od običajnega krpanja.

vg—Misijon, ki se je vršil ves teden v naši cerkvi, se zaključil to nedeljo. Zaradi slabih vremenskih prilik, ki so zabranjevale vse znanje delo, so se ljudje lahko v velikem številu udeleževali pobožnosti.

Iz Litije

l—Učiteljsko zborovanje. V ponedeljek 10. t. m. bo zborovalo učiteljsko litijskega okraja v ljubljanskem Mestnem domu. Na dnevnem redu bo poročilo predsedstva, potem predavanje gđc. Vrščajere o reformi pouka ženskih ročnih del na osnovnih šolah, univerzitetni profesor dr. Orzvald pa bo predaval o pomenu družinskega življenja na vzgojo. Zborovanje, ki se bo začelo točno ob 8., bo zaključil referat gđc. Vovdetove o delu učitelja.

Iz Trbovelj

t—Koncert učiteljskega pevskega zbora v Trbovljah. Dne 7. decembra nas bo tretjič posetil Učiteljski pevski zbor. V najlepših vtisih sta nam še zadnja koncerta. Krasno je bil predvajal program na lanskem koncertu. Po časopisnih poročilih in kritikah velikih čeških glasbenikov, ki so nam še v živem spominu z ve-

like turneje po Češkoslovaškem, bomo gotovo deležni še večjega užitka kot do sedaj. Program za koncert v Trbovljah je čist nov in razen Mokrajčevega X. rukoveta izključno slovenski. Del tega programa je zbor izvajal na Češkoslovaškem in ga bo ponesel prihodnjo pomlad našim zavetnikom v Rumunijo. Isti dan dopolne bo isti zbor posvetil šopek mladinskih pesmi naši deci. Izvajal jih bo deloma a capella, deloma s spremljevanjem klavirja.

t—Rezervnim oficirjem. V torek 11. t. m. ob 20. bo v posebni sobi gostilne Volkar sestanek vseh rezervnih oficirjev. Razpravljati se bo o proslavi rojstnega dne kralja Aleksandra.

t—Vprašanje vodenske šole je zopet na mrtvi točki. Pred meseci so bile tu ž. komisije, ki so si ogledale prostor in vseh smo že bili, da bo prišla zadeva vendar že enkrat na pravi tir. Sedaj pa je zopet vse utihnilo. Kaj je temu vzrok?

t—Za revno delavsko dečo so darovali: Gospa Jeruc Marija iz Ljubljane 2 otroška plaščka, 1 plateni oblečko, 3 kape in 1 ženski klobuk. Gospa Olga Ščelj iz Ljubljane 120 Din, g. dr. Hugo Baumgarten iz Trbovelj 100 Din. Plemeniti darovalcem se v imenu revne dece najiskrenejše zahvalujemo. Obračamo se na dobrosrčno javnost s prošnjo, da bi se odzvala našemu pozivu in posnemala navedene darovalce. Darila sprejema podružnica »Jutro« v Trbovljah in predsednik podružnice CMD g. Jože Letnik, Trbovlje 1.

t—Zatvoritev planinske kočje SPD podružnica Trbovlje obvešča vse planince, da je kočja na Mrzlici zatvorjena. Zimske posetniki dobe ključ pri Sv. Kaarici v g. stili Sporn in v Hrastrniku pri trgovcu g. Bauerheimu.

t—Nesreča s splavom. V četrti je priplaval po Savi splav z lesom za podjetje Hauk, ki ga mu je poslal lesni trgovec g. Drnovšek s Save. Sava je bila zaradi dolgotrajnega dežja močno narasla. Ko so začeli Haukovi hlapi in delavci splav razdirati, da bi odpeljali les, se je ta nenadoma odtrgal in Sava je odnesla splav s seboj. Na njem je bil še en delavec, ki je takoj opazil nevarnost, da se bo splav razbil na čerch. Hitro se je popelnoma sskel in skočil v vodo, na glavi je imel samo čepico, pod katero je spravljen denar. Kot do bremu plavalcu se mu je po večjo pripri- vati na breg, kjer mu je neki železničar posodil obleko, da je lahko odšel domov. Njegova pa je šla po vodi.

Iz Zagorja

z—Povišanje prispevkov bolniške blaginje. Odrejeno je, da se prispevki v bolniško blaginjo v Zagorju začasno povišajo od 3,5 na 7 odst. in od 4 na 8 odst., dokler ne izide novi rudarski zakon. Povišanje velja od 1. t. m. dalje.

z—Nogometna tekma. Danes popoldne bo na novem nogometnem prostoru nogometna tekma SK Zagorja in SK Rudarja iz Hrastrnika. Tekma bo le v primeru legeva vremena. Začetek ob 14. Prostovoljni prispevki.

z—Igra narave. Rudniški delavec g. Peter Repovš iz Škledrovca je nabral v hribih šopek srebrnih jagod. Res čudna je igra narave v tem precej hladnem vremenu.

z—Plesna šola Sokola. Sokolsko društvo v Zagorju otvori plesno šolo v nedeljo 9. t. m. ob 20. Poučeval bo vse moderne plesne brat France Klun. Tu imajo tudi začetniki najlepšo priliko, da se nauče plesov. Vabljeni vsi brez izjeme, ki imajo veselje do plesa!

z—Igra narave. Rudniški delavec g. Peter Repovš iz Škledrovca je nabral v hribih šopek srebrnih jagod. Res čudna je igra narave v tem precej hladnem vremenu.

Iz Konjice

nj—Higijenska razstava. Zdravstveni dom v Mariboru priredi v telovadnici deške osnovne šole v Konjicah pod okriljem Sokola v Konjicah higijensko razstavo, ki bo trajala od 16. do 23. t. m. Ves ta čas se bodo vršila dnevná predavanja in predvajanja skiptičnih slik. Za pojasnila bo občinstvu na razpolago demonstratorica zavoda. Pozdravljamo to koristno zamisel Sokola. Razstava bo brezplačna. Zeleti bi bilo, da se je ne udeležijo samo Konjčani, ampak tudi okoliščani, zlasti šolska mladina.

nj—Sokol Konjice je lahko ponosen na svoje prostore v Narodnem domu, ki jih je mojstrsko preslikal gosp. Steferl. Članstvo bo tem rajši delovalo v tako lepo urejenih prostorih.

Iz Braslova

br—Osebná vest. Iz Letuša je premeščen v Celje šolski upravitelj g. Bogomir Zdošek s soprogo učiteljico. Služboval je tukaj nepretrgoma 12 let in si stekel za naš kraj neverljivih zaslug. Bil je odlični pedagog. Zelo ga bodo kot agilnega nacionalnega delavca pogrešala kulturna društva. S f. f. dekleti je priredil nebroj gledaliških predstav, ustanovil čitalnico, bil agilen član gasilcev in Sokola v Braslovčah. Med ljudstvom, kateremu je bil dober svetovalec v raznih vprašanjih, je bil zelo priljubljen. Zelimu obitelji na novem mestu mnogo sreče.

br—Delo na banovinski cesti Letuša-Mozirje, ki se je vršilo od pomladi dalje, se bo za letos zaključilo zaradi slabega vremena. Prav tako se bo prekinilo delo na cesti Polzele-Št. Andraž-Velenje. Na cesti iz Letuša skozi Braslovce do Polzele je navoženega mnogo gramozu, ki se bo posul po cesti. Do trga je cesta že posuta.

br—Marionetno gledališče. V četrti popoldne so vzpizorili člani cirkuša »Wertheim« na tukajšnji šoli lutkovno predstavo za mladino proti malenkostni vstopnini. Vpizorila se je snov iz češke zgodovine »Bitka na Beli gori«. Sledilo je nekaj šaljivih plesnih točk. Škoda je samo, da prireditelji ne obvladajo čistega jezika.

br—Prst ji je odsekal. Otroke silijo starši prezgodaj k raznim dekam, ki niso primerna za nerazvito otroško telo in duh. Pri takem opravilu se navadno pripete hujše nesreče. Zalosten primer se je zgodil v Podvrhu pri Peternele. Devetletni domači sinček je po materinem naročilu cepil razžagana debela polena. Delo mu je bilo pretežko, zato je poklical na pomoč svojo petletno sestrico. Letu mu je pomagala postavljati polena. Pri zamahu s sekirjo pa je bratec mahnil namesto po polenu po roki sestrice in ji odsekal srednje leve roke, ostale prste pa močno ranil. Starši, ne dajajte takih del otrokom!

Iz Šoštanja

š—Javor in razvoj življenja je naslov predavanju s skiptičnimi slikami, ki bo v Zadrudnem domu v ponedeljek 10. t. m. ob 20. Slike nazorno kažejo, kako si moderna znanost na osnovi najnovejših raziskavanj razlaga začetek življenja na našem planetu. Predaval bo gosp. dr. Korun.

š—Gospodinski tečaj, katerega obisku je 16 gospa in mladenk, se je pričel v ponedeljek 2. t. m. v Slomškovem domu.

š—Obrtniška vest. Pred izpraševalno komisijo Zadruga običajnih strok so se vršili preteklo nedeljo izpiti za skupino 11 pomočniških kandidatov in kandidatki. Opombe vredno je, da so bili ti izpiti zadnji, ki so se vršili še po triletni učni dobi, kajti odselej bo mogoče delati pomočniške izpizite šele po štirih letih uspešnega uka.

š—Izprememba posesti. Hišo št. 41, ki nosi domače ime pri Godcu in je bila dosedaj last g. Cerovška, je prišla v posest upokojenega višjega sodnega oficijala gosp. Marka Frasa.

š—Žrtev pretepa. K notici pod tem naslovom pod celjsko rubriko nam je poslal čevljarški mojster g. Marko Verdnik naslednje pojasnilo: V gostilno k žmavcu je prišel Franc Pungertnik zelo vinjen in je takoj napadel Karla Hoblerja. Ker se pa on in pisec vrst nisva hotela z njim pretepati, se je Pungertnik izrazil proti meni: »Smrkavec, misliš, da se te bojim?« Pri teh besedah se je že tudi pogal v mene in me podrl na tla. Pri tem je tudi sam padel in si poškodoval roko.

š—Gosji tatovi so obiskali v četrti ponoči perotinske staje trafikanta g. Skorniška. Najbrže so se mislili preskrbeti za Martinovo z dobro gosjo penenko, pa so jih domači zaslišali in pregnali. Tatovom se je posrečilo polastiti se samo ene gosi. Značilno je, da je v zadnjih 6 letih pred Martinovim vsako leto dobil Skorniškov perotinski hlev ponočne obiske ljubiteljev perotnine.

Iz Ptujja

—Otvoritev ptujske gledališke sezone bo jutri, 10. t. m., ko bo gostovalo mariborsko gledališče z moderno slager opereto »Aleksandro«, ki vselej izborne zabava občinstvo. Ob tej priliki bo prvič nastopil na ptujskem odru g. Djuka Trbuhovič, bivši prvak beogradske operete, sedaj član mariborskega gledališča. Kljub velikim stroškom veljajo navadne operne cene.

Iz Slov. Bistrice

sb—Nerazsvetljena mestna postaja. Minulo je že pet let odkar ima Sl. Bistrica električno razsvetljavo. Edino železniška postaja in pa vojašnice so še brez električne luči. Kvarne posledice so se že ponovno pokazale, zlasti ob meglenih in temnih jutrih. Dne 2. t. m. je pri jutranjem vlaku plismonaša Iv. Pleterški, ki spremlja pošto do glavne proge, padel tako nesrečno, da si je zlomil nekoliko rebrov. To je že druga nezgoda na naši postaji, ki je nastala zaradi egiptске teme na peronu in na tračnicah. Za železniško upravo je torej neobhodno potrebno, da se po petih letih naposled odloči za napeljavno cenene električne luči. Treba je opozoriti še na pomanjkljivost cestne razsvetljave, ki se po polnoči zaradi štednje v vseh stranskih ulicah pogas. Otroci, ki odhajajo s prvim vlakom v šole, morajo tavati v trdi temi do kolodvora. Tako štedenje gotovo ni umestno. Zato naj bi cestne svetiljke gorele v zimskih mesecih vsaj pol ure pred odhodom jutranjega vlaka.

sb—Martinov večer priredi podružnica CMD v soboto 15. t. m. v hotelu »Beograd«. Na programu bodo predavanje o narodnih manjšinah, orkestralne točke, petje in v prostá zabava. To bo po 6 letih prva prireditelj naše CM podružnice. Pričakuje mo velik obisk.

Iz Ljutomeri

lj—Dajte nam propustov! Zadnja povodenj, ki je povzročila mnogo škodo na njivah, po cestah in v hišah, je zopet prav očitno pokazala, da zadržuje in ovira nagli odtok vode železniški nasip, ki ima premalo propustov. Tudi so sedanji propusti preozki. G. sreski načelnik in župan sta prehodila ves nasip ter konstatirala, da je stala voda na Ljutomerski strani nasipa za celih 85 cm višje kakor na drugi strani in da je tekla paralelno z nasipom proti prevozu čez banovinsko cesto pri pokopališču. Zato je popoldne, ko je n. pr. pri Sokolskem domu že padala, začela naraščati pri novih obč. stanovanjskih hišah ter preplavila cesto do Kranjčeve opokarne. Občina se že dalj časa poteguje za velik propust blizu postajališča, toda železniška direkcija zahteva od nje, naj da na svoje stroške izdelati načrt zanj. Pravilno bi bilo, da stori sama železniška uprava to, kar je zamudila ali bolje opustila v samem začetku. V prvotnih načrtih za progo je bilo predvidenih več propustov, vendar so jih pozneje črtali, ker so hoteli graniti ceneje. Posledice nepravilnega štedenja so vsak dan očitneje.

Iz Gor. Radgone

gr—Draginja. Ze pred mesecem traja, odkar je izvoz živine precej padel in vlada takorekto popoln zastoj v izvozu. Zaradi tega so cene pri nakupu vsakovrstne živine precej padle. Kmetje ponujajo živino po nizkih cenah: teleta 10—12 Din, zaklane in iztrebljene svinje 11—13 Din. Vkljub tej krizi pa se cene mesu v mesnicah niso nič kaj spremenile in plačuješ tamkaj še vedno po oni ceni, ki je bila ob času izvoza n. pr. svinjetino po 22 Din i. t. d. Tudi za vinski mošt ponujajo gostilničarji in kupci sploh smešno nizke cene 3—4,50 Din za liter, med tem ko ga v gostilni izpod 10 Din niti ne dobiš, ker stane liter 10—12 Din, stara vina pa še vedno 16—22 Din. Ker so nakupne cene tako padle, smo razdovedni, bodo li v doglednem času znižane tudi prodajne cene.

Iz Murske Sobote

mr—Münar in njegova hčl. Če ne bi sam videl, ne bi verjel. Telovadnica Sokolskega doma je zasedena (z dvesto telovadci in telovadkami) dobesedno dan in noč Oder je dramskemu odseku na razpolago mogoče komaj dva dneva v mesecu, in vendar je dal odsek že tretjo dobro in vestno našudirano predstavo v tej sezoni. Izbra igre sicer ni prav posrečena in se more spraviti v sklad z zahtevami našega časa edino ako se poverijo glavne vloge res dobrim močom Ako povemo, da je igra vsestransko zadovoljila in dvakrat napolnila dvorano Sokolskega doma, je izrečena s tem že tudi ocena igralcev. Dvomimo, da bi bil v Sloveniji to leto še kak diletantski oder, ki bi se mogel ponašati z boljšo Marico, kakor smo jo imeli tu v gđc. Lizi Bergerjevi. Sebi vrednega partnerja je našla v šolskem upravitelju g. Gabrieličiču (mlinar) in učitelju g. Ferjanu (Konrad). Odč. Kalatova in Horvatova, gg. Ramovš, Zupančič, Stubelj in Sarkany so imena ostalih igralcev, ki so pripomogli k lepemu uspehu.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Nedelja, 9.: Ob 15. Janezek-Nosanček. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene. Ob 20. Gospa ministrica. Izven. Ljudska predstava po znižanih cenah.

Ponedeljek, 10.: Sen kresne noči. Red B.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Nedelja, 9.: Ob 15. Evgenij Onegin. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ob 20. Mascotta, opereta. Premijera. Izven. Ponedeljek, 10.: Zaprti.

SENTJAKOBSKI GLEDALISKI ODER.

Začetek ob 20.

Nedelja, 9.: Križni pajek Repriza.

MARIBORSKO GLEDALISČE

Začetek ob 20.

Nedelja, 9.: Ob 15. Sen kresne noči. Kuponi. Navadne dramske cene. — Ob 20. Lutka. Premijera.

CELJSKO GLEDALISČE

Začetek ob 20.

Torek, 11.: Utopljenca.

PTUJSKO GLEDALISČE

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 10.: Aleksandra. Gostovanje mariborskega gledališča.

Izšla je Glasnikova

Velika Pratika

Martinov krst

O tem — kaj ne — se ne bomo prekeali, ali je Martinova nedelja danes ali bo še le čez teden dni. Različne velike praznike praznujemo v naši državi po dvakrat na leto, zakaj ne bi pri nas tudi martinovale dvakrat zapored. Saj imamo tudi dva Martina, a škof je imenitnejši kakor papež. Njemu, nekdanjemu vojščaku, ki je sredi zime z mečem presekla ohlapni svoj plašč in oblekel natega berača, smo Slovenci postavili mnogo znamenj in cerkva. Lepo ga častimo: zaradi dobrega srca in zaradi veselja, s katerim nas je oblagodil že v davnih časih, že tedaj, ko so naši davni dedje otrebali nekaj gozdovja, zrgolali prisojne bregove in nasadili trsje...

Letina je pospravljena, vse je obrodilo razen denarja, še dežja se je nalilo več ko preveč in fronti bodo plačani. Kaj bi človek ne bil vesel! V jesensko megle je že za nami utonil sveti Mihal, pospravil je vinske gorice. Povrela so mošči v trdo oklenjenem objemu hrastovih vog in zdaj se nam je približal sveti Martin...

Sveti Martin —
iz mošta napravi vin!
svet Martin ga bo krstil —
jaz ga bom pil...

Dolgo in zato je vleče ta štrofa iz epopeje vseh štirih kmetijskih letnih časov. Dolgo in zato je vleče ta štrofa iz megle, ki lega po dolini in dobruvi. Kar je skritega pod njo, bo prespalo zimo do pomladi. Kar je v naših srcih na dnu otožnosti in bridkih skrbi, so veseli spomini, kako se že od nekdaj imamo radi.

O, le dajmo še tisto o majolki — od zunaj lepo pisani, od znotraj vinca štrihani!

Majolka, ti si krtva,
da me dohtar z grunta riva...
majolka, majolka,
majol —, majolčica...

V dobrih starih časih so vesele pivske družbe na Martinovo nedeljo slovesno preselile od mošta k vinu. Bile so prave ceremonije, šlo je po križevskih statutih, cvrle so se kolone, na mizo je priromala kapitalna kapitolska gos. Dandanes smo bolj skromni, pohlevni. Ne da bi rekli: vera peša. Niti tista ne — na kredo. Tudi sveti Martin nam ostane ljub in prijazen svetnik, ampak gosi ne redi več tako obilnih. Ugnal nas pa ne bo: postregli si bomo s pečenim kostanjem. In bo žeja ravno tako velika, kakor je bila v dobrih starih časih.

Sajenje sadnega drevja

Sadno drevje je mogoče saditi ali presajati tudi spomladi, toda jesenska saditev ima pred pomladansko prednost, kajti: 1. zdaj v pozni jeseni je zrak vlažen. Zaradi tega se izkopano drevo ali grm ne izsuši tako močno kakor spomladi. To moramo upoštevati posebno tedaj, kadar je treba prenašati, prevažati ali pošiljati drevesa v oddaljene kraje.

2. Zdaj je prst bolj kompaktna kakor spomladi, ko jo je bil zrahljal zimski mraz. Zato se zdaj ne odloži tako docela od korenin in koreninice kakor spomladi. Čim več stare zemlje pa se korenin drži, tem raje se prime drevo ali grm na novem mestu.

3. Tudi tu velja pregovor: »Kdor prej pride, prej meje.« Zaradi tega bomo dobiti spomladi iz drevesne tržnice slabše blago in boljše sorte bodo morda sploh razprodane.

Zato je priporočati, da si nabavi drevesca vsako že v jeseni. Ako se nima pripravljene prostora za saditev, ako ne še ni odločil glede mesta, naj jih zakupi začasno doma na vrtu, kjer bodo pripravljena za poznejše jesensko saditev, ki je mogoča vse dotlej, dokler zemlja ne zamrzne, ali pa za saditev v zgodnji spomladi.

Priporočila se sicer večkrat pomladansko sajeno. To pa zaradi tega, ker pravijo nekateri, da:

1. prst tedaj, ako skopljemo jamo v jeseni in sadimo šele spomladi, čez zimo zamrzne in
2. ker zimski mraz presajenim, posebno pa začasno zakopanim rastlinam škoduje. Temu nasproti je navesti:

1. ako je pozimi mraz, zamrzne zemlja tudi v zrahljani jami. Sicer pa damo v jamo itak boljše, dobro predelano zemljo vrhnje plasti.
2. da navedeno ne drži, sem se prepričal posebno predano zimo, ko je bil, kakor znano, tak mraz, kakor ga imamo menda v vsakem stoletju samo dvakrat. Tedaj sem imel zakopanih na vrtu provizorno, v naravnih pokončnih stojih več dreves, i. s. a. po eno češnjo, breskev in marelico ter eno zgodnjo in eno pozno jabolko. Dalje še nekaj grmičev rdečega ribezja. Ne eno, ne drugo ni bilo ovito ali drugače zavarovano. Poznam sicer nekoliko odpornost sadnega drevja proti mrazu, toda zaradi res izredno hude zime in navajanja nekaterih strokovnjakov sem vendar nekoliko s skrbjo gledal na drevesca ter se jim približal spomladi ne brez strahu. Nisem pa zapazil prav nobene škode ne na vejah, ne na steblih in tudi ne na koreninah in vsa drevesca rastejo dobro. Prav tako tudi ribezelj.

Jesensko saditev priporočam še posebno tedaj, ako imamo saditi več dreves, ako ni blizu vode in ako jih sadimo v suho zemljo, ki je izpostavljena morda še močno soncu. Spomladi vsajenim rastlinam moramo zalivati posebno ob suhi spomladi na vso moč, včasih skozli nekaj tednov po pol kangle ali celo kangle na dan vsakemu drevescu, posebno visokostebelnim, ako hočemo, da se primejo dobro. Pri jesenskem sajenju je treba zalivati samo malo. Seveda se primejo včas spomladi vsajena drevesca tudi brez zaliva-

nja, toda uspevajo slabo. Ako tako drevesce izkopljemo, vidimo, da se je posušilo mnogo korenin in koreninice, ki potem v zemlji gnijejo. Umevno, da nam tako sadno drevo ne more prnesti ne veselja, ne dobička. Med tem, ko rodi pravilno vsajeno drevo rodovitne sorte že v nekaj letih, ne rodi sadno vsajeno niti v desetih letih, kar seveda ne more biti v vzpodbudo za lastnika sadnega, ne drugim opazovalcem. (Tak nasad sadnega drevja, star skoro 10 let, imam priliko opazovati na lepem travniku ob cesti.)

Pravilno sajenje je torej velike važnosti. Jama naj bo za pol metra globoka in za drevesca, ako jih ne sadimo v dobro in zrahljano zemljo (kakor je n. pr. vrtna zemlja), en meter široka. V jamo nasujemo ali namečemo dobre zemlje s solčnega mesta. Ako zemlja ni dobra in imamo na razpolago kompost (mešanico), jo zmešamo s kompostom, drugače pa s starim gnojem. Če pa sadimo v težko zemljo (ilovko), pomešamo prst z drobnim peskom. Ob polnjenju jame prst sproti dobro stlačimo (s hojo ali debelim kolom, polenom itd.), ker bi se drugače pozneje preveč usedla.

Nato zasadiamo kol, ki mora biti dovolj močan in tako dolg, da sega v krono drevesa, ne pa samo do krova. To pa zato, da moremo privezati tudi vrh drevesa. Trditve, da ovira kol razvoj krova in da zaradi tega ne sme segati dalje, kakor do vej, ne drži. Pač pa se tedaj krova večkrat polomijo, ker ravno v krono se upre vihar, ravno krona je izpostavljena snegu, živalim in ljudem. Če je kol posebno in res tako debel, da nima prostora med vejami, ga zgoraj lahko obsekamo.

Spodnji del kola najmanj za 10 cm nad zemljo konzerviramo. To se zgodi najbolje z obžganjem.

Drevesc ne smemo saditi pregloboko. Ta nevarnost je velika posebno tedaj, ako smo dali v jamo rahlo prst, gnoj itd., ker se zemlja tedaj še močneje useda. Mnogo ljudi misli: čim bolj globoko vsadim, tem bolje, to je napačno. Drevo ne sme stati na novem mestu globlje kakor je stalo na starem (kar se vidi na drevescu samem). To pa šele po izvršenem usedanju drevesca! Dovolj je, da pokrijemo korenine. Prsti še vedno lahko dodamo, ne moremo pa drevesca več dvigniti iz zemlje. V več ko 50. primerih izmed sto se lahko ugotovi, da je pravi vzrok slabemu uspevanju sadnega drevesca (rak, slaba rast, nerodovitnost, hiranje) pregloboka saditev.

Kol postavimo v splošnem na solčni strani. Ozirati se pa moramo pri tem na prostor med koreninami in med vejami. Ako se mimo drevesca hodi in posebno, ako se vozi, ga postavimo vedno na izpostavljeni kraj.

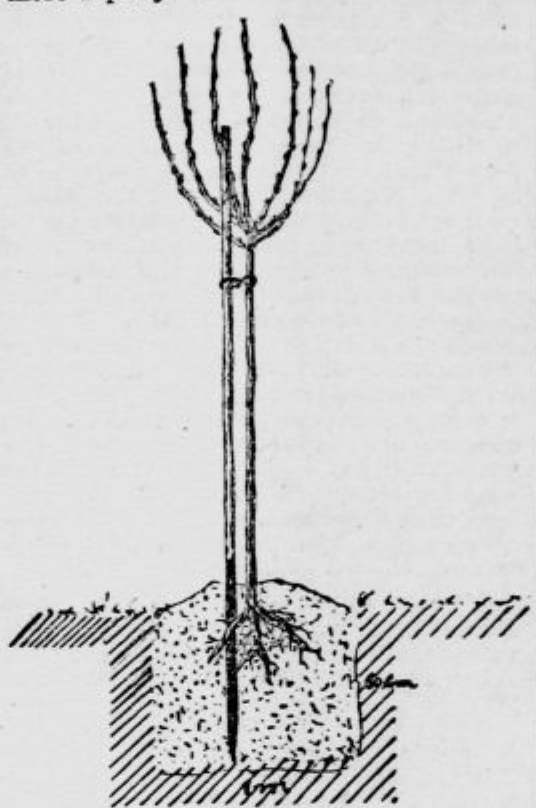
Drevo moramo vsaditi tako, da je obrnjena južna stran, ki je na debelu in na vejah temnejša, na južno; severna stran pa, ki je na debelu svetlejša (bolj zelena ali sive) barve, na severno stran. (Torej: stran, ki je bila obrnjena proti soncu, je temnejša in stran, ki je bila obrnjena proti severu, je svetlejša.)

Preden drevo vsadimo, pregledamo skrbno korenine. Predolge korenine odrežemo, i. s. najboljše z drevesnimi škarijami in na-

ravnost počem, tako da je rana čim manjša. Prav tako odstranimo odlomljene štrklice in nalomljene korenine. Koreninice varujemo najbolj ko mogoče, ker te so najbolj važne. V sredini jame naredimo kupček. Na ta kupček postavimo drevesce ter razvrstimo po njem korenine, ki naj pridejo kolikor mogoče v prirodno (prejšnjo) lego. Nato jih z rokami zasujemo ter prst z rokami potlačimo. Nazadnje naredimo okrog drevesa jamico s kolobarjem, da voda ne oteka ter z vodo dobro zalijemo.

Navadno pristrižemo drevescu ali grmu tudi veje, i. s. v splošnem za eno tretjino. Ako ima pa rastlina mnogo korenin, kakor pritlične jabolane in hruške, grmiči korumlje ter malo lesa in smo presajali hitro, da se rastlina ni nič izsušila, tedaj ni treba striči vej. Ako ima pa drevo že močno krono, a malo korenin in posebno malo koreninice ter so te še polomljene, moramo odvzeti drevescu tudi dve tretjini ali celo več krova. Zdaj je važno to, da se drevo dobro prime. Veje bodo že zrastle.

Nazadnje še drevo h kolu privežemo, i. s. tako, da stoji drevo sicer trdno, a se more s prstjo vred usedati.

Kdo naj sadi sadje

Mnenje, da je sajenje in negovanje sadnega drevja težko, je napačno. Sadno drevo se vsako in neguje prav tako lahko, kakor vsaka druga rastlina ali kakor divje drevo.

Marsikdo si misli: Kaj bom jaz sadil; saj ne dočakam več sadul to mnenje je napačno. Vodnikovi časi, ko je bilo treba cepiti sadno drevo za stare zobe že v mladosti, so minili. Danes imamo sorte, ki rodijo že drugo leto po cepljenju ali drugo leto po presajenju, i. s. rodijo bogato in je njih sad tako lep in dober, da prekaša stare sorte 10 in večkrat. Dandanes je več načinov pomlajevanja, ki še niso preizkušeni. Preizkušeno pa je eno sredstvo: Naravno in zmerno življenje ter upanje in veselje nad vsakdanjim življenjem. Bolj kot drugo te bo razveselilo in pomladilo opazovanje sadnega drevesa, ki si ga vsadil sam, ter — uživanje njegovega sadu. Denar, izdan za sadno drevesce prave sorte in pravilno vsajeno, prinaša pa tudi že v par letih 100kratno, pozneje pa 1000kratno obresti.

Sadno drevje zelo poveča vrednost hiše, posestva in vsakega koščka zemlje. Prav Slovenci živimo v pasu, ki je za sadno drevje najbolj primeren. Ako primerjam stanje sadjarstva v bivši Kranjski v splošnem in inteligenciji ljudstva z onim v drugih, severnih in goratih pokrajinah, mi je naša zaostalost v tem oziru naravnost nerazumljiva.

Kje sadimo sadje

Sadje uspeva pri nas povsod. Treba je pa izbrati za določeno mesto pravo vrsto, pravo sorto in pravo drevesno obliko. Na vrtu in v bližini hiše bomo sadili predvsem pritlikavo sadje, ker to rodi najbolj zgodaj in najbolj bogato. Kjer je pa nevarnost pred zajcem, živino in tatovi, kakor na paši, na travniku, na polju, tam bomo sadili samo drevesa z visokim stebлом. Hruške, posebno žlahtne, zahtevajo toplo lego in globoko zemljo. Na mokrem, močvirnem svetu z visoko talno vodo pa zopet ne uspevajo. One poženejo korenine globoko v zemljo. Ko pridejo te do talne vode, pa jamejo gniti. Slično mesto kot hruške zahtevajo češnje.

Jabolka uspevajo povsod, a nekatere vrste ljubijo solčno lego (Baumanova re-

meta), druge pa senčno (Gdanaki robač). Nekatere sorte pa uspevajo skoro povsod (Stajerska reneta, v ljubljanski okolici imenovana: Ambovec; Boikovo jabolko). Pri hišah pa smemo saditi pritlikavce tudi samo tedaj, ako je svet odprt, brez sence. Na senčni strani in med poslopji ne bodo rodili. Tam uspeva kvečjemu visoko drevo, pa moramo izbrati še »senčno« ali »hladno« sorto.

Pri manjšem ali srednjevelikem obratu vsadimo: eno zgodnjo češnjo (najbolj zgodnje so belice) in eno hrustavko (ki dozori vse nekaj tednov pozneje). Potem

še enkrat kolonizacija v Južni Srbiji

Bitolj, 2. novembra.

Gospod urednik! »Jutro« je v zadnjem času odstopilo precej prostora vprašanju kolonizacije v Južni Srbiji in je s tem v veliki meri pripomoglo, da postaja povpraševanje o stvari od dne do dne živahnije. Ker pa prihajajo v javnost informacije z raznih strani, tudi od takih, ki znabiti ne poznajo dejanskih razmer v toliki meri kakor bi bilo treba, dovolite mi še enkrat besedo, da dopolnim članek, ki ste ga objavili iz mojega peresa v »Jutru« dne 26. oktobra t. l.

Ozemlje, ki se ima naseliti, je rodovitno in zemlja spočita. To velja zlasti za veleposestva okoli Bača in Pri Kenalnih na jugoslovansko-grški meji ob Črni reki. Prejšnji gospodarji so to zemljo obdelovali le deloma — kakor se jim je videlo potrebno in tudi po številnih delovnih sil, ki so jim bile na razpolago.

Dosedanji lastniki so orali in še danes uporabljajo za oranje primitivni leseni plug. To oralo je zemljo razgrabilo samo nekoliko pri vrhu skorje. S smotrenim in racionalnim obdelovanjem bi se pa dala dvigniti rodovitnost zemlje na doslej še nedoseženo višino.

Podnebje je v poljedelskem pogledu zelo različno, posebno če vzamemo za podlago naše slovanske kraje. Pri nas so padavine precej enakomerno razdeljene na vse leto. Klima v Južni Srbiji pa je kontinentalna, dasi leži dežela v bližini Egejskega morja. To se pravi, da običajno dežuje samo od začetka oktobra do junija. V tej dobi pade največ do 600 mm padavin. Ostale tri poletne mesece vlada ponavadi suša. Obdelovanje zemlje je v tem času mogoče le posredstvom umetnega namakanja.

Kdor razpolaga z večjim kapitalom in se misli naseliti v teh krajih, bi mu bilo priporočati gradnjo naprav za dviganje vode iz reke. Kmetovalec v Južni Srbiji se v ta namen poslužuje četveronožca, konja ali osla, ki mu prinaša vodo v posodah. Ponekod naletiš tudi na nekakšno leseno kolo, ki je usmerjeno tako, da ga vrti voda rečnega toka. Drugod so zopet speljana cela omrežja jarkov. Ti jarki in usadi dovajajo moč iz gorskih pritokov ter jo razporejajo po njivi. Taka njiva je včasih lahko prav majhna, naletiš pa tudi na primere, ko se na ta način namaka celo posestvo.

Izven dvoma je, da pride čas, ko bo treba regulirati strugo Črne reke. Če bi se to zgodilo, bi postala bitoljska ravan pravi raj za poljedelce. Malarija bi namah prenehala. A to je še enkrat godba bodočnosti. Danes velja računati z opisanim stanjem in si mora pomagati vsakdo sam.

Vegetacijska doba traja tu doli osem do deset mesecev. Srednja poletna temperatura znaša 22 do 25 stopinj Celzija. Navzlic tej razdelitvi pa nima kmet dvojinega pridelka. Ko žito dozori, se ne seje ajda ali repa. Suša je prevelika in zrak v poletnih mesecih je mnogo bolj suh kakor v naših domačih krajih. Zavoljo tega bela repa vobče ne uspeva. Tudi pesa in koruza je deležna iste usode. Interesenti pa naj ne pozabijo, da velja to, kar pišem, le za dolino Črne reke.

Ravnina v okolici Bitolja in Črne reke leži kakih 500 do 700 m nad morjem. Dinarji in delovne moči so tu zelo drage, in sicer zategadelj, ker je njih kvaliteta zelo slaba. Res je, da je delavec sila skromen v jedi, baš zato pa njegovo delo stane več kakor drugod. Dalje velja pripomniti, da tukaj še ni katastrofa. Vrše se šele prva merjenja zemljišč. Zemljiških knjig ni in tudi ne vidnih mejnih znakov.

Kmetič preprosto oborje svojo njivo, jo zagradi s protjem ali pa zasadi topole ob meji svoje zemlje. Ker je zemljišča na prebitek, se nihče ne krega za par brazd.

Pašniki so večinoma skupna last vasi. Po žetvi pasejo cvce in govedo kar križem po polju. To naj vzamejo na znanje tisti mejaši, ki se mislijo naseliti v Južni Srbiji in so vroče krvi. Ljubosumnost do sleherne pedit zemlje naj rajši pustijo doma, potem bodo tu dobrjo shajali. Mestoma vzdržujejo naselbine skupne ovčje pastirje in govedarje, drugod pase zopet vsak kmet svojo živino.

Zaradi kontinentalnega podnebja uspevajo v Južni Srbiji posebno dobro zgodnja žita. V mislih imam ječmen, pšenico, rž in oves. Odlično uspeva tudi tobak, opij in mak, lan in konoplja. Dobro rodi zgodnji fižol, grah, leča in neke vrste bob. Krompir in koruza rodita slabo, kakor že omenjeno, zaradi suše. To je tudi eden glavnih vzrokov, da se krompir v Južni Srbiji še ni tako udomačil kakor je treba in kakor bi bilo želeli.

Žita sejejo v oktobru ali novembru,

vaj eno zgodnjo slivo. Ob solčnem steni vsadimo marelico. Dalje (ako je svet suh in gorak) breskev. Jabolki in hruške vsadimo vsaj po eno zgodnjo, kjer se pa te lahko prodajo (v bližini mest, letovišč, tovarn, rudokopov), je pa najbolje saditi veliko zgodnjega sadja. Zal pa nam Slovencem ravno zgodnjih hrušk in jabolk še manjka. Sploh bo treba poiskati in izbrati zgodnje ga sadja vseh vrst ter jih razširiti.

(Vse, kar je navedeno tu glede sajenja ali presajanja sadnega drevja, velja tudi za drugo drevje. Prav tako tudi za sadno in drugo grmičje.

J. Jekel

celo v decembru. Čas za sajenje je vse dotlej, dokler ne pade sneg. Spomladi seje kmet ječmen, časih tudi še pšenico.

Ječmen obrodí v teh krajih zelo zgodaj, ponekod že v začetku junija. Poleg drugega ima to dobro svojstvo, da največ vrže. Normalna žetev se začne v juliju, in sicer v polovici meseca.

Sadje uspeva skoro vse. Trta rodi brez izjeme dobro. Za njo ne zaostajajo prav nič jabolane, hruške, češnje, kutne, breskve in marelice ter vseh vrst slive. Tudi orehi, lešniki in kostanj izobno uspeva. Pred kakimi dvajset leti se je zelo gojila svilopreja in lan.

Glede sadja je Južna Srbija na najboljšem glasu. Sadike se dobe v okrajnih drevesnicah in stanajo malo. Trta dobavljajo iz Skoplja, dobe pa se v manjših množinah tudi v drugih večjih središčih, n. pr. v Bitolju ali Prilepu.

Kakor je povedal že naš zadnji članek, je precej trda za gradbeni material. Cene lesu so:

Smrekov les, tesan m³ 750 Din.
Skorete m³ 1300 Din.
Deske, II. in III. vrste m³ 1000 Din.
Late (remelní) m³ 1000 Din.
Borov les, rezan m³ 1000 Din.
Tesan in okrogel les (za grede) I. vrsta m³ 2500 do 3000 Din.

Vzrok tem visokim cenam so slabe železniške zveze in dejstvo, da računa dobavitelji večjo tovarnino za prekladanje materiala iz normalnotirne na ožkotirno železnico. Ne sme se namreč pozabiti, da se ves gradbeni les uvaža iz centralne Srbije (iz okolice Užice).

Opeka stane 1000 kosov 500 Din.

Strešna opeka je kos po 150 Din.

Opeka se proizvaja v Bitolju, dočim se strešna opeka večinoma uvaža.

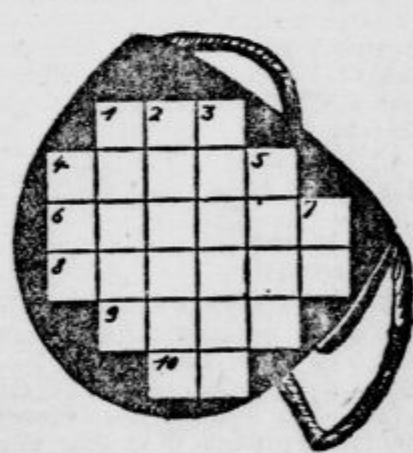
Poljsko orodje se lahko nabavi v Bitolju, ker je to najbližje središče. Cene niso visoke. Voze in pluge se lahko naroči. Mojster napravi vse po načrtu. Kdor mu ne da načrta, riskira, da dobí namestu modernega orodja napol srednjeveške priprave.

To bi bilo približno vse, kar bi moral vedeti vsak kolonist in spe o Južni Srbiji. Interesenti naj smatrajo ta članek tudi za odgovor na razna pisma in vprašanja, ki jih pošiljajo rojakom in znancem. Na koncu izrekam zahvalo gg. ing. Knafelcu in Skobernetu, ki sta mi pomagala zbrati stvarne podatke, ki se tičejo te zadeve.

M. H.

Križaljka »Torba«

Vodoravno: 1. Dvoživka. 4. Pojav pri kraških rekah. 6. Priprava za fotografiranje. 8. Zvezda. 9. Poškodba. 10. Sokolska kratica.

Navpično: 1. Zločinec. 2. Jagoda. 3. Mesto v Grčiji. 4. Gibanje, ki ga povzroča zemljina privlačnost. 5. Plovec. 7. Kazalni zaimek.

Nova kirurgija

Nad sto čičaških kirurgov je obiskalo kliniko dr. Belairea, ki je predvajal nov način zdravljenje kostnih lomov. Miss Anny Weronia, ki si je zlomila nogo, se je med operacijo pogovarjala z zdravniki. Splošna naravna in več potrebna in se je omejila dr. Belaire samo na lokalno anestezijo. Lom je bil dvojni, t. j. »zanimiv« strokovnega stališča. Po končani operaciji je zavil zdravnik prelomljeno nogo v mavce in bolnici rekel: »Zdaj lahko greste domov.« Miss Anny se je zahvalila in odšla, ne da bi čutila bolečina. Dr. Belaire je na sličen način operiral tudi trojne lome in so se prav tako hitro zacelili.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1930?

5v. Z.:

Psiček

Na ulici sem srečal lepo znanko, lgralko, gospodično Anderson. Ustavi-la sva se in pomenkovala — kakor je pač navada med znanci. Preden sva se razšla sem jo povabil na zajtrk.

Povabilo je sprejela. Šel sem s njo do Glavnega trga. Ves čas hoje je opazovala avtomobile, cestno železnico in izložbe. Bila je zelo elegantno oblačena in pod pazduho je stiskala majh-nega psička.

»Kje pa ste dobili to ljubko živali-co?« sem se ojunatil in vprašal. Skušal sem v načinu govorjenja posnemati ženske, ki so zelo nežne v pogovorih o psičkih.

»Ah, ščene!« je rekla z ljubeznivim nasmeškom. »Dobila sem ga v dar za rojstni dan. Podaril mi ga je brat. Ali vam je všeč?«

Hotel sem že reči: Seveda, pa sem se premislil in rajši dejal:

»Zelo se vam poda ta živalica pod pazduho.«

Nato sva se ustavila. Pridrdrala je namreč veriga avtomobilov, ki naju niso pustili naprej. Opazila sva dve dami, ki sta šli mimo nas in dejali:

»Kako ljubezniv psiček!«

Povedati moram, da je zelo neprijet-no hoditi z damo, ki vodi psa na vrvi-ci. Žival se venomer krega s tempom hoje. Zato si lahko mislite mojo hvaležnost do gospodične Andersonove za

prijaznost, ki mi jo je izkazovala s tem, da je nosila psička pod pazduho. In še nekaj! Ta njen psiček je bil živ-ljal prav posebne vrste. Bil je tako mi-ren, tako molčeč, tako tih, kakor da ne živi.

Tako sva z gospodično prišla v restavracijo. Ker so me lastniki dobro poznali, sem hotel gospodični izkazati uslugo. Vprašal sem, ne bi li živalica kaj jedla? Gospodična pa se je prijaz-no nasmešnila in odvrnila:

»Hvala, ni treba.«

Nato je stopila z živalico pod paz-duho v dvorano. Hodnik, ki je držal-tja, je bil dolg, a tudi sijajno razsvet-ljen. Vsi so se ozirali za nama. Na hodniku sem srečal restavraterja, ki me je sicer prijazno pozdravil, a ta-koj zatem ježno pogledal. Ugasil sem: bilo je zaradi ščene!a!

Čim sva stopila v jedilnico, sem slišal bežni pomenek med natakarji:

»Ta dama je prinesla psa v jedilni-co. To bo še lep škandal!«

Z gospodično sva sedla za mizo, ki je bila pogrnjena za štiri osebe, kar je natakarje še bolj razkažilo.

»Psička lahko postavite pod mizo,« sem rekel.

»Ne, posadila ga bom na stol poleg seboč,« je odgovorila.

A čim ga je izpustila iz rok, je pri-tekel natakak, popadel žival in jo me-ni nič tebi nič odnesel iz dvorane.

Gostje, ki so sedeli za mizami, so se muzali ob tem prizoru. Videlo se

jim je, da bi najrajši zaploskali in kri-čali »Bravo!«

Gospodični pa je bilo drugače pri srcu. Besna je šinila pokonci in kri-čnila, da so jo mahoma oblike solze:

»Ukradel mi je denar! Primite ga!«

Tudi jaz sem vstal kakor zrased pla-men.

»Bože moj, samo ne histeričnih pri-zorov!« sem prosil.

Lahko si mislite moj položaj. V je-dilnici je vladala napeta tišina. Nastopi-lo pa je izboljšanje, ko se je natakak vrnil in v začudenje gostov držal psička za rep in uhelj ter se opravi-čil, ko ga je odložil na prejšnje me-sto z besedami:

»Oprostite, nisem vedel, da ni živ.«

Gospodična je užaljeno pogledala natakarka in segla po psičku. Pritisni-la je na gumb, potegnila neko palčico — in hrbet se je odprl. Strmel sem, ko sem videl, kako spretno je vzela iz psičkovega droba robec, puder, črta-lo in zrcalce.

Nališpala se je in jaz sem medtem naročil jed.

Govorila sva o vsakojakih rečeh, a najmanj o psu. Umetnica mi je le mi-nogrede povedala, da ima doma tudi takšno mačko in da je njena prijatelj-ica naročila iz Pariza tudi sličnega zaička.

»Srečen svet!« sem nehote vzklik-nil. »Tudi živali doživljajo renesan-so!«

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

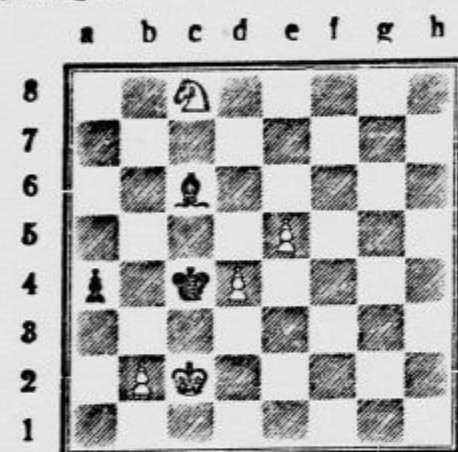
V Reklamni univerzalki je izšel šest zvezek šahovskih partij pod naslovom »Das Buch der Schachmeisterpartien«. Zbirko je L. 1889. otvoril stari nemški mojster Jean Dufresne, ki je bil spisal tudi učno knjigo o šahu. Vse nadalnje zvezke je izdal znanj nemški mojster in šahovski pisatelj J. Mieses.

V dosedaj izdanih šestih zvezkih je na brzin izbor pregled čez vsa prakso mojstrovskih turnirjev. Najboljše partije zadnjih 100 let najdemo v njih. Vsa ta zgodovina šaha stane komaj 90 Din.

V zadnjem zvezku je Mieses prinesel 80 izbranih partij iz let 1925—1929. Opremil jih je vseskozi z vestnimi in zanimivimi pripombami. Vsak šahist bi moral imeti Reklamno zbirko šahovskih partij.

Uvod vsakega zvezka prinaša kratek pregled šahovskih dogodkov onih let, ki jim je posvečen. Vsak zvezek poroča na koncu o mojstrih, ki so takrat živeli in igrali. Samo v pravkar izišlem zadnjem zvezku je to sestavo kratkih osebnih podatkov Mieses izpustil.

Berlinski mojster dr. M. Lewitt je komponiral izredno poučno študijo, ki jo danes prinašamo. V študiji je uveljavljena teorija končnih samih kmetov, ki jo je zgradil češki teoretik Dedrie. Zato je važna za praktično igro.

Bel: Kc2, Sc8, b2, d4, e5 (5 figur)
Črn: Kc4, Lc6, a4 (3 figure)

Bel na potezi dobi.

Dva kmeta ima beli več. Normalno bi to moralo zadostovati. Toda ta dva kmeta sta zelo ogrožena. Za kmeta d4 očitno sploh ni rešitve. Če pa pade on, visi tudi njegov tovariš v zraku. Zmaga je več kot dvonmisljva.

Da se s preprostimi sredstvi ne da zmagati, je brzo dokazano. Seveda bomo najprej poskušali uveljaviti e-kmeta. Torej:

- 1) e5—e6? Kc4×d4
- 2) e6—e7 Kd4—e5
- 3) Sc8—a7 Lc6—d7

In črni kralj dobi kmeta na e7.

Bel mora misliti na finešne metode. Kmetov je tako malo na šahovnici, kakor hitro pade bolni kmet d4, da so figure premogočne. Važno bo, zamenjati skakača za lovca.

Toda kako? Skakač je zelo neokreten v boju z lovcom.

Prvi del študije, takorekno uvod študije, je posvečen kratkemu boju med lovcom in skakačem. V ta boj poseže že itak izgubljeni kmet d4 odločilno in pade obenem z zavestjo, da ni bil brez pomena v začetni poziciji.

Torej:

- 1) d4—d5! — — —

Črni mora vzeti trdnega napadca Kamorkoli bi se lovec umaknil, povsod bi zašel pod konjska kopita, oba prosta kmeta bi pa potem takoj odločila. Črni pa ne sme vzeti kmeta s kraljem. Na 1) — — — Kc4×d5 bi sledilo 2) Sc8—e7+, Kd5—c5, 3) Se7×c6, Kc5×c6, 4) Kc2—c3 in beli bi zmagal brez nadaljnjih težav. Ostane torej samo še odgovor:

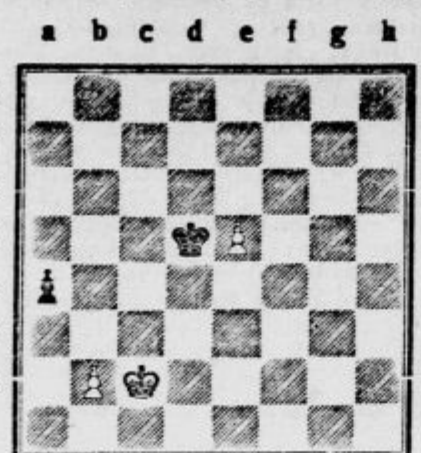
- 1) — — — Lc6×d5

Sedaj pa beli lahko zamenja skakača za lovca.

- 2) Sc8—b6+ Kc4—d4
- 3) Sb6×d5 Kd4×d5

Uvertura je končana, situacija razčiščena. Bel ima še vedno kmeta več. Ta kmet pa je skrajno bolan. Le ta pomeni ima, da za hip zadrži črnega kralja v sredini šahovnice. Ta hip bi beli seveda moral izkoristiti. Kako to gre, je problem za se. Prav za prav je nastala nova študija, ki zasluži diagram.

Pozicija po treh potezi črnega.

Bel: Kc2, b2, e5 (3 figure)

Črn: Kd5, a4 (2 figure)

Bel na potezi dobi.

Nikar ne mislite, da je stvar tako enostavna, kot se kaže. Poizkusite:

- 4) Kc2—c3? Kd5×e5?
- 5) Kc3—b4 Kc5—d5
- 6) Kb4×a4 Kd5—c5
- 7) Ka4—a5 — — —

pač lahko obeta zmago. Črni pa ima skrito zelo izdatno obrambo, ki pokoplje vse nade, namreč:

- 4) — — — a4—a3!!
- 5) b2×a3 Kd5×e5
- 6) Kc3—c4 Kc5—d6
- 7) Kc4—b5 Kd6—c7

in črni kralj doseže rešilno polje a8.

Tudi, če ne vzamemo črnega kmeta, ne gre. Poglejmo:

- 4) — — — a4—a3!!
- 5) b2—b4 Kd5×e5
- 6) Kc3—b3 Kc5—d5
- 7) Kb3×a3 Kd5—c6
- 8) Ka3—a4 Kc6—b6

Partija je remis!

Kako pa naj beli potem dobi? Kmet e5 pade vendar na vsak način. Bel kmet na b2 bo odločil bitko le, če bo njegov kralj stal pred njim, v opoziciji do črnega kralja. To vse je Dedrie zelo temeljito preštudiral in pomen opozicije še zelo temeljito preiridiral. Prava poteza je samo:

- 4) Kc2—b1!! — — —

Zakaj? Zato, ker si beli pridržijo možnost odgovoriti na a4—a3 previdno b2—b3! V ravnomer opisani varijanti ta finesa ni bila mogoča, ker beli kmet na b3 zapira svojo kralju pot do črnega kmeta. Bel kralj stoji bolje na b1 nego na c3. No, črni nima drugega odgovora nego:

- 4) — — — a4—a3

Seveda igra sedaj beli:

- 5) b2—b3!! — — —

in ima potem enostavno pot. Tako-le bo šlo naprej:

- 5) — — — Kd5×e5
- 6) Kb1—a2 Kc5—d5
- 7) Ka2×a3 Kd5—c6
- 8) Ka3—a4 — — —

Bel že ima opozicijo.

- 8) — — — Kc6—b6
- 9) Ka4—b4 — — —

Sedaj ima opozicija oficijelno obliko.

- 9) — — — Kb6—c6
- 10) Kb4—a5 Kc6—b7
- 11) Ka5—b5 — — —

in dobi.

Dr. Lewitt je vse to krasno konstruiral. Drugi del študije je dragocen prispevek teorije končnih bojov s kmeti. Ta drugi del kaže silno jasno, kako važne so končnice, tudi najpreprostejše. Moderni šah žene težko svoje proti koncu partije. Mogoče je to znak, da se stara. Toda tudi dozorli šah je še vedno lep, interesanten in duhovit.

Kino

Emil Jannings o zvočnem filmu in gledališču

Emil Jannings stoji vnovič v ospredju filmskega sveta. Njegova igra v filmu »Sinji angel« nam je še živo v spominu, a že je njegova umetniška igra dosegla v velikem zvočnem filmu »Ljubljene bogove« nov trijumf.

Posetil sem Emila Janningsa v najsolidnejšem hotelu berlinskega centra. Smejlaje mi je pri pozdravu povedal, da se bo preselil končno v Salzammergut, kjer si je kupil poleg St. Wolfgangskega jezera malo posestvo.

Povejte nam kaj o temi, ki nas danes najbolj zanima, povejte nam nekaj svojih misli — o zvočnem filmu in o gledališču. Vi, ki ste prišli od gledališča k nememu filmu in ste z njim prebrodili vse kritične in vesele trenutke ter ste ob nastopu zvočnega filma navdušili zanj in postali

tudi ta nepriznani umetnik, boste vedeli nekaj povedati o razmerju med zvočnim filmom in gledališčem.

»Mogoče, odvrne Jannings »toda nekaj vam moram najprej razložiti. In začela sem samo pri enem! Ko je prodiral v svet film, ki so ga moji kolegi smatrali le za sredstvo pridobivanja visokih honorarjev, sem vzel film in umetniško stvarjanje filma resno ter sem smatral film za sredstvo najvažnejšega gledališkega izražanja sodobnega časa. Nikdar nisem istočasno filmal in igral na odru. Trdim, da mora človek, če vobče hoče kaj dobrega napraviti, delati vselej s polnim prepričanjem. Če hoče zvečer igrati na odru, mora z dušo in telesom stati na odru. Isto velja tudi za film. Ne verujem, da bi mogel igravec z umetniškim stremjenjem delati čez dan pri filmu, zvečer pa igrati na odru!

Ko sem pred poldrugim letom prišel iz Amerike, nisem že več kot pet let nastopil v gledališču. Za časa mojega udejstvovanja v Ameriki mi to sploh ni bilo mogoče; za kaj takega mi je preveč primanjkovalo časa. Zadnjič sem igral v gledališču v Königsgrätzerstrasse »Tokajec«. Verjete mi, zame je bila težka odločitev reči gledališču zbogom, a nisem mogel drugače, ker mi je moje načelo prepovedovalo služiti dvema gospodarjema hkrati. Pet let nisem igral v gledališču. In ko sem se vrnil iz Amerike, in mi je Erich Pommer ponudil glavno vlogo v »Sinjem angelu«, sem se odločil zopet za film. Nu, kljub temu sem pač začutil majhne vbodljaje v svoja »gledališka prsa«; kajti tedaj sem nastopil prvokrat zopet kot govoreči igralec ter prišel kot tak s publiko v kontakt, čeprav ne neposredno. Toda »moščnost« sem izgubil.

Še za časa filmanja »Sinjega angela« me je posetil moj stari prijatelj dr. Bär od nemškega Volkstheatra na Dunaju. »Emile, mi je dejal, »spomni se, kako sem pred 25 leti pod Tvojim vodstvom v Wolinu in na Pomerjanskem začel svojo kariero kot mlad komik! Obljubi mi, če boš še kdaj zaželel priti k gledališču, da prideš k meni na dunajsko Ljudsko gledališče (Volkstheater).«

Obljubil sem — in držal obljubo. Peljal sem se na Dunaj. Dunajska publika me je skoro dobesedno zmečkala. Zagotoviti vam moram, da sem imel čudno čustvo, ko sem prvič po petih letih stal pred resnično gledališko publiko. Igrali smo igro »Kupčija je kupčija«. Že ob prvem nastopu je narasla val navdušenja pri občinstvu. To čustvo mi je skoro vzelo glas. Nadaljeval sem z grozo — videl sem le množico frakov v dvorani, — in opazil, da mi manjka občutek kontakta z občinstvom. In vsi, ki so videli moje filme in poslušali glas iz zvočnikov, so mislili o meni drugače. A to je trajalo le do prve polovice prvega dejanja, ko sem po neklih brezpomembnih besedah nenkrat začutil v sebi: »Sedaj imas kontakt! Moram vam reči, bilo mi je kakor onemu, ki je iskal luči v temni sobi in je po dolgem trudu našel električni stikalek ter zagledal razsvetljeno dvorano.

Verujem, da je glavna razlika med zvočnim filmom in gledališčem — človeški kontakt.

Pri dobrem filmu je sicer tudi kontakt s publiko, toda resnično le med gledalci in govorečo sliko na platnu!

Film »Ljubljene bogove« je bil zame kot igralca zelo privlačen. Ideja tega novega filma se naslanja na Hans Müllerjev komad »Tokajec«. A to pride šele kasneje; začetno zamisel o življenju velikega tenorja — v privatnem življenju — to sta hotela filmati Hans Müller in Robert Liebmann — takrat pri mojem sprejemu na Dunaju pri Volkstheatre. Hočem reči, v tem filmu bom torej igral — samega sebe. No in še nekaj je zanimivega pri novem filmu, ki me privlačuje z vso dušo! Prvič po tolikih tragičnih vlogah igrati v tem filmu vlogo z veseljem, zadovoljivim koncem. Pri filmih mi je že tolikokrat šlo slabo, da je sedaj moje največje veselje, — da se dam v filmu z vso prožnostjo enkrat favorizirati.

Konec filma se odigrava ob jezeru pri St. Wolfgangu, takorekno čisto privatno, pri meni doma. Tam sem prebil mnogo tednov pri delu z režiserjem Hansom Schwarzom, Renato Müllerjevo in Oigo Cehovo.

In vaši nadaljni načrti gospod Jannings?

Najprej bom absolvirao malo turnejo. Veste, v Antwerpen in v Bruslju bom prvič po vojni igral v mojem jeziku. Bržkone bom začetkom novembra gostoval v Parizu, tudi v nemškem jeziku in sicer v »Bobrovem kožuhi« in »Kupčija je kupčija«. Spomladi pa bom v okviru Ufe pri Erichu Pommerju odigral glavno vlogo v nekem velikem zgodovinskem zvočnem filmu. O zgodovinski osebnosti in času pa vam ne morem izdati sedaj še nič podrobnega.

Stisnil sem Janningsu roko, želel, da bi mu premijera in turneja spodletela in zahvaloval za vse povedano sem se poslovil.

Paul Dubro.

Radio

Izviček iz programov

Nedelja 9. novembra

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: »Grogina v drugi«. — 10.45: Šah. — 11: Prenos z univerze: Govor predsednika vlade Petra Živkovića. — 12: Tedenski pregled. — 15: Kmetijsko predavanje. — 15.30: Plošče. — 16: Humoriistično čtivo (Milčinski). — 16.30: Samospevi ge. Bernot-Golobove. — 17: Veseloliga: »Kje je meja«. — 20: Prenos banketa iz velike dvorane Uniona. — Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila. — Lahka godba.

Ponedeljek, 10. novembra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Napoved časa, borza, plošče. — 13: Dnevne vesti. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Italijansčina. — 19: Poljsčina. — 19.30: O kruhu in mlinskih izdelkih. — 20: Razvoj Sokolstva pri Lužških Srbih. — 20.30: Prenos iz Prage. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 10.30: Plošče. — 12.45: Koncert radio-kvarteta. — 17.30: Narodne melodije. — 20: Narodna glasba. — 20.30: Klavirski koncert. — 21: Jugoslovenske pesmi. — 21.50: Večerni koncert. — Poročila. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Prenos zvočnega filma. — Prenos koncerta iz Prage. — PRAGA 16.30: Orkestralni in pevski koncert. — 19.20: Program iz Brna. — 21: Nordijske in židovske pesmi. — 21.30: Koncert orkestra balalaik. — 22.20: Jazz-band. — BRNO 16.30: Popoldanski koncert. — 18.20: Arije in pesmi. — 19.40: Kabaretni program. — 21: Novokave skladbe. — 22.20: Jazz-band. — VARŠAVA 17.45: Popoldanski koncert. — 20.20: Opereta »Ciganska ljubava«. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 7: Volilni rezultati. — 11: Plošče. — 15.20: Koncert orkestra. — 20: Violinski koncert. — 21: Koncert dunajskega simf. orkestra. — 22.30: Plošče. — BERLIN 19.30: Prenos koncerta iz pevske akademije. — Godba za ples. — FRANKFURT 20: Neznane Mozartove skladbe. — 22.30: Pevski koncert. — 23: Godba za ples. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 20: Lahka dunajska glasba. — Lahka godba orkestra. — STUTTGART 20: Prenos vsega programa iz Frankfurta. — BUDIMPEŠTA 9.15: Popoldanski koncert. — 17.30: Ciganska godba. — 19.30: Orkestralni koncert. — Koncert ciganske kapele. — RIM 17: Koncert operne glasbe. — 20.30: Godba za ples. — 21.05: Mešan glasbeni program.

Torek, 11. novembra
LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Ali so nizke cene blaga nesreča? —

Prilagodili smo za vas tak

RADIO, kot si ga želite

namreč VISOK v kvaliteti in NIZEK v ceni.

Naša reklamna prodaja, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930, obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

400

Detektorskih aparatov, kompletnih s vsimi potrebščinami, ki so za poslušanje potrebne, za naplato Din 80 ter petkratno mesečno plačilo po Din 45.

300

1 elektronskih aparatov, kompletnih s elektronsko, baterijsko, antenskim materialom ter eno slušalko, za naplato Din 100 ter osemkratno plačilo po Din 75.

200

3 elektronskih aparatov »Reinartz«, kompletnih s elektronskimi, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materialom za naplato Din 240 ter desetkratno mesečno plačilo po Din 180.

100

4 elektronskih aparatov »Reinartz« s visokofrekvenčno elektronsko zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt, izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materialom za naplato Din 380 ter dvajsetkratno mesečno plačilo po Din 260.

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat.

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA
Miklošičeva 5

MARIBOR
Aleksandrova 44

H. C. Andersen:

Najneverjetnejše

Kdor pokaže najneverjetnejše, dobi pol kraljestva in kraljico za ženo.

Mlado in staro, vse se je potrudilo. Dva sta se najedla do smrti. Nekdo se je tako napil, da je počil; a ti nikakor niso bili na pravi poti. Pocestni paglavci so se urili pljunuti samemu sebi na hrbet, to se jim je zdelo najneverjetnejše.

Določili so dan, ko naj bi tekmeči pokazali najneverjetnejše. Za sodnike so bili določeni triletni otroci do devetdesetletnih starcev. To je bila, prava pravcata razstava najneverjetnejših stvari, a vsi so se strinjali v tem, da je najneverjetnejše velika, na znotraj in zunaj čudovito pogruntana stenska ura. Kadar je bila, so stopili iz nje. Podobe, ki so pokazale pravo uro. Bilo je 12 slik, s premikajočimi se podobami, ki so pele in govorile.

»To je najneverjetnejše,« so dejali ljudje.

Ura je bila eno, in Mojzes je stal na gori in napisal na tabli prvo božjo zapoved.

Ura je bila dve, prikazal se je paradiz, v njem Adam in Eva, ob srečni, dasi nista imela obleke; saj je nista potrebovala.

Pri tretjem udarcu so se prikazali

sveti trije kralji, eden izmed njih črn kakor vran, a tega ni bil sam kriv, solnce ga je bilo tako ožgalo. Nosili so kadilo in dragocenosti.

Ko je bilo štiri, so prišli letni časi: pomlad s kukavico na sveži bukovici, poletje s koblico na zrelom snopu, jesen s praznim gnezdom štorke, ker je bil piščič odletel, zima s staro vranjo, ki je znala pripovedovati povesti in obujati stare spomine v kotičku ob peči.

Ob petih se je prikazalo pet črtov: vid je bil izdelovatelj očal, sluh kovač, vonj je prodajal vijolice in šmarnice, okus je bil kuhar, a čut je bil pogrebec zavrt v črtno od nog do glave.

Ko je bilo šest, je sedel pred uro igralec, vrgel kocko, in pokazala se je najvišja številka, to je šest.

Nato se je pokazalo sedem dni tedna ali sedem glavnih grehov, o tem si niso bili gledavci na jasnem, saj itak spadata skupaj in se jih težko loči.

Za njim je prišlo osem menihov, ki so zapeli oktet.

Ob devetih jim je sledilo devet muz: ena je bila uradnica pri zvezdogledu, ena v službi pri historičnem arhivu, ostale so bile pri gledališču.

Ko je bilo deset, je stopil na dan zopet Mojzes s tablam; tam so bile zapisane božje zapovedi, bilo jih je deset.

Ko je ura zopet bila, je priskakljala

truma otrok, stopili so v krog, se zavrteli in zapeli: »Cin, cin, cingeli, bilo je enajst!« In toliko je res bilo.

Ob dvajsetih je prišel ta nočni čuvaj s svetilko in hehebaro in zapel: »Poslušajte, ljudje, kaj se je zgodilo: o polnoči se je dete rodilo,«

in med njegovim petjem so zrasle rože iz tal in se spremenile v angelske glavnice z mavričnimi perotmi.

To je bilo lepo za uho in oči; pravcat umotvor, najneverjetnejše, v tem so se vsi strinjali.

Umetnik pa je bil mladenič, dober in vesel kakor otrok, ki je zvesto in ljubeče skrbel za svoje ubožne starše.

Zasluzil je kraljično in pol kraljestva. Odločilni dan je prišel, vse mesto je bilo v zastavah in kraljična je sedela na prestolu. Bil je nanovo preblaznjen, a zato nič prijetnejši in udobnejši. V krogu so stali sodniki in zvito gledali proti zmagovalcu. On pa je bil srečen in vesel, kajti naredil je bil najneverjetnejše.

»Ne, to storim jaz zdaj!« je zaklical v tem trenutku miškat orjak. »Jaz sem mož najneverjetnejšega!« — In zamahnil je z ogromno sekuro po umetniku. Resk, tresk! — In že je ležalo vse na tleh. Odletela so kolesa in vzmeti, vse je bilo uničeno.

»To sem storil jaz,« je rekel orjak. »Jaz sem pobil njega in vas vse skupaj! Jaz sem storil najneverjetnejše!«

»Uničiti tako umetnino!« so dejali sodniki. »Da, to je res najneverjetnejše!«

To je potrdilo tudi ljudstvo in zato naj bi on dobil kraljično in pol kraljestva, kajti obljuba je obljuba, četudi je najneverjetnejša.

In zatrobili in razglasili so z mestnega obzidja in stolpov: poroka bo! — Kraljična je bila ljubka in oblečena v najdragocenejše obleke, a srečna ne bogve kako. Cerkev je blestela v tisočih lučicah, bilo je pozno zvečer, ko je najlepše.

Dvorjanke so pele in vodile nevesto, dvorjani so peli in vodili ženina, ki se je napihaval, kakor da bi mu nihče nič ne mogel.

Petje je utihnilo, bilo je tako tiho, da bi se bilo slišalo, ko bi bila padla šivanka na tla. A sredi te tišine so se z grmenjem in bučanjem odprla cerkvena vrata in lop in cop je prikorakala po sredi cerkve vsa družina iz ure in se je postavila med ženina in nevesto. Mrlič ne vstajajo, a umetnina lahko vstane znova, njeno telo je bilo razbito, a ne njen duh; duh umetnine je strašil, in to ni šala.

Tam je stala umetnina v naravnih velikosti, cela in nedotaknjena. Zadonelo je od ene do dvajsetih in podobe so se pokazale vse po vrsti. Najprej Mojzes; z njegovega čela se je svetilo kakor

ognjena zublja. Vrgel je težki kameniti tabli z zapovedmi ženinu na noge in ga tako prikolal na tla cerkve.

»Ne morem ju več pobrati,« je rekel Mojzes. »Odbil si mi roki. Ostani kjer si.«

Prišli so Adam in Eva in modri z Jutrovega in širje letni časi in vsakdo mu je dejal: »Sram te bodi!« Pa ga ni bilo sram.

Ko so vse podobe stopile iz ure, so zrasle v ogromno veličino. Zdelo se je, da ne bo več ostalo prostora za ljudi, in ko je pri 12 udarcu pristopil nočni čuvaj s svetilko in hehebaro, se je vse zganelo; čuvaj je stopil pred ženina in ga vdrl s hehebaro po čelu. »Umri!« je rekel.

KRALJESTVO MODE

Krzneni baržun

S čudovito vztrajnostjo so skušali diktatorji mode uveljaviti nove baržunaste imitacije krzna, kar se jim je končno tudi posrečilo — toda le po hudih in dolgotrajnih bojih z okusom elegantne žene, ki je izprva to »novost« odločno odklanjala. Ni še dolgo tega, ko so se s slično trdovratnostjo dame branile dolgih kril. Danes vidimo, da nosijo najdaljše obleke zlasti prejšnje strastne nasprotnice te mode. Sličen odpor, čeprav v manjšem obsegu, so doživeli krzneni baržuni in zdi se, da bodo v bližnji prihodnosti uživali isto priljubljenost, kakor dolga krila, seveda le kratko dobo ene ali dveh sezon.

Sovražen sprejem, ki so ga bili sprva deležni krzneni baržuni, temelji najbrž v tradicionalnem odporu elegantne žene do vsake imitacije — v odporu, ki ga bo kmalu povsem izkoreninila naša površna doba s svojimi kratkotrajnimi modami in muhami, katere tudi zahtevajo kratkotrajnega kinka: imitacije. Tako so se imitacije uveljavile v vseh modnih strokah. Danes se ne zgražamo več nad imitiranim nakitom in nošenje imitiranega krzna se nam vidi umerno samo ob sebi.

Krzneni baržun je vsekakor lep in voljen material, ki se izobno prilaga k vsakemu kroju, razen tega pa je izredno sličen pravemu, kratkodlakemu krznu. Nudi tudi

večjo možnost uporabe kakor krzno in torej ni čuda, da se je prilagodil vsem modnim panogam, tako da s krznem baržunom opremljene trotteurske, popoldanske in večerne obleke.

Seveda se najbolj prilaga krzneno baržunasta oprema k novim promenadnim kostumom, pri katerih izvrstno povzdigne mehko blago. Tak model z zvončasto, moderno jopico vidimo na drugi skici.

Razume se, da se te dekoracije poslužujejo tudi popoldanski in večerni plašč. Naša predzadnja skica predstavlja lepo večerno ogrinjalo, ki je namesto ovratnika opremljeno s široko pentljo iz krznene pliša. Z »ovratnikom« se sklada tudi visoki rokavi, ki so visoko obrobljeni s tem lepim materialom. Plašč ima kratek bolero na rokavih pa zvončast volan.

Kako lepo se krzneni baržun uveljavlja na trotteurskih oblekah, kaže prva skica današnje slike. Krzneni baržun je pritrjen na obleki iz tankega blaga v obliki širokega ovratnika in dolgih, rokavičastih manšet.

Večerna obleka s krzneno baržunasto opremo mora biti izgotovljena iz jako tankega in prozornega svilene materiala, da pride težki baržun čim najbolj do veljave. Kot primer prinašamo v zadnji skici nena- vadno obleko z volanom v obliki zvončaste- ga kazaka. Nazobčani rob krila in volana sta obrobljena s krznem baržunom.

Izrez ob vratu v slogu empirea

Je markantna novost in izredno originalno učinkuje, zahteva pa tudi izredno lep — dekolté. Tu vidimo mnogo variacij, zlasti

Najcenejša nabava k ožuhovine:

Obšivi (ovratniki in zapestnice) od Din 90.— dalje; moderne garniture najnov- še fazone od Din 160.— dalje; moški šal-ovratniki od Din 100.— dalje; damske krznenne jopice od 1000.— dinarjev dalje; damski krz- neni plašči od Din 2400.— dalje. — Največja izbira!

L. Rot
Ljubljana
Mestni trg št. 9.

ker se modni saloni poslužujejo zgodovinskih zgledov. Učinek takega izreza je posebno svečan in je te vrste dekolté prikladen samo za velike večerne obleke.

Sportna eleganca

Je važno modno poglavje, ki vedno jako zanima elegantno damo. Zadnja novost v tej stroki je telovnik iz kožuho- vine, kakor smo ga že lani videli iz usnja. V to svrhu

smemo uporabljati le popolnoma tanko krzno (žrebčevino ali stisnjeno ovčje krzno). Telovniki so navadno opremljeni s svilnimi rokavi, ker bi krzneni rokavi pregrebo učinkovali. Čepica iz istega krzna in enak muft tvorita s telovnikom lepo in izredno elegantno garnituro.

Zdravniška posvetovalnica

G. I. Zagreb. Kakor je navadno iz dopisa, je napravil bolnik v petih letih samo dve kure, kar je v splošnem zelo malo. Pač pa je na drugi strani sam zelo ugodno, da je bila serološka ponovna preiskava (zadnja v letu 1929) negativna. Kljub ponovnim pregledom nasvetujemo zopetno preiskavo krvi, ker ni izključeno, da postane o priliki pozitivna, kakor bi bilo še nadaljne kure bolniku le v korist. Ako se javijo pozni simptomi prejšnje bolezni, bo treba kure ponoviti. — *Martina*. Vse premalo znakov v vašem popisu, da bi mogli biti na jasnem, za kaj prav za prav gre. Srečati prišle se pojavlja pogosto zaradi motenj v prebavi in o takih motnjah poročate itak sami. Ostalo bo najbrže v zvezi s tem. Vaša najvažnejša briga naj bo urediti stolico, da ne boste nikdar zaprti in se boste redno iztrebljali. Nadalje si boste morali pomagati z dieto. Malo močnatih jedi, brez črnega kruha, nikakega surovega sadja, nikakih stročnic, najbolje črtate še pivo in vse šumeče pijače. — *G. F. L. iz Lj.* Praktično ni bolezen nalezljiva, vsaj ni zato pozitivnih podatkov. Kar je tozadevno znane- ga v medicinski literaturi je še nepojasnjeno. Z rakom se ne inficiramo kot s poljubno kožno boleznijo! — *G. D. T. v M.* Nam ni jasno, da bi bil oni katar v kakšni zvočni zvezi s izpremenjeno prehrano, ker takih sprememb ne opažamo. Sicer pa tudi nismo prepričani, da je šlo za katar mehurja, če se je izcejala belkasta snov (verjetno gnoj), temveč je bilo vse skupaj lokalni proces, ki se je v par dneh izboljšal, morda tudi nekaj zaradi čaja, ker se je vneta sluznica splakala z vodo. Danes je najbrže vse že v redu, če pa obstoja še vnetje, bi vam priporočali, da pustite vendar otroka zdravniško pregledati, da se izključi vsako drugo obolenje. — *V.* nemščini imenujemo ščitno žlezo »Schilddrüse«. — *Solnce*. Če nimate drugih skrbi, veselite se zdravlja in bodite ponosni na sinčka. Vse ostalo je brez pomena je tudi to več nego dovolj.

je tudi to več nego dovolj.

Naslednji dan so poiskali prijatelji voditelja dvoboja že na vse zgodaj v stanovanju. Dejstvo, da so prišli sekundanti v navadni sivi obleki, je napravilo na voditelja dvoboja slab vtis. Kako more iti človek na dvoboj v tako prozaični obleki? si je mislil. Ti ljudje ne poznajo najpriprostejših pravil bontona.

Naš junak, ki se je pripravljal na tako imenitno funkcijo, se je pojavil v črni salonski obleki, v redingotu, s črno kravato in v lakastih čevljih. Koliko je bilo njegovo iznenadenje, ko je uzi- ral bojišču duellant v sivi, vsakdanji obleki.

Glede orožja so se bili hitro domenili. Vodja dvoboja je s koraki odmeril razdaljo med nasprotnikom. Bil je tako hladnokrven, da so se vsi čudili njegovi flegmi. Dvobojevalca sta bila do pasu gola.

Kdo bo smislil prvi? Je vprašal eden izmed sekundantov.

Počakajte, je rekel drugi. Imate dva novca? Vrgli ju bomo v zrak in ti- stemu, ki dobi »glavo«, pripade pravi- ca za prvi izpad.

Vodja dvoboja, ki ni poznal te nava- de, je debelo gledal, kaj delajo. Vendar je molčal v prepričanju, da ravna- jo prav in pametno tudi brez njega.

Nasled so mu prinesli sabljo, ki je imela, kakor so mu povedali, veliko moč. Saj je lahko vsak trenutek preki-

Prijetno britje s pomočjo

NIVEA-CREME

Preden se namilite, se morate z njo namazati, a ne preveč, da ne oškodite mlinate pene. Videli boste, da tudi vsakodnevno britje ne rani kože niti najmanj. — Vaša koža ne bo postala rdeča in tudi ne razpokana. Obenem boste videli, da je izraz vašega lica mlajši, lepši in bolj negovan. NIVEA-CREME ne morete nadomestiti, ker samo ona vsebuje Eucerit, ki neguje kožo. In v tem ravno obstoja njena posebna učinkovitost.

Dose po: 8, 10 in 22 Din, tube po: 9 in 24 Din.

Prolevaljalec v Jugoslaviji: Jugosl. P. Beierdorff & Co. d. o. o. s. a. s., Maribor, Meljaka cesta št. 26.

in je vse v najlepšem redu. Ne delajte si skrbi, če ni treba! — *Ga. V. B. v Sl.* Ako čujemo, da se je razvila tuberkuloza (pljučni katar) po prestali hripi, je možno, da je gripa aktivirala tečo tuberkulozo v pljučih, ki je bila praktično ozdravljena. Po znanstvenem raziskavanju zadnjih let pa moramo upoštevati še drugo možnost, da namreč sploh ni šlo za hrip, temveč za pravo tuberkulozno infekcijo, ki je vzbujala podobne akutne znake kot hripa. V takih slučajih nam točna rentgenska preiskava prikaže oni primarni afekt, ki pa predstavlja pravzaprav ponovno infekcijo, če je prva bila prizadeta že v mladih letih in potekala pod formo tuberkuloze pljučnih bezgavk. — *G. VI. P. v Z.* Te oblike raka v obrazu so za lečenje z radijem zelo hvalne in jih tudi tako zdravi- mo. Pacijentu prihranimo s tem operaci- jo. Ljubljanska bolnica ne razpolaga z radijem, ki bi zadostoval za specijelno zdravljenje in bi bila ustanovitev radijskega fonda za dravsko banovino nujno potrebna. Kar je radija v Ljubljani, je v privatnih rokah. — *Antialkoholik*. Mlečna kislina v oni količini, ki jo dodajajo brezalkoholnim pijačam je povsem ne- škodljiva. Mlečna kislina ni telesu tuja snov, ker se normalno v telesu samem iz- deluje in zopet razkrajja. Zvišane količine te kisline nahajamo v žlečnem soku pri žlečnem raku. Če je podan sum na to žlečno bolezen, se redno preiskuje sok tudi na mlečno kislino. — *G. M. U. v M.* Ne smemo si predstavljati, da delujejo or- gani človeškega telesa nevisno drug od drugega, temveč je za zdravo telo neobhod- no potrebno zelo tesno sodelovanje vseh mogočih organov. V tem pogledu ni koža

nikaka izjema. Kolikokrat oboli koža iz ta- kih »notranjih« vzrokov, če se n. pr. za- nešajo v kožo bacili tuberkuloze. Pri tro- bušnem legarju (tifusu) se javi izpuščaj, v katerem se naselijo bacili tifusa. Tudi pri sifilisu in mnogih drugih boleznih je tako. To je pač posebno svojstvo kože, da reagira na svoj specifični način, namreč z izpu- ščaji krvavitvami itd. Male pikčaste krv- vite povedo, da je stena najtanjših krvnih žil okvarjena in da je propustila kri v okolna tkiva. — *Efleraža*. Tako imenujemo posebno vrsto masaze, če masiramo z dia- njo (in kjer ni prostora za vso dlan s palčevico konico) pod menjajočim se pri- stiskom. Masiramo v centripetalno smer (od skrajnih telesnih delov k trupu). Z efleražo drugo masazo uvajamo in zopet zaključimo. — *S. R. Z. v P.* Zrak v prsni duplini je različnega pomena. Če prodre bolezenski proces pljuč (najbolj pogosto seveda tuber- kuloza) v pljučno duplino, izstopa hkrati tudi zrak. Ni treba, da je takšen pneumo- thorax škodljiv, ker ga umetno napravimo, če hočemo obolela pljuča na tej strani s vpihavanjem zraka imobilizirati in s tem prisiliti k miru. V mirujočih pljučih pa se tudi tuberkulozen proces preje izleči.

Ural dobil novo strugo

Iz Moskve poročajo, da so v Magni- togorsku zgradili ogromen plavž, zara- di katerega se je pokazala potreba, da speljejo reko Ural v novo strugo. V to svrhu so zgradili v pičlih treh mesecih cel kilometer dolg jez iz železobetona. Ural teče že po novi strugi.

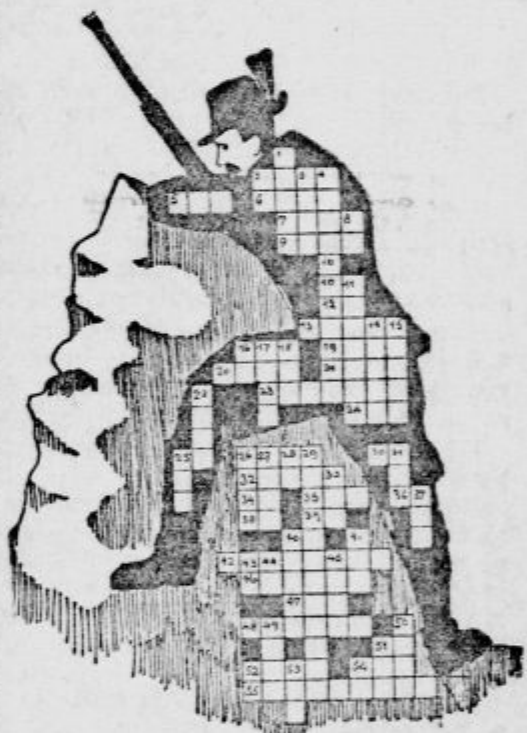
Križaljka „Lovec“

Besede pomenijo:

Vodoravno: 2. vrsta lovskih psov; 3. domača žival; 6. zelenica; 7. bajno bitje; 9. kocka (lat.); 10. kratica; 12. francoski dvočlanski; 13. vas na Koroškem; 16. za- bava; 19. pokrajina; 20. planinska žival; 21. francoska reka; 23. polav; 24. kraj v Bel- giji; 25. francoski zaimek; 26. divja žival; 30. kratica; 32. tvor; 34. glagolska oblika; 35. del kroga; 36. predlog; 38. kemijska kratica; 39. avtomobilska znamka; 40. an- gleška kratica; 42. otok v Pacifiku; 46. mesto na Švedskem; 47. država (kratica); 48. nemški general; 51. glagolska oblika; 52. orožje; 54. italijansko mesto; 55. avtom- obilska znamka.

Navpično: 1. domača žival; 2. glet 34. vodoravno; 3. zavetišče; 4. optični aparat; 8. reka v Švici; 11. zvočni film; 14. oseba iz grškega bajeslovja; 15. mesto v Nemčiji; 16. francoski spolnik; 17. mesto v Rusiji; 18. nedoločni števniki; 22. gozdna roparica; 25. kratica; 26. del pasti; 27. starogrški no- vec; 28. kratica; 29. kozmetična operacija; 31. predlog; 33. riba; 37. društvo v Ljub- ljanu; 40. mesto v Mezopotamiji; 41. kača (arabsko); 43. francoski dvočlanski; 49. ge- ometrijska oblika; 50. plod; 51. ameriško moško ime; 52. kazalni zaimek; 53. nfr. kratica, ki se rabi pri analizi živil; 54. gr- ška črka.

Ivo Osredkar.

Prvi dvoboj

Zena mu je nešteto krat dejala:

»Dragi, ti si naravnost idealen mož. Mlad si, simpatičen, ljubezljiv, močan, dosti zaslužiš, vedno plačuješ moje raču- ne... Skratka, ti si živ vzor zakon- ca — a imaš vendar eno napako.«

»Kakšno?« je vprašal mož začuden.

»Romantičen nisi.«

Torej mu je manjkalo romantike! Za- kaj? Kako? In čemu je treba, da je nek- do romantičen? Razmišljal je nekaj dni, potem je vprašal ženo:

»Kaj razumeš prav za prav pod besed- o »romantičen«?

»Romantičen je čim, o katerem čitamo v romanih ali ga vidimo v kinemato- grafu na platnu.« je razlagala žena.

Torej nekaj nenavadnega. N. pr. lju- beznega pustolovščina...

»Drago, ne ročaj se moj razlagi. Ostanem pri svoji razlagi. Romantično je tisto, kar izziva zvedavost vsega sveta...«

Mož, ki je v svoji mladosti prečital mnogo romanov, je dobro poznal tak- šne prigode. V knjigah so se odigrali dvoboji, nastopali so maskirani razboj- niki, lepe plemenitašnje in trubadurji s hrtom. Kakšen romantičen čin pa naj bi proslavil njega po tolikšnih letih tr- govania z bombažem?

Nekega večera se je vrnil domov ves preplašen. Žena je opazila njegovo du- ševno stanje in se je zbalala zaradi vzne- mirjenosti. Vprašala je:

»Kaj se je zgodilo, dragec?«

Odvrnil je s prisiljeno ravnoduš- nostjo:

»Nič. Neke malenkosti me skrbe.«

Žena je pa slutila, da noče govoriti zavoljo nje.

»Kaj ti je, povej vendar,« je tiščala vanj.

Mož ni rekel besedice. Samo objel je svojo ženo in jo pritisnil na srce. Nekaj časa sta ostala tako prižeta v objemu, potem so se obema vdrla solze po licih.

»Bože moj, kaj se je zgodilo?« je hli- pala žena.

In mož, ki je slutil, da je prišla ura priznanja, je rekel:

»Jutri jutraj imam dvoboj.«

»Kaj ti? S kom? Čemu?«

Morala je počakati, da ga je minilo jecljanje.

»Prišlo je čisto nepričakovano,« je začel. »Grem po ulici in srečam prijatelja Tita. Ustavil me je in dejal: advo- kat Tainta in inženjer Tisti sta si za jutri napovedala dvoboj! Potreben nam je ravnatelj boja in takoj smo imeli v mislih tebe. Ne smeš nam odbiti te proš- nje. Pristal sem že v tvojemu imenu.«

»In?« je vprašala žena.

»Kaj ti ni dovolj to? Ob osmih jutraj se nasprotnika pojavita na bojišču. Jaz moram biti zraven, da vodim njuno borbo.«

»Nu, saj to še ne pomeni, da se boš dvobojeval.«

»Se tega bi se mi hotelo! Ampak gle- de na to, da se nisem še nikoli sabljal,

dar nisem duellant.«

Zdravnik, ki je bil strokovnjak za dvoboj, je priskočil in obvezal ranjen- ca.

Odpeljali so ga domov. Glavo je imel povezano. Zdravnik ga je tolažil, da sta se nasprotnika takoj pobotala, prišedši do hiše pa je zahteval, naj ga puste sa- mega, češ, da bo že našel pot k ženi.

Pozvonil je, odprla mu je žena. Vsa prestrašena je odskočila, ko je videla, kakšen prihaja iz klanja. Pomagala mu je v posteljo in zaplakala:

»Tak je vendar resnica, kar sem slu- tila! Ti si se dvobojeval! In si mi tajil, da se boš sabljal samo zaradi tega, da ne bi se prestrašila.«

Zdaj je razumel mož, da se mu nudi izvrstna prilika, pokazati vso svojo ro- mantičnost.

»Ti si tako občutljiva, dušica,« je re- kel. »Stvar pa bi se lahko bila končala še strašnejše...«

Žena je imela vtis, da je šele zdaj po- stal njen mož popoln človek. V zave- sti, da docela odgovarja njenemu oku- su, ga je poljubila na lice.

Tako silno te ljubim! Je vzkliznila vzhleno — toda obljubi mi moraš, da se ne boš nikoli več dvobojeval.«

Mož ji je rad obljubil, kar je zahteva- la. Pristavil je še:

»Nikoli več ne sežem po sablji. Ver- jem mi, da ni dvoboj prav nič roman- tična zadeva.«

Pri čarovnikih črnega diamanta

S tretje etaže smo se napotili v rov. Z mapo v levici in svetilko v desnici sem sledil svojem vodniku, ki je viden poti in me brzo korakal pred menoj. Tišina. Tu in tam pade kaplja od oboka. Priljubljen lastnemu koraku, sklanjam glavo in pazim na medlo osvetljenje liso na tleh, ki jo meče moja svetilka. Tako hodimo dolgo. Precej dolgo.

— In blizu smo odkopom. Obokana proga preneha. Prično tesarjevi deli. Včasih se je treba pripogniti. Nizko je. Preračunjeno pač na hunt in sključenega »laufarja« za njim, ne na šetale. Zrak postane topel in težak. Tema. Ustavimo se pred odkopom. Med stojkami pod stropnikom in raz-

Zavijemo levo. Pred nami je šah. Inženjer telefonira. Sala pripelje in se vstavi. Odpremo varnostna vrata in vstopimo.

Spustimo se v savski rov. Tu je več življenja. Brezkončna vrva vleče polne hunte od šaha do separacije in vrača prazne nazaj. Večen, nepretrgan promet.

Savski rov je raven ko črtalo. Gradili so ga Amerikanci. Pravijo, da so prišli kopaje od dveh strani skoro matematično natančno vkup. 3 cm je bilo razlike.

Po dolini se danes krožijo razne zgodbe o teh Amerikancih.

Bill so baje izborni plačani. Nekoč so rdeče pobarvali stene in strop kantine po metodi, ki jo čislajo naši južni bratje, kadar jih razgraja ciganska muzika: metali so polne čase od zidove in strop toliko časa, da je izginil poslednji beli madež.

Domačini so bili ogorčeni tako, da si ni noben cimernoler upal pobeliti te ameriške objestnosti. Pozvati so ga morali iz Gradca.

Opazno hodimo med premikajočimi se hunti po rovu. Prostora med njimi ostane bogme malo in precej sem se trudil — čokat kakor sem — da se izognem nezgodi.

Kmalu zapustimo Savski rov, dvignemo se na polje, še par stopnic navzgor

poro stoji kakor v okvirju rudar na kupu odkopanega premoga.

Medla luč jamšarice ga obseva. S krampom v stisnjenih pesteh ruši premog. Gol je do pasu.

Ne, rudar ne bje s silnim patetičnim zamahom. Točni in kratki so njegovi udarci.

Po širokem hrstu se mu vijejo svetle, črne obrobljene proge: znoj. Njegovo roko gledam. Ni atletska, s silnim napetjem bicepsom. Suha, žilava je, a zdi se, od železa.

Preneha. Otre si pot. Tišina. Šišiš samo pokanje: čudno poklanje premoga. Te črne stene niso mrtve. Žive. Obide me neko neznano, neugodno čustvo. Črne stene žive!

Zopet zamahne rudar. Odkrušeni premog se treskaje usipa k njegovim udarcem. Točni in hitri so njegovi udarci: dela na akord.

Otidemo naprej. Izpodtikam se ob tračnicah. Umaknem se laufarju. Zastanem ob odkopu. Delavec je baš pripravljen, da prične vrtati z vrtnim kladivom.

Pakam. Zveže cev s stisnjenim zrakom, poklekne v premog. Spoji — in pesem se prične.

Vrtinčasto bje kladivo v premog. Z vso silo se upira rudar. Gledam njegove vpogibe in ples mišic po njegovem

hrstu. Vse telo se mu trese kakor elektrizirano. Kako divna igra moči! Kaka lepota za onega, ki jo motri! Za delavca?

Odhajamo naprej. Priidemo do prekopu, kjer seka zasekalni stroj. Udarci kakor od strojne puške starejšega sistema done po rovih.

Drugače si človek predstavlja to delo v podzemlju, kakor je v resnici!

Ko smo zapuščali rov in je vel že boljši zrak izvana sem se oddahnil. Polu mrak je legel že na zemljo, ko smo dospeli na prosto. Ozrl sem se v nebo in posegel v žep. Cigareto!

Hlapček Jernejček

Belo pleskana soba. Zdravniki v belih plaščih in sestre-usmiljenke v belih predpasnikih. Na železnih posteljah pa leži vteleseno Trpljenje — veliko njih, ki se še ne zavedajo, zakaj morajo toliko trpeti iz dneva v noč. Ne morejo se doumeti, da so jim lička blede, prsu udrti in nožice napol hrome vsled pomajkanja vsega tega, kar ima tisoč drugih otrok morda v izobilju. Malokateri bo pozneje enkrat zaznal, da je bil zastrupljen že pod materinim srcem. Vedeli bodo le to, da jih je objela prva bol ob vstopu v svet in života rili bodo v zavesti, da so telesni slabiji, ubogi in v očeh premnogih celo manj vredna bitja... Pa koliko jih jel!

Tak je bil moj prvi vtis ob vstopu v otroško sobo bolnice.

Tu so naši siromaški. Slabokrvni, ranljivi, jetični, polni ran in bolečin. Mnogi med njimi so bili spočeti v stanju alkoholiziranih staršev, v jetičnem ozračju in v boleznih lusa.

Med takšnim pojasnjevanjem me je privedla sestra-usmiljenka do postelje, v kateri je ležal postrani štiriletni deček. Levo nožico je oklepal škorenj iz mavca, v katerega je zdravnik napravil odprtino, da more odtekat gnoj kostne tuberkuloze.

Počasi, s trudom je obrnil glavo in upri svoje velike bistro oči vame, v suhi ročici pa je boječ stiskal slaščico, podarjeno mu od dobre tuje mame, ki ima tudi lepega sinčka, pa je vesel in zdrav.

O, ve mamice, ki imate doma veselo in zdravo deco in zanjo dovolj kruha in drugih dobrot, ko bi se hotele sem in tja spomniti malih in zapuščenih bolnikov po bolnicah, kletih in barakah.

Vrjete li, da nosi tak skromen dar, srcu od srca podarjen, stotere obresti?

Nu, fantek, kako te kličejo?

Jernejček!

Bolančkan si. Kaj ti je?

Nogca, pa glavca boli.

Da, da, revček si. Poslušaj, Jernejček! Ko bo tvoja nogca zopet zdrava, boš spet poskočil in se igral s fantki in punčkami tam doma. To bo lep! Kaj ne?

Pogladil sem mu plave kodrečke, občutil sem zavest, kot da je že ob teh besedah hitreje zaplula kri po otrokovih žilah. Blede lička so postala za hip rožnata in široko odprte veke so pričale, da je dete sprejelo moje skromno tolažbo veselo se doma in nevedoč o nadaljnjem trpljenju tam pod tujo streho.

Še par vprašanj, malo skromno darilce — pa sva postala prijatelja. Jernejček mi je zaupal. Potožil mi je o bolečinah, pokazal, kje ga najbolj boli. Trenotno je utihnil, pa je že zopet mlo zaplakal, dokler ni bolečina prešla najbolj občutnega mesta težko bolne noge.

Temu pa je sledil drug, nešteto krat ponavljajoč se v bolnicah, a nikdar pozaben prizor.

Mama, mamica moj! Si prišla po me?

Drobno telece se je s vsemi svojimi silami dvignilo z blazine in že so se koščene rokce oklenile vratu ženske, ki se je nenadoma pojavila pred nama.

Stopil sem v stran, da ju ne motim. Vajenemu sličnih prizorov, mi je vendar postalo tesno pri srcu ob pogledu na ubogo mater, ko je krčevito pritiskala k sebi bolno dete in plakala, plakala solze svidenja in žalosti.

Gospod, kaj mislite, bo li moj fantek ozdravel?

Kako naj odgovorim, kaj naj rečem trepeti materi, da ji ne vsemak nove rane?

Zal vam ne morem na to določno odgovoriti. Nisem zdravnik. Vdajte se v voljo Najboljšega Zdravnika. Šišal pa sem že večkrat, da so se pri nekaterih boleznih otrok godila naravnost čudežna ozdravljenja.

Nočete mi povedati? — Umri bo, umri. Moj fantek? Govorila je polglasno in prikrivala solze pred otrokom.

Razumem te, uboga mati. Poznam bolečino, ki jo povzroča pogled na lastno trepete dete. Zapomnite si pa: na zemlji ni nič večno — tam onstran, le tam je prava sreča doma. Ne obupajte!

Dajal sem ženi poguma, našteval slične slučaje, katere so umni in skrbni zdravniki s pomočjo narave popolnoma izlečili.

Zopet ena izmed tisočeri, sem si mislil, ko sem poslušal pozneje žalostno storijo njenega življenja.

V najnežnejši mladosti brez skrbne matere, v mali kočici kot pastorka, neupoštevana, malo ljubljena. Pa je prišel on, ki mu je verovala, zaupala v nadi, da jo reši trpljenja in težke vsakdanjosti. A tudi tu jo je neizkušeno še varalo življenje. — Šel je zopet od nje, brez slovesa, ne meneč se za njo in njega... Poiskal si je drugo, pozabil na vse, pozabil na varano žrtev in v bolečini in bedi porojeno dete.

Sedaj je spoštovan, ona, oblatena pa dekla z otrokom, kateremu ne more

nuditi dovolj kruha, še manj pa one nege, ki jo nujno potrebuje mali bolnik. Uboga zatajena mati, ki ti je svet odrekal ljubezen in obzirl To so bile moje tihe misli.

Tesneje je privila k sebi sinčka, razbolelo in od težav razorano še primerno mlado lice pa se je potočila težka — grenka solza ljubezni in usmiljenja. V misli, da ji bo lažje pri srcu, mi je tožila: Ubožec, zopet bo sam v mali čumnati pri stari teti od ranega jutra do pozne noči. O ko bi mogla biti večkrat pri njem, če tudi lačna, samo, da bi mu mogla nuditi mleka in belega kruha. Kaj ne, boljše bi bilo potem?

Ze je prinesla usmiljenka za odhodnico skodelico sladke kave in svežega kruha. Mali bolnik pa je oboje prezrl ob pogledu na oguljeno tanko oblačilce, ki mu je pričalo, da gre sedaj

za par tednov s mamico, dokler se ne povrne, da mu napravijo beli gospodje nov oklep iz mavca, morda še večji.

Kaj ne mamica, sedaj pa ostanem pri tebi, samo pri tebi?

Preoblekli so malega trpinčka, dali materi potrebna navodila in Jernejček se je zadovoljno smehljaj dobri usmiljenki.

Stal sem še nekaj časa na cesti pred bolnico, dokler mi ni izginila izpred oči živa slika mlade matere, ki je rinila pred seboj v štiri ure oddaljeno vasico voziček, na katerem je ležalo človeško trpljenje — mali hlapček Jernejček.

* Morebitni dar v obliki spodnje ali zgornje obleke, kakor tudi v denarju v svrhu specialnega zdravljenja, hvalično sprejme za Jernejčka, oziroma pove naslov njegove matere L. Puhar, uradnik, Ljubljana, Higijenski zavod.

Preko Cirknika v Vel. Dolino in Jesenice

Kadar sportnik krepko zastavlja gojzerice v kamen naših planin, ali se smelo dviga po strmih kaminih v vrtočlavo višino, se s pomilovanjem ozira na gričevje pod njim in nehote z izrazom lica pokaže, da pomiluje tudi one, ki obožujejo lepoto gričevja, ki je za takega sportnika nerazumljiva. Pa je že tako, da vsakemu — še tako vnetemu veleturistu po letih samo od sebe pride, da pravilno ocenjuje tudi gričevje.

Jesen — posestrima pomladi — je za oko izbrala pestro obleko, s katero mora zadiviti vsakogar, ki ni udarjen z barvno slepoto. Zato skoro ni lepšega izleta, kot če se ob prostih urah podaš v kraje, ki hranijo še vso naravno krasoto, ker jim umetnost in stroji današnje dobe še niso tako blizu. Ker v naši Gorenjski skoro ni najti kota ki bi ga ne bili preiskali, je v tem pogledu Dolenjska idealna dežela za prilezanje eno- in dvodnevni izletov. S tem ne mislimo krajev, ki so Ljubljani najbližji, marveč tiste, ki sione na vzhodnem robu naše banovine ob Gorjancih.

Skoro popolnoma zapuščen se razteza od jugozahoda proti severovzhodu Cirknik posebna zanimivost pa Mokriški grad.

V prejšnjih stoletjih so imeli grad, pred katerim je bil vzdolgovit most in krasen park razni plemenitaši — med njimi tudi več imovitih hrvatskih rodbin. Po grofu Gustavu Auerspergu je bil last barona Henrika Cagerna. Zanimiva je tudi cerkva sv. Ane na Mokricah z galerijo in bogatimi štukaturnimi okrasitvami. Že v 17. stoletju je morala za kratko dobo služiti protestantom, ki si prihajali iz Krškega, ponovno pa jo je dala posvetiti graščakinja Barbara Erdöli. Nad vse lep razgled pa se popotniku nudi na hrvaško Posavje s holma, kjer stoji cerkev sv. Jakoba, ki je bila postavljena v primestnem romanskem slogu od strani kmetke rodovine pl. Sušičev, ki so si pridobili plemstvo v turških vojnah.

Tudi šola je bila prvotno samo v Veliki Dolini, v leta 1878 pa so še Jesenice oskrbeli šolo.

V teh priljubljenih krajih se pripoveduje tudi sledeča pripovedka o Martinu in Maruši, ki je vredna, da jo ohranimo in zabeležimo.

Fr. Z.: O šolanem psu

Domača historija

Historija o lovcu kakršnikoli, poštenih in tatinskih, in o lovskih psi, takih in takih, je toliko — če bi jih hotel sedajle povedati vse, kar jih vem, vsaj dvakrat bi se moral vmes obriti, da ne bi postal prekomat. Kajti ni dostojno, s neobritim licem stati pred gospodo in ji pripovedovati historijo.

Pa se brijem bolj nered in rajši ne bom povedal vse teh historij, nego bom to pot povedal samo tisto, ki se tiče šolanega psa.

Je živel imenitni kmet Mohavč, župan je bil in mogel, vsi so se klanjali njegovi močnatosti, in so pravili, kadar je stopil v hlev, so celo krave spoštovala njegovo močnatost in ga pozdravljale: »Slava mu!« Prvo besedo so bolj nerazločno izgovarjale, kaj je ne bi, ko so bile krave in niso bile šolane! Druga beseda »mu« pa se je prav lepo razločila, kar je tudi nekaj.

Takšen je bil župan in takne so bile njegove krave.

In je imel imenitni ta župan tudi še imenitnega psa. Derum mu je bilo ime in ga je jako čislal, vedel je pač, zakaj.

Pa je živel ondi tudi grajski lovec in ni čislal ne župana ne njegovega psa, takisto je vedel, čemu ne.

Pa je lepega dne pot prispelja grajskega lovca mimo močnega župana in se je prijazno ustavlil. Koj se mu je Derum zakadil v škornje.

»Jej, jej!« je dejal lovec, »brilnega psa imate, župan, koj je duhal, da imam škornje namazane s voščjo mastjo. Takih psov je malo. Tak pes je vreden zlata.«

Mogočnemu županu Mohavču je ustregla pohvala in je odgovoril: »Dober je pes, pa bi bil še boljši, če bi imel kaj šole.«

Je dejal lovec: »Čujte, poznam starega lovskega čuvaja, za trdo delo ni več. Vsake kvatre enkrat ga obiščem. Pa mi je zadnjič dejal, časa da ima dovolj — če bi v roke dobil psa prave sorte, pa bi se ga lotil, da ga nauči vsega, še človeške govorice. Dejaj je da ne bi več zahteval za svoj trud, kakor sto rajšev. Ampak pes bi potem bil pes nad vse pse. — Tale vaš pes, župan, bi nemara bil ravno pravišen za takšno šolanje.«

Si je udaril mogočni župan po blazah, da so zapeli v žepu tolarji, in je dejal: »Kaj meni sto rajšev, tukaj jih imaš in tukaj imaš mojega Deruma! Daj, pelji ga onemu čuvaju v šolo! Živel je res brilič na vse in povsod, le govorica ji še ne teče. Naj pa bo in naj se nauči še govorice!«

Pa je grajski lovec pohvalil modrost mogočnega župana in je dal denar v žep, psa na jermen in je ubral denar pot po stezi v gozd. Pa ko je bil onkraj tretjega griča, je ustrelil psa in ga zakopal — že davno ga je imel na pliki, vedel je, zakaj.

Preteče šest mesecev, ustavi mogočni Mohavč grajskega lovca, kako da je kaj

s Derumom in s njegovim šolom.

»O,« je odgovoril lovec, »ne bo vam žal denarja. One kvatre sem bil tam, pomislite, pes že govori! Le da govori bolj nerazločno; pametni sta, župan, saj me razumete, tako govori, kakor pač govori otrok, ki še ne zna izgovarjati vsega. Še bo treba šole šest mesecev in vas bo stalo še kakih sto rajšev. Zato pa boste dobili psa, učen bo kakor dohtar, videli boste, še za birača vam bo lahko služil in bo klical pred cerkvijo.«

Pa je mogočni Mohavč ponosno segel v žep in lovcu dal denarja, še prešel ga ni, in je rekel, naj pozdravi psa in mu naroči, naj se pridno uči, da ne bodo stroški zastojni in da bo v čast Mohavčovi hiši in vsaj občini.

Lovci je spravil denar in pohvalil, kako moder mož da je župan in kako srečni so občani, ki imajo takega župana.

Mine šest mesecev, se zopet oglaš lovec. To pot je bil ves obupan: »Župan, nesreča se je zgodila, nesreča — pes je mrtel!«

Se zavzame župan in očeren mu je bil glas: »Kaj, kako?«

Pa je lovec pripovedoval in prosil: »Župan, nikar mi ne zamerite, najprej me poslušajte! Šel sem ponj, po vašega psa, in je bil pes silno vesel, da greva domov. Vesel sem bil še jaz, mislil sem si, kako ga boste veselili šole vi, župan! Pa greva s psom in sva se spotoma razgovarjala: ne lažem se, vsako besedo me je razumel, na vsako dal odgovor. Le včasih je kaj maleda vmes zalajal, tolkanj, da se je lotilo, da je še pes. Kaj takega še ni videl svet! Šla sva in komaj je pričakoval, kdaj prideva domov, in me je nedežakano izpraševal to in to in vse mogoče. Dejaj je, ali so konji vsi zdravi in ali je kateri spet krnil, hov hov, in ste klobase naredili in njega.«

»Laže!« je zakričal župan.

»Seveda je lagal in sem ga s hudo besedo zavrnil, kaj si upa, da vas obrekuje na tako grde višje. Pa je dejala prebrisana žival, da konjske klobase niso dobre, za konjske klobase da vas ne more pohvaliti, hav hav. Za srno, pa je dejal, za srno vas pa močno pohvali — kar je res, to je res!«

»Za kakšno srno?« se je zadir župan.

»Za tisto srno,« je dejal, hov, hov, ki sta jo šla skrivaj čakati ponoči v grajsko hosto.«

»Ti lažnivec ti nemarni,« se je raztogotil župan. »Pa ste kar pošušali tako laži in ga niste pri tej priči ubili!«

»Župan,« je dejal lovec, »poznam vas, tako poštenih je malo. Pa je zgrabila joza še mene, nisem mogel drugače in sem ga sunil s temle kopitom. Preveč sem ga, saj mi je žal!«

Pa je župan segel v žep: »Ni ti naj ne bo žal! Še darilo dobiš, na! Prav je, da si ga ubil — kaj bi take stvari govorila žival, ki niso dokazane!«

MIADO JUTRO

Utva:

Ko sem služil

(Po istrskem narodnem narečju.)

Ko sem eno leto služil, eno kokijo sem prislužil. Moja koklja, špiklja - špiklja, meni piščeta vali.

Ko sem drugo leto služil, eno kozo sem prislužil. Moja koka, dobro koka, meni pa kozličke st'ri.

Ko sem tretje leto služil, sem pa kravico prislužil. Moja krava, ta je prava, pa telička vrže mi.

Šest let sem služil, pa sem bajtico prislužil. Ros da bajtica je mala, v nji prostora je za tri.

Ko sem peto leto služil, pa še ženko sem prislužil. Moja ženka je pa Lenka, brez dan dremlje, vso noč spi.

Šesto leto ni sem služil, pa si nisem nič prislužil. Bajta, krava, koka, koklja, piške, tele in kozličke - rakom šli so živžgat vel. Samo ženka je še moja, brez dan dremlje, vso noč spi.

H. C. Andersen - Ksenija P.

Spanček

Nihče na svetu ne zna pripovedovati tako lepih povesti kakor Spanček. Da ta zna!

Zvečer, ko sede otroci pridno okrog mize, se pritihojati Spanček po stopnicah, tiho, tiho, ker hodi v samih nogavicah. Tiho, tiho odpre vrata in žžž! brzigne otrokom sladkega mleka v oči. nežno in oprezno; a vendar ne morejo držati več odprtih oči, zato ga tudi ne vidijo. Smukne za njihov stol, jim

huške na tili in glavica jim postane težka. A to ne boli, zakaj Spanček ima le dobre namene z otroki. On le hoče, da bi bili mirni in to se zgodi šele kadar so v posteljici. Zakaj pa naj bi bili mirni? Ej, zato, da jim lahko pripoveduje lepe povesti.

Ko otroci zaspe, sede Spanček na njihovo posteljo. Obleden je v lepo svitleno suknjico, ki se spreminja zeleno, rdečo in sinjo, čim se Spanček obrne. Pod vsako roko nosi dežnik; na prvem so lepe slike, tega razpne nad dobrimi otroki in potem sanjajo vso noč najlepše sanje. Drugi dežnik, ki je brez slik pa razpne nad neposlušno dečo, ki prepi noč kakor polh. brez sanj.

J. O. Curwood:

Medved Tir

»Čas bi že bil, da bi to sam dognal.« je zarohnel Bruze. »Ali ti ne bom nikdar vtepel v butico, kako se razlikuje grizljive sled od sledi črnega medveda? Za črnega medveda gre - zadnja šapa je mnogo preširoka in zavajena, kremplji predolgi v razmerju s stopalom - peta je preveč zaokrožena. Grizli ima koničasto peto! Ta sled je sled črnega medveda, to je prav tako gotovo, kakor je gotovo, da imaš nos sredi obraza.«

»Pojdiva pogledat, kje sta,« se je zadovoljno muzal Langdon.

Medved je bil plezal po bregu navzgor in prijatelja sta sledila njegovim stopinjam, ki sta jih pa kmalu zgrešila v gosti travi. A Tirrove sledi Bruze ni spustil iz oči - kaj mu je bil mar oni drugi medved, kaj prekrasni razgled po dolini? Langdon pa se je od lepote pijan razgledoval po gorah in gozdovih in vkljub razburjenju premočrnil vsako skalo in vsako goščavo. Pri tem je opazil nekaj takega, da je pograbil tovariša za rokav in ga potegnil k sebi na tla.

»Poglej!« je šepnil in iztegnil roko. Bruze je pogledal kvišku in od presenečenja je gledal vedno bolj debelo. Osupel je zrl na bližnjo skalo. Tam je

Čujte sedaj, kako je Spanček tekom celega tedna prišel vsak večer k majhnemu dečku in kaj mu je pripovedoval. Sedem zgodb je, ker ima teden sedem dni.

Ponedeljek

»Poglej!« je dejal Spanček nekega večera, ko je bil spravljen v posteljo malega Hjalmarja. »Sedaj ti nekaj lepšega pokažem.«

Tedaj so se spremenile vse cvetlice v lončkih v vsoka drevesa. Segala so s svojimi vejami do stropa in pokrila vse stene, da se je zdelo soba kakor najlepši rastlinjak. Vse veje so bile pokrite s cvetjem in vsak cvet je bil lepši od vrtnice in je sladko dišal in, če si ga pojedel, je bil slajši od turškega medu. Sadeži so se svetili kakor zlato in na vejah so bile namesto gnezd potice, tako polne rozin, da so iz njih gledale. Da, bilo je neznansko lepo. A nenadoma se je zaslislalo iz predala, kjer so bile shranjene Hjalmarjeve šolske knjige, strašno javkanje.

»Kaj pa je to?« je vprašal Spanček, stopil do mize in odprl predal. Na tablici je tako škrtalo in stokalo; kajti v računski nalogi je bila napačna številka, ki je zahtevala, da jo popravi. Pisalo bi ji bilo rado pomagalo in je skakalo in vleklo za svojo vrstico kakor privezan pišček - toda zaman. Tudi iz Hjalmarjevega zvezka za lepopisje je bilo čuti jok in stok. Kar skozi ušesa je šlo. Ob začetku vsake črte sta stali za vzor velika in mala črka. Nato so se vrstile one, katere je bil Hjalmar napisal. Domisljale so si, da so prav tako lepe, kakor vzorni črki. A jojl! Bile so take, kakor da bi se bile spodtaknile ob črte, na katerih bi bile morale stati.

»Glejte, tako morate stati,« jim je rekla prvo vzorna črka.

»Malo nagnjene, z lepo potezo,« jih je učila druga.

»Oh, saj bi rade, pa ne moremo,« prsiške smo!« so tožile Hjalmarjeve črke.

»Morale boste piti ribje olje!« je posegel vmes Spanček.

»Ne, oh ne!« so tedaj zaklicale in so se hitro vzravnale, da jih je bilo veselje pogledati.

»Sedaj pa ne morem pripovedovati povestil,« je dejal Spanček. »Moram z njimi eksercirati. Ena, dve, ena, dve!« in je z njimi ekserciral. Kmalu so bile tako vitke in lepe, kakor vzorne črke. Ko pa je Spanček izginil in je Hjalmar naslednjega jutra pogledal v zvezek, so bile prav tako klavne, kakor prejšnji večer.

Manica:

Mokra srajčica

Ljuba mladina, povem vam danes nekaj o malem detetu, ki je umrlo in se preselilo med nebeške krlitce:

Svoje dni je živela mati, ki je imela malo, zelo pridno in ljubko hčerkico Tilko. Kakor vsaka mamica, je tudi ona ljubila svoje detece bolj kot vse drugo na svetu. Slednji dan je bila njena prva in zadnja misel Tilka.

Prigodilo se je pa, da je v tisti vasi zagospodarila strašna sovražnica mladine, kruta bolezen davica. Pomorila je mnogo otrok in neusmiljeno napadla tudi malo Tilko. Uboga mati je v smrtnem strahu in trepetu poskusila in storila vse, kar je bilo mogoče v

njenih močeh, toda - zaman. Mala deklca je po hudem trpljenju nekega jutra zaspala za večno.

Nesrečna mati si je v divjem obupu pulila lase. Nič ni pomagala vsa tolažba sočutnih sosedov, revica je jokala in žalovala, da jo je bilo slednjič le še kost in koža.

Neko noč je imela prečudne a zelo lepe sanje. Videla je odprta sama sveta nebesa, ki so se tako bleščala, da ni moč popisati. Nedolžni otročiči, v snežno belih srajčicah, so pomešani med angelce, hodili v procesiji okrog božjega trona in prepevali tako sladko, da se je materi v blaženi milini topilo srce. Naenkrat pa - o! sreče - zagleda v nebeškem sprevodu tudi svojo ljubo Tilko in že začuje njen sladki glas. Obenem pa opazi med Tilko in drugimi neko razliko. Dočim so imeli vsi ostali udeleženci lepo zlikane in suhe srajčice, je bila srajčica njene hčerkice mokra, kakor bi jo potegnil iz vode.

»Tilka, Tilka,« je zdajci zaklicala mati tako glasno, da se je čulo gori v nebo, »zakaj tvoja srajčica ni taka, kot jo vidim pri vseh drugih?«

In tedaj je Tilka mlo pogledala svojo mater in rekla:

»Mamica moja, temu so krive vaše pekoče solze, ki padajo name in mi branijo uživati ono nedopovedljivo srečo, o kateri vi nimate pojma. Nehajte jokati in moja srajčica bo prav tako lepa in suha, kakor jih imajo drugi!«

Mati je vzdihnila in se - vzbudila. Odslej ni več jokala. Pomirila se je popolnoma in udala v voljo višje Previdnosti.

„Kaj pišejo „Jutrovčki“

Kateri letni čas mi je najljubši in zakaj?

Najljubši mi je letni čas: mesec julij in avgust, ker grem v teh mesecih na počitnice. Navzajem se svežega planinskega zraka in z njim napolnim svojo mlada pljuča, katerim v mestnem obzidju vsega tega v ostalem letnem času mnogo primanjkuje.

Slavko Podlpec
učenec III. razr. I. osnovne deške šole na Ledinu v Ljubljani.

Kako bom pozimi skrbela za uboge živalice?

Vse ptice selilke so že odletele v toplejše kraje. One ptice, ki se ne selijo, so pa ostale pri nas. Pozimi bodo zmrzovale in trpele lakoto. Skrbeti hočem za njih, ker jih imam rada. Zvečer zbiram zanje vsako zrnce in vsako drobtinico. Pozimi jih bom s tem hranila. Dala jim bom tudi vode, da ne bodo trpele žejo.

Ela Gregorčičeva, učenka V. razreda, Rakovnik št. 26 pri Mokronogu.

Kakšen poklic si bom izbrala.

Postala bi najrajši trgovka. Prodajala bi šolske potrebščine in lepe igrače za pridne otročičke, obleke in druge potrebne reči.

Tudi »Jutro« bi imela vedno na prodaj, ker je v njem toliko zabavnega in koristnega za vse stanove in tudi za mladino, da se lepo izobrazuje.

Mimica Primožič, učenka III. b razreda, Krize pri Trzinu.

Kateri letni čas mi je najljubši?

Najljubši mi je spomladni čas. Veselim se velike noči. Mama kuhajo pihre in pečejo potice. Sonce toplo sije. Igramo se po zeleni travi in nabiramo prve zvonce in vijolice. Vse dreve je v belem cvetju. In ptički prepevajo. Najrajši imam prve črešnje, zato mi je spomlad najljubša.

Danilo Trošt, učenec III. razreda, Brežice.

Kako bom pozimi skrbela za uboge živalice.

Pozimi bom pod streho naredila kak prostor za uboge živalice, da ne bodo

tako zmrzovale. Natresla jim bom zrnja in drobtinice.
Roza Čizmašija, učenka IV. razreda, Gornja Bistrica, p. Crensovci.

Kako bom pozimi skrbela za uboge živalice.

V varnem zavetju jim bom napravila vsak dan obed. Na deščico bom nasula drobtinice in zrnja. Se celo nadležni vrabček bo lahko obedoval. Saj tudi on gladije. Da se pa obeda ne bo udeležil tudi maček, bom že jaz skrbela. Deščico bom dala tako visoko, da je maček ne bo dosegel. Tako se bodo ptice brezskrbno gostile. Spomladi pa bom vesela poslušala njihovo petje v zavesti, da sem marsikateri onranila življenje.

Slavka Jakopin, 5. šol. leto pri Sv. Duhu, p. Nova vas pri Rakeku.

Kakšen poklic si bom izbrala.

Mene veseli biti kmetica. Jaz zelo rada delam na polju. Ko pride splošna žetva so okoli polja ojačani in puja in sadi.

Pa še bolj prijetno je poleti, kadar so topli dnevi, ko se kosi, grabi, spravljajo seno, pa tudi žanje žito in spravljajo domov v žitne hrame.

Pa tudi v jeseni je prijetno delo, ko se spravljajo poljske prideleke in sicer krompir, koruzo in korenje, pa ne smemo to, ampak še nekaj, kar imamo mi otroci radi, to so jabolka. Ki se skoraj uazadnje spravijo v šrambo.

Pozimi pa, ko je mraz, sedimo za pečjo in brez skrbi lahko jemo, kar smo s trdom pridelali. Zato bi bila jaz zelo rada kmetica.

Ana Lovka, učenka VII. razreda, Sodražica.

Zmes za šalo in zares

Koliko si star

Spodnjo številčno razpredelnico pokaže osebi, katere starost hoče uganiti. Dotična oseba mora pregledati vse navpične vrste števil in mora pokazati, v katerih navpičnih vrstah se nahaja število, ki odgovarja njeni starosti. Potem samo sešteješ prve vrhne številke dotičnih vrst in skupna vsota teh števil ti pokaže iskano starost. Po tej razpredelnici je mogoče uganiti samo starost od 1 do 63 let.

Recimo, da je kaka oseba stara 28 let. Ti ji pokažeš spodnjo tabelo. Ta oseba pove, da se število njene starosti nahaja na tretji, četrti in peti vrsti. Nato sešteješ vrhne številke teh vrst, to so 4, 8 in 16, pa dobiš starost 28 let.

I	II	III	IV	V	VI
1	2	4	8	16	32
3	5	6	9	17	33
5	7	10	12	18	34
7	11	13	14	19	35
9	12	15	16	20	36
11	13	17	18	21	37
13	14	19	20	22	38
15	15	21	22	23	39
17	16	23	24	24	40
19	17	25	26	25	41
21	18	27	28	26	42
23	19	29	30	27	43
25	20	31	32	28	44
27	21	33	34	29	45
29	22	35	36	30	46
31	23	37	38	31	47
33	24	39	40	32	48
35	25	41	42	33	49
37	26	43	44	34	50
39	27	45	46	35	51
41	28	47	48	36	52
43	29	49	50	37	53
45	30	51	52	38	54
47	31	53	54	39	55
49	32	55	56	40	56
51	33	57	58	41	57
53	34	59	60	42	58
55	35	61	62	43	59
57	36	63	64	44	60
59	37	65	66	45	61
61	38	67	68	46	62
63	39	69	70	47	63

Utva:

Prevod »Kitajske lirike«

Polica j gre v Tivoli, najde tam dečka, ki ne zna poti domov, kjer ga mati čaka.

Dve od leve, dve počez policaj primaže, pa da zna, kje je doma, se tako izkaže.

Strašno malo ljudi zna kitajsko, toda naši »Jutrovčki« so se prav dobro odrezali. Prejeli smo nešteto rešitev, ki so nam pokazale, da je »Kitajska lirika« vsem našim mladim čitateljem in čitateljicam zelo ugajala. Imena tistih, ki so poslali brezhuben sprevod, bomo objavili, med tem ko bomo tiste, ki so napravili kakšno napako, obzirnoma zamolčali.

Fanči Černivec, učenka IV. razr. v Senovem - Ernesta Jamar, učenka IV. razr. v Ljubljani - Vida Zemljič, učen-

Rr.:

Bill

Mnogo prijateljev si človek nabere po svetu, a tega vam pa še nisem povedal, kakšnega sem letos staknil.

Ker je Anglež, mu je ime Bill. Let že šteje tri čez dvajset, pa ima že sedem odlikovanj. Pred sedmimi zimami je namreč šel v vojsko. Veste, Angleži so čudni ljudje, pa zato je tudi njihova vojska nenavadna. Tam je vojak poklic, kakor pri nas državni uradnik. Pa so ga vzeli za letalca.

Mnogo je že bil po svetu, štiri leta ni videl doma, hudo je bilo, kajne? V Adenu, na južnem koncu Arabije, je

umiral od vročine! Pravil mi je, da je moral vsako jutro letati nekaj ur. Pa ni bilo lahko, ko je pri prvem poletu prijel za pločevino, si je ožgal vso kožo, tako močno je sonce tam dole.

Nekoč je zašel v oblak kobilic. Toliko jih je prišlo v stroj in jim propeler ni bil več kos, pa se je moral spustiti na tla. Pravi, da se jih je že mnogo ubilo tako.

In oni suh zrak, pa mrkogledni Arabci, kar streslo ga je.

V Egiptu mu je bilo boljše. Nič več tako vroče ni bilo in kopal se je lahko tudi pozimi. Dolgo vrsto let ni videl snega.

Letos se je z veseljem vrnil domov. Kar z aeroplanom je prišel nad rojstno hišo, tako nizko, da so vsi kar glave sklonili, če ne bi jim jih še posnel. Navzoči stražnik, - »bobby« - mu pravijo tam, - ga je pa zapisal, ker je vozil prenzisko. Torej le ni dobro biti preveč spreten!

Rešitev križaljke »Spomenik«

Vodovavno: 2. spi; 3. ime; 5. Rem; 6. ženin; 8. Anica; 9. lakaj.

Navpično: 1. spomenik; 3. Irena; 4. enica; 6. žal; 7. naj.

je postajalo čedalje bolj toplo.

Tir se je prebudil, nekoliko pretegnil in zaspalo mežikal s svojimi majhnimi očmi v slepečo svetlobo. Izvrstno se je bil prespal, še vedno je bil stisnjen v sklenil, da bo še nekoliko poležal. Zakaj tudi ne bi? Sonce je toplo sijalo in ležanjem vendar ničesar ne zamudi. Razen tega se je počutil prav dobro in rane ga niso več bolele.

Ah, tako - in mali! Nanj je bil že skoro pozabil! Saj leži tamkaj in še vedno spi. Radoveden je Tir sklonil glavo in ovohal rjavo, živo žametasto kroglo med nogami. Čudno! Prej se vendar nikoli ni menil za takele stvari. Narobe mladi medvedki so mu bili vedno zelo neprijetni! Pa končno je vendarle prav lepo, če ti ni treba vedno samevati. Ali je bil morda večerjšnji dan vplival nanj? Sedaj je bil naletel na resničnega sovražnika in grozila mu je velika nevarnost. Morda je zato potreboval nečesa, kar bi bilo podobno prijateljstvu.

Grizli je pogledal v dohmo in nekaj časa oprezal po zraku. Nikjer ničesar sumljivega - dišalo je po sveži rosnosti, dehtečih cvetlicah in smolnatih jelkah. Nikjer sledu po zopernem človeškem vonju!

vzgor, Bruze pa je od začudenja široke zazijal.

»Nu, kaj praviš?« je nenadoma zavpil na ves glas. »Ti menda misliš, da spi? Niti na misel mu ne pride kaj takega - mrtev je!«

Langdon je hitro splezal k Bruzeju in nato sta obšla skalo. Gorjanec je še vedno držal nož v roki in čudno gledal na prizor, ki se je ponujal njegovim očem. Nekaj časa sta molčala, nato pa je Bruze srdito rekel:

»Takega pa še nisem doživljal! Medvedka je in mladiče je imela - še precej majhne, kakor je videti.«

»Podoba je, da je grebla za kakim svizcem, pa je izpodkopalo skalo. Prešibka je bila, da bi jo bila vrgla raz sebe in skalo jo je zmečkala,« je pripomnil Langdon.

Bruze je priklimal.

»Resnično, kaj takega pa še nisem videl,« je ponovil. »Že mnogokrat sem premišljeval, kako se medvedje podajajo v nevarnost, da jih zmečka skalovje, ko grebejo za svizci in zajci, videl pa tega še nisem. A rad bi videl, kje so mladiči, uboge, male živalice!«

Pokleknil je k mrtvi medvedki in jo preiskal.

»Skotalila ni več kakor dva mladiča - morda celo samo enega; pred kaka-

ni tremi meseci,« je dejal in vstal.

»In ta bosta seveda poginila od gladi,« je pomilujoče pripomnil Langdon. »Če bi bil samo eden - potem gotovo! Živalica je lahko dobila mleka, kolikor ga je hotela, in se najbrže še ni bila navadila skrbeti sama zase. In ni prav, da se mati potika okoli in pušča otroke same,« je pridigal Bruze. Nato je iznenada pripomnil:

»Če se kdaj poročiš, povej svoji ženi, naj ostane pri otrokih! Drugače se lahko zgodi, da se opečejo ali zlomijo tilnik in potem je navadno prepozno!«

Ne da bi čakal odgovora, se je obrnil navzdol in pazno gledal po okolici.

»Le kje je mali?« je zagodrnjal in zmajal z glavo.

Visoko gori na skalnatem obronku je ležal Muskva in spal. Sanjal je o materi in v snu tiho cvilil. O mati, ki je ležala zmečkana pod skalnatim bovalom.

IX.

Tir brani svoj plen

Prvi solnčni žarki so obsijali pečino, kjer sta spala Tir in Muskva. Malček se je bil ponoči tesno stisnil med velike šape svojega zaščitnika in ležal tamkaj, kakor majhen, rjav klopčič. Kdaj pa kdaj je zasopihal, kdaj pa kdaj zacvilil v snu. Sonce se je dvigalo in na pečini

J. O. Curwood:

Gospodarstvo

Na potu k realizaciji železniške zveze Slovenije z morjem

Zveza Kočevje-Vrbovsko naj se zgradi z domačim posojilom — 80 milijonov Din je že zagotovljenih

Železniška konferenca, ki se je vršila 6. julija na Sušaku, je pomembno na eklatanten način pokazala, kako neobhodno potrebna nam je zveza Slovenije z morjem. Enotni nastop gospodarskih krogov države in savske banovine je v vsej državi, zlasti pa na merodajnih mestih napravil mogoč vtis. To je docela naravno. Saj tu ne gre za kako majhno vicinalno progno, temveč za važno prometno žilo, ki naj veže naša dva centra — Ljubljano in Maribor — z morjem. Da še več! Gre za naš Jadran, za Sušak, za Martinšičo, Kraljevo, za naše luke, ki jih naj hrani naše gospodarstvo ter jim pomaga do razvoja in procvita. Naloga vsakega gospodarja je, da svoje gospodarstvo spravi v harmonično celoto. Tembolj je to naloga države same. Kako pridemo do tega, da v borbi med severnimi pristanišči na eni strani in Trstom ter Reko na drugi strani podpiramo zadnji dve pristanišči samo zato, da gre tranzitni promet skozi Slovenijo v tuja pristanišča, ki imajo radi tega največ koristi. Zakaj naj bi šel tranzitni promet po naši zemlji v naša pristanišča? To vprašanje je imperativna zahteva pametnega gospodarstva, ki pozna na to edino pametno odgovor: brez odloga graditi. Čez 80 milijonov dinarjev dajemo na leto tujim pristaniščem samo zato, ker v dobi celih enajst let nismo zgradili proge, ki stane komaj nekaj čez 200 milijonov

dinarjev. Je neverjetno, da se spričo teh vi čas nam je sedaj vili tudi novo nado. Dejstvo ni prej kaj pozitivnega storilo. No. G. ministrski predsednik Peter Zivković je nedavno izjavil deputaciji akcijskega odbora za gradbo železniške zveze Kočevje-Sušaka proga, da je njegova želja, da se ta proga zgradi z domačim posojilom. Zaradi tega se je imenovan odbor obrnil za Udrugo železniških zavodov v Zagrebu z dopisom, v katerem poudarja, da bi se ta proga, po vtisu, ki ga je dobil odbor v razgovorih z merodajnimi činitelji, takoj pričela graditi, čim bi se naša skupina finančnikov, ki bi bila pripravljena, v obliki državnega posojila financirati gradbo. Zato prosi odbor, naj mu Udrugi sporoči, dali bi bili člani Udruga pripravljeni udeležiti se tega posojila. Enak dopis je odbor večer dostavil tudi Društvu denarnih zavodov v Ljubljani. Potrebna vsota 250 milijonov dinarjev bi se imela amortizirati v 15 do 20 letih. Ker je okrog 80 milijonov dinarjev od dveh zavodov principijelno že zagotovljenih, mislimo, da bodo ostale banke v Zagrebu in Ljubljani z vso uvidenostjo podprle stvar. V današnji splošni stagnaciji bodo banke zelo blagodejno vplivale na splošno delavnost, če pripravijo denar v take svrhe. Naša glavna želja pa je, da pridemo čimprej do morja po lastni zemlji.

== **Kratkoročno posojilo uprave monopolov.** Kakor prejšnja leta bo uprava monopolov tudi letos najela v inozemstvu kratkoročno posojilo za odkup letošnjega pridelka tobaka. Prejela je že ponudbo od francoske finančne skupine, ki je že lani dala to posojilo upravi monopolov. Došla pa so tudi ponudbe iz Anglije. Posojilo bo znašalo kakor lani 200 milijonov Din. Obrestna mera pa bo letos nekoliko nižja in bo znašala okrog 6 odstotkov.

== **Posojilo zagrebške mestne občine.** Kakor znano, je v septembru zagrebška mestna občina sklenila z zagrebškimi bankami kratkoročno posojilo od 40 milijonov Din za izvedbo nujnih investicijskih del. Ker je kralju zatem tudi beograjska občina pri domačih bankah dobila posojilo po ugodnejših pogojih, se je odobrenje tega posojila nekoliko zavleklo. Zagrebške banke so naknadno znižale obrestno mero, ki je prvotno z vsemi stroški znašala 10,5 odstotkov, na 9,5 odstotka, naker je finančno ministrstvo posojilo odobrilo.

== **Gospodarska literatura.** V založbi Jugoslovenskega nakladnega d. d. »Obnova« v Zagrebu je izšla zanimiva knjiga Dušana Plavšića, bivšega pomočnika finančnega ministra pod naslovom »Država i Narodna banka — Nekoliko pogleda na pitanje o zakonskoj stabilizaciji dinara«. Pisec se v knjigi peša med drugim z vprašanjem državnega dolga pri Narodni banki in z načinom likvidacije takih dolgov v drugih državah, nadalje z zakonsko stabilizacijo dinarja, z nalogami Narodne banke kot novčanih ustanov, z vprašanjem kritja obkroga in s kreditno politiko Narodne banke. (Cena 20 Din, po pošti 26 Din.) — Izšla je 11 številka »Glasnika savoda za napredovanje spolne trgovine«, ki nam poleg običajnega pregleda inozemskih tržišč prinaša članke splošno gospodarskega značaja in konjunkturalna obvestila iz inozemstva. Znan del je posvečen tudi protokolom o varšavski in bukareski agrarni konferenci. — Izšla je novemberška številka »Soborajnega Pregleda«, glasila prometnega ministrstva, ki vsebuje med drugim odgovor prof. Štegljovića na kritike, ki jo je izražala njegova nedavna razprava o problemu dohodkov in izdatkov naših železnice glede na tarifno politiko.

== **Statistika naše znanje trgovine po mednarodni grupaciji.** Generalna direkcija carin je objavila sumarno statistiko našega izvoza in uvoza v prvih treh četrtletjih tekočega leta po mednarodno veljavni grupaciji. Od početka tekočega leta do konca septembra smo izvozili za 617 milijonov Din živih živali, to je za 48 milijonov Din več kakor lani v istem obdobju. Tudi izvoz živil in pijače se je povečal za 120 milijonov Din na 1783 milijonov, obfukno pa je nadoval izvoz sirovih in polfabrikatov, namreč za 385 milijonov Din na 2299 milijonov Din. Prav tako se je zmanjšal izvoz gotovih izdelkov za 117 milijonov Din na 365 milijonov Din. Skupaj je znašal ves izvoz 5005 milijonov Din nasproti 5388 milijonov v istem razdobju preteklega leta. — Pri uvozu opažamo precejšnje povečanje uvoza živih živali od 1,3 na 26,4 milijona Din, kar je v zvezi z znanim uvozom plemenitih živali za zboljšanje domačega plemena. Uvoz živil in pijače se je zmanjšal za 197 na 424 milijonov Din, kar je posledica obilne lanske letine. Uvoz sirov in polfabrikatov se je za malenkost dvignil od 971 na 983 milijonov Din, uvoz gotovih izdelkov pa je zaradi poslabšanja gospodarske konjunktural nadoval za 187 na 3840 milijonov Din. Skupni izvoz je v prvih treh četrtletjih znašal 5277 milijonov Din nasproti 5625 milijonov v istem razdobju lanskega leta.

== **Polom velike pariške banke.** Iz Pariza poročajo, da je v četrtletju ustavlila plačila banka Oustric. Pri delniški glavnici od 100 milijonov frankov, znaša primanjkljaj 300 milijonov. Kakor se zdi, bo navzile velikim izgubam prišlo do sanacije zavoda. Tudi lionska Banque de Crédit du Rhône objavlja, da začasno ustavlja plačila, in sicer zaradi poloma banke Oustric. V zvezi s tem polomom so propadle tudi 4 privatne banke, ki so se združile v skupno banko.

== **Mednarodna razstava in sejem poravnane, golobov in sajcev v Novem Sadu** se bo vršil od 30. novembra do 6. decembra 1939 pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Ta razstava bo največja te vrste v naši kraljevini in tudi ena največjih v srednji Evropi. Predvidene so številne nagrade za razstavljeno najboljšo perutnino, golobe in sajce, med drugimi kraljev pokal, denarne nagrade banke uprave itd. Vsi posetniki razstave uživajo po naših železnih in parniških polovicih vozno ceno in sicer od 26. novembra do 8. decembra proti legitimaciji, ki stane samo 10 Din. Legitimacije se dobe pri »Putniku« v Ljubljani.

== **Zateško hmeljarsko združenje svari pred neutemeljenim optimizmom.** Zateško hmeljarsko združenje je izdalo proglas, v katerem svari hmeljarje pred neutemeljenim optimizmom v zvezi z gibanjem za omiljenje prohibicijskega zakona v Ameriki. Tak optimizem more hmeljarstvu prinese veliko škodo. Zato združenje ponovno opozarja, da je radikalno skrčenje nasadov v vsej Evropi edino sredstvo za zboljšanje bodočega položaja hmeljarstva.

== **Dobave.** Gradbeni oddelek direkcije državnih železnice v Ljubljani sprejema da 11. t. m. ponudbe glede dobave pripravnih plošč, stročnih vijakov in vijakovih priložkov; strojni oddelek do 15. t. m. ponudbe glede dobave 760 kg železnih verig, do 18. t. m. ponudbe glede dobave delov za premogovno dvigalno napravo; do 20. t. m. pa glede dobave 100 m »balat-jermen«. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 8 komadov trajno gorčnih peči, raznega okovja, 800 komadov potrebščin, kurilnih vrat, električnega materiala in signalnih zvoncev, do 24. t. m. glede dobave 100 komadov železnih drogov, 100 m povojenega platna in 25 komadov stropnih litoželeznih svetilk, do 25. t. m. pa glede dobave 300 kg pšenice in 1000 kg kruznega drozba, 25.000 kg pšenice moke, 300 kg ječmenove kaše, 100 ducatov Schmollo-ve paste, 300 kg testenin, 50 kg popra, 25 kg paprike, 200 litrov kisa »Vinocet«, 1000 kg bučnega olja, 5000 kg korusa, 1000 kg kave, 2000 kg mila in 100 kg čaja. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 2800 kg železjev, 8 parov nepremakljivih jamek obk, 4 pare jamek gumijevih čevljev ter glede dobave jeklenih vrvi.

Promet na naših borzah

Ljubljana, 9. novembra.

Na ljubljanski borzi je bil tudi pretekli teden devizni promet prilično velik. Znašal je 16,5 milijona Din nasproti 19,9, 23,0, 25,0 in 19,6 v zadnjih štirih tednih. Tečaj deviz so se v početku tedna nekoliko dvignili, pozneje pa so zopet popustili, tako da nasproti koncu zadnjega tedna ni večjih razlik. V efektihi ni bilo zabeleženih prometov.

Na zagrebškem efektnem tržišču je prejšnja živahnost v kupitiji s državnimi papirji povsem popustila. Vojna škoda je v ponedeljek nekoliko nazadovala in se je trgovala po 427 — 428, potem pa pri skoro nespremenjenih tečajih do večera ni bilo nobenega prometa in je bil večer zopet zabeležen zaključek pri višjem tečaju 430,5. Tudi za Blairovo posojilo je zanimanje popustilo; tečaj so sredi tedna sicer nekoliko nazadovali, toda le prehodno; zaključki pa so bili zabeleženi v 8% Blairovem posojilu po 82 in v 7% po 80,75 — 81,75. Tudi investicijsko posojilo je tekom tedna nekoliko popustilo, pozneje pa se je zopet okrepilo in je bilo predvečernjim zaključeno po 84, večer pa zopet po 85 — 87.

Na tržišču bančnih delnic je situacija ostala nespremenjena in je prišlo sporadično do zaključkov v Praštediti po 925, v Jugobanki po 79, v Unionbanki po 191, v Zemaljski banki po 129 — 130, v Srpski po 188 — 189 in v Poljodolski po 56 — 56,5. Tudi tržišče za industrijske delnice je ostalo zanemarjeno; celo promet v Trboveljski, ki je bil prejšnje tedne zelo velik, je popustil. Do prometa je prišlo v Trboveljski le v početku tedna po 382,5, pozneje pa je tečaj nekoliko nazadoval na 374 — 377 brez zaključkov. V ostalem je bil zabeležen promet v Dravi po 233 — 235, v Dubrovački po 399 — 400, v Danici po 100, v Sečerani po 300 in v Tvrnici vagonov po 90.

Ljubljana. (Prosti promet). Amsterdam 22,735, Berlin 13,46, Bruselj 7,874, Budimpešta 9,885, Curih 1095,9, Dunaj 7,9563, London 274,88, Newyork 56,365, Pariz 221,81, Praga 167,46, Trst 295,57.

Curih. Beograd 9,1280, Pariz 20,2450, London 26,03975, Newyork 515,35, Bruselj 71,8750, Milan 26,98, Madrid 58, Amsterdam 207,45, Berlin 122,80, Dunaj 72,5750, Sofija

Žitni trg

Na žitnem trgu je tudi pretekli teden dalje vladala nesigurnost, ki je imela za posledico, da so tudi pri nas cene za malenkost popustile. Na inozemskih tržiščih se položaj prav tako še ni razčistil in povsod je opaziti skrajno rezerviranost konsuma, ki krije le najnujnejšo potrebo. Negotovost, ki izhaja še vedno iz ruskih dovozov žita na evropski trg, pa menda ne bo več dolgo trajala, ker bodo z nastopom zime nadaljnji dovozi vsaj iz Severnega morja prenehali. Na budimpeštanski terminski borzi je pšenica za mare sredi tedna popustila na 15,30 (ob koncu zadnjega tedna 15,66 in ob koncu predzadnjega tedna 16,00), potem pa se je na tej višini ustalila. Tudi korusa je nasproti zadnjemu tednu za malenkost nazadovala. Zadnje dni pa je na našem kakor tudi na inozemskem tržišču nastopila večja živahnost, pri čemer pa so cene do malega ostale neizpremenjene. Le korusa se je zaradi večje potrebe Srednje Evrope za malenkost uvrstila. Kakor je podoba smo dosegli glede cen najnižjo točko in se bo vsaj pri sedanjih katastrofalno nizkih cenah ustavilo nadaljnje poslabšanje. Pri tem ni izključeno, da nam bodo prihodnji tedni prinesli vsaj delno poboljšanje situacije.

+ **Novosadska blagovna borza.** (8. t. m.) Tendence nespremenjena. — Pšenica: baška in gornjebaška, 79/80 kg 182,50 do 135; baška, Tisa, šlep, 79/80 kg 142,50 do 145; gornjebaška in banaška, Bega, šlep, 79/80 kg 137,50—142,50; banaška, Tisa, šlep, 79/80 kg 140—145; južnobaška, 79/80 kg 132,5 — 135; sremska, 78 kg 130 — 132,5. Oves: baški, sremski 135—140. Ječmen: baški, sremski, 63/64 kg 102,50—105. Korusa: baška stara 95—97,50; baška, sremska nova 60—65; za dec-jan. 67,50—70; za mare-maj 83,50—85; sremska, umetno sušena 80—82,50. Moka: baška »og« in »ogcc« 240—250; »2« 210—220; »3« 180—190; »4« 150—155; »5« 105—110; »6« 77,50—82,50. + **Budimpeštanska terminska borza** (8. t. m.) Tendence uvrščena, promet srednji. Pšenica: za mare 15,30—15,37, za maj 15,52—15,53; rž: za mare 8,60—8,70; korusa: za mare 11,60—11,70.

Povečan izvoz vina

Izvoz vina se je zadnje mesece znatno dvignil, deloma po prizadevanju Privilegirane izvozne družbe, predvsem pa pod vplivom izvozne premije, ki je bila spomlad povečana na 1 Din pri litru, ki pa ina pri sedanjih nizkih cenah večji vpliv na pospeševanje izvoza kakor pred meseci, ko je bila cena vina še višja. Danes stane izvoznika novo banaško običajno vino komaj 1,50 do 1,60 Din in izvoznik lahko to vino tudi v inozemstvo, upoštevajoč izvožno premijo po 0,60 — 0,80 Din za liter, torej za izredno nizko ceno. V času, ko pa je izvoznik moral sam plačati producentu 2,50 Din za liter, je pri izvoznih premijah od 1 Din lahko nudil blago v inozemstvo le po 1,60 — 1,80 Din za liter. Nižja mera letošnjemu vinu v Banatu je torej omogočila, da izvoznik lahko nudi to vino v inozemstvo skoro zastonj. Seveda velja ta primer le za običajno banaško vino, ki je danes brez dvoma najcenejše v Evropi. Pri izvozu ostalega državnega vina račun kajakaj ni tako drastičen. Naše narodno gospodarstvo od takega izvoza nima mnogo koristi, saj mora večji del prodajne cene nositi naš konsument v obliki trošarin, v kolikor se porabi ta trošarina za plačevanje izvoznih premij. Vendar je treba na drugi strani upoštevati okolnost, da tudi tak izvoz znatno razbremeni naš domači trg od prevelikih zalog in tako ustvarja možnost za poznejše zboljšanje situacije na domačem vinem trgu. Zanimive statistične podatke nam v tem pogledu nudi naša izvozna statistika. V prvem letošnjem polletju smo izvozili 295 vagonov vina nasproti 260 v prvem polletju pre. leta; navzile večji količini pa se je izvozna vrednost tega vina (po odbitku premije) zmanjšala od 15,1 milijona Din v lanskem prvem polletju na 12,2 milijona Din v letošnjem prvem polletju. V tretjem četrtletju t. l. pa je bilo iz naše države izvoženo kar 279 vagonov vina v vrednosti 8,6 milijona Din, nasproti 117 vagonom, odnosno 5,0 milijona Din v tretjem četrtletju pre. leta. V tretjem četrtletju t. l. se je torej naš izvoz vina nasproti istem razdobju lanskega leta povečal po količini za 140%, po vrednosti pa se je zaradi nižjih cen dvignil za komaj 72%.

Iz seje Zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani

V petek popoldne se je pod vodstvom predsednika g. Ivana Ogrina in v navzočnosti članov gg. Stanka Florjančiča, inž. Vl. Remca in Jos. Rebeke vršila seja občega odbora gori omenjenega zavoda. Najprej je odbor podelil podpore za strokovni pouk v inozemstvu, tako za posejanje krojaškega tečaja v Parizu, tečaja za fino mehaniko v Mdinglu, tečaja za kosmetiko na Dunaju, tečaja za slikarstvo itd. Za reševanje prošnje je bilo postavljeno načelo, da se upoštevajo edino oni prosilci, ki res že nekaj znajo v svoji stroki in se hočejo izpopolniti. Notranja želja jih mora siliti, da se s še večjo vnetostjo posvetijo obrtništvu, ne pa da po dovršitvi svojih študij mislijo, da ne smejo več prijeti za ročno delo in potem samo povečujejo kader inteligentnega proletariata.

Pri tečajih in predavanjih se bodo v bodoče uporabljali filmi in bioskopi, da se tako učinkovitejše pouka poveča. Tudi si bo zavod čimprej preskrbel stalne prostore za prirejanje tečajev in predavanj. Predlog predsednika g. Ogrina, da se uvede institucija potovalnega učitelja (strokovnjaka) za lesno stroko, je bil kot zelo umesten soglasno odobren. V naši lesni stroki imamo posebno na deželi veliko ljudi, ki jim nedostane zelo škoduje. Zato je potreben strokovnjak, ki bi šel po žagah in vodil obenem statistiko. Učil bi ljudi, kako imajo postopati z lesom in kako kalkulirati.

Zavod je pred kratkim priredil avtogeni tečaj v Mariboru in Ljubljani in v najbližji bodočnosti se bodo vršili še: zimski tečaj za reklamo in aranžerstvo v Ljubljani in Mariboru, zimski tečaj za lesne trgovce, knjigovodski tečaj v Radečah, čevljarški tečaj v Novem mestu in tečaj za pršenje barv (Spritzverfahen), ki ga bo vodil strokovnjak z Dunaja. Strokovno glasilo zavoda »Jugoslovenski obrtniki« se že dostavlja vsem združenim in obrtno-nadaljevalnim šolam, tako da se bo bolj razširilo. Zavod ho tudi za vsako panogo naročil posebno inozemsko strokovno revijo

Naročajte

„Našo dobo“

KULTURNI PREGLED

Prvi simfonični koncert

Narodno gledališče je s svojim opernim orkestrom dalo pobudo za redne simfonične koncerte pri nas že večkrat. Premnogokrat pa je ostalo le pri enem koncertu in pri dobri volji za nadaljnje delo. Preobila zaposlenosti opernega orkestra je bil glavni vzrok, da se celi sezonski simfonični program ni mogel izvesti. Clani orkestra orkestralnega društva so vedno radi izpopolnjevali in pomnoževali operni orkester, istok tako tudi Cerinovič, a publika je vse koncerte posetila vedno v največjem številu, dokaz, da direktno strada simfoničnih koncertov. Tudi letos je privabil prvi koncert v Union toliko naroda, da je bila dvorana do vrha polna. Upamo prav trdno, da se bodo obljubljeni nadaljnji trije koncerti v resnici tudi dali. Enak načrt pa naj velja sploh za bodočnost, kajti pri živih simbiozi opernega orkestra, orkestra Ork. dr. Gl. M. in solistov to je lahko izvedljivo, saj ti koncerti ne smejo imeti komercialnega smotra, pa tudi morebitne male deficite morajo poravnati instituti, katerih naloga je, brigrati se za naše glasbeno-kulturno življenje. Vokalni, zlasti a capella zborovski koncerti, ako niso prav na višku, ne pritegnejo skoro nobene publike, zato treba brezpopolno simfoničnih koncertov, katerih prvi je pokazal to potrebo v najzadostnejši meri.

Program je obsegal troje del: A. K. Glazunov, »Koncert za violino in orkester« v enem stavku, solist g. Karel Rupel, G. Mahler, »Zlne pesmi mrtvi deč« (Rückertovo besedilo je prevedel O. Zupančič), za glas in orkester, solo ga V. Thierry-Kavčnikova, ter P. I. Čajkovski, »Cetra simfonija« v štirih stavkih. Dirigent operi ravnatelj g. Polič, operni orkester in orkester Ork. dr. Gl. M. v Ljubljani.

O skladbah samih in njihovih komponentah je programna brošura poslušalcem podala jasno, poljudno, kratko, a jedrnat poročilo. Morda bi kazalo iti v bodoče še malo dalje ter priobiti v notnem tisku tematični material posameznih del. Predavanja o temah in morebitno njihovo igranje pred koncertom je manj priporočljivo, ker dober del poslušalcev iste kaj kmalu pozabi.

Glazunova violinski koncert sam po sebi vsebinsko ni baš zelo zanimiv, ker se je z njim komponist preveč poistovetil z zapadno Evropo, in je morda ravno ta koncert, sicer zelo mnogokrat izvajan, najbolj oddaljen od ruskega muzikalnega izražanja. Tudi je dokaj sladkoben, posveča ga nekako nemško zveneče fanfare zadnjega dela. Zelen bi si semtertam živahnostnega tempa, k kateremu je solist, povsem naravno, bil tudi nagnjen. G. Rupel se je iznova pokazal kot serioznega, silno ambicioznega umetnika, razvil vse svoje velike tehnične spretnosti ter zlasti v blesteči kadenci dosegel umetniški višek svoje virtuoznosti. Orkester je g. Polič prilagodil solistu razumno in inteligentno.

Zanimivejši je bil Mahler s ciklom »Zlanih pesmi mrtvi deč«. Mahlerja v Ljubljani, izvenški menda nekdanje Filharmonično društvo, nismo slišali v večjih njegovih delih, in vendar ima komponist mnogo simfonij in nebroj drugih del. Prav hvalešni smo za to, sicer pozno darilo. Mahler se je zelo rad zatekal k pesniški besedi, o čemer pričajo njegove simfonije in tudi »Zlne pesmi Rückerta« so ga pobudile k ciklu, ki je izmed najlepših njegovih del. V njih srečamo vse njegove lastnosti: ljubezen do prirode, nagnjenje k narodni pesmi, boj z okrožajočimi ga sovražnimi silami, borba s samim seboj, bolna melanholija, resignacija, v muziki široke tematične linije, svečanostna tihoča, zanimiva uporaba kompliciranega instrumentalnega aparata itd. Ga. Thierry-Kavčnikova se je vsa potopila v pesniško in glasbeno vsebino dela, ter podala prelepo umetnino dovršeno izdelano. Solistika in dirigent sta v redkem medsebojnem soglasju pripomogla Mahlerju do popolnega uspeha. Koncert je zaključila silna četrta simfonija Čajkovskega, ki zasluzila poleg premnogokrat izvajane pete posebno pozornost. Med dva urandolga vokalna stvika je komponist vstavil druga dva, katerih prvi je pravi zaklad plemenite, prekrasne melodije in svoji formi vzor jasnega ustvarjanja, drugi pa po originaliteti instrumentalne redke duhovnosti. G. Polič je delo izvedel široko

potezno, s samozano in se je prav čuditi, da je orkester vsled peštre sestave in ne baš mnogostevnih vaj zamogel v tako popolni meri slediti njegovim intencijam. Vse koncert je imel nad pričakovanje ogromen uspeh ta publika zlasti pri simfoniji ne mogla prenehati s aplavzi. Vseelo, visoko dvigneno razpoloženje poslušalstva naj bo vsem izvajajočim v zadovoljenje in pobudo k nadaljevanju sročno započetega dela.

Dve publikaciji ljubljanske „Glasbene Matice“

Glasbena Matica je pravkar izdala dva zvezka svojih edicij. Prvi obsega dva madrigala iz dobe polifonije, drugi pa Adamčev zbirko pesmi za mladino.

V prvem je objavljen Gallusov »Ecco quomodo moritur justus«, ena najsvetlejših skladb te dobe in našega rojaka. Original je, če se prav spominjam v ljudskem tonovskem načinu; tu jo imamo v Es-duru, pri čemer je izdajatelj (ki ni označen) skladbo metrično tako razdelil, da so akcenti v soglasju s sedaj običajnim načinom delitve v takte. (Metrična označba ob začetku skladbe, ki je dokaj komplicirana, torej ni originalna). V tej obliki je skladba dostopnejša vsem zborom, osobito ker odpade dosti težavno čitanje originala v starih ključih. Vseskozi akordična skladba ni še do danes izgubila prav nič učinkovitosti. Slovenski prevod, ki je dodan, ji bo le pripomogel do zaslužene popularizacije.

Drugi madrigal poteka iz peresa slavnega Palestre in je prav tako lahko izvedljiv. Dinamična znamenja so dodatke izdajatelja ter izvirajo gotovo iz zborovske prakse; umestna so vseskozi. Obe skladbi sta odlično litografirani in naj bi ne bilo stora bres njiju.

Emil Adamčič je izdal »Album za mlade pevce«, ki je, kakor je označeno namenjen uporabi pri pouku petja na meščanskih, srednjih, učiteljskih in glasbenih šolah. Pričujoči zvezek predstavlja prvo stopnjo pevške izvežbanosti ter vsebuje dve enoglasni in deset dvoglasnih pesmic otroškega nastrojenja. Skladatelj je pazil, da ne preokarja za otroške glasove omejenega obsega in je v okviru te prostovoljne omejitve podal jako posrečene skladbe, ki po svoji živahnosti iščejo enakih v naši mladinski literaturi. Vsem pesmim je pridano klavirsko spremljevanje, ki izvajalcu ne bo delalo posebnih preglavic. Nekaj pesmi bi bilo mogoče prav tako učinkovito spremljati na orgle ali harmonij, kjer ni klavirja. Zbirka se priporoča kot učni pripomoček za vsak otroški ali šolski zbor. L. M. S.

»Srpski književni glasnik« je izdal prvo novembrsko številko. Milan Begović, ki se je v zadnjem času lotil pisanja romana (zagrebške »Novosti« pravkar objavljajo njegov daljši roman) je tu priobčil odlomek iz svojega novega romana. Odlomek se imenuje »Glumačka kariera Branka Babića«. Zanimivi so aforizmi Branka Lazarevića »Senke osnovne«. Tega izbornega eseista doslej nismo poznali kot pisca kratkih refleksij in filozofskih sencenc. Nekatero so zajete prav iz globine. — Najbrž v pomanjkanju dobre domače lirike je objavljenih v prevodu pet pesmi pokrščenih zamorcev. — Dr. Izidor Sekulić piše v članku pod preskromnim naslovom »Beleške« o osebnosti in delu sv. Avgustina. — Dr. Nedeljko Divac je prispeval aktualni članek »Razvitek političkog duha i prilike u Nemačkoj«. Slede običajne rubrike, med beležkami je tudi par drobtin s slovenske literarne mize.

»Modra ptica«. Prejeli smo 11. številko mesečnika »Modra ptica«. Vsebina: Čudno znamenje (Vladimir Bartol). — Lev Tolstoj (M. Gorkij-J. Vidmar). — od Daudeta (Juliana Greena (M. Jarc). — Arležanka (Daudet-Gregorc). — Tako je govoril Zarathustra (Fr. Nietzsche-V. Arto). — Špev o ljubem in smrti Korneta Kristofa Rikeja (R. M. Rilke-Javornik). — Iz založbe in uredništva.

»Stožer« se imenuje novi mesečnik, ki je začel izhajati v redakciji M. B. Stankovića v Beogradu. Sotrudniki so iz vrst mlajših in najmlajših, med njimi Boglić, Lopicelj, Paležanski, Gjonović i. dr.

Pri španskih borbah z biki

San Sebastian, Letos sredi avgusta. Me-
sto je polno tujcev. Deloma so letoviščarji
deloma pa taki, ki so prišli iz bližnjih kra-
jev gledat velike bikoborbe. Po mestu vise
plakati, ki naznanjajo, da se bodo vršile
borbe tri dni zaporedoma; v petek in ne-
deljo se bo bojevalo po osem bikov, v so-
boto pa šest. Debelo so natisnjena imena
matadorjev in gojiteljev za borbo priprav-
ljenih bikov. Spodaj so navodila za gledal-
ce, da ne bi na katerikoli način motili pote-
ka borbe, sicer bodo ostro kaznovani.

Kdaj se pričnejo predstave, ni nič napi-
sano. Naibže ni treba, saj menda že vsak

ni pa mahajo s plašči in slednjič bik ven-
dar odneha ter se zažene tja. Konju poma-
gajo kvišku, ob rampi si je nekoliko odr-
nil kožo. Če ne bi imel usnjenih blazin, bi
bil grozno razmesaren.

Ko sta dva pikadorja opravila svojo na-
logo, nastopi banderiljero z dvema kratki-
ma palicama, opremljenima z bodičastimi
kavli. To so banderilje. Ti dve palici mora
zasaditi biku v tilnik tako, da ne izpadeta.
Če bik eno otrese, žvižga in vpije vsa are-
na.

Bik je že izmučen, v tilniku ima šest
banderilij. Tedaj zadone bobni in nastopi

Bikoborba na španskem: Množica podi žival v areno.

paglavec ve, da se »corride de toros« pri-
čenjajo vseh ob treh popoldne.

Tricetrt na tri. Cesta, ki drži proti »Plaza
de Toros«, kar bobni. Avto za avtom, na
obeh straneh in med njimi pešci; vse v
isto smer.

Arena se polni. Sedeži so razdeljeni po
legi proti solncu. Oni v senci so najdražji.
Solnce pripeka, ljudje sede tesno drug po-
leg drugega. Tudi v senci je vroče. Po-
gled je krasen: same žive barve, vsaka da-
ma giblje pahajočo.

Ura kaže že štiri minute čez tri — pa se
še ni pričelo. Ljudje že vpijejo in žvižgajo.
Tedaj se vendar odpro vrata in prikažejo
se naprej dva jezdevca v starošpanski vi-
teški opravi. Ustavita se pod glavnimi lo-
žami. Nato prikorakajo toreri — bikoborci.
In sicer matadorji in banderiljerji v svojih
slikovitih oblekah za njimi pa jezdi pika-
dorji na starih, napol živih konjih, za njimi
prikorakata še dve trojki, ki jima je določe-
na naloga odvažati mrtve biki iz arene.

Pod glavnimi ložami se vsi razidejo in v
nekaj trenutkih je arena zopet prazna.

Tedaj pa zadone bobni, vrata se odpro
in prvi bik pride v areno. Črn, močan,
lep je. Na tilniku mu plapolajo trakovi v
barvah njegovega gospodarja. Ljudje plo-
skajo in kriče. Bik pa, otmoten od temnega
zapora, začudeno gleda vso to svetlo mno-
žico, potem pa se obrne iz išče izhoda.
Tedaj steče banderiljero naprej in mu po-
kaže višnjevkast plašč. Bik takoj pobesi
glavo in se zadrvi vanj. Banderiljero ob-
stoji, a trenutku, ko bi morali rogovi pre-
bosti plašč, ga izmakne in steče. Od druge
strani pa nastopi v tem trenutku drug
banderiljero in zvabi bika na svojo stran.
Tako se potem ponavlja igra in draženje.
Največ užitka nudi gledalcem izredna gib-
nost in eleganca nastopajočih in pa njih na-
peta medsebojna pozornost: kakor hitro je
eden od njih v nevarnosti, skuša takoj dru-
gi zvabiti bikovo pozornost nase. To traja
nekaj minut. Ljudje pa kriče, ploskajo
žvižgajo, kakor pač nanese. Tudi godba
igra, a ne pride do veljave, ker je zaradi
prevelikega nemira in trušča skoro ni sli-
šati.

Ko je bik že nekoliko utrujen, nastopi pi-
kador. Njegova naloga je, raniti bika s su-
lico. Konj ima zavezane oči, na desni strani
in na trebuhu pa debele usnjene blazine.
(Včasih tega ni bilo in tedaj so bile biko-
borbe še dosti groznejše). Ko bik zagleda
novega sovražnika, se zakadi vanj. Pika-
dor mu hoče zasaditi sulico v hrbet, a bik
zasadi roge, dvigne konja in ga vrže ob
ograj. Jezdec odleti s sedla. Z druge stra-

matador — elegantne, čudovito gibčne po-
stave. Banderiljerji njegove kadrilje se
umaknejo nekoliko v stran, da ne bi motili,
vendar pa so pripravljeni, priskočiti na po-
moč, če bo treba.

Matador drži v desnji rok škrlatasto ru-
tu, v kateri je skrit meč. Nekaj časa draži
bika ter ga skuša spraviti v ugoden položaj.
Bik, ves besen, skače sem in tja, pa vedno
mu zopet prikaže sovražna rdeča barva. In
čim bolj groteskno skače bik, tem bolj div-
je kličejo gledalci. Če pa se matador z bi-
kom predolgo igra in zamudi kak ugoden
trenutek, mu žvižga vsa arena.

Napovedi onemoglj bik obstane. Matador
vzame rdečo rutu v levo, z desno pa pri-
me meč in ga nastavi vodoravno proti bi-
ku, ki ga vabi z lahimi poskoki. Bik se re-
zaleti, matador pa se spretno umakne ro-
govom in mu zasadi meč do ročaja v til-
nik. Smrtno zadeta in krvaveča se zgrudi
težka žival. Ljudje pa vpijejo, mahajo
z rokami in cepetajo z nogami.

Gorje pa matadorju. Če se je zbal rogov
in zasadi meč le za nekaj centimetrov. Bik
meč takoj otrese in jo udere za matador-
jem, ki se komaj reši z urnim skokom čez
ograj. Ljudstvo pa žvižga, grozi in se
glasno norčuje iz matadorja.

NAHOD odpravi NOSAL-prašek,

ki je popolnoma ne-
škodljiv, ker se ne uživa,
temveč vdihava
(šnafa). Nosal vas ob-
varuje hripa. Kupite
tako! Nosal!

Proizvajalec:
lekarna BAHOVEC,
Ljubljana.

V četrte ure je vsakega bika konec. Potem
sledi brez premora drugi, tretji... Ljudje
gledajo s strastjo in uživajo. Še nekaj dni
— in ne govore o ničemer drugem kakor o
biki, matadorjih in senzacijah borbe. Ve-
čini Špancev so »corride« višek vsega in
se le pomilovalno nasmejejo tujcu, če jim
na njihovo vprašanje odkritosrčno odgo-
vori, da mu taka »zabava« ne ugaia.

Pripovedovali so mi, da prireja pone-
kod »bikoborbe« s kravami, kar pa je dosti
bolj nevarno, ker je krava pametnejša od
bika. Bik namreč pri napadu glavo pobesi
in divja naprej kar na slepo, krava pa ima
oči vedno uprte v sovražnika, kar napravi
borbo seveda nevarnejšo.

Mora biti že španska narava taka, da
ljubi krvave igre. Nič čudnega — saj so se
bikoborbe začele tedaj, ko je prenehala
»delovati« inkvizicija.

Joža Trdina.

Iz notesa državnega zapečkarja

Ob mojem slovesu iz Maribora.

Dragim dušam
bridka je ločitev.

France Levstik.

Ljubi moji prijatelji! Sestali smo se pri sta-
ri naši Balonovi mizi, da se poslovimo. In ta-
ko je zame udarila ura, da rečem vsakemu
izmed vas nekaj prijateljskih besed. Začnem
Vas pa obirati kar takole po vrsti, kakor
sedite pri tej tako ljubi nam mizi. In tako
naj bo.

Stanko iz Doba pri Domžalah, potomec
starodavne Jurkove rodbine iz Morav, torej
moj ožji rojak! Kot študent sem mnogo ob-
čeval s Tvojo staro materjo, s tisto drobno,
dobrodušno, nadarjeno ženo, ki je sloven-
ski knjiški poklonila znamenitega pisatelja
in vrliga vojitelja in učitelja — dr. Fran-
ca Detela! Stanko, s Tabo sem se seznanil
v Mariboru in videl, da krepko nadaljuješ
uspešno rodoljubno delo, s katerim si kot
mladenič pričel v živahnem Trstu. Mnogo
uslug si mi storil in hvaležni spomin nanje
mi ostane trajen. Bodi neizkaljeno prijatel-
stvo najino!

Joža iz Brezice! V meščanski šoli izvrsten
učitelj, v družbi resen in budomusen, a vse-
lej dober pajdaš, pevec prelepega glasu, ki
odmeva jasno kakor veliki zvon pri Tvoji
Kapeli tam sredi Slovenskih goric. O izred-
ni Tvoji risarski zmožnosti pričajo izborne
slike, s katerimi si uspešno pojasnil tekst v
prirodopisnih knjigah Tvojega brata Polde-
ta. Da bi bil jaz o priliki že zopet navzoč,
kadar boš razdrl kako duhovito ali zapel
kako lepo domačo. Kadar kadim iz male pi-
pice, ki si mi jo podaril pred leti, se vedno
iznova spomin na Tebe, Ti ljuba pedago-
gična grča!

Prijatelj Andrej, doma iz vinorodnega
Zlogoskega doli pri starodavnih Brezicah!
V mladosti si sadil in gojil žlahtno vinsko
trto tam po solčnih porenskih brdih v dal-
jni Nemčiji. Kot mož si prišel domov, nav-
dušen kot vodja naše Vinarske šole vzgajal
mlade vinogradnike in danes s skušeno be-
sedo v spisih svojih učil, kako bi se vinar-
stvo naše čim bolje razvilo in se rešilo hude
krize, v kateri se nahaja. Moja želja danes
je, da bi enkrat v Tvoji družbi ogledal si ti-
ste gorice, ki nam rode našega tako pitnega
Sromeljana in Bizeljca!

Dragi mi Francelj iz Ribnice! O Tvoji
gradbeni zmožnosti priča znamenito kopali-
šče na Felberjevem otoku pri Mariboru, o
Tvoji nad vse požrtvovalni vnemi za planin-
stvo slovensko govore glasno Mariborska ko-
ča in koča na Klopnem vrhu in na Pesku,
katerih predelavo ali zidavo si vodil s spre-
tno roko in si tako pridobil neminljivih za-
slug za razvoj turisticke na zelenem Pohorju
našem. Naj Te nikdar ne mine Tvoj goreči
idealizem za naše planinstvo!

Prijatelj Tone, doma iz belega Sent Petra
ob bistrji Solli, sosed tistih krajev, kjer je
kmetoval, delal in trpel naš veliki kmet-
ski mučenik — Matija Gubec! Nocoj, ko si z od-
ličnim zvenečim glasom zapel našo »Obrati
na dva oči, pa ono« Na okno trka plit
droban in on nedosežno »Pogled v nedol-
no oko, sem spoznal, da si prav tako globo-
ko čuteč pevec kakor si znanec svojim
»vredar uslužen prijatelj. Ne bom pozabil,
kako si mi pred leti večkrat preskrbel de-
lavce, da smo obdelovali naš vrt tam v pri-
jaznem Koroškem predmestju.

Dragi Jaka iz slovite Ponikve, ki nam je
dala nesmrtnega vzgojitelja, dobrodušnega
pevca in gorečega pisatelja — Antona Mar-
tina Slomška in slovčega zemljepisca Blaža
Kocen! Kot zavidusen pevec si nastopal po
Stajerskem pri nešteti pevskih nastopih in
pri mnogih slavnostih in dramih in budil na-
rodno zavest stajarskih rojakov svojih. In še
danes rad povzdigneš krepi svoj glas in še
danes rad povzdigneš krepi svoj glas in še
danes Ti je zastaven in gibčen korak, ki ga
tako rad nameriš v lepe planine slovenske.

Karel iz starodavnega Gradišča pri vino-
rodni Raki na Dolenjskem! V sled izrednih
Tvojih učiteljskih zmožnosti so Ti poverili
vodstvo meščanske deške šole v Mariboru,
vseposplošno zaupanje tovarišev Ti je doneslo
čast predsednika Društva meščanskošolskih
učiteljev. S spretno roko urejaš vaš stro-
kovni list, zalagaš ga s tehtnimi spisi, na
šoli svoji pa prirejaš razstave ročnih del
učencev svojih, razstavke, ki so naravnost za-
slovo. Kot spreten risar si mojstrsko ilustri-
ral razne šolske in poljudne knjige (Vrtar,
Sadjar, Kuharske bukve). V družbi razvijš
duhoviti svoj humor in tako rad zapoješ ki-
tice tistih prisrčnih dolenjskih napitnic. Če
se ob času oddiha od neumornega dela po-
javiš med znanci, se mi zdi, kakor bi solnce
posijalo na prijateljsko družbo po dolgem
morem dežju. Ne bom jih tudi pozabil ti-
stih uric, ko sva jih pri tej mizi presedela
večkrat sama pa se pogovarjala o vsem, kar
se tiče duševnega napredka našega. Najraj-
ši pa sem Te poslušal, kadar si obujal spom-
nine svoje na duhovitega stareca Janeza Men-
cingerja, s katerim sta pri Vančiču doli v
Krškem tolikokrat moževala, prigrizavala
kruh in orehe in s pobožnostjo zauživali slad-
ki sok iz Krških goric. Karel! Veliko talen-
tov si prijel od Gospoda, razvijaj jih še na-

prej. Ti duša družbe naše, ki si mogoče se-
del ob orglah in prebral po njih tipke po-
štene slovenske zabave. In mi drugi! Radi
smo Ti pomagali in pritiskali in gonili te
orgle, da niso umolknele.

Ti pa, ljuba naša birtna Pepca, Ti angel
varuh družbe naše, Ti, ki si s svojo mirno-
dušnostjo postržnostjo in gostoljubnostjo ta-

ko blagodejno vplivala name in na druge,
bodo s Tabo sreča! Mnogih uslug, ki si mi
jih izkazala v devetih letih najinega znanja,
pozabil ne bom nikdar.

Prijatelji, bodi konec besed. Mi pa ostane-
mo, kakor smo bili.

Pri »Badlu«, na dvajseto nedeljo po
Binkošti.

Maks Pirnat.

Delavno slovensko društvo v Franciji

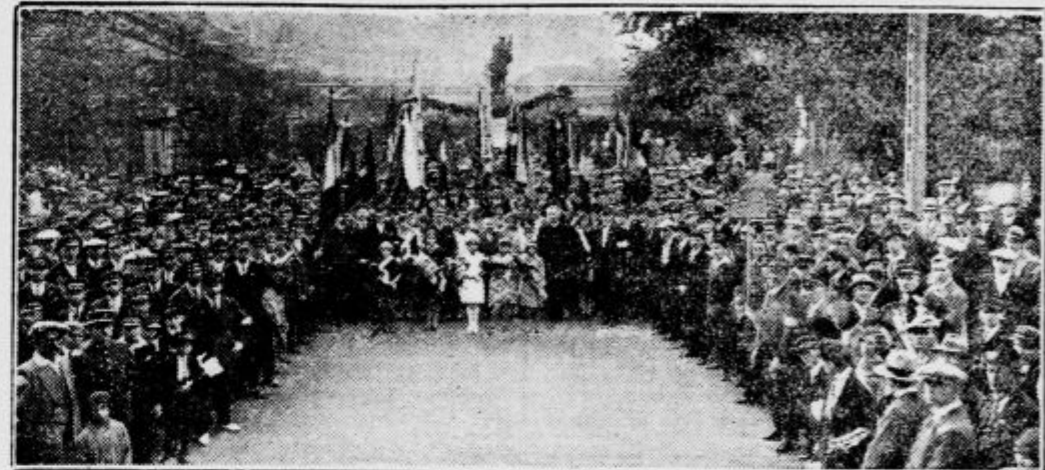
Zgled požrtvovalnosti naših izseljencev. — Nagel razvoj društva. — Zanimive prireditve

Audum le Tiche, v novembur.
Kakor po večini že v vseh krajih v tuji-
ni, kjer bivajo naši rojaki, smo si Slo-
venci tudi v Audumu le Tiche ustanovili
svoje društvo. Krstili smo ga za Sloven-
sko delavsko pevsko društvo. Dovolite kra-
tek opis, da bo tudi s tem podan mal zgled,
kako se da vsaj z nekoliko dobre volje in
malenkostno požrtvovalnostjo doseči lep
uspeh.

Lani v decembru je bil sklican ustanovni
občni zbor. Mnogo je bilo navzočih, lahko

smo ga morali še dvakrat ponoviti.

Lepega dne pa je naše društvo preseneti
dopis iz stare Francije in sicer iz kraja La
Machine v departmanu Nievre. Ondotno
podporno društvo jugoslovenskih delavcev
nas je povabilo na gostovanje proti povra-
čilu vseh stroškov. Nič se nismo ustrašili,
žrtvoval je vsak po svoje. Pot do tja in
nazaj je dolga celih 1022 km. Opustili smo
celo delo, samo da smo ustregli bratskemu
društvu. In kako smo bili lepo sprejeti in
pogoščeni! Poset nam je ostal v najlepšem

Pred spomenikom padlih vojakov po položitvi venca dne 28. IX.

rečemo, da so se zbora udeležili domala vsi
tukaj bivaajoči Slovenci, povečini sami mla-
di moške. V društvo se je takoj vpisalo 57
članov. Vpisnina in članarina sta bili raz-
meroma določeni res nekoliko višje, kakor
je drugod običajno, toda po tem je odmer-
jena tudi znatno višja bolniška podpora.
Glavno je, da se vse članstvo strinja z dru-
štvenim programom in da so z organiza-
cijo vsi zadovoljni. Kakor že naslov dru-
štva sam opominja, smo se odločili za us-
tavnitev pevskega zbora. Odbor in člani se
niso strašili ne truda ne stroškov, da se je
zbor res ustanovil. Vse je šlo lepo v redu.
Dobili smo pevovodjo Alojzija Kranerja in
že letos v začetku marca so se pričele redne
pevske vaje. Kaj premore trud, veselje in
vztrajnost, se je tudi hitro pokazalo. Že
čez dober poldrugi mesec smo priredili dvo-
dejanjo »Ponočna čuvaja« in pevski zbor
je zapel več lepih slovenskih pesmi. Dva
meseca po tem je društvo priredilo svojo
ustanovno veselico, ki je bila nad vse dobro
obiskana. To pot so naši igralci uprizorili
tridejanko »Navaden človek«, solisti so za-

spominu in vsi izrekli smo zahvalo tamošnjo-
mu predsedniku, da je vso stvar tako lepo
organiziral.

Največji praznik pa je društvo obhajalo
letos 28. septembra, ko je prejelo svojo za-
stavo in jo blagoslovilo. Od blizu in daleč
so prišla društva z 19 društvenimi zasta-
vami, tako iz Freyminga-Merlebacha, Ho-
pitala, Kreutzwalda, Aumetza in od drugih.
Za botra nove zastave smo izbrali iz svoje
srede rojaka Avgusta Kravosa, za botrico
pa tukajšnjo domaćinko Marijo Majeruso-
vo. Med povabljenimi gosti so bili: izselje-
niški komisar Poljak kot zastopnik našega
pariškega poslanika, tukajšnji župan gosp.
Lion, zastopnik rudniškega ravnanstva,
domala ves občinski svet in še mnogi tu-
kajšnji veljaki. Društvo dolguje največjo
zahvalo vsem, ki so pripomogli h krasnemu
slavju, posebno tudi onim, ki so darovali
žeblje in trakove, a s posebno visokim zne-
skom (1000 frankov) je podprl gmetni po-
ložaj društva boter g. Kravos. Našemur
društvu predseduje g. Alojzij Majerčič, ki
mu gre vsa hvala za požrtvovalnost, po-

Častni odbor društva z društveniki in predsedniki udeleženi družtev.

pell nekaj kupletov, zbor pa zopet več lepih
narodnih pesmi. Takoj so nas rojaki živeli
onstran meje, v Luxemburgu naprosili, da
jim tudi tam priredimo kaj silničnega. Po-
gum velja, in v Eschu, ki je najbližje mesto,
smo priredili prav dobro uspel koncert, ki

trpežljivost in trud, da društvo tako lepo
uspeva. Člani naj ostanejo še dalje zvesti
in požrtvovalni in uspehi ne bodo izostali.
V slovi je moč! Bratski pozdrav rojakom v
domovini in vsem onim, ki so razkropili
na tujih tleh! Rojak,

Vabilo na subskripcijo

Naročniki Slovenske šolske Matice prej-
mejo letos za borih 30 dinarjev četrto le-
pilo, po vsebini tehničnih ter za učitelja in
učiteljico aktualnih knjig. (1.) Pedagoški
zbornik, 2.) Dr. J. Jera: Razvoj mladost-
ne duše, 3.) Al. Novak: Lepenkarstvo, 4.)
J. Jurančič: Iz šole za narod. Odbor dru-
štva pa z veseljem pa tudi s ponosom ugo-
tavlja, da mu je bilo na razpolago več dob-
rih rokopisov, kakor jih je mogel ob pišlih
sredstvih dati v tisk. Zlasti bi mu bilo do
tega, da pride učitelstvu poleg omenjenih
rednih publikacij v roke še današnjemu ča-
su zelo primerna knjiga, ki jo je v rokopis-
u predložil dr. St. Gogala pod naslovom:
»Pedagoške vrednote mladinskega giba-
nja«.

A ker odbor SSM nima sredstev, da bi
ta rokopis izdal kot peto knjigo za leto
1930, zato vabi osobito gg. učitelje, učiteljice
in profesorje pa profesorice na subskrip-
cijo za nje izredno izdajo. Ta knjiga bi
imela do 160 strani ter bi stala 24 dinar-
jev, ako se oglasi najmanj 1000 naročni-
kov. Subskripcijski rok sega do 15. dec.
t. l. Prijava je poslata na Slovensko šolsko
Matico v Ljubljani, Komenskega ulica 19.

Mladinsko gibanje, o katerem se danes
toliko govori po svetu, je moderen, duhov-
no usmerjen pedagoški pojav. V pedagoški
literaturi najdemo sicer posamezne razpra-
vice o tem ali onem problemu mladinskega
gibanja in tudi mnenja o delu pa pomenu
poedinih struj tega pokreta. Pogrešamo pa
vse do danes spisa, ki bi pokazal stvarno
jedro pa psihološke temelje ter z znanstve-
nih vidikov osvetlil globok kulturni pomen
mladinskega gibanja. In to nalogo si je sta-
vil ter jo prav zadovoljno rešil mlad znan-
stvenik, dr. St. Gogala, profesor na ljubljans-
kem učiteljskem, ki je nedavno v rokopisu

končal prvo sistematično delo o mladinskem
gibanju.

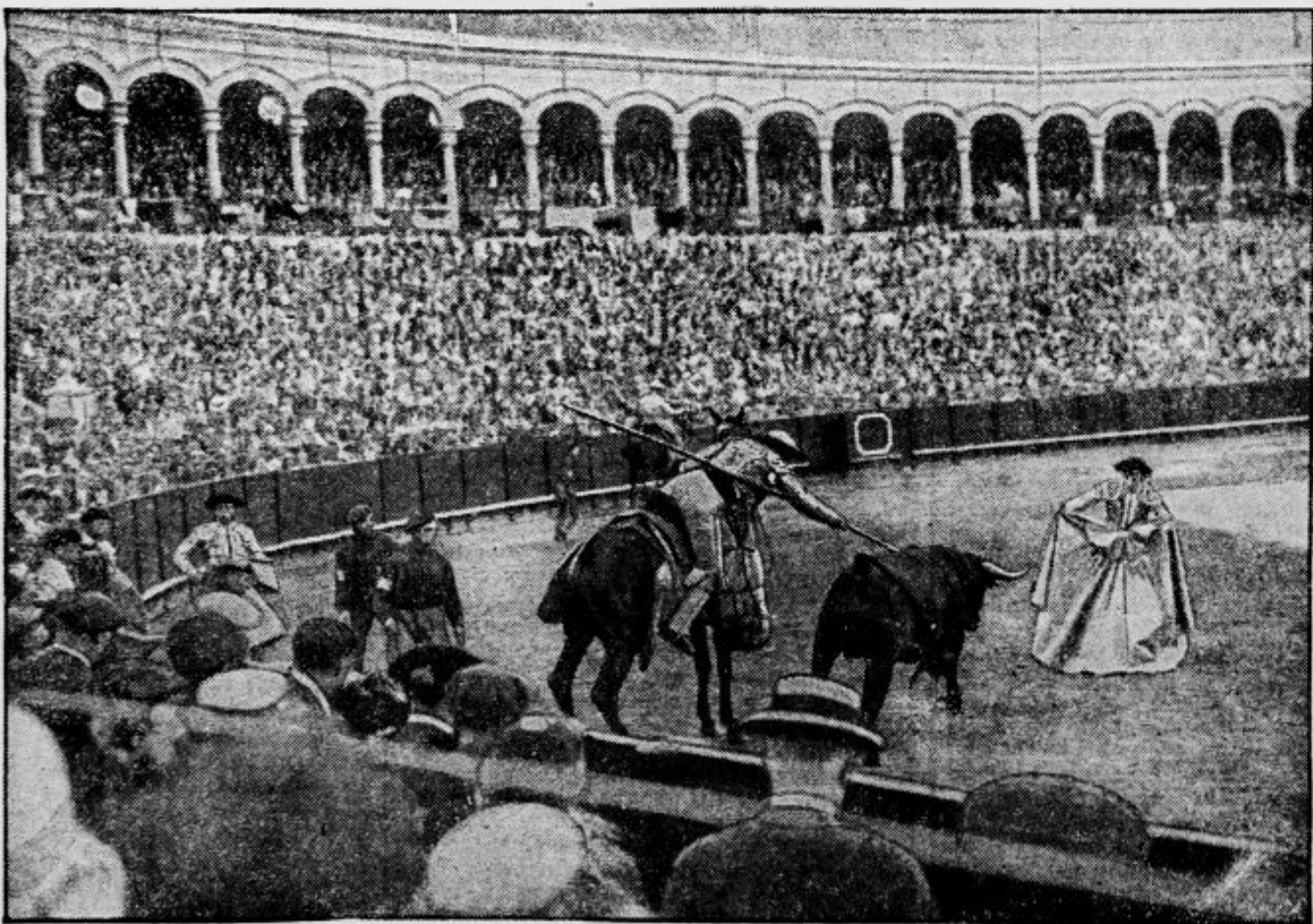
Kdorkoli ima danes kot učitelj, profesor,
duhovnik, oče ali mati, društveni prosvetar
posla z dozorevajočo mladino, bi se moral
dobro zamisliti in bitje in žitje sodobnega
mladostnika in mladostnice, ki glasno iz-
javljata, da sedanja izobrazba in vzgoja ni
času primerna ter za to iščeta lastnih poti.
Zato je nujno potrebno, da si odrasleci sku-
šamo čimprej pojasniti namen pa pomen
mladinskega gibanja ter da si o njem ustva-
rimo tako ali tako, samo da utemeljeno
mnenje. In pri tem bi čitatelju dobro slu-
žila dr. Gogalova knjiga.

Zato odbor SSM iskreno poziva vse tiste,
ki imajo smisla za našo mladino, in sleher-
ni učitelj in vzgojitelj bi ga moral imeti
čim več, naj s subskribiranim naročilom
omogočijo, da izide kot izredna publikacija
za letošje knjiga o mladinskem gibanju,
to je o bitju in žitju naše mladine v pre-
važni pošolski dobi. In odbor SSM za trd-
no pričakuje, da se ni motil s svojo visoko
sodbo o kulturni požrtvovalnosti slovenske-
ga učitelja ne samo v osnovni šoli, ampak
tudi po drugih šolah, zlasti srednjih.

TONE POLJŠAK

Ljubljana. Aleksandr. c. 5.

Projektiranje in izvršitev električnih
naprav in instalacij. Popravila elek-
tričnih strojev in aparatov. 134

Bikoborba v Sevilji: Krvava igra na življenje in smrt.

KMETIJSKI VESTNIK

Enotno kmetijsko glasilo

V naši Dravski banovini imamo danes šest različnih kmetijskih listov. Poleg »Kmetovalca«, ki je najbolj razširjen in ki podaja pouk iz vseh gospodarskih panog, izhajajo še specialni listi, kakor »Sadjar in vrtnar«, »Naše gorice«, »Čebelar«, »Hmeljar« in »Konjerec«. Vsi ti listi izhajajo kot strokovna glasila dotičnih specialnih društev.

Naročnina za te liste je vobče nizka, toda če si hoče naročiti naš kmetovalec vse te liste, se nabere vsota, ki jo manjši posestnik hudo občuti. Zato so se že večkrat slišali glasovi, da bi kazalo vse te liste združiti v en sam list, ki naj prinaša potrebno stvarino iz vseh strokov našega kmetijstva. Take želje so se pojavile že pri raznih prilikah, posebno na občnih zborih Kmetijske družbe. S skupnim glasilom bi se razbremenili člani raznih kmetijskih organizacij.

Te misli, ki je zdrava in dobra, se je takoj polastila Kmetijska družba. Že pred več leti se je družba obrnila na razna društva, ki izdajajo strokovna glasila, z vprašanjem, ali bi se hotela s svojimi listi pridružiti »Kmetovalcu«. Uspeh dotične okrožnice pa je bil negativen.

Na zadnjem občnem zboru je to vprašanje zopet oživilo, tako da se je čutila nazadnje tudi banska uprava poklicana, da poseže vmes in pomaga važnemu vprašanju do primerne rešitve. Obrnila se je v ta namen na vsa strokovna društva in začela izvedovati o stališču, ki ga namram temu vprašanju zavzemajo posamezne organizacije.

Kmetijska družba je podala o skupnem glasilu še konkretne predloge in je na seji glavnega odbora tudi predlagala, da bi kazalo združiti razne listovne vsebine strokovna društva v enotno organizacijo. Posamezna društva so pa na okrožni odgovorila, da naj se skliče anketa, na kateri naj se to vprašanje obravnava ipr. reši.

Ta anketa se je vršila 23. oktobra pri Kmetijski družbi. Do soglasnih sklepov pa ni prišlo na njej. Kolikor se je dalo povzeti iz dosedanjih objav, se ni odločilo za tako akcijo Sadržarsko in vrtnarsko društvo in kolikor je znano tudi Čebelar, s katero društvo ne.

To dejstvo nam kaže, da se tako na vseh lahka vprašanja ne dajo tako enostavno rešiti, kakor si to predstavljajo posamezni interesi. To pa zaradi tega, ker je s tako združitvijo listov tangiran cel kompleks vprašanj, ki se tičejo tudi nadaljnjega delovanja enega in drugega društva in sploh nadaljnjega obstoja teh specialnih društev.

Društva, ki nimajo kaj izgubiti, ampak le pridobiti, če se pridružijo s svojimi listi, se lahko zedinijo, drugače pa je z društvom, ki so s svojim dolgoletnim uspešnim delovanjem in s svojim članstvom prišla do lepega in plodonosnega razvoja, do ugleda in veljave, in ki se, oprta na svoje uspehe, upravičeno boje, da bi trpela stroka, če bi se ta položaj izpremenil. In tega prepričanja so bili zastopniki Sadržarskega in vrtnarskega društva kakor tudi Čebelar, s katero društvo. Odločili so se za stališče, da so zgolj stvarni razlogi.

Za združitve listov v enotno glasilo je odločilno pred vsem vprašanje, ali bi dotična stroka, ki jo pospešuje eno ali drugo društvo, s tem pridobila in bi lažje napredovala ali bi izgubila in nazadovala, kakor tudi, kako bi se dal ves način take zveze z uspehom izvesti in kako bi se obrnilo potem društveno življenje in delovanje.

Če bi se dalo z združitvijo listov tudi društveno delovanje nemoteno naprej razvijati, bi nihče ne ugovarjal, ali bati se je, da bi s tako strnitvijo društvo nazadovalo in razpadlo, kajti izključeno je, da bi mogla združena društva v podobni podrejenih odsekih, pa naj so ti še tako samostojni, razvijati tisto intenzivno delo, kakor ga razvijajo samostojno delujoča društva.

šiva sedaj. Manjkalo bi jim tiste tekmovalne vneme in sile kakor sedaj, pa naj se na novo ustvarjeno sožitje s podrejenimi in »vezanimi« odseki še tako oblikuje in izpopolnjuje. Izročitev društvenega glasila ne pomeni nič manj kakor likvidacija samost. društva V to se je pa težko zamisliti društvu, ki šteje 9000 članov in ki uspešno deluje s svojimi 160 podružnicami. To je toliko težavnejše, ker ne šteje svojih članov samo iz vrst kmetijskih posestnikov, ampak tudi iz vrst meščanskih slojev in drugih stanov, ki so kot ljubitelji sadjarstva in vrtnarstva navezani na sedanji list in katerim bi nikakor ne ustregli, če bi jim ga hoteli nadomestiti s splošno kmetijskim in dražjim berilom. Na ta način bi odpadlo mnogo članov in zanižanje, ki se danes tesno oklepajo svojega društva. Izgubili bi pa tudi mnogo trudnikov, ki vidijo v izdaji lastnega glasila svoj ideal in svoj napredek.

Z listom bi izgubilo društvo tudi sploh svoje življenske pogoje, svoje glavno propagandno sredstvo za nabiranje članov, svoj glavni vir za društvene dohodke in za svoje delovanje in bi moralo prenehati.

To so tisti stvarni razlogi, ki upravičujejo stališče, ki so ga zavzeli zastopniki Sadržarskega in vrtnarskega društva pri dotični anketi. V ostalem pa imajo glavno besedo občni zbori, katerih se najbolj tiče taka izprememba v sedanji organizaciji. Kakor je lepa ideja skupnega glasila, vendar ni treba, da bi se dobesedno jemala in tudi dobesedno izvajala, saj se tudi po drugih deželah ne. Res je naša banovina bolj majhna, ali zato še zmeraj ni povoda, da bi strigli peruti razvijajočemu se razmahu na polju kmetijskega novinarstva. Naj se da beseda prostemu razvoju potrebnih specialnih organizacij! Predvsem je pa skrbeti, da se »Kmetovalec« razširi in poveča, a ne na račun drugih listov, ki so prav tako za življenje sposobni in potrebni. »Kmetovalec« naj se izpopolni s stvarino iz vseh strokov našega kmetijstva. Naj se obdeluje v njem tudi večji in manjši mlekarstvo v zvezi z živinorejo, dalje gozdarstvo, kmetijsko kupčijstvo in zadružništvo, skratka vse, kar je važnega za napredek našega kmetijstva. Tudi sadjarstvo in vrtnarstvo naj dobita primeren prostor v njem.

Razen »Kmetovalca« pa naj delujejo v deželi še dalje tista društva s svojimi glasili, ki zahtevajo bolj intenzivnega pouka in dela, kakor ga je mogoče podajati v »Kmetovalcu«, in ki so doslej pokazala svoj nenobiten uspeh z vsem dosedanjim dolgoletnim delovanjem. Upravičene težnje takih specialnih društev kaže zaradi tega še tudi nadalje podpirati! V. Rohman.

Jesensko gnojenje in zimska praha

Jesenski in zgodnji zimski čas sta prav za prav najprimernejša, da se izvrši gnojenje in tudi globoko oranje ali prašenje zemlje. Zlasti ona gnojila, ki se težje razkrajajo in je v njih učinek počasnejši se morajo v jeseni trositi. Pravilno ravna oni, ki jih podorijo (podkopljajo) ali pa vsaj podbrana. Kot počasno učinkujoča gnojila bi bilo našteti: apneni dušik, ki vsebuje 15 do 16% dušika in 50 do 60% apna, dalje 40 odstotno kalijevo sol, Thomasovo žlindre z 18 do 22% fosforne kisline in 50% apna ter mešanje gnojil nitrofoskala s 5.1% dušika, 8% fosforne kisline, 8% kalija in 3—do 33% apna. Ta gnojila morajo priti ob pravem času v zemljo, da je potem njih učinek še v bodočem letu na kulturah zagotovljen.

Pravilno je, da se trosijo navedena gnojila čimprej, najkasneje pa vsaj 14 dni pred setvijo ali saditvijo (to velja posebno za ozimline). Trosenje naj se čim temeljiteje obavi, da se gnojila zmešajo z zemljo enakomerno. Po več let se pozna potem učinek in ugoden vpliv teh gnojil na rastlinah. Pri nas je navada, da trosijo umetna gno-

jila po snegu. To pa zlasti v hribovitih legah ni priporočljivo, ker se lahko zgodi, da pri hitrem kopnenju snega odnese snežnica gnojila. Najbolje ravna oni, ki trosi umetna gnojila po odprti zemlji, kjer jih podorje ali podkoplje ali pa podbrana.

Iz tega sledi, da se mora prav za prav zemlja pognojiti in obdelati že v jeseni. Kako ugodno upliva zimsko prašenje (oranje) okopavanje vinogradov, okopavanje sadnega drevja, branjenje travnikov na zemljo, je vsakemu naprednemu kmetovalcu dovolj znano. Zimska praha v zvezi z gnojenjem tvori temelj pravilnega obdelovanja zemlje.

Za gnojenje se odnekad uporablja hlevski gnoj, zlasti za okopavine. Ta naj se ob tej priliki obenem z umetnimi gnojili kot dopolnilo hlevskega gnojla podorje. Trosijo naj se istočasno dušikata, fosforna in kalijeva gnojila ali pa mešanica nitrofoskala.

Brez umetnih gnojil dandanes napreden kmetovalec zares ne more izhajati, ker ne more doseči največjih in najboljših donosov. Majhen poskus z umetnimi gnojili na podlagi polnega gnojenja, to je dušika, fosforne kisline in kalija, nam dokaže viden uspeh in velike koristi.

Za nabavo umetnih gnojil si mora kmetovalec pravočasno določiti potrebna sredstva. Dandanes je dobava umetnih gnojil zelo ojažana, ker imajo skoro vse podružnice Kmetijske družbe in tudi druge korporacije ter večji trgovci umetna gnojila v zalogi. Napreden gospodar se ne boji napraviti dolga, če ve, da ga bo mogel plačati. Denar, izdan za umetna gnojila ne bo nesel samo po 8 odst. kakor v hranilnicah temveč po 50 odst. in še več. Kdor se ne boji napraviti dolga za blago v prodajalni, naj se v boji izposodi denarja za povzdigo svojega gospodarstva s tem, da si nakupi umetna gnojila. Tudi veliko podjetje in tvornice se zdajo s posojili, pa le procvitajo. Praktični ljudje so izdelali načrte, izposodili si denar, začeli delati in uspeh je tu.

Glede količin posameznih umetnih gnojil pa računamo na 1 oral (ali 5 mernikov) posetve ali 5600 kv. metrov) takole: na travnikih: 75 kg apnenega dušika, 200 kg Thomasove žlindre in 75 kg kalijeve soli ali pa 250 kg nitrofoskala; za okopavine: 100 kg apnenega dušika, 150 Thomasove žlindre in 100 kg kalijeve soli ali 350 kg nitrofoskala; za ozimline in jarine: 50—75 kg apnenega dušika, 200 kg Thomasove žlindre (150 kg superfosfata) in 50—70 kg kalijeve soli ali 250 kg nitrofoskala; za deteljišča: 200 kg Thomasove žlindre (150 kg superfosfata) in 70 kg kalijeve soli; za vinograde: 200 kg apnenega dušika, 150 kg Thomasove žlindre in 100 kg kalijeve soli ali 350 kg nitrofoskala; na eno trto: 5 do 6 dkg apnenega dušika, 3 dkg Thomasove žlindre in 4 dkg kalijeve soli ali 7 do 8 dkg nitrofoskala; za sadonosnike (stari skupni nasadi): 100 kg apnenega dušika, 200 kg Thomasove žlindre, 100 kg kalijeve soli ali 250 kg nitrofoskala; pri mladih nasadih na 1 kv. m površine, ki jo drevo zavzema, 3 dkg apnenega dušika, 4 dkg Thomasove žlindre in 2 in pol dkg kalijeve soli ali 6 dkg nitrofoskala.

Važno gnojilo, ki ga moramo tudi omeniti, je spraseno apno. Apno je trositi samo zase v presledkih 5 do 6 let, in sicer v poznih jeseni ali pozimi kar po vrhu sprasene najbolj po petem letu, naker se v naslednje apna. Običajno gnojimo z apnom po uporabi hlevskega gnojla in umetnih gnojil, in to najbolj po petem letu, neakar se v naslednjem letu zopet uporablja hlevski gnoj, odnosno umetna gnojila na podlagi popolnega gnojenja.

Kmetovalci, naročite po svojih korporacijah umetna gnojila, dokler je čas. Denar, ki ga boste zanje izdali, se vam bo v veliki meri obrestoval. Fr. K.

Ravnanje z novim vinom

Začetno glavno kipeenje ali tako zvano burno kipeenje letošnjega vinskega mošta se je po večini že končalo in se mošt nahaja sedaj v štadiju tihega kipeenja, to je počasnega kipeenja, ki razkrajja še zadnje ostanke nepokipelega groznega sladkorja in kisline, pri tem pa razvija svoj buke, v kolikor je dotični grozni sorti prirojen. Obenem polagoma umirajo kvasno kipeenje povzročujoče in druge glive ter se sesedajo na dno v podobi gošče z drugimi odvisnimi primesmi, izvirajočimi od trgatve (galica, apno, blato itd.). Mošt, oziroma vino se tako polagoma čisti in pridobiva od dne do dne izrazitejši pravi okus. To se zgodi približno v 4—8 tednih po izvršenem izprašnju grozja. Čim zdravejšje je bilo grozje in čim toplejšje je bilo vreme za časa trgatve in kipeenja, tem hitrejšje in popolnejše se konča kipeenje, kateremu sledi tudi hitrejšje samočiščenje.

Počasneje gre ta procedura pri moštih z visokoodstotno množino sladkorja (čež 20%) in pri nizki letni temperaturi (izpad 15 stopinj C). Zato pa se navadna vina s 15—17 odst. sladkorja, ki imajo proporcionalno tudi več kisline, hitreje očistijo in dogotovijo. V premrzlih kletih moramo kipeenje zaradi teh okolnosti z umetnim kurjenjem s pečmi pospešiti ali mošt naravnost električnim potom segrevati, da kipeenje ne zastane, kar potem na pomlad kvarno upliva na zopetno kipeenje že učiščenega vina.

Čim se vino toliko očisti in če ni upanja, da ga v kratkem prodamo in potočimo znatno pospešimo začeto samočiščenje in dozorelost novega vina s prezračanjem ali s pretočenjem v drug sod, oziroma v kad in iz te zopet v isti, toda vse na dnu sesedene gošče očistiš sod. To se vrši ves teden in drugi mesec. Ako je prišlo ob trgatvi poleg gori navedenih primesi še kaj gnilega grozja vmes, moramo ta pretok še posebno pospešiti.

Zaradi sigurnosti, da se vino po pretakanju ne izpremeni, zlasti pa da zaradi gnilih snovi ne porjavi, da ostane torej stanovitno in se lepše očisti, ga moramo pri pretočenju primerno zažveplati. V ta namen zažemo v sodu, v katerega pretočimo vino, sproti nekaj azbestnih žveplavih trakov (1—2 na polovnjak, okrog 3 hl). Žvepleni dim v sodu, to je žveplavi dvokis, pomori v tekočini vse kvarljive glive in bakterije, ki se zopet sesedajo v podobi gošče na dno, katero potem odstranimo zopet šele pri pomladnem pretakanju.

Le, ako je mošt iz prav zdravega grozja ter če ima obilo vinske kisline, to prvo jesensko pretakanje zavlačemo do pomladi, ker s tem pospešimo zmanjšanje preobilne kisline. Fr. Gombač.

Kdaj naj gnojimo s 40odstotno kalijevo soljo

Odgovor je kratak: čim prej, tem bolje. Tudi pri nas se je po vzgledu drugih držav v zadnjih letih ugotovilo, da je uporaba 40-odstotne kalijeve soli v poljedelstvu najbolj dobičkonosna, tedaj, če že jeseni ali pa prav zgodaj pomladi gnojimo z njo. Kalij, katerega damo v obliki 40-odstotne kalijeve soli našim kulturnim rastlinam, se mora v zemlji ne samo raztopiti, temveč enakomerno v zemlji razdeliti. Zato naj se z njim gnojil čim prej, na vsak način pa 14—20 dni pred setvijo. Istočasno s setvijo s kalijem gnojiti je neugodno. Potem je že boljše, če se tako dolgo počaka, da mlade rastline že poženejo in se šele potem gnojijo. Poskus, ki so bili zadnji dve leti v to svrhu izvedeni, so pokazali: Tam, kjer se je že jeseni ali pa najmanj 14—20 dni pred setvijo gnojilo s 40-odstotno kalijevo soljo, se je pri vseh (100%) poskusih izkazalo, da se je pridelek tako povečal in poboljšal, da je vedno prinesel lep čist dobiček. Za gnojila vloženi denar je nesel 80—90% obresti. Tam, kjer se je pa gnojilo z umetnimi gno-

jili ob setvi, je bilo samo 40% izvedenih poskusov uspešnih. Če se je pa gnojilo s 40-odstotno kalijevo soljo po setvi, ko so rastline že pognale, je bilo 80% vseh gnojilnih poskusov uspešnih.

Kmetje naj si to dobro zapomnijo, ker v današnjih časih je treba, da se vse izkušnje izkoristijo, da tako pridejo na svoj račun in se pri padcu cen vsaj poboljša in poveča pridelek.

Kakor je razstava pridelkov poskusnega krožka kranjske okolice pokazala, se je dosegel na krompirju, pesi in ovsu tam največji čisti dobiček in najboljši pridelek, kjer se je poleg fosforne kisline in dušika pravilno in izdatno gnojilo tudi z 40-odstotno kalijevo soljo. Pri drugih gnojilnih poskusih, izvedenih na Dolenjskem v Kostanjevici in Leskovcu pri Krškem, se je pokazalo, da to velja tudi za travnike in deteljo.

Tam, kjer se je pri teh poskusih gnojilo pravočasno (namreč s 40-odstotno kalijevo soljo in apnenim dušikom jeseni, s superfosfatom in čilskim solitrom pa pomladi), je bil že prvo leto pridelek sena in otave za 2500 kg večji kakor na negnojeni parceli. Ta večji pridelek krme predstavlja, ako računamo po nizki ceni, vrednost 2000 Din. Na ta način se je denar, vložen v umetna gnojila, podvojil.

Pri nas v Dravski banovini, kjer je živinoreja bolj dobičkonosna kakor poljedelstvo, mora kmetovalec paziti na to, da pridelka kar največ dobre in tečne krme. To je pa mogoče le tedaj, če rabi poleg drugih umetnih gnojil večje količine kalijevih gnojil.

Večkrat se tudi dogodi, posebno tedaj, če se je prepozno gnojilo s 40-odstotno kalijevo soljo, da v prvem letu gnojenja ni bil pridelek za toliko večji, kakor je kmetovalec pričakoval. To se je dogodilo v posameznih primerih letos, kjer se je prepozno gnojilo in je bilo v majniku in juniju izredno malo padavin.

Kmetovalec pa mora v takih primerih počakati, ker ta rastlinska hrana, katero je dal zemlji v obliki kalijevih umetnih gnojil, ostane v zemlji in mu bo v drugem letu (včasih tudi še v tretjem) prinesla večje in boljše pridelke. Tako se mu bodo v obliki meri in v lepimi obrestmi povrnil stroški, ki jih je imel za nabavo umetnih gnojil.

Primerjalni gnojilni poizkusi

Da se povzdigne množina pridelka na 1 ha pri našem kmetijstvu, so popolnoma pravilni primerjalni gnojilni poizkusi, postopanje, kakor smo ga imeli priliko videti v Kranju na Gorenjskem. Zeleti bi bilo, da se tudi objavijo dobljeni podatki in kdo je dosegel največji pridelek in kako kaže dobičkonosnost takega gnojenja. Taki primerjalni poizkusi imajo namen vzbuditi zanimanje za umnejše obdelovanje zemlje in uporabo umetnih gnojil. To je povsod pri nas na mestu, kjer je uporaba umetnih gnojil nezadostna.

Tudi na Dolenjskem smo pomladi mislili izvesti take poizkuse. Obvestili so nas pa, da se bodo zaradi nezadostnih denarnih sredstev za letos vršili taki poizkusi le na Gorenjskem. Vzlic temu pa je na Dolenjskem uporaba umetnih gnojil vobče znana in zelo razširjena, tako da danes ne najdemo več kmeta, ki bi se branil uporabi umetnih gnojil. Dobro bi bilo vedeti, koliko umetnih gnojil razpečajo podružnice Kmetij. družbe.

Novomeška podružnica Kmetijske družbe razpeča letno okrog 35 vagonov umetnih gnojil; razni drugi trgovci ter zadruge pa prodajo tudi kakih 30 vagonov, tako da znaša uporaba umetnih gnojil v novomeškem okraju kakšnih 60 vagonov, kar je za naše razmere še lepo število. Razmere na Dolenjskem so pa čisto drugačne kakor drugod, ker so kmeti revni, skaloviti in je gospodarska kriza, zaradi velikih izdatkov, slabih cen, in manjše možnosti zaslužka še večja kakor drugod v banovini. Vpliv kmetijske šole na Grmu in ostalih organov za pospeševanje kmetijstva gre zmagoslavno naprej. V inicijativi na Dolenjskem nikdar nečemo zaostajati. F. M.

Pljučne bolezni so ozdravljive!

Pljučna tuberkuloza, sušica, kašelj, suhi kašelj, sluzasti kašelj, nočno potenje, bronhijalni katar, katar grla, zaslinjavanje, bruhanje krvi, izpljuvanje krvi, tesnoba, astmatično hropenje, bodljaji itd. se ozdravljivi.

NA TISOČE OZDRAVLJENIH.

ZAHTEVAJTE TAKOJ MOJO KNJIGO!

„NOVA UMETNOST HRANJENJA“

Pred uporabo.

Po uporabi.

Popolnoma zastonj

dobite mojo knjigo, iz katere zamorete črpati mnogo potrebnega. Kogar torej bolezen muči, kdor se želi na nagač način temeljito in brez nevarnosti znebiti svojih bolečin, naj še danes piše!

Naglašam ponovno, da dobite mojo pojasnilo POVSEM ZASTONJ, brez vsake obveze z Vaše strani, ter bo Vaš zdravnik sigurno pristal na ta od prvih profesorjev kot izvrstno pripoznan

NOVI NAČIN VAŠEGA HRANJENJA.

Zaradi tega je v Vašem interesu, da takoj pišete, pa Vas bo moje tamošnje zastopstvo vsak čas najbolje postreglo.

Črpajte pouk in ojačeno voljo do življenja iz knjige izkušnega zdravnika. Ona vsebuje okrepčilo in življensko uteho in se obrača do vseh bolnikov, ki se zanimajo za sedanje stanje ZNANSTVENEGA ZDRAVLJENJA PLJUČ.

Georg Fulgner, Berlin — Neukölln, Ringbahnstrasse No. 24. Abt. 619

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

Po najnižjih cenah dobite vsakovrstne

žeblice planinarje

kljuke za zid in cev, klop-nike, žeblice za normalne in rudniške tračnice

KATARINA ŠOLAR

žebljarska industrija KROPA

ZASTOPNIK

na zagrebškem trgu reprezentativen, pri odjemalcih dobro uvelen in priljubljen, želi proti proviziji zastopati sposobno firmo za kavo in kolonijalno blago. — Ponudbe na: Publicitas, oglasni zavod, Zagreb, Illica 9, pod br. 24936. 15537

Tabolka in orehe

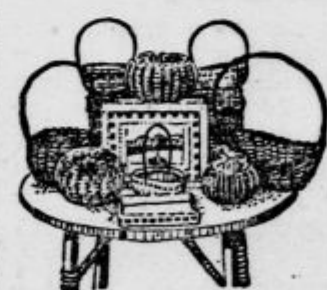
na debelo dobite pri

Gospodarski zvezi

v Ljubljani 14862

Obupane ženske

Vseh skrbí se iznebíte!!
POMAGA Vam pri motnjah in izostajanju, kakor tudi pri prenehanju mesečne perijode v dolgih letih. Retilja »EROSKA«, ki takoj v nekaj dneh zasvoji učinke, ne da bi dotične motile v njenem poteku. — Cena 70 Din. spec. zavarovane pošiljke. — Teme sredstva se ima zdravljati za tisoč let za zasneljiv in agel učinek in za površeno brezskrbnost. — Diskretne pošiljke po polni odine Havelkova ordinacijski laboratorij, Praha Nusle, Božetěchova ulice, číslo 10. — J. — 54. — Českoslov. Republika.

FANY PATIK

UMETNO KOŠARSTVO

Radovljica — Ljubljana, Miklošičeva cesta 30

Izdeluje in dobavi najsolidnejše in najskrbneje izdelane garniture. Razna stojala v priprosti in najfinejši izdelavi. Tržne torbice vseh vrst — košarice za kruh, za šivanje, za papir, za igrače, vase za serviranje pečiva sadja itd. Zaloga japonskih in kitajskih preprog.

= PRI ODJEMU NA DEBELO SPECIJALNE CENE =

Simmerinški bencin električni mali traktorji

najidealnejši stroj za prevažanje materiala.

Bencin električne male lokomotive

za polja, tovarniške tire in rove.

dinamo motorji za neodvisno preskrbo toka.

Vozne motorne sesalke

za poljedelstvo, vrtnarstvo in cestne gradbe.

Stabilni in vozni bencin bencol-motorji

najmodernejši, najekonomičnejši stroji na krogljnih ležajih.

MASCHINEN und WAGGONBAU-FABRIKS. A. G.

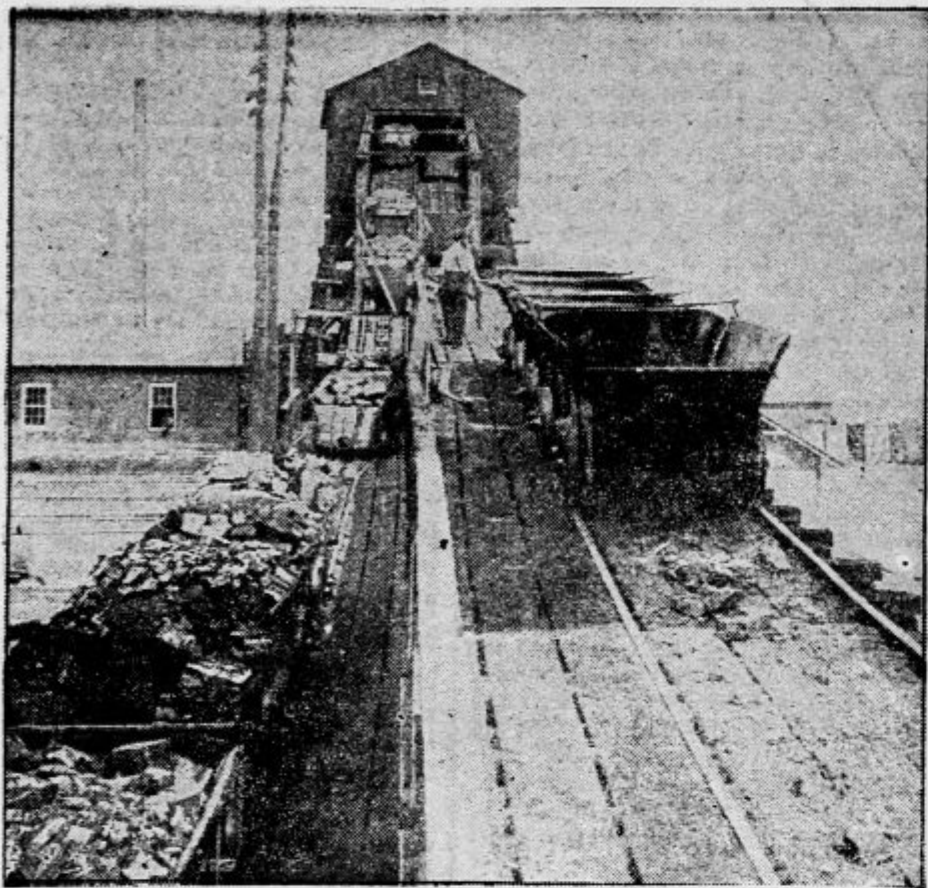
in SIMMERING

WIEN XI., Hauptstrasse 38—40.

Zastopstvo: Inženerski biro JULIJ BREITWIESER ZAGREB, Vodnikov 11 Tel. 26-89

Iz življenja in sveta

Zopet huda rudniška nesreča

V premogovniku Sunday Creek pri Millfieldu države Ohio so se vneli jamski plini; 160 rudarjev je storilo med eksplozijo žalostno smrt.

Vojna zvijača

Pariška dopisnica »Frkf. Ztg.« poroča o sledeči, iz življenja zajeti zgodbici: Hitela sem zvečer po ulici St. Honoré in zagledala od daleč oguljeno, majavo postavo ubogega starca, ki ni bil v nobenem skladu z razkošnimi izložbami, dragimi avtomobili in jantami drago oblečenih Američank. Do hitela sem ga in mu pogledala v sestradani, nagubanci obraz z dolgo razmršeno brado. V razcapan površnik zaviti, raztrgano kučmo na očeh je komaj vlekel debel sveženj zelenih zvezkov. Opazil je moj pomilovalni pogled in se spoštljivo odkril. »Madame,« je zahropel, »usmilite se pozabljenega, starega pesnika! Nekoč sem slovel po Parizu, a po vojni se je svet streznil in nima zanimanja za lepoto in ljubezen. Prodajati moram po ulicah svoje pesmi, da ne bi umrl od lakote.« Sitar se mi je smilil. Dala sem mu desetfrankovski bankovec in si vtaknila v žep enega njegovih zvezkov. Doma, preden sem šla spat, sem se spomnila ubogega »pesnika ljubezni in lepote«. Odrpala sem njegov zvezek in se zelo začudila. Namesto pesmi sem našletela na trezno in bojevitno prozo, francoski prevod sovjetskega propagandnega spisa. Pariška policija hudo preganja komuniste in ti so si v boju z njo izmislili opisano novo zvijačo.

Čudna dvojčka

Ta zgodba ne bi nikakor presenetila, da nista njena junaka t. zv. siamska skupaj zraščena dvojčka. Toda sestrici Elsie in Hilda Haropp iz Yorkshira imata menda eno in isto dušo, dasti sta sicer ločeni, popolnoma samostojni bitji. Če se je Elsie kjerkoli česa prestrašila, je takoj postala plašna tudi Hilda. Če je bila Hilda zaspana, je prišla tudi Elsie zehati. Dokler sta živeli obe sestri v očetovi hiši, ni bilo na tem »sinhronizmu« nič presenetljivega. Saj sta vzrasli sestri v istih razmerah. A pred kratkim sta se poročili in se dali z operacijo ločiti. Pri močitvi sta pokazali zopet popolno enakost v svojih nagnjenjih celo tako daleč, da sta obe vzele moža z imenom Tomson. Toda Tomson I., Hildin sopro, je bil premožen in je takoj odrl na ženitovniško potovanje. Tomson II. je bil revež in je ostal kot mehanik v Glasgowu, svoji domovini. Tako se je pričela dvojna družinska drama. Hilda je pod plavim nebom francoske Riviere vedno pričakovala dežja in blata. Že prvo jutro je presenetila soproga z besedami: »Zakaj nisem vzela velikega črnega dežnika! Saj vem, da bo slabo vreme!« Kljub temu je sijalo solnce vsak dan, ne da bi se prikazal niti najmanjši

oblaček. Med tem si je oblekla Elsie v meglenem, mrzlem Glasgowu za izlet lahko poletno obleko in se je seveda hudo prehladila. S solzami v očeh je zatrjevala, da mora biti solčno vreme! Zmeda je postajala vedno večja. Hilda se je namrdnila pri kosilu v francoski restavraciji in rekla: »Ovsena juha je prižgana!« — »Moj Bog!« jo je opozoril mož, »saj je to vendar jastog.« — »Saj res,« je žena široko odprla oči, »a ima okus po osveni juhi!« Med tem je jedla Elsie v lastnem domu pristno ovseno juho in je dejala možu: »Pokliči natakarja, pa hitro plačaj, da se gremo kopat v morje!« Tomsona nista vedela, kaj bi napravila. Bogatin je v Parizu povabil k ženi svetovno znanega psihiatra. Ubogi Tomson se je zgasil pri najbližjem zdravniku v Glasgowu. Oba sta navedla neverjetne primere iz svojega zakonskega življenja. Zdravniki pa ne vedo, kaj bi rekli. Medicina res ne pozna sličnega primera. Navetovali so soproga, naj bi stanovala v skupni hiši, ne da bi se kdaj ločila niti za nekoliko dni. A to bi pomenilo, da mora rodbina Tomson I. vzeti v doživljenjsko oskrbo rodbino Tomson II. Kaj je storiti?

Pozabljeni potni list

Slikar Steyn je odpotoval s parnikom »Paris« iz Newyorka na Franco-sko. Na krovu se je spomnil, da je doma pozabil svoj potni list z vizumi. Obupan je po telefonu poklical svojega prijatelja, letalca, in ga prosil, naj mu priskoči na pomoč. Letalec je po hitel v stanovanje, poiskal potni list in se dvignil v zrak. Kmalu je dohitel parnik na morju. Steyn je na krovu že željno pričakoval svojo listino. Letalec se je spustil čim nižje in krožil nad ladjo, a se je naposled moral vrniti, ne da bi kaj opravil. Nikakor ni mogel vreči zavitka na krov in kapitan seveda ne bi ustavil parnika, da bi lovil papirje iz vode. Pristanek na krovu je pač mogoč samo v pravljicnih Wallaceovih detektivskih romanih. Zgodba se je končala s tem, da je telefoniral kapitan blizu francoske obale v Havre. Pristaniške oblasti so potem Steynu dovolile bivati v najbližjem hotelu, dokler ne bo iz Amerike prišel njegov potni list z navadno pošto.

Zadnja ura

»Daily Mail« poroča o nezgodi nekega londonskega župnika, ki je eno zadnjih nedelj pridigoval svojim vernikom o temi: »Ne veste ne ure, ne dneva.« Med vso, dve in pol leta dolgo bursko vojno je izgubila Anglija 5774 mož. Sedaj pa zahteva londonski ce-

stni promet v istem času do 15.000 žrtev, torej trikrat več. »Brezumci!«, je vzkliknil g. župnik, »zakaj mislite na smrtno uro in dušno blaginjo samo, če odhajate na vojno ali na nevarno morskovo vožnjo? Zakaj niste pripravljeni tudi tedaj, kadar greste na sprehod ali po cigarete v najbližjo trafiko? Med dolgo in kratko potjo ni nobene razlike in je vaša lahkomišelnost zločin! Mati, ki opazuje, kako koraka njen sin čez ulico, bi se morala od njega posloviti tako s solznimi očmi kakor pri njegovem odhodu na bojišče...« Pri-diga je naredila svoj vtis. A po maši se je zatopil župnik v razgovor pred cerkvijo in ga je res podrl mimohiteci avtomobil. Na srečo je odnesel duhovnik le neznatne praske. Zgodba bi bila komična, toda hudobneži namigavajo, da je priredil župnik »nesrečo« nalašč zato, ker je hotel še poglobiti vtis svoje zgovernosti.

Carinska dogodbica

Na neki obmejni postaji med Avstrijo in Češkoslovaško se je nedavno odigral sledeči resnični dogodek:

Znana češka igralka je potovala na Dunaj. Njeni kolegi in prijatelji so jo prosili, da bi jim prinesla iz Avstrije cigarete. Igralka je kupila 5000 cigaret in jih je lepo vložila v škatlo za klobuke. Med vožnjo je naprosila sopotnike, da bi vsak prevzel po nekaj škatel cigaret in jih spravil v žep, da bi ji ne bilo treba plačati visoke carine. Gospodje so bili seveda takoj pripravljeni ustreči lepi igralki, ali izkazalo se je, da bi v najboljšem primeru lahko spravili v svoje žepce le 2000 cigaret. Ostalo bi jih torej še tisoč, ki bi jih carinik takoj našel. Uvidela je, da ji tudi vsa postrežljivost sopotnikov ne pomaga in se je odločila, da da cigarete zacariniti, da se izogne še višji kazni.

Na obmejni postaji vstopi v kupe carinski uradnik in vpraša, ali ima kdo kaj zacariniti. Igralka se oglasi: V škatli za klobuk imam 5000 cigaret. Carinik pa: »Ne norčujte se, ste še premladi!« in je zaloputnil kupejna vrata. Ves kupe je bušnil v smeh in 5000 cigaret je šlo nezacarinjenih na Češkoslovaško. Arn.

Nosilec Neblove nagrade za slovstvo

Sinclair Lewis, najznamenitejši ameriški romanopisec, je prvi Američan, ki je bil de-

ležen te odlike. Izjavil je, da bo nagrado, ki znaša 120.000 švedskih kron, porabil za podporo nekega mladega in nadarjenega ameriškega pisatelja. O Sinclairju Lewisu je prinesel naš list včeraj daljšo razpravo.

Pustolovščine tovrnega vlaka

Nenavadna železniška nezgoda se je pripetila v bližini St. Briexa na Francoskem. Vlakovodja nekega tovrnega vlaka se je nagnil med vožnjo malo preveč iz stroja in je padel iz njega. Vlak, ki je vozil med drugim tudi 4000 l bencina, je drvel z brzino 30 km dalje, podrl na prvi postaji močan zavornik, skočil iz tira, prečkal obsežno tovarniško dvorišče, zavozil v zelo prometno ulico, podrl zid nekega vrta in se končno ustavil. Pustolovščina se je končala z malenkostno poškodbo stroja in nekaterih vagonov, dočim človeških žrtev ni bilo.

PLIŠ za damske plašče

Imitacija krzna (Perzianer, Nutria, Opusum itd.) ravnokar dospela in jo prav ugodno prodaja trvdka

Drago Schwab, Ljubljana.

Zora Voda

proti sivim lasem!

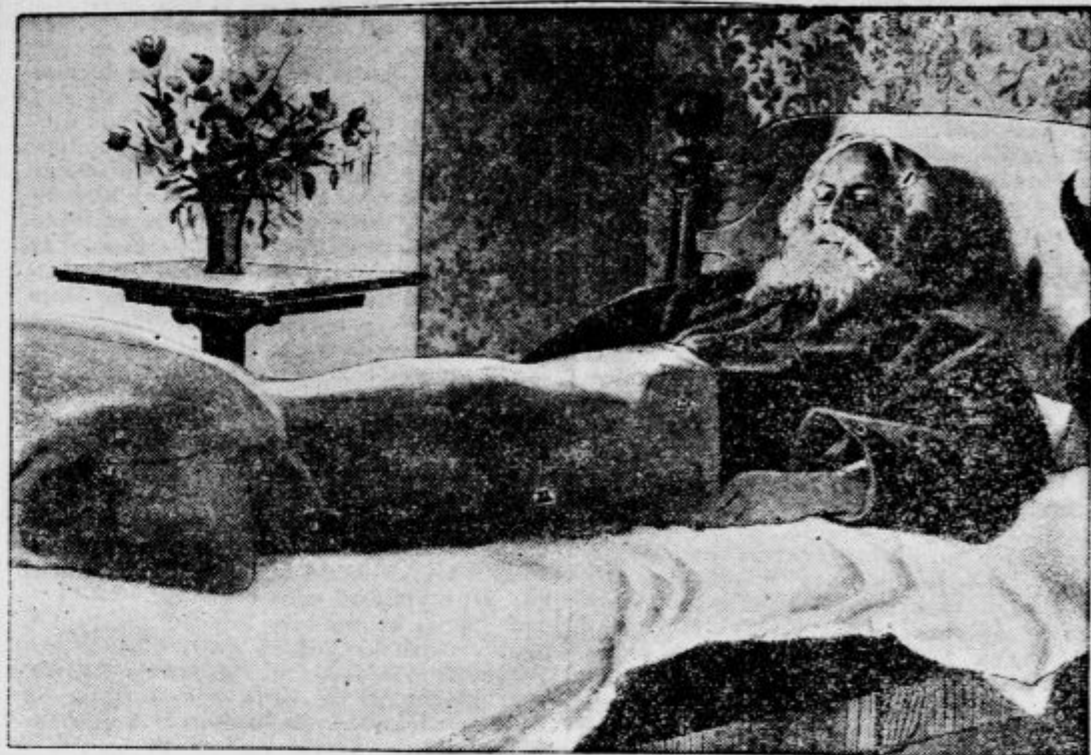
Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zaš. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793-20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si-guren in trajen. Cena steklenici brez poštnine Dtn 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Radićeva (Duga) ul. 32.

Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.

Rabindranat Tagore na bolniški postelji

Sivolast indijski poet in mislec Rabindranat Tagore, ki je na svojem potovanju po Ameriki resno obolel, da je bilo malo nade na njegovo okrevanje. V kratkem izide v založbi Tiskovne zadruge kot prva knjiga serije sodobnih romanov prevod Tagorijevega romana »Dom in svet«, ki bo gotovo vzbudil zanimanje slovenskih ljubiteljev lepe knjige za umetnost prvaka vzhodnih pisateljev.

Daljši delovni čas za kokoši

Angleška električna družba je našla zanimiv način, kako povečati odzvem električnega toka na kmetih. Ustanovila je poseben odsek, ki proučuje možnosti uporabe toka tudi v najmanjših kmetijskih gospodarstvih. Delo tega oddelka spada v panogo reklame in propagande, vendar so njegova dognanja nenavadno zanimiva. Oddelek se je lotil poskusov na kokoših, da bi povečal njih jajcenost z električno toploto in lučjo. Povabil je na predavanje novinarje, kjer jim je strokovnjak razložil vpliv elektrike na kokoši. »Kokoš je tropična ptica«, je dejal predavatelj, »zato je vajena daljšega delavnega dne, da se tako izrazim. Z umetnimi sredstvi jo tudi pod našim podnebjem lahko prisilimo, da dela po svoji naravi tudi pri nas dlje časa, nego doslej. S tem da ji prižigamo luč zvečer in zjutraj, podaljšamo njen delavni dan za nekoliko ur. Kokoš pri nas spi preveč, zato jo je treba prisiliti, da bo manj spala in ta čas posvetila svoji prehrani. Naj simpatična ptica ta čas zobje, mesto da spi, pa bo zato tudi nesla več jajec. Predavatelj je predvedel poslušalcem nekoliko kokoši, ki jim je bil z električno svetlobo umetno podaljšal dan ter navedel presenetljive posledice tega početja: Jajcenost kokoši se je dvignila za 60%. Zgodnejši vzhod in poznejši zahod sonca je predavatelj prav spretno ponaredil s postopnim ojačevanjem, oziroma oslabljanjem razsvetljave. Kokoši tega niso opazile in so nepreplašene začele svoje dnevno delo davno pred prvim dnevom ter ga zaključile kasno po noči. Ako so jih zbudili takoj s polno svetlobo, so prestrašeno kokodakale in letale po kurniku, nejevoljne zavoljo čudnega pojava ter se ves dan niso umirile. Ko pa se je umetno podaljšanje dneva izvršilo počasi in neopazeno, pa so s samoumevnostjo začele zobati in nesti jajca, da je bilo veselje. Predavatelj je omenil, da so elektriko porabljali z velikim uspehom tudi čebelarji. Tem je družba ogrevala panje s tokom in čebelice so bile vso zimo bodre, porabile so manj hrane in se že v zgodnji pomladi lotile dela. Po bližnjih travnikih je namreč družba napeljala omrežje s tokom, da je cvetje prej poganjalo in da so s tem pridne mušice dobile polje za svoje delo.

Mačja duša

Menda je rekel pred 50 leti neki znani naravoslovec, da ne potrebuje človeštvo nobenega spiritizma, če hoče spoznati prave čudeže. Koliko skrivnosti vsebuje duševno življenje naših domačih živali! Znano je, da se mačka vselej lahko povrne domov, pa naj bo od doma še tako oddaljena. Šla bo več desetkov kilometrov po cesti in se ne bo izgubila niti v največjem me-

stu, prej ali slej bo začul gospodar njeno mjavkanje na pragu Sicer pa ni ta spomin nobena izključna mačja lastnost. Tudi ptice selivke se povrnejo vsako leto iz Afrike in Avstralije v najbolj oddaljene sirske pokrajine. A v Parizu so ugotovili po verodostojnih pričah še bolj skrivnostni pojav. Zakonca M., ki bivata na ulici Carous-sel, gresta vsako zimo za 2 do 3 mesece na morje. Svoje stanovanje zaklene-ta, in staro svojo mačko odpeljeta v rejo k mlekarici v S. Germain v pariški okolici. Mačka se je že navadila te vsakoletne selitve in se nič ne razburja. Toda na dan, ko se povrne njen gospodar iz Nice v Pariz, se izgubi mačka redno iz S. Germaina. Zvečer zamajka trudna in lačna na hišnem pragu v rue Caroussel. Letos se je ponovil ta čudni dogodek že v petič!

V sobi št. 23

Zgodba je čisto nova in diši po opereti, a je vendar resnična. Primerila se je v nekem berlinskem hotelu po čajanki ob 5. Omožena ženska je slišala, kako so jo pozvali k telefonu. Baš se je hotela odzvati, ko je skočila pokonci elegantno oblečena dama in pohitela k telefonu. Gospa ji je neopazeno sledila in je spoznala iz telefonskega razgovora, da ložira nje mož »s soprogo« v sobi št. 23 v drugem nadstropju. Gospa je imela svoj načrt hitro izdelan. Ko je nje mož okrog 2. po polnoči vstopil v najboljšem razpoloženju s »soprogo« v sobo št. 23 in sta se odpravljala spat, se je oglašil od dvojne postelje nepričakovani glas prave soproge: »No, Pavel? Koga pa si privedel s seboj?« Mož je obstal, kakor da mu je padel kos opeke na glavo, njegova spremljevalka je omahnila v stol. Gospa v postelji pa je priklajala v sobo pol hotela in dejala: »Zapomnite si položaj in naše tri obraze, kajti kar vidite tu, boste izpričali pred sodnijo.« Seveda so sodniki zakon ločili.

Andreejev dnevnik

Na priporočilo izvedencev je sklenila švedska vlada prodati Andreejev dnevnik, da bo lahko ustanovila poseben sklad, katerega obresti se bodo porabile za raziskovanje polarnih ozemelj. Velika švedska založba je ponudila za rokopolj takoj 16 milijonov Din. A to ponudbo so odbili, ker so Američani ponudili znesek 110 milijonov. Najbrž bo rokopolj romal v Zedinjene države in bo izšel angleški prevod prej nego švedski izvirnik.

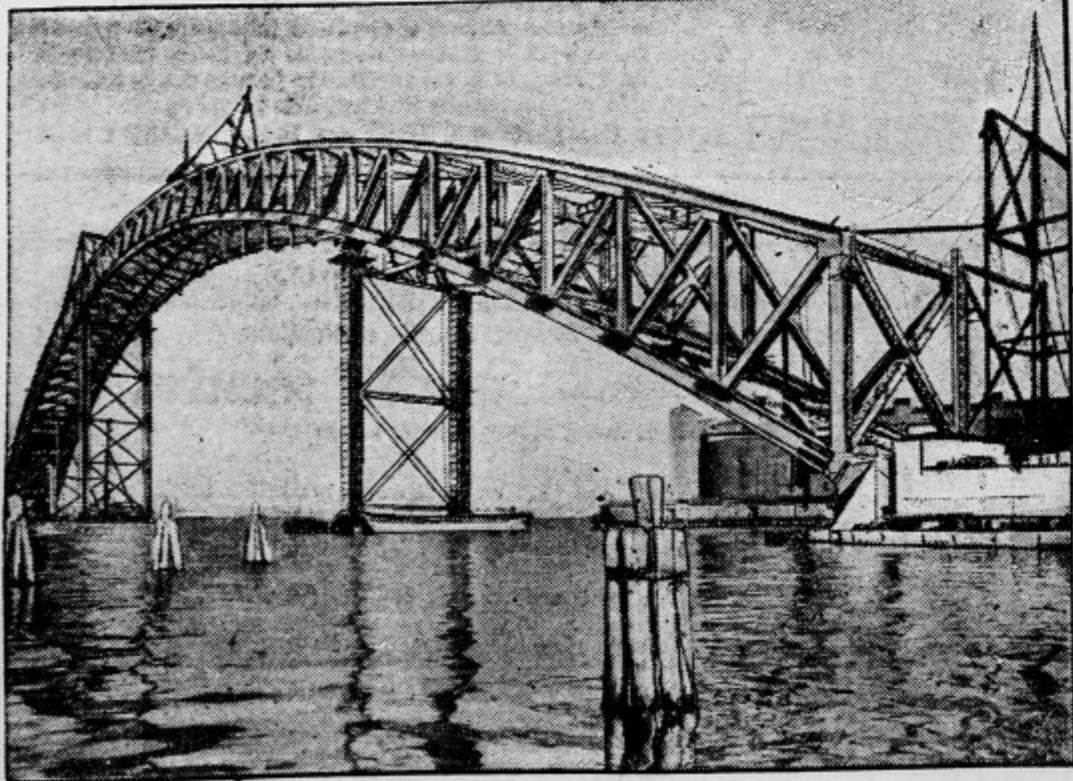
Tom Mix nevarno bolan

Iz Los Angelesa javljajo, da je znan ameriški filmski igralec Tom Mix, specialist za cowboyske vloge, težko obolel. V izvrševanju svoje službe je večkrat padel in zadobil težke notranje poškodbe, ki se mu sedaj maščujejo.

Amerika v borbi z razbojništvom

Javna varnost v Zedinjenih državah je tako ogrožena, da so se morali državljani oborožiti, da si lahko očuvajo življenje in imetje. Slika nam kaže štiri možake novooznovane mešanske straže v mestu Ewanstonu. Vsak član nosi lahko samokres brez orožnega lista.

Največji mostni lok na svetu

V luki Bayonne države New Jersey grade železni most, dolg 560 metrov. Gotov bo 1. 1932 in bo stal 16 milijonov dolarjev.

SPORT

ASK Primorje : SK Ilirija

Danes se odigra pokalna tekma med gornjima kluboma. Tekma, ki bi drugače lahko privabila na igrišče mnogo publike, se tretja v zadnjih dneh na naša, ki ni poželjena. Pokalno tekmovalje, kakor vsako sportno tekmovalje, bi morali naši klubi smatrati enako važno kot vse ostale prvenstvene tekme. Pričakujemo, da je to bilo samo prehodno in da bodo klubi odšli v res sportnem duhu odigrali te tekme.

Nastop med našima vodilnima kluboma zanima vse sportnike. Zato je uveljavilo, da je LNP brzojavno zahteval od JNS odnosa ZNS, da delegira odločeno in večšega sodnika. Na ta način je dana možnost normalnega razvoja igre. V to svrhu se tudi pričakuje, da bo publika znala ceniti naš sport, pa tudi trud, ki ga vložijo v borbo naši igralci.

Tekma se bo odigrala na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta, ter prične ob 14.45. Igrala se bo ob vsakem vremenu. Predtekmo igrata Grafika in Jadran in sicer še 42 minut neodigrane pokalne tekme.

Službene objave LNP

Nadaljevanje

(Seja u. o. 7. nov. 1930)

Prisotni gg.: Ribar, Stanko, Kuret, ravnatelj, Malovrh, Marinič, Vospersnik, Biličič, N., Kralj, Logar, Novak, Bostič, Dorčec.

Dopis SK Ilirije od 4. in 5. novembra se ne vzame na znanje ter se klub oporavlja na posledice, ki sledijo na osnovi čl. 52 in 53 kaz. pr. JNS ter na določila propozicij, če ne bi nastopil v pokalni tekmi za LNP.

Formalni protest SK Ilirije se bo dostavil JNS. — Na znanje se vzame dopis SK Elana v zvezi s protestom na JNS. — Seja odbora za sestavo predlogov k spremembi pravil se obdrži v ponedeljek 10. t. m. ob 20.30 v Delavski zbornici. — Za pokalno tekmo dne 9. novembra 1930 postavita SK Jadran in SK Grafika po 3, ASK Primorje in Ilirija po 5 rediteljev. — Tajnik L.

ASK Primorje. Danes ob 14.15 naj bodo v garderobi: Jančigaj, Svetič, Hassl, Zeman, Slamič, Jug I in II, Pišek, L., Erman, Slapar, Senica, Jež, Uršič, — Trener.

SK Svoboda. Danes ob 14. v naši garderobi: Papler, Jeršek, Artur, Zemljak, Habicht, Bonel, Schlamberger, Janežič, Makovec, Bončar, Ozebek, Marjetič, Bogme, Starnan II.

TSK Slovan. Danes ob 14. v garderobi Ilirije: Globenik I in II, Grm, Marchetti, Potocky, Volkar, Bucik, Vidic, Pirš, Klugec, Bögl, Uhan, Poznik, Znidarič. Opozorjam vse igrače, da imajo biti brez vsakega ugovora na igrišču. Tekma samo ob polnovolnem vremenu.

Natečaj za načrte podzemnega zimsko-sportnega znaka razpisuje mariborski zimsko-sportni savez. Predložiti se morajo najkasneje do 20. novembra na naslov: Mariborski zimsko-sportni savez, Maribor, Tattenbachova ulica 191. Načrti naj bodo karakteristični ali poljubni. Eventualne informacije pri podsavezu. Nagrada določena v iznosu 100 Din.

Priprave za zimski sport na Gorenjskem

Zima gre v deželo. V društvih sokolske župe »Kranj« se je že pričelo z pripravo na zimski sport, osobito za smučarstvo, ki je najbolj zdrav in privlačno. Sicer prilike za gojitve smučarstva še niso povsod ugodne, kajti tudi na Gorenjskem v nižje ležečih krajih še ni snega, pač pa hodi sokolska mladina v svojem prostem času z dičami na ramah visoko gori pod vrhove Karavank, v naročje zimske narave, kjer je čisti zrak, mir in sije solnce.

Za bodočo zimsko sportno sezono pa se vrše bolj kot praktično vezbanje, ki se še ni moglo pričeti, toliko bolj priprave organizatoričnega značaja. V nedeljo 2. t. m. se je vršila v sokolskem domu na Jesenicah seja smučarskega oddelka sokolske župe Kranj. Seje se je udeležil poleg načelnika sokolskih smučarskih oddelkov — tudi načelnik Saveza SKJ brat Ivan Bajželj in savezni sokolski referent brat Podgornik, načelnik Sokola I. na Taboru v Ljubljani.

Načelniki sokolskih smučarskih oddelkov so najprej podali izčrpana poročila o stanju in delovanju smučarskih oddelkov in o predpripravih za sezono. Iz poročil je razvidno, da ima večina društev sokolske župe Kranj že osnovane smučarske oddelke, v katerih je vključenih lepo število članov naraščajoč in deček ter se bo skušalo pritegniti v to panogo tudi članice in ženski naraščaj.

Savezni načelnik, brat Bajželj, je nato razvil svoje misli o smučarstvu, poročal o pogajanjih in sporazumu med SKJ in JZSS ter naglašal, da bo Sokolstvo gojilo zimski sport vzajemno in roko v roki v prijateljskih odnosih z JZSS, kajti sokolski smučarski oddelki bodo tudi v bodoče lahko gojili zimski sport v okviru in po načinu JZSS. Sokolsko članstvo bo lahko vključeno na razen pri svojih smučarskih oddelkih tudi pri JZSS, pač pa bo pri sokolskih smučarskih oddelkih, kadar se bodo vršile, morale tekmovalci za barve svojega matičnega sokolskega društva.

Mnenje vseh delegatov je bilo, da bosta obe organizaciji pri skupnem delu vsaka zase, gotovo mnogo pridobile, kajti obe bosta lahko imele skupne vaditelje, skupno varstvo, skupne vozne ugodnosti in skupno propagando. Zimski sport bo prej ali slej zavzel velik razmah tudi v ostalih delih države, ker bo Sokolstvo kot vsedržavna telesnovzgojna organizacija skušala ustanoviti zimsko-sportne oddelke povsod tam, kjer so prilike za zimski sport ugodne.

Sklenilo se je na seji soglasno, da naj društveni smučarski oddelki priredijo smučarske tekme čim pogoste v svojem kraju samostojno, ako pa to še ni mogoče, naj tekme priredi več društev, ki so si najbližja skupno. Sredi meseca svečana 1931 pa se bodo vršile III. župne smučarske tekme v bližini Kranja in Strazlišča, ako bodo tu snežne razmere ugodne, ako ne, pa se bodo tekme vršile v Mojstrani.

Skušalo se bo še to zimo provesti na Gorenjskem predvidoma v Bohinju, tekme vseh sokolskih smučarjev dravske banovine. Ako pa to še ne bo uspelo, medžupne tekme. Saveznemu zimsko-sportnemu referentu se naroča, da naj se pozove vsa društva, v dravski banovini in tudi drugod, kjer so prilike za zimski sport ugodne, da osnujejo smučarske oddelke.

Brezdvomno je v SKJ mesto za vsako-

ga, ki hoče gojiti telesne vaje in zimski sport, kajti narodna in sokolska telesna vzgoja mora obsegati vse one panoge telesne in moralne vzgoje, ki prinaša koristi orepitve in popllemenitje najvišjih plasti našega naroda.

Kakor povsod v svojem sestavu, tako bo tudi pri zimskem sportu pazilo sokolsko vodstvo, strogo na to, da se pri vezbanju in tekмах ne bo pretiravalo, kar zdravju posameznika več škoduje kot koristi. Gledalo se bo tudi na to, da bodo zahteve našim močim primerne, kajti parola smučarjev Sokolov naj bo ta, manj tekem in manj javnih produkcij, proči z brezobzirnim rekorderstvom, zato pa več smučarstva v pravem idealnem smislu in več skupnih izletov v krasote zimske narave, ven na lesketajoče se snežne poljane in na strma in zasnežena pobočja naše prelepe domovine.

Kaj nam obeta zima?

Letošnja zimska sezona naj bi nadomestila tudi lansko, ki je daleka ni izpolnila pričakovanj. Pričakovati je, da dve slabi zimi ne bosta druga za drugo in da to bo jazni ni — nasprotno, prvi nemški vremenski preroki prerokujejo zgodnjo in debelo zimo. V veliko upanje in veselje zimskih sportnikov!

Tudi naši smučarji ne počivajo. Dosedaj so si urejevali svoje »notranje zadeve«, zborovali so v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in Sarajevu ter obračunavajo s preteklim in delajo program tekočega dela. Vsem prednjači Maribor: pred letom dni je bilo še pet klubov v podsavetu, ki je bil takrat ustanovljen, danes jih je 171. Z velikim razširjanjem klubov rasti tudi zanimanje med zimskimi sportniki in onimi, ki žele to postati.

Sokol, ki je lani napravil dogovor s Savezom, ga bo v letošnji zimi praktično izvedel. Določil je svoj program za ustanovitve smučarskih oddelkov v posameznih sokolskih društvih, načrt tekem in naročil vsem svojim društvom, da v zimi uvedejo smučarstvo. Vaditeljska šola za Sokole v Mariboru in za Sokolice v Ljubljani ima v načrtu smučarske tečaje ter bo JZSS s svojimi nastavniki tečaje absolvirala.

Velike važnosti za razvoj našega smučarstva bo ustanovitev kadra smučarskih učiteljev in trenerjev. V tem vlada danes veliko pomanjkanje, ki se bo s sistematičnimi tečaji odpravilo. Princip je ta, da vsak klub pošlje v tečaj vsaj enega izvežbanega smučarja, najbolje svojega najboljšega tekmovalca, ki se bo v 14dnevem tečaju izvežbal za praktičnega trenerja in učitelja v svojem klubu. Tečaj bo pričel 30. oktobra in bo trajal do 12. decembra. Vršil se bo na Veliki planini.

Za temi tečaji se bodo vršili tečaji za tekmovalce povsod, kjer se prijavijo zadostno število stalnih udeležencev in v kolikor bo dopuščal čas. Dobili bomo tudi Norvežana-trenerja, tega pa specielno za skoke. Ti tečaji se bodo vršili na vseh naših skakalnicah, ako bo prijav.

Vse te priprave bodo znatno vplivale na program tekem v sezoni. Vsi klubi sestavljajo svoje tekme po razpoložljivih tekmovalcih, deloma na daljavo, deloma v skokih. Program bo zelo pester ter se ravno sestavlja. Zasedene bodo zopet vse nedelje na vseh zimskih predelih. Klubi v zimskih središčih bodo vabili na svoje tekme tudi inozemce, predvsem Avstrijce. To bo znatno dvignilo zanimanje za sportno sezono in za naše kraje. 9. novembra bodo sestavljali gorenjski klubi na Jesenicah skupen program.

Višek sezone bo mednarodna ženska tekma v času od 29. januarja do 3. februarja. Prireditve bo največja sportna prireditve v naši državi sploh ter so vse priprave v polnem teku. Računa se z udeležbo Čehoslovake, Poljske, Avstrije, Nemčije, Francije in Rumunije, pogajanja se pa vrše še z Norvežani in Finsko. Prireditve bodo razdeljene tako, da bo 30. na Bledu tekma na 18 km in kombinirana tekma na 18 km, 31. v Bohinju vojaška patrolna tekma na 30 km s streljanjem, 1. februarja drsalne tekme na Bledu in skakalna v Bohinju, 2. februarja drugi del drsalnih tekem na Bledu, skakalne tekme SK Bled na Bledu, v Bohinju pa 50 km vztrajnostna tekma. Zvečer je na Bledu svečana razdelitev daril in zabavna prireditve, 3. februarja so predvideni izleti.

Ta prireditve bo znatno dvignila zanimanje za tujski promet v zimi v naših krajih. Savez bo uvedel sistematično propagando z letaki, anoncimi in osebno reklamo. V Nemčiji izide znana, v vsej srednji Evropi razširjena zimska revija »Der Winter« 15. dec. in 15. januarja kot jugoslovanska številka. Letaki za prireditve so že gotovi ter so uspešni prav ugodno. Za prireditve samo bodo dovoljene razne olajšave ter je iz večjih središč pričakovati posebne vlakove za glavne dneve.

JZSS ima v načrtu, dvigniti zaenkrat tujski promet v zimi predvsem v Bohinju, na Bledu, Dovjem-Mojstrani, Kranjski gori in Ratečah. Ti kraji so najbližji na tem, da postanejo zimska središča in letovišča, deloma kot letna letovišča, deloma zaradi ugodne lege. Zato bo posvečal glavno pažnjo razvoju teh krajev, ki morajo po svoji karakteristiki tvoriti smiselno celoto, gorenjski zimsko-sportni kot, ker se medsebojno izpolnjujejo ter si niso konkurenčni. Treba je le primernega umevanja lokalnih faktorjev in sistematičnega skupnega dela vseh. Uspeh ne bo izostal.

Sharkey izziva Schmelinga

Vsem, ki niso prezrili velikega dogodka v boksarskem sportu, dvoboja med Američanom Sharkeyem in Nemcem Schmelingom za svetovno prvenstvo v boks, je gotovo še v spominu, da je bil takrat. Maks Schmeling zaradi diskvalifikacije svojega nasprotnika proglašen za zmagovalca in novega nosilca velikega naslova. Američani se seveda s tem udarcem niso mogli spriznati, najmanj pa njihov ljubljene Sharkey, ki je mobiliziral v svojo obrambo velika ameriška glasila in

vsa mogoča sredstva, da bi opravičil svoj neslavni poraz in obenem izval Schmelinga na revanšo. Sicer pa naj govori sam: »Ne dvomim, da si bom osvojil svetovno prvenstvo, če se bom še enkrat srečal z Maksom Schmelingom v ringu.« Zadolgoval sem, ko ugotavljam, da tudi tisk in prijatelji boksa zavzemajo slično stališče.

Nato pripoveduje Sharkey, da je bilo po ad hoc sestavljenih pravilih določeno, koliko sodnikov in poklicnih sportnikov mora biti navzočih, če se hoče proglasiti boksača za zmagovalca zaradi prepovedane nasprotnikovega udarca. Nato navaja priče med sodniki, ki so izjavile, da sploh ni udaril protipravilno, in priznava, da so bila mnenja glede tega deljena. Nato tarna dalje:

»Mislim, da sem poskusil vse, kar je bilo v mojih močeh, da bi pospešil ponovni nastop proti Schmelingu. Pristal sem na skromni pogoj, da bi se zadovoljil z 12 in pol odstotka dohodkov in iz te vsote izplačal še bivšega Schmelingovega managerja Bülowa v znesku, ki si ga je obetal po dobičku nemškega boksača. Schmeling je na to ponudbo izjavil, da se ne bo boksar, dokler ne bo razveljavljena njegova pogodba s Bülowom, ki mu noče privoščiti niti pare svojega denarja.

Mislil, da Schmeling najbolje ve, da sem jaz njegov mojster. Ko sem se pripravil za boj s Schmelingom, sem računl, da me čaka najtežji boj, ki sem ga kdaj doživel. Maks je mlad in častilopen; premagal je Riska in Paolina. Sedaj se je lotil naslova svetovnega prvaka! Bil sem vedno prepričan, da bom imel v »ringu« pred seboj najstrašnejšega nasprotnika, ki bo do odločilnega zadnjega udarca udrihal po meni kot s kladivom in sploh ne bo dopustil da bi se mu približal.

Zamislite si razočaranje, ki me je prevzelo, ko sem spoznal, da je boj za svetovno prvenstvo v boks prav za prav najlažji med vsemi »pomembnimi« prvenstvenimi boji, v katerih sem moral nastopiti. Ko sem se boril z Godfreyem, Willsom, Dempseyem in drugimi, sem moral sprejeti marsikatero zasluženo škand. Tudi pri Schmelingu sem se pričakoval silnega odpora, toda — zamenj! Ko so končno proglasili Schmelinga za zmagovalca, se mi je zdelo nekako tako kot človeku, ki so ga obvestili, da je podedoval milijon dolarjev, kmalu nato pa je moral izvesti, da je bila pomota in da srečni dedič nekdo drugi. Pravico do naslova sem imel jaz, odločitev je bila v mojih rokah, sodniki pa so mi to pravico vzeli.

Izrek sodniškega zbora je bil težak udarec, toda ostal sem trden kot skala. Obvladoval sem se in molčal ter končno ponudil Schmelingu roko. Ko je padla odločitev, sem se bal, da bo srce nehalo utripati; toda tudi kot poraženi sem se pokazal šampiona. Zato sem sklenil, da se bom boril dalje! Najprej sem se hotel za revanšo boriti s Schmelingom in žrtvovati vse dohodke, če bi bilo treba. Če se mi to ne bi posrečilo, bom skušal nastopiti proti boksačem svetovnega slovesa. Pripravljen sem sprejeti poziv vsakega boksača, ki misli, da se lahko pomeri z menoj.

Ne mislite, da sem izgubil pogum! Trdno sem prepričan, da sem v obeh svetovnih javnosti še vedno nepremagani svetovni prvak v boks. Če misli Schmeling, da se bo izogibal revanši s tem, da se bo boksar s manj nevarnimi nasprotniki, bom uveljavil svoje pravice do svojega naslova s tem, da bom odpravil vse najboljše in najmočnejše boksače. Vse moje misli so posvečene temu sklepu in ne bom miroval prej, dokler ne bom osvojil zopet ponosnega imena. Če se bova s Schmelingom še kdaj videla v »ringu«, ne dvomim niti najmanj, da bo obelžal k. o. l.

Tako nekako je govoril Sharkey pred odločilnim nastopom in moral je doživeti bridko razočaranje. Sedaj zopet črpa svoj bogati besedni zaklad, da bi pripravil novo senzacijo. Schmeling zaenkrat ni reagiral in je predvsem odločil, da se do poltja sploh ne bo pokazal na deskah. Za takrat pa se pogaja s Striblingom in Paolinom, dočim Sharkeyevih obupnih klicev sploh slišati neče. Vae victis!

V 30 letih — 13 sekund

Nedavno smo med sportnim drobljenjem kratko beležili vest, da je francoski srednjeproglaš Jules Ladoumègue malo po svojem novem svetovnem rekordur na 1500 m postavil tudi na 1000 m novo svetovno znamko 2.23.6. Boj na tej progi je bil že leta in leta zelo oster.

Dne 10. junija je minilo 30 let, odkar je sportni svet izvedel senzacijo, da je Francoz Leloge v Parizu postavil prvi svetovni rekord na tej progi v času 2:36.8. Tako je treba oceniti Delogejev uspeh, ker se Angleži in Američani do tedaj za 1000-meter-sko progo sploh niso zanimali. Deloge je ostal tudi leto dni pozneje najboljši na svoji progi in je celo izboljšal lastni rekord na 2:36.4.

Ta znamenka se je ohranila precej dolgo kot najboljša, dasi so jo ljuto napadali Madžar Bodor, Dunajčan Kwieton in Američan Lightbody. Slednji je l. 1908. doživel vsaj zadoščanje, da je izravnal Delogejevo čas. Septembra 1908. je objavil ves sportni tisk senzacijo, da je Italijan Lunghi — ki je umrl nedavno — pretekel to progo v neverjetnem času 2:31. Ker atletiška zveza, oficijelno ni mogla potrditi doseženega uspeha, Lunghijevo ime seveda ni prišlo na listo svetovnih rekorderjev.

Po tej formalni napaki je odnesel rekorder-sko slavo Nemec Hans Braun, ki je oktobra 1909. dosegel čas 2:36. (Braun je padel v svetovni vojni. L. 1910. je potisnil neki šved najboljši čas za petino sekunde (2:35.8) navzdol, kar pa tudi ni ostalo dolgo nedotaknjeno. 24. julija 1912. je imel American Wepperd v Berlinu še večjo srečo in je spravil svetovni rekord na 2:32.9. Vrsto novih rekorderjev je že leto pozneje pomnožil Berlinčan Mickler s časom 2:32.3.

Tudi med vojno je imel tek na 1000 m svoje častice in celo nove rekorderje. Finec Antilla — severnjaki so samo od daleč gledali, kakor gori v ostali Evropi — je leta 1916 potisnil rekord na 2:31.4. L. 1918. pa je dosegel šved Bolin na tej progi prvi čas pod 2½ minute, in sicer 2:29.1. L. 1922. se je pridružil svetovnim rekorderjem v tej disciplini Bolinov rojak Lundgren, ki je tek 2:28.5. Ta znamenka je ostala 4 leta najboljša, dokler ni Madžar Baraton l. 1926. pretekel progo v času 2:27.2. Ta rezultat je bil le deloma realen, tako da so bili Francozi nadvse veseli, ko ga je kmalu nato zrušil njihov rojak Sera Martin, ki je postavil 2:26.8.

Za njim je prišel Nemec dr. Peltzer, ki je l. 1927. v Parizu odrezal v odlični formi z 2:25.8; temu rezultatu so takrat proroko-

vati dolgo življenje. Toda prišlo je drugače! Veliki Ladoumègue, ki hiti ravno v letošnji pozni sezoni od zmage do zmage, je mimogrede »snele« tudi ta rekord z 2 sekundama naskoka, o katerem zopet lahko trdimo, da mu ga ne bo lahko vzeti. Sicer pa še ni dognano, kje so meje človeške sile in energije.

Primorske novice

Slovenščina je bila svoj čas v Primorju in Furlaniji spoštovan jezik. Zgodovinar M. Nicoletti, ki je umrl leta 1596, kot notar v Cedadu, piše v svojem poročilu o furlanskih sešah in zakonih pod patrijarhi, da je bila slovenščina po vaseh mnogo bolj v rabi kakor furlanščina, ki je bila neollikana in neprijetnega zvoka. Zgodovinsko je ugotovljeno, da se je v furlanskem parlamentu za časa patrijarhov govorilo tudi slovensko. V Furlaniji so bili takrat Slovenci gosti naseljeni, o čemer pričajo še danes številna krajevna imena. Jeronim Megiser trdi v svojih »Annales Carinthiae«, da je »die Slavonische oder Windische Sprach eine aus den Fürnembsten, welche weit und breit in Europa und Asia gangbar alsnemlich in Dalmatien, Khärnten, Crayn, Isterreich, Friaulc« (Slovenski jezik je eden najplemenitejših, ki je daleč okoli v rabi v Evropi in v Aziji, kakor v Dalmaciji, v Koroškem, Kranjskem, v Istri in Furlaniji). To naj imajo pred očmi zanemarjalci našega jezika po fašističnih novinah.

V Sežani so inaugurirali novo kino — gledališče z imenom »Carnot«. Navzoči so bili zastopniki vseh oblasti in inauguracijo je izvršil tržaški prefekt Porro, ki je poudarjal, da s kino — gledališčem v Sežani ni otvorjen no navadno zabavišče, marveč središče za moralno podvigo prebivalstva in za zdravo propagando italijanstva na Krasu.

V Trstu so zgradili na zemljišču nekdanjih tvornice testenin in barv vojašnico za 23. polk poljske artiljerije. Vojašnico tvori 11 poslopij. Dvorišče obsega nad 40.000 kvadratnih metrov. Zgrajba stane 3 milijone lir.

Tržaška deželna uprava je določila 1 milijon 500.000 lir za radikalno ureditev važnega dela deželne vipavske ceste. Ta žila teče od Opčin skozi občini Veliki Repen in Dutovlje s skupnim razvojem 16 km v tržaški pokrajini. Cesta je življenjskega interesa za zvezo med Trstom in Vipavsko dolino, odkoder se bodo stekali poljski pridelki na tržaško tržišče.

V okolici Bal v Istri je dobila neka vdova po postli 10.000 lir penzije z zastanki po svojem sinu, ki je padel v vojni. Zvečer je prišel na dopust domov njen drugi sin, ki služi pri vojakih v Pulji. Ko sta že počivala, je začela starka močno trkanje na vrata. Ko je odprla, sta jo napadla dva maskirana človeka s pozivom: Denar ali življenje! Tačas se je zbudil sin in skočil materi na pomoč. Pograbil je revolver in streljal. Roparja sta padla na tla mrtva. Sin je šel nato sporočiti orožniški postaji, kaj se je zgodilo. Orožniški brigadir se je nemalo začudil, ko je spoznal v enem roparju svojega predstojnika, orožniškega maršala, v drugem pa poštarja. Oba sta Sicilijanca.

Za Izulo in okolico je dovolil zavod »Credito Fondiario delle Venezia« v Veroni veliko posojilo. Vršila se je seja, v kateri so razni gospodarski in politični čimtelji razpravljali o modalitetah za porabo denarja »v« podvig kmetijstva v tej coni. Omenjeni zavod je sprejel pred par meseci na prizadevanje pulškega prefekta Leona finančno sodelovanje pri izvrševanju zasnovanega razlaševalnega načrta v istrski pokrajini.

V ladjedelnici v Trzinu imajo za tri leta zagotovljenega dela. To v glavnem zaradi naročil »Shipping Standard Company«. »Bollentino Industriale« izvaja, da bodo moge primorske ladjedelnice delati samo, ako bodo dobivale inozemska naročila, kajti za »narodno deloc« je v Italiji preveč ladjedelnic in kvota, ki se more razdeliti med posamezne skupine, je premajhna.

Dopisi

DOLENSKE TOPLICE. Praznovanje Vseh svetih je poteklo kakor druga leta. Pokopališče je bilo čedno okraшено, med drugimi je bilo tudi pet vojaških grobov lepo okrašenih, kar je storiła tukajšnja šolska mladina. — Saje so se vnele v ponedeljek 3. t. m. v dimniku restavracije g. Milana Zupanca. Ogenj je povzročil v gostilniški sobi malo škodo, ker je pričela že goriti

kretenca, kar so opazili zunaj stoječi gledalci. Če bi se vnele saje ponoči, bi nastal lahko velik požar. — Zaradi zadnjega deževja je potok Sušica zopet narasel in poplavlja nižje ležeče kraje. Ker vedno dežuje, kmetje ne morejo grabiti listja za nastilo živini.

LAVRICA. Tukajšnje tamburaško društvo je vendarle rodilo sad, čeprav so ga hoteli udušiti. Z neumornim delovanjem si je v teku leta dni svojega obstoja vidno opomoglo. Veselo tamburanje je bilo in je tudi še sleherni večer čuti pri nas. Ta slovenska godba zopet začenja vzbujati simpatije povsod med narodom. — Tudi dramski odsek si je nabavil oder, ki bi bil res lahko vzor marsikakemu podeželskemu odru. Dvakrat tedensko se na njem urijo poštvovalni člani. Torej se lahko ponašamo z njim. V teku leta nam postavljajo na oder četrto predstavo. Pri tem pa moramo pomisliti, da so vsi člani še izven društvenega delovanja preobloženi z delom. Tedaj res žrtvujejo ta čas za prosveto. Le tako naprej!

Iz uradnih in drugih službenih objav

Ker nimata pogojev za pravni obstoj, sta razpuščeni društvi: Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Sv. Duhu pri Krškem in pa Podružnica družbe Sv. Cirila in Metoda v Izakovcih.

Vsi, ki imajo kako terjatev do zapuščine dne 14. junija 1930 v Mariboru umrlega trgovca Koršiča Karla, naj napovedo in dokažejo svoje terjatve pri okrajnem sodišču v Mariboru dne 19. novembra 1930 ob 10. uri ustmeno ali pa do tega dne pisмено.

Zaradi umobolnosti je omejeno preklapanje Pikon Tončka, roj. Ribnikar, na Blejski Dobravi št. 79. Za skrbnika pomočnika, ki je postavljen njer mož Jožec, tovarniški delavec istotam.

Dražba nepremičnin: Pri okrajnem sodišču v Brezicah dne 31. decembra ob 9. hiša št. 36 v Drenovcu z vinsko kletjo, kolarnico in hlevom, eno vinogradniško, dvema njivskima, dvema travniškima in eno pašniško parcelo, zemlj. knj. Drenovce, vl. št. 41. Cenilna vrednost 22.258,50 Din. Najmanjši ponudke 14.439 Din.

V konkurzni zadevi protokollirane tvrdke Gričar in Mejač v Ljubljani se sklicuje zbor upnikov na 29. novembra ob 10. pri deželnem sodišču v Ljubljani, soba 132. Na dnevnem redu bo sklepanje o prezadolženem predlogu na prisilno poravnavo. — V konkurzni zadevi tvrdke Gričar in Mejač v Ljubljani se odredi naknadni ugotovitveni narok na 15. novembra 1930 ob 10. v sobi 132 deželnega sodišča v Ljubljani.

Prisilna poravnava, sklenjena dne 18. oktobra 1930 pri okrajnem sodišču v Ptuju med prezadolženim Ribičem Rudolfom, trgovcem v Ptuju in njegovimi upniki je potrjena. Po tej poravnavi plača prezadolžen upnikom tretjega razreda 15 odstotno kvoto, plačljivo v 60 dneh po pravomočnosti poravnave. Kot porok in plačnik je pristopil k poravnavi g. Daš Ernst, hišni posestnik v Ptuj.

V konkurzni zadevi Kajfeža Antona iz Kočevja se določa za likvidiranje in ustanovitve vrste naknadno zglazene in onih terjatev, ki bi se morda še priglasile do ugotovitvenega naroka, na dan 24. novembra 1930, ob 10.15 pri okrajnem sodišču v Ribnici.

Državni rudnik v Velenju razpisuje za 9. december 1930 ob 11. navayo 500 m gumijevega kablja 3x25 mm² in 4 kom. razdelnih baterij za razsvetljavo. Dne 2. decembra ob 11. pa je zapisana nabava 300 kilogramov bencina.

Oblastna uprava bolniškega fonda pri črkekciji državne železnice v Ljubljani odda službo zdravnik za fizikalno zdravljenje in elektroterapijo v podružnici centralne ambulante v Mariboru, Frankopanova ulica. Pri upravi banovinske ženske bolnice v Ljubljani je razpisana na dan 9. decembra 1930 ob 11. prva javna pismena oferta licitacija za dobavo in montažo kompletne vzvzade sterilizacijske naprave in opremo operacijskih prostorov.

Uprava banovinske bolnice za duševne bolezni Ljubljana-Studentec v Ljubljani razpisuje na dan 10. decembra ob 11. pismeno ofertalno licitacijo za dobavo 700 kov.

V BOJU PROTI JETIKI

je neobhodno potrebna knjiga

Doc. dr. Iv. Matko: Protituberkulozni dispenzar v službi socialno-higienske borbe proti jetiki kot ljudski in kužni bolezni.

Veliko delo, ki obsega 810 strani, velja broširano Din 270.—, vezano 300.—.

Naročila točno izvršuje

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 3.

??? Težka zima ???
Ste lahko brez skrbi!

Vse potrebne oblačilne predmete:

Zimske plašče
Zimske obleke
Zimsko perilo

14684

poleg tega tudi damske, moške ter otroške

snežne čevlje
izborne kvalitete iz novo povečane zaloge po najnižjih cenah
na dolgoročno odplačevanje pri

Oblačilnici „Ilirija“

MOJE DAME!

Prporočamo Vam za Vaš teint naše pudre in kreme
'ETOILE NOIRE' in 'NARTA'

Izvolite že danes napraviti poizkus, pa boste prijetno iznenadeni po rezultatih.
 Naše najboljšje priporočilo je stoletni obstanek naše trdnice.

Dobiva se povsod in v Ljubljani: A. Florjančič, drogerija. Alex. Gjud, salon za dame.

Dobiva se povsod. Dobiva se povsod.

Gellé Frères

Pariz 4, Avenue de l'Opéra.

Oglejte si

veliko zalogo
GRAMOFONOV
 šivalnih strojev itd.
 pri
"Tehnik"
JOSIP BANJAI,
 Ljubljana,
 Miklošičeva c. 29.
 Solidne cene.
 Na obroke.
 Najnovejši posnetki plošč.

Mreže za ograje

in sejanje — različnih dimenzij — se dobijo po zmernih cenah,
 kakor tudi vsa ključavničarska dela solidno in ceno pri:
IVAN LUZNAR, ključavničar,
LJUBLJANA, Poljanska cesta št. 69

DOGAN POHIŠTVO
LJUBLJANA
 Vsakovrstno za opremo stanovanj in pisarn
Dunajska cesta 17

Geugeot
 Prvo vrstna francoska kolesa
 na 12 mesečnih obrokov (od Din 129 do 200 mesečno).
 na 48 tedenskih obrokov (od Din 32.50 do 50 teden.)
IVAN ŠRIBAR, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13
 Opomba. Ta ugodnost je v veljavi samo čez zimo, zato zahtevajte nemudoma cenike in prospekte brezplačno.

Tužnih src javljamo, da je noč ob pol 7. umrla naša ljubeča soproga odnosno hči, sestra in nečakinja, gospa
Marija Meserko roj. Šturm
 po dolgi mučni bolezni, potolažena s svetimi sakramenti za umirajočo.
 Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v ponedeljek, dne 10. novembra ob 3. popoldne iz hiše žalosti, Stari trg št. 2, na pokopališču pri Sv. Križu.
 Ljubljana, dne 8. novembra 1930.
VEKOSLAV MESEKKO, soprog — IVAN ŠTURM, oče — RUDOLF, brat.

Zahvala.
 Za številne pismene in ustne izjave iskrenega sočutja, ki smo ga prejeli ob smrti dragega soproga in in očeta, gospoda
Ivana Lukačiča
 kupana in posestnika
 se vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo sva dolžna izreči g. dr. A. Heissu za veliko požrtvovalnost v času njegove bolezni, kakor tudi vsem darovalcem vencev in cvetja ter vršilcu dolžnosti bana dr. Otmarju Pirkmajerju, zastopniku po sreznem načelniku dr. Vavpotiču, dalje častiti duhovščini, zastopnikom raznih oblasti, občine ter hranilnice in posojilnice, sokolski godbi, pevskemu zboru za ganižne žalne pesmi, krajevni žalskem odboru, prostovoljnemu gasilskemu društvu, Sokolu in Obrtnemu društvu ter končno vsem številnim znanem in prijateljem, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti.
 V Srednji ob Dravi, 7. novembra 1930.
Zalujoča soproga in sin

+
 Naša sestra, tetka in svakinja
STANA PIRC
 nas je za vedno zapustila.
 Prepečani smo jo v Ljubljano in položili v petek, dne 7. novembra, k večnemu počitku v rodniško grobnico pri Sv. Križu.
 Ljubljana, dne 8. novembra 1930.
 14542

INSERIRAJTE V „JUTRU“

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno. 86

Ali ste že naročnik edine slovenske ilustrovane tedenske revije „Življenje in svet“?

Mladostna lepota!

NOVA KOZA OBRABA. Z uporabo opolnane medicinske biološke preparata dr. Dorraine & Cie. Paris. »Astringent Special Venus« postane obraz v 10—14 dneh pomlajen. Izgubi se za v dno vse gube, madeži, pege, boboljica, madeži in groba koža — Obraz postane neren, svet in mehak, kakor pri najmlajši otroci. Garnitura stane 92 Din.

LEPA OKROGLA IN POLNA PESA se okras vsake dame. Če prav so prava se tako jako zaključena in vteča, tobiš bole in uporabe »Lait de Jacon« svarično belost, okroglost in trdnost v najkrajšem času. Stane 75 Din.

RAVNO DEZANJE TELES. Se do sedaj s svojimi »Sole Geradch« torjaj. Počepajo normalno dihanje in pravilno delovanje pljuč. V 14 dneh se pripravi na grube hrbte popolnoma poravnata. Stane 88 Din.

»CENTIPOLIA« kozmetični sredstvi, Zagreb, Jurčičeva 2. (zahvala brezplačno ilustrovane cenike)

SADNO DREVJE

jabolke, hruške, slive, češnje, orehe itd. dobite pri DREVESNICI

Josip Rosenberg, Maribor
 Tržaška cesta št. 64
 Brzjavlj: Rosenberg, Maribor.
 Telefon Interurban št. 23-01.

Zahtevajte cenik! 14877

Modni atelje
Malči Ravnikar

GOSPOSKA ULICA št. 4, pritličje, levo se priporoča cenjenim damam za okusno in solidno izdelavo plaščev, kostumov in oblek.
 CENE ZMERNE. 15555

Resna inozemska družba
 ISCE odgovarjajoč

stavbni objekt za tkalnico

s 300 stavbami. Zaželjena je poceni struja in povoljne delovne moči. Obširne ponudbe v nemškem jeziku s navodbo event. močnimi stavbnimi ugodnostmi pod šifro: »Mehanična tkaonica K-1541« na Interklam dd. Zagreb, Marovska 28. 15505

DAMSKE PLAŠČE

ZA JESEN IN ZIMO
 sako trpežne, od Din 290.—, modri
F. L. GORICAR, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 29. 15283

Vso zimo se boste zabavali

če si naročite

NOVE KNJIGE „JUTRA“:

Knjižnica „Jutra“:

Marcel Priollet, »Serfant Diavola«, pustolovni roman . . . . . vez. Din 50.—
 A. Berneda, »Belfegor«, detektivski roman broš. Din 24.—, vez. Din 34.—
 »Gusar v oblakih«, letalski kriminalni roman, broš. Din 28.—, vez. Din 38.—
 Emerson Hough, »Mežec«, zgod. pustolovni roman, broš. Din 40.—, vez. Din 50.—
 M. Zévaco, »V krempljih inkvizicije«, zgodovinski roman, broš. Din 60.—, vez. Din 70.—

Mladinska knjižnica „Jutra“:

G. Th. Rotman, »Bratce Branko in sestra Mica«, pravljica s slikami vez. Din 12.—
 G. Th. Rotman, »Frigode Tomija Popkinsa«, vesela zgodba s slikami vez. Din 12.—

Vsaka teh knjig je v svojem žanru hmed najboljšega, kar premore današnji knjižni trg! Prepričajte se!

Na prodaj:

v upravi „Jutra“ — pri „Tiskovni zadrugi“ in povsod drugod.

Zahvala.

Za premmoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti našega draga brata, gospoda

Karola Kalmusa
 zasebnika

se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, darovalcem krasnih vencev in cvetja, pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za v srce segajoče žalno petje, stanovskim kolegom in končno vsem prijateljem in znanem, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi poslednji poti.

Se enkrat vsem in vsakemu posebej: iskrena hvala!

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

15549

Zalujoči ostali.

SPALNICE

vsakovrstne, imam vedno v zalogi po konkurenčnih cenah.

MATIJA ANDLOVIC,
 Komenskega ulica št. 34.

Damske obleke

Bluze zadnje novosti

elegantni kroji!

Oglejte si zaloge!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - depozita itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548. Interurban 2706, 2806.

REVMATIKI

PARIS 1928

1928

PARIS 1914

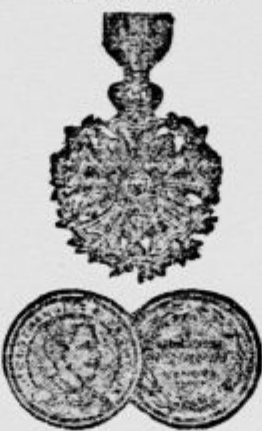

1914

Dobiva se
povsod
1 steklenica
Din 16.—

GENOVA 1914

1914

LONDON 1914

1914

LABORATORIJ
ALGA - SUŠAK

4 stekl. »ALGA« Din 77
8 stekl. »ALGA« Din 151
14 stekl. »ALGA« Din 205
25 stekl. »ALGA« Din 320

Nabavite si še danes 1 steklenico

ALGA

ZA MASAZO

Ze jutri Vas bo
IZNENADIL USPEH

BOLI VAS
ALI TRGA V

kosteh — rokah — nogah
sklepih — plečih — zobeh
kolkih — žilah — glavi

ALGA
odpravi
bolečine takoj

STARČKI in STARICE

Vi trpite na svoje stare dni najbolj na
revmatskih bolečinah. Vdrgnite si vsaj
enkrat na dan svoje trudne žile s prepa-
ratom ALGA. Cutili se boste kot prero-
jeni. Cutili boste v sebi življensko ra-
dost — svežost.

Prehlad, influenza, hripa

V obče pri vsakem nerazpoloženju, kjer
je malo vročice, vdrgnite svoje telo s pre-
paratom ALGA. Vročica poneha, spanje
je mirno in zdravo. Cutili boste v sebi
svežost duha in telesa.

**Dvokolesa, motorji,
šivalni stroji.**
otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. — Velika izbira, najnižje cene. — Prodaja na obroke, ceniki franko.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Izredna prodaja

raznih moških in deških OBLEK, SUKNJICEV, RAGLANOV,
MANUFAKTURE, GALANTERIJE itd. 15514

na Gosposvetski cesti šte. 8

(poleg mesarije Slamič)

Dene skora polovične! Ne zamudite ugodne prilike!
Samo, dokler traja zaloga. Pričetek prodaje v soboto dne 8. t. m.

Važno za restavraterje!

Čista pristna sortirana vina iz Majskega vrha letnik 1930 v
najboljših južnih legah pridelana, 19—21 stopinj sladkorja, ponudim
najcenejše pretakana za dobavo začetkom decembra t. l., in sicer:

tramince iz Majskega vrha 1930 za	Din 6.75
slivance iz Majskega vrha 1930 za	> 6.50
mešano vino iz Majskega vrha 1930 za	> 5.75
mešano vino iz Gorce 1930 za	> 5.50

pro liter, franko kolodvor Ptuj, takojšnje plačilo, dokler traja zaloga.
15544

ANTON JURCA, PTUJ.

Najcenejša izvirna vina domačih zidanic!

Prepotoval sem sedaj Be-
lo Krajino, Dolenjsko od No-
vega mesta do Krškega,
Sromlje in Bizeljsko ter se
natanko informiral, kje leži
kakšna dobra kapljica. Ku-
pil sem od Kleviške gra-
ščine g. Ant. Ulma roland-
ca, ki je imel letos 24 1/2 %
sladkorja in ki je bil prete-
čeno leto v deželi, ki je naj-
bogatejša na vinu v Evropi,
v Barceloni, diplomiran s
srebrno kolajno. Poleg tega
se mi je posrečilo dobiti to,
kar je letos največja red-
kost, fino domačo črnilo
pri Martinu Ogorelcu. Fini
črnilček sem kupil tudi pri
Kleviški graščini, kakor
tudi v Gadovi pečli.

Kdor hoče že danes imeti
užitek od domačega origi-
nalnega vina, naj pokusi pri
meni letošnji fini ljutomerski
mošt in črna Bonovega
burgundca, pa se bo pre-
pričal, da pobiram po vseh
goricah samo cvet. — Do-
mače reklamne klobase in
pečenice vsak dan na razpo-
lago, ker koljem dva pra-
šiča tedensko. — Dobil sem
velike množine purmanov in
gosc, ki se bodo doma pita-
le in dnevno pekle. Danes ob
18. uri pečeno jagnje na
ražnju. — Piške še vedno
porcija samo 7 Din. Kom-
fortno urejene sobe samo
Din 20.

Priporoča se

hotel in restavracija
pri Belem Kranjcu — Kajfež
LJUBLJANA, Florjanska ulica 4. — Telefon 2625.

NOVE BARVE IN NOVI
MODELI

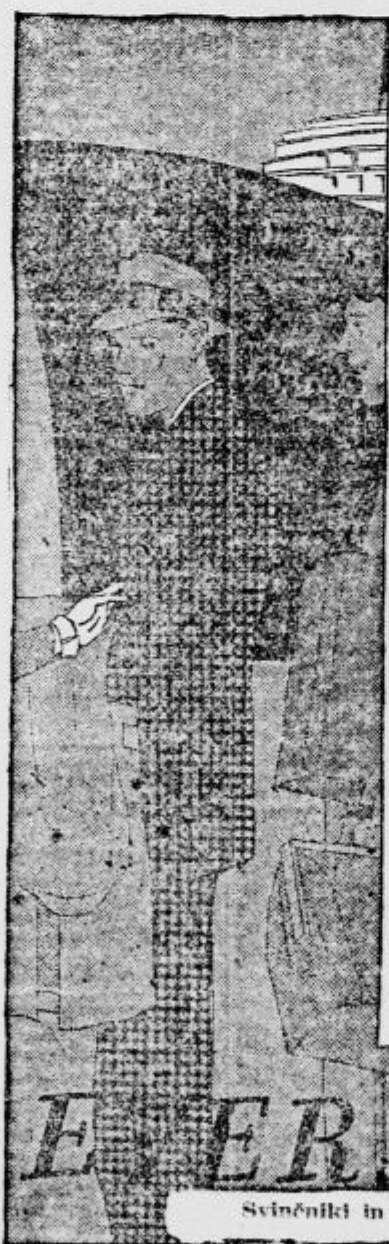
PRI NAJNOVEJSIH

„Eversharp“
svinčnikih in nalivnih
peresih

Mnogo je dam in gospodov, ki s po-
sebnim okusom izbirajo svoje obleke
in ostale jim potrebne stvari. Vsako-
dnevne in bizarne stvari se ne uva-
žujejo več. Odličan okus zahteva v
vsakem pogledu harmonijo.

Nova »EVERSHARP« nalivna peresa
in svinčniki, z najpopolnejšim meha-
nizmom, so predmeti odličnega oku-
sa. Bogata izbira modernih peres
raznih barv in oblik. Ti novi svinčniki
so izdelani iz istega materiala kakor
prej, toda barve so mnogo lepše in
okusnejše, istotako tudi nalivna pere-
sa. — Za gospode so odgovarjajoči
»Clips«, a za dame posebne kapice s
prstanom na vrhu svinčnika.

Dobivajo se v vseh trgovinah te
stroka.

Dražestne kodre

ki se neomejeno obdrže ob
vsih vremenskih in pote-
nu, dosežejo dame in go-
spodje brez ikarj kodral-
»Hela« esenco za kodranje
las. Tudi najumilnejše gla-
vico olepša Hela, tako da
je vsaka ondulacija odveč.
Velik priborček za lasi in
sonarja in sponem pope-
tuje rasti las. — Pogled v
trozelo Vas bo navdušili. Takoj po uporabi polni v
Julianih las, dražestne trzane. Mnogo zahvalne. Po
sobno umetnice igralke so polne pohvale. Cena Din
12. 8 steklenice Din 20. steklenice 40 dinarjev.
Dr. Nic. Kemény. Košice H poštni predal 12/209. CSR

Najnovejša v

klobukih za gospode in sportnih čepicah

specijalno skladišče prvovrstnih čevljev

M. Schram, Maribor Aleksandrova 11

14788

**Rudarskega
nadzornika**

šolanega, s prakso, sprejme pre-
mogovnik »Dobra Sreča«, Vina —
Knjaževac.

Prosilci naj vložijo ponudbe s po-
goji in listinami v prepisu.
15511

AKO ŽELITE LIČNE
TISKOVINE

RACUNE
VIZITKE
KUVERTE
LETAKE
RACUN.
BLOKE

TEDAJ SE
OBRNITE NA
NOVO
USTANOVLJENO

TISKARNO »GRAFIKA«
LJUBLJANA * KONGRESNI TRG ŠT. 4
ZAHTEVAJTE PONUDBE IN CENIKE!

KRZNO

v vseh modnih kreacijah ima na zalogi in
izvršuje po meri 353

IVAN KNECHTL

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 4
Postrežba hitra! Cene nepretirane!

AVTOMOBILISTI!

Z brezkonkurenčnim, najtrajnejšim

DININ AKUMULATORJEM

se iznebite vseh nedostatkov pri razsvetljavi Vašega avtomobila.

Zaloga za vse vrste avtomobilov pri tvrdki

IVAN ŠRIBAR — LJUBLJANA,

GOSPOSVETSKA CESTA ŠTEV. 13. 14846

**Ako potrebujete
pokrajinske razglednice**

v pristni fotografski ali kaki drugi izdelavi event. druge
fotografsko-industrijske izdelke po konkurenčni ceni,
pišite na KADMOS, Ljubljana, poštni predal 349. 364

Korespondenta

z dobrim poznanjem nemškega jezika ter nem-
ške ali srbohrvatske stenografije — sprejme
veliko industrijsko podjetje v Moravski bano-
vini. — Ponudbe pod »Korespondent« 0411« na
oglasni oddelek »Jutra«. 15.503

CENE MALIH OGLASOV:

Za oglašje, ki služi za posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelček »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglaš priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Malih oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako družje informacije tičeče se malih oglasov naj priloži v znamkah oglasov na bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIH OGLASOV:

Zenke in dopisovanja ter oglašje trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upošljal ob enem z naročilom, sicer se oglaš na priobčujo. Št. ček. rač. pri Pošti, hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

za druge informacije, tičeče se oglasov, se dobijo tudi v podružnici »JUTRA« v

Trbovljah

v hiši g. dr. Baumgartnerja. Male oglase in inserate naročate v naši podružnici.

Kontoristinja

se perfektno znanjem nemške in slovenske koreografije, strojeva in vse pisarniške del, sprejema pisarniške podaje. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Nemščina«. 45165

Učenka

se primerno šolsko izobrazila, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45164-1

Čevljar, pomočnica

za izdelavo goltare sprejem takoj. Naslov v gl. oddelku »Jutra«. 45162-1

Učenca

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45162-1

Valenke

na pletilno stroko sprejem takoj. Naslov v gl. oddelku »Jutra«. 45162-1

2 čevljarska

pomočnika dobro izvečana v boljšem delu sprejema takoj v stalno službo. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45162-1

G. Th. Rotman:

Sambo in Joko

Vesela levja zgodba.

103

Didel-dudel, didel-dudel, sre jopit rakom fivigat, spremljan po Verdijevih in Mozartovih akordih. A nazadnje Tine vendario opazi, kaj se godi: veter mu tako hladno piha po golih laktih! Ker pa ne vidi opice, misli, da mu je lajnar zagledal. Divljenje zakipi v njegovem srcu... O jej, o jej! Vsa lepa nova lajna mora na kose!

104

Le pogledite snaj pripravo, ki je bila pravkar še tako krasna in glasna: žalosten kup desk, kladev, mehov, piščalk, koleščkov in perečkov... ezno sgrabi Tine še enkrat za veliki boben, da bi ga treščil ob cestni tlak.

105

Trah! Boben prileti konja, ki stopa mtno, ravno na glavo. S takšno silo mu prileti na glavo, da se kar nasadi nanjo; uboga žival, ki mahoma nič več ne vidi, se sploši in divje zdreži v tla in dan. Ropompompom! ropoče nesrečni boben.

106

Veščega žagarja starejšega, ki je obznan mlinar, izkomo. Ponudbe na naslov: Braša Dolanjski, Sv. Jana, Jastrebarsko. 45168-1

Prikojevalca

perfektnega, izurjenega in zmožnega voditi veliko krojačnico (stalo 10-20 delavcev), proti visoki plači takoj sprejem. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Prikojevalci«. 45168-1

Medicinar, pomočnika

sprejem takoj. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

2 karoserista

popolnoma samostojna delavca sprejema takoj v avtomobil in karoserijo v Sarajevu. Pojasnila daje naslov, ki ga pove oglasni oddelček »Jutra«. 45168-1

Vzgojiteljica

vsestransko izobrazena s znanjem slovenskega in nemškega jezika, zmožna nekoliko šivanja se sprejema v dva doma otrokoma. Ponudbe pod »Samostojna« delo na oglas. odd. »Jutra« pod šifro »Vzgojiteljica«. 45168-1

Knjigovodja

ali knjigovodnjo sprejema v stalno službo hotelu kot pomočnika. Ponudbe na oglas. oddelček »Jutra« pod šifro »Knjigovodja«. 45168-1

Učenca

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Čevljar, pomočnica

za izdelavo goltare sprejem takoj. Naslov v gl. oddelku »Jutra«. 45168-1

Ključavničarja

ki se razume na popravila in elektriko, sprejem v stalno službo hotelu kot pomočnika. Ponudbe na oglas. oddelček »Jutra« pod šifro »Ključavničarja«. 45168-1

Soharico

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Krojač!

Za konfekcijsko tovarno v Argentini se iščeje: dva prikojevalca in več dobrih krojačev. Prednost se daje mlajšim močnim. Ponudbe s tehničnimi podatki, po možnosti s sliko na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Krojači«. 45168-1

Mesar, pomočnika

ki je vajen tudi kakšnega domačega dela, sprejem. Ponudbe poslati na oglasni oddelček »Jutra« pod »Mesarski pomočnik«. 45168-1

Črkošlikarja

tujskega, vsa tehnična, izkomo. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Črkošlikarja«. 45168-1

Družina 2 oseb

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Valenke

na pletilno stroko sprejem takoj. Naslov v gl. oddelku »Jutra«. 45168-1

Učenca

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Pisarniško moč

se absolutno trgovsko izobrazila, sprejem takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Pisarniško«. 45168-1

Valenke

sprejem takoj. Atelje za oči in k. krojaštvo. Mero sodna ul. 1/L. 45168-1

Trg. učenca

s primerno izobrazbo sprejem na delo z vso obrabo v hiši. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 45168-1

Pisarniško

se absolutno trgovsko izobrazila, sprejem takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Pisarniško«. 45168-1

2 karoserista

popolnoma samostojna delavca sprejema takoj v avtomobil in karoserijo v Sarajevu. Pojasnila daje naslov, ki ga pove oglasni oddelček »Jutra«. 45168-1

Vzgojiteljica

vsestransko izobrazena s znanjem slovenskega in nemškega jezika, zmožna nekoliko šivanja se sprejema v dva doma otrokoma. Ponudbe pod »Samostojna« delo na oglas. odd. »Jutra« pod šifro »Vzgojiteljica«. 45168-1

Knjigovodja

ali knjigovodnjo sprejema v stalno službo hotelu kot pomočnika. Ponudbe na oglas. oddelček »Jutra« pod šifro »Knjigovodja«. 45168-1

Učenca

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Čevljar, pomočnica

za izdelavo goltare sprejem takoj. Naslov v gl. oddelku »Jutra«. 45168-1

Ključavničarja

ki se razume na popravila in elektriko, sprejem v stalno službo hotelu kot pomočnika. Ponudbe na oglas. oddelček »Jutra« pod šifro »Ključavničarja«. 45168-1

Soharico

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Strojnika

za lokomobil Wolf, v hiši. Ljubljana, izkomo. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Strojnika«. 45168-1

Učenka

s primerno šolsko izobrazbo, dobro računalno, sprejem takoj v trgovino s mešanim blagom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45168-1

Mehanik ali

ključavničar s 10-15000 Din kapitala dobi takoj službo, event. kot družabnik. — Pisarne ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod šifro »Mehanik«. 45168-1

Mlajša brivskega

pomočnika dobrega delavca sprejema takoj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra« pod šifro »Mlajša«. 45168-1

Pleskarja

sprejema v stalno službo mixarstvo »Sava« v Koroških ulici 18. 45168-1

Samostojno damo

srednjega leta, sprejem takoj prodajalca v delikatesni trgovini, pravico točenja alkohola in pravico za omenjeno obrt. Zaželjeno nekaj kapitala, kar pa ni pogoj. — Ponudbe s sliko na oglasni odd. »Jutra« pod šifro »Do 12. novembra«. 45168-1

Ključavničarja

ki se razume na popravila in elektriko, sprejem v stalno službo hotelu kot pomočnika. Ponudbe na oglas. oddelček »Jutra« pod šifro »Ključavničarja«. 45168-1

Soharico

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenka

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Učenec

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Dekle

12-16 let stara, brvnata, bo, dobro računalno, sprejem v trgovino močnega blaga. Naslov pove oglas. oddelček »Jutra«. 45168-1

Pletiljo

takoj sprejem. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 45168-1

Valenke

sprejem takoj. Atelje za oči in k. krojaštvo. Mero sodna ul. 1/L. 45168-1

Mehanik ali

ključavničar s 10-15000 Din kapitala dobi takoj službo, event. kot družabnik. — Pisarne ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod šifro »Mehanik«. 45168-1

Mlajša brivskega

pomočnika dobrega delavca sprejema takoj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra« pod šifro »Mlajša«. 45168-1

OGLASNI ODBELEK „JUTRA“

V ŠELENBURGOVI ULICI 3

SPREJEMA:

naročila na male oglase, inserate
ter društvene in zasebne objave!

DAJE:

naslove malih oglosov, ter druge
informacije, izroča dospele ponudbe!

Kupim

Tračno žago

Na uporabo, kakor tudi
Dieselmotor

na 5 a. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«
45104-7

Zložljivo posteljo

Malo, kupim. Naslov pove
oglasni oddelku »Jutra«
45088-7

Transportne sode

velike, rabljene, 600-800
litrov vsebine kupi Franco
Zaenger, Celje. 45051-7

Bukovo ogije

suho vilice kupim več
vagonov. Ponudbe s
najboljše cene franko
Zagreb, Marovska 28 pod
K-1545. 45058-7

Omara ali stojalo

kupim. Ponudbe na oglas
odd. »Jutra« pod »Omara«
45079-7

Minimax aparate

3-5 rabljene kupim. Po
nudi na oglasni oddelku
pod »Minimax« 44637-7

Pozor, trgovci!

Kdor ima lepo suho gube
napredaj. Ponudbe s
vredno in ceno na
naslov: Rudolf Dergan, Laško.
45028-7

Angleško

konjsko opremo
v dobrem stanju, za par
konj kupim. Ponudbe s
vredno ceno na M. Ma-
rovič, Novo mesto. 45177-7

Vinske sode

od 3-4 hl, dobro ohrane-
ne, za takojšnjo rabo ku-
pim. Naslov v oglasnem
odd. »Jutra« 45385-7

2 vazi za grob

veliki, iz marmorja ali be-
lona kupim. Ponudbe s
vredno ceno na oglasni
odd. »Jutra« 45310-7

Opalograph

dobro ohranjen, kupim.
Ponudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Opalograph«
45387-7

Briljant

provostov, v velikosti 1
karata kupim. Cenjena po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Briljant«
45389-7

Železno postelj

stojalo, kupim takoj. —
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra« 47615-7

Radio

Radio aparat, kompleten, ak-
kumulacijski, s 4 slušalkami,
dobro ohranjen, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio aparate

prodaja, popravila, moder-
nizacija, vseživje najugod-
nejše Jote Marko, Jeseni-
ce. 45150-9

Radio - aparat

dobro ohranjen, elektronski,
z 4 slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio - aparat

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio - aparat

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio - aparat

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio - aparat

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio - aparat

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Radio - aparat

komplet, kompleten, s 4
slušalkami, kupim. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44662-7

Avto

3-4 letno, dobro ohranjen, gar-
antiran, v dobrem stanju in
z dobrih gumami kupim. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Dobro vo-
stilo« 45059-7

Motor

za vrtilni tok 220/380
volt, 5 ks. na drsalne
obroče, kompl. z nate-
zali, tračnicami, žaga-
njacem, 3 pol. prestilji
in varovalke v popol-
nem dobrem stanju na
prodaj. Ogleda se lahko
in ponudbe sprejemajo
pod »Motor« Skofja Lo-
ka 88. 45032-10

Karoserije

na najhitrejši in najprej-
nejši deluje popravila Auto-
busa, Ljubljana VII - Zg.
Siska 50. 45033-10

Indian scout

vozen 8000 km za 12 ti-
soč dinarjev napredaj.
Naslov pove I. Kaučič,
mehanična delavnica,
Tržaška cesta. 45374-10

Odprti avto

dobro ohranjen kupim. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Avto« 45385-7

Pohištvo

hrastova spalnica
prodaja za 3000 Din. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Pohištvo«
44660-12

30-40 kostanjvih

dreves
prav lepih, 9-12 m visoki,
na telegrafskih drogah
uporabnih prodajo po ku-
pni na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Drevesa«
45028-15

Prage

hrastove in bukove, ter
vse druge vrste les ku-
pim. Naslov v oglasnem
odd. »Jutra« 45029-15

Večje množine desk

travnikov in hlobov
za izvoz kupi ekspertna
firma. Ponudbe s
vredno ceno na oglasni
odd. »Jutra« pod »Deske«
45038-15

Deske

III. vrste jelov in smre-
kove kupujem stalne pro-
takojskemu plačilu. — Po-
nudi s ceno franco me-
sta Postuma na naslov:
Rudolf Zorč, Ljubljana,
Gledališka 12. 45370-15

Kam po kam

vinotoč
Aloisova 30, Hotimirova
ulica se točijo pristna vi-
na; več vrst, sveže, av-
stria, jedla, pristne kran-
jske klobase in čista meso
po 22 Din. Za obilen obil-
je pripravljamo Marijo Štani-
č. 45357-18

Potujoči zverinjaki

samo malo časa na Do-
lenjski cesti na vrtu v
gostilni Planar. Za obilni
poset prosim ravnanja zve-
raj. 45284-18

DERFEL MARIJA

na Mestnem trgu
pripravlja vsaki dan svežo
delikateso in fina stajerska
vina, n. pr. riling, di-
trance, kakor tudi sta-
jerski mošt po 12 Din. 47608-18

Danes zvečer

restavracija »Gorenjski
kolodvor«. Vredna godba in
domača zabava. 47649-18

Kapital

S kapitalom nad
100.000 Din
zahtevam pristojni kot dru-
žinski kapital. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
45037-16

Kateri trgovci ali to- varnarji

imajo blago za prodajati v
manj kot 100.000 Din. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Kateri«
45037-16

Smoking

skoraj nov prodam. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Smoking«
47608-18

Skrainjo nesrečen

gospod prošim plemenito da
se za obrabljeno skrajno,
obloko ali čevlje. Cenjena
ponudbe prosim na oglasni
odd. »Jutra« pod »Skrainja«
45042-18

Moško suknjo

črno poceni prodam. Na
slov pove oglasni oddelku
»Jutra« 45303-18

Zimsko suknjo

dobro ohranjen prodam.
Soteka št. 10/II, steklene
vrata. 45039-18

Črno zimsko suknjo

moško, ugodno prodam. —
Vprašaj pod 2. a. 2. 2. 2. 2.
povodno na naslov: I. Ka-
učič, mehanična delavnica,
Tržaška cesta. 45374-10

Lep črn plašč

za srednje velikost, pro-
dam. Naslov v oglasnem
odd. »Jutra« 45332-18

Les

okrogel za kolarje, bresov,
bukov in jesenov od 10-
30 cm debeline in 3-6
dolžine. Jesenov in javorjev
resan od 30-100 m/m. ku-
pim vse množine. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Les« 45028-15

Hrastova suha drva

30 sagovov na takoj
šnjo dobavo proda Drgo-
badi. Novo mesto. 44042-15

30-40 kostanjvih

dreves
prav lepih, 9-12 m visoki,
na telegrafskih drogah
uporabnih prodajo po ku-
pni na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Drevesa«
45028-15

Prage

hrastove in bukove, ter
vse druge vrste les ku-
pim. Naslov v oglasnem
odd. »Jutra« 45029-15

Večje množine desk

travnikov in hlobov
za izvoz kupi ekspertna
firma. Ponudbe s
vredno ceno na oglasni
odd. »Jutra« pod »Deske«
45038-15

Deske

III. vrste jelov in smre-
kove kupujem stalne pro-
takojskemu plačilu. — Po-
nudi s ceno franco me-
sta Postuma na naslov:
Rudolf Zorč, Ljubljana,
Gledališka 12. 45370-15

Kam po kam

vinotoč
Aloisova 30, Hotimirova
ulica se točijo pristna vi-
na; več vrst, sveže, av-
stria, jedla, pristne kran-
jske klobase in čista meso
po 22 Din. Za obilen obil-
je pripravljamo Marijo Štani-
č. 45357-18

Potujoči zverinjaki

samo malo časa na Do-
lenjski cesti na vrtu v
gostilni Planar. Za obilni
poset prosim ravnanja zve-
raj. 45284-18

DERFEL MARIJA

na Mestnem trgu
pripravlja vsaki dan svežo
delikateso in fina stajerska
vina, n. pr. riling, di-
trance, kakor tudi sta-
jerski mošt po 12 Din. 47608-18

Danes zvečer

restavracija »Gorenjski
kolodvor«. Vredna godba in
domača zabava. 47649-18

Kapital

S kapitalom nad
100.000 Din
zahtevam pristojni kot dru-
žinski kapital. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
45037-16

Kateri trgovci ali to- varnarji

imajo blago za prodajati v
manj kot 100.000 Din. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Kateri«
45037-16

Smoking

skoraj nov prodam. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Smoking«
47608-18

Kot tih družinjak

s 50.000 Din. kapitala
pristopim k rentabilne-
mu podjetju. Tudi bi
prevzel kako specijalno
trgovino v Ljubljani ali
okoliščini. Ponudbe na
oglasni odd. »Jutra«
pod »Kot tih družinjak«
47653-16

Družabnika (co)

sodelujočega, s kapitalom,
sprejemam v stare in dobro
vpejane trgovine v Ljubi-
ljani. Ponudbe na oglasni
odd. »Jutra« pod »Dru-
žabnika« 45337-16

Investicijsko poslovanje

v večji meri kupim.
Ponudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Investicijsko«
44396-16

Pletilo

sprejemam kot družinjak.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra« 47651-16

V najem

trgovino
dobro vpejano, s mar-
fakturo, konfekcijo in ga-
lantenarijo, na periferiji
Ljubljane, s inventarjem,
s zalogo ali brez iste od-
daje. Ponudbe na oglasni
odd. »Jutra« pod »V najem«
45038-17

Gostilno ali

restavracijo
v kakem prometnem kraju
Slovenije vsem v najem
ali na račun. Ponudbe na
oglasni odd. »Jutra« pod
»Gostilno ali« 45038-17

Pekarno

dobro ločeno, s vsem in-
ventarjem, valed družinskih
razmer od oddaja v naj-
nem v Medlinjari. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
44699-17

Gostilno

v Ljubljani vsem v naj-
nem ali na račun. Po-
nudi na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Gostilno«
44712-17

Pekarno

oddaja radi nabave lastne
pekarnice takoj v najem
na račun. Naslov v oglas-
nem odd. »Jutra« 45234-17

Trgovino

s specijalnim, galanterijs-
kim in manufaktur. bla-
gom, v bližini Kranja od-
dam v najem. Prevezi je
vse zalogo v vrednosti od
25.000 Din; najemina sta-
na. Vprašanje na oglasni
odd. »Jutra« pod »Trgo-
vina« 44756-17

V najem

vsem dobro ločeno buket,
gostilno ali hotel. Ludvik
Pavon. Nova cesta pri
Celju. 45389-19

Izkuh

v Ljubljani vsem takoj
ali s novim letom v najem.
Pisane ponudbe na oglas-
ni odd. »Jutra« pod »Iz-
kuh« 44910-17

Pekarno

oddaja radi nabave lastne
pekarnice takoj v najem
na račun. Naslov v oglas-
nem odd. »Jutra« 45234-17

Boljšo kuhinjo

vsem takoj ali s novim
letom v najem ali vso-
oddelku »Jutra« 45076-17

Delež lovišča

na Gorenjskem, kjer se
nahajajo stalne game, sr-
ne, zajci, jeleni. Hise in
ruševci, dam za dobo 7 let
v najem, ali tudi letno. —
Cena nikla. — Dopise na
oglasni odd. »Jutra« pod
»Delež lovišča« 45291-17

Posestva

Trgovsko hišo
s 2 lokaloma in stanova-
ni, v lepem in promet-
nem kraju v Prekmurju
prodajam za 125.000 Din. —
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra« 45068-20

Nova hiša

tridružinska, takoj za vo-
stilo, 5 minut od postaje in
3 minute do svinobane, ki
vse vakuo ure v D. M. v
Polju prodajam za 150.000 Din
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra« 45068-20

Nova hiša

dvozdružinska na delci na
prodaj za 30.000 Din. Na-
slov v oglasni odd. »Jutra«
44518-20

Nova vila

enodružinska s 3 stano-
vanji blizu Stadijona na
prodaj. Naslov v oglasni
odd. »Jutra« 45068-20

Izvoz jaje

izjemno veliko in suho stila
dišče s prevezi jaje v
več krajih Slovenije. Do-
bavke in trgovci, ki kupi-
jele, naj pošljejo na oglasni
odd. »Jutra« pod »Izvoz jaje«
45004-19

Lokal na Jesenicah

izjemno za pisarno, po mo-
žnosti tudi opremljeno so-
bo, event. s hrano. Cenja-
ponudbe pod »Mirisna stran-
ka« na podružnico »Jutra«
na Jesenicah. 44978-19

Kavarno v Zagrebu

s vso opremo in inventar-
jem dobro vpejano, radi
boletni lastnika po zelo
ugodni ceni prodaja Argus
agencija, Zagreb, Brogov
ulica št.

Zane Grey

Do zadnjega moža

Roman
Prvo poglavje.

Jean Isbel je odpel jermene svojih svežnjev, da bi se utaboril na parobku cedrovega gozda, kjer je majhen, skalnat kanjon, s smrekami in topoli obdan, ponujal vodo in travo.

Njegovi živali sta bili trudni, zlasti mezek, ki je nosil težek torvor; z vzdihom globokega olajšanja sta se pavaljali v prahu. Tudi Jeanu je nekam odleglo, ko je sezul jahalne škornje. On ni bil vajej teh vročih, prašnih dni v puščavi. Zleknil se je ob majeni, bistri vodici, ki je žuborela po rdečem kamenju, in se z globokimi požirki napil. Voda je bila hladna, a imela je oster okus, ki mu ni prijal. Odkar je bil zapustil Oregon, ni bil več pokušil čiste, mrzle, sladke vode; pogrešal jo je prav tako, kakor je koprnel po mogočnih, senčnatih, ljubljanih gozdovih. Ta divja, neskončna Arizona je zbujała v njem kar nekakšno mržnjo.

Med tem se je bilo zmračilo in kojoti so jeli tuliti. Jean je zadovoljno poslušal njihovo bevskanie in ječanje hladnega vetra v vrhovih cedrovih dreves. Cedrovina je vzplamenela v prijazen ogenj in vonj njenega dima mu je krepilno udaril v nosnice.

»Morda pa še doživimo, da se mi Arizona prikupi,« je zamrmral sam pri sebi. »A vendar, tolikanj se mi toži po slapovih in temno-zelenih gozdih. To je Indijanez v moji krvi... Kaj hočem: stari me potrebuje in težko da bi se še kedaj odtrgal.«

Vrgel je nekaj cedrovih vej na ogenj in pri njegovi svetlobi odprl očetovo pismo.

Grass Valley, Arizona.

Sin Jean, vrni se domov. Potrebujemo te. Ko smo odšli iz Oregona, smo vsi mislili, da te ne bomo dolgo čakali. A zdaj je tega že nekaj let in tebe še ni. Staram se, sin, in ti si bil zmerom moj najboljši dečko. Vrgel si se po materi, tvoja brata Bill in Guy pa po meni. To je razlika med rdečo in belo krvjo. Košček Indijanca je v tebi, Jean, in ta košček bom kmalu prebito potreboval. Bogat sem z govedjo in konji in moji pašniki so najboljši, kar sem jih kdaj videl. A zadnji čas smo izgubili mnogo živine. Pa to še ni vse in tudi ne najhuje. Ovčarji so prišli v Tonto in pasejo z vrhov nizdol ter prodirajo v našo »travno dolino«. Govedarjem in ovčarjem pa v Grass Valley ni hkratu prostora. Hudi časi se nam obetajo. Karkoli zdaj delaš, pusti vse in glej, da prideš do pomladi k nam. Prosim te, bodi tako dober in vzemi s seboj nekaj samokresov in kar največ nabojev. Če koga srečaš, ko prideš v Tonto, govori malo, rajši poslušaj. Nikar se ne daj premotiti, da bi ostal v Oregonu. Če imaš dekle, jo pripelji s seboj.

Srčno te pozdravlja tvoj oče

Gaston Isbel.

Jean se je ob tem pismu zamislil, kakor že mnogokrat. V vseh dolgih tednih potovanja in uganjanja ni mogel dojeti pomena, ki je bil skrit med vrsticami.

»Da, oče se stara,« je zamrmral Jean. »Več ko šestdeset jih mora že imeti. Bogat je in živino izgublja in ovce ga hočejo pregnati s pašnikov. Najbrže je moral pretrpeti mnogo izmikavščin — in ne samo s strani ovčarjev.«

Mehkoba, ki jo je zbujała v Jeanu misel na očeta, se je umaknila hladni, zamišljeni resnobi, ki ga je vselej obšla, kadar je bral njegovo pisanje. Bilo je kakor temen val; razlival se mu je po žilah in njegova toplota in moč sta mu rasli v glavo. To čustvo ga je vznemirjalo. Nič ga ni držalo v Oregonu razen ljubezni do velikih, tihih gozdov in grmečih rek. A prav od teh se je bil težko odtrgal. In ko se je vozil z ladjo ob obali v San Diego, s pošto preko Sierra Madres in dalje, vse dalje, do te poslednje etape, ki jo je bil prejahal, je vso pot čutil, kako se je njegovo mirno, srečno bistvo umikalo pretečim slutnjam neznanega, a bližnjega zla.

Močni vonj kadulje in cedev je z dimom ognja vred puktel preko njega; zvil se je v svoje odeje in vsa okolica se je razblinila v nekakšno zaspano meglo.

O prvem svitu se je izmotal iz odej, obul škornje in s čudno vnemo pričel novi dan. Mrzli, ostri zrak ga je podžigal k delavnosti in ga spominjal oregonske planote. Veselost ga je obhajala, kakor da se je napil močnega, sladkega vina. Njegov konj in mezek, pokrepčana po travi in vodi iz malega kaniona, sta se bila čez noč popolnoma odpočila. Jean je sedel na konja in zajahal v somračno cedrovje.

Steza, ki jo je ubral, je vodila naravnost proti tako zvanemu Rimu, s katerega je bil razgled na globoko kotlino in Grass Valley na njenem dnu. Značaj rastlinstva je kazal Jeanu, kako se je neprestano vzpenjal navkreber. Redki, nizki, kosmati cedrovci so se umikali bolj množtevilnim, zelenim in košatim, a za temi so se pokazala visoka, gostolista drevesa z zelenimi jagodami. Kadulja in trava po jajah sta postajali bolj bujni. Nato so prišli na vrsto pinjoni in med njimi tu pa tam lisasto brinje. Ko je Jean zagledal prvi bor, ga je priručno potrepljal po raskavi rjavi skorji. Bil je pritlikavček, ki se je trudoma boril za življenje. Drugi je bil že nekoliko večji; nato je prišla strnjena skupina in nazadnje so povsod štrlela borova debla nad nižjim drevjem in grmičjem. Vonj borovih igel se je zlivaj z drugimi suhimi dišavami, ki so dobrodajno prepajale veter. Gošča je bila videti redka, razen po vlažnih soteskah, in tla na jajah so bila poraščena z blede, belkasto travo. Jeanove oči so iskale verice, ptičev, srn ali vobče kake žive stvari, a gozd je bil očitno suh in prazen. Okoli poldne se je Jean odpočil ob neki mlaki in napojil svoji živali. V blatu je videl nekaj starih sledov divjačine in več velikih ptičjih sledi, ki jih ni poznal; sodil je, da morajo biti od divjih puranov.

Ob tej mlaki se je razcepila pot na dvoje. Jean ni vedel, kod naj krene. »Mislim, da je vse eno,« je zamrmral in že hotel zajahati konja. A žival je trenila z uhlji in se ozrla nazaj. Nato je Jean

začel topot kopit in kmažu zagledal jezdec.

Jean se je delal, kakor da zateza konju prepono; med tem si je preko hrbta ogledal bližajočega se tujca. Kaj ponosno je sedel na sedlu, dolg in mršav, z ogromnim črnim sombrerom na glavi in umazano rdečo ruto okoli vratu. Počasi je prijahal in se ustavil nekaj korakov od Jeana.

»Alo, tujec,« je rekel z osornim glasom.

»Alo!« je odzval Jean. Nehote ga je obšla slutnja, da ima to srečanje globlji pomen. Še nikoli niso bile merile Jeana in njegove priljage bolj ostre oči. Njegov rjavkasti, zagoreli obraz je bil dolg, upadel in trd, veliki plavi brki so mu pokrivali usta in iz oči mu je sevala presunljiva moč. Očitno je bil ta mož zamudil le malo lokatero izmed trdih izkušenj življenja na zahodu; vendar pa ni bil star, če si ga sodil po letih. Ko je razjahal, je Jean videl, da je še za Arizona nenavadno velik.

»Tam zadaj sem našel vašo sled,« je dejal in popravil konju uzdo, da bi ga napojil. »Kam pa?«

»Mislim, da sem res zašel. Novinec sem v tem kraju.«

»To je videti po vaši sledi in vašem zadnjem ležišču. Ho, in kam ste bili namenjeni, preden ste zašli?«

Vprašanje je bilo premošljeno in hladno; nikake prijaznosti ali dobrote ni bilo v njem.

»V Grass Valley. Isbel je moje ime,« je kratko odvrnil.

Jezdec se je obrnil k svojemu konju in ga spet obrzdal; nato se je zavijtil nanj.

»Vedel sem, da ste Jean Isbel,« je dejal. »V Tontu že vsi vedo, da je stari Gass Isbel poslal po svojega sina.«

»Nu, zakaj potlej vprašate?« je rekel Jean.

»Videti sem hotel, kaj boste rekli.«

»Tako? Nu prav. Meni je pa dokaj vse eno, kaj vi pravite.«

Oči so se zabodle v oči in v nemem boju duhov je drug premeril drugega.

»Seveda, seveda,« je odvrnil jezdec. Govoril je počasi in gibi njegovih dolgih rjavih rok, ko je segel v telovnik po cigareto, so se ujemale z njegovimi besedami. »Ah, ker ste Isbelov, vam povem, kar vam imam povedati, ne glede na to, ali vam ustrežem ali ne. Moje ime je Colter; prištevam se k tistim ovčarjem, na katere se vaš oče jezi.«

»Colter. Zelo me veseli. In — kdor jezi mojega očeta, jezi tudi mene.«

»Kakopak. Drugače ne bi bili Isbel,« je s kratkim, srditim smehom odvrnil Colter. »Videti je, da še niste imeli posla z dedci iz Tontske doline. Nu, povem vam samo to, da je vaš stari tam doli v Greavesovi prodajalni čenčal kakor babnica. Baha se, kako se znate biti in streljati in da vam nobena sled ne uide, ne človeška ne konjska! Usti se, da boste pognali vse ovčarje nazaj na Rim... To vam povem samo zato, da boste vedeli, kako stojimo. Mi hočemo rediti v Grass Valley ovce.«

»A! Kdo pa smo mi?« je kratko vprašal Jean.

»Mi? Ovčarji, ki pasemo na tem Rimu od Black Butte do apaske dežele.«

Galoše in snežni čevlji
z znamko »TRETORN«

so nenadkriljivi v pogledu trpežnosti in elegancije. Kupujte samo vrhne in snežne čevlje »TRETORN«, ker so ti kot je dosedaj dokazano, najboljši.

REKLAMNO TEKMOVANJE

Na katero slovensko pesem se nanaša ta slika? Vpošiljkatve je treba izročiti tekoni 8 dni v zaprti kuverti. Priložiti je 2-dinarsko znamko za odgovor. — Dobitki so: svinjska gnjat, zavita gnjat, šunka, tirolske in kranjske klobase, konjak, rum itd. 14902

Delikatesna trgovina, Meljska c. 1, Maribor

Nikar se ne bojte smehtljaja!

11843
Nobeno umetno sredstvo ne more skrivati pri smehtljaju nepopolnih zob. Erasmic Savon Dentifrice napravi in ohranja Vaše zobe tako neizrečeno belim, tako da se nikdar ne trebate bati svojega lastnega smehtljaja.

Redovna uporaba Erasmic Savon Dentifrice varuje lepoto Vaših zob, ohranja jih čistim in bleščeče-belim ter osvežuje Vaša usta z dobrodišečo peno.

ERASMIC SAVON DENTIFRICE

Sigurno zdravilo za lase!

Pomada »MICHEL«, zdravilo za lase, ki zaustavi izpadanje in osivenje las, odpravi prhljaj, srbečico, hraste in lišaje, kakor tudi posmjenje las. Povrne in pogladi nove prirodne lase, izleči lasno tkivo in klice. Pošilja po povzetju na vse banovine; depozit za Jugoslavijo: MISELA, BEOGRAD, Kermajška br. 1.

Prodaja angleška drogerija, Knez Mihajlova 33. — Tel. 27—95, in lekarna Delini Beograd, Knez Mihajlova 1.

Doze po Din 115.—, 150.—, 185.— in 290.—. Doze so prirejene kakor je bolezen, čim večja tem jačja, kakor je pač komu bolj ali manj obolelo lasno tkivo ali klice. — Oseba, ki uporabi dozo za 290.— Din, a slučajno ne bi bila popolnoma zadovoljena, dobi v našem depozitu zastonj isto količino. — Poština vračunana. 334

Tiskana navodila so priložena vsakemu ovitku.

Prodaja za Slovenijo: Drogerija GREGORIĆ, LJUBLJANA, Presernova ulica šte. 5.

Sreča v nesreči!

Če krožnik mi z juho se zmuze na tla, kar malo pobrišem, se nič ne pozna. —

Zaloga linolejskih preprog za jedilnice, za pred umivalnike i. t. d.

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

Braća Mateljan SUŠAK

VELETRGOVINA VINA, osnovana 1876
priporoča svoja izbrana in zajamčeno naravna dalmatinska vina:

Belo, opolo in črna.

Specialitete v sodih najmanje od 50 litrov.

Originalni viški opolo, Vugava, dalmatinski »Burgundec« in »Dingač« z otoka Pelješca.

Priporoča svoja vina v steklenicah od 3 do 7 decil:

»Viški Crljenake«, »Viška Zlatarka« in »Prošek«

O kakovosti naših specialitet v steklenicah in sodih se lahko prepričate

v Zagrebu v »Grajski kletki«, na Sušaku v »Hotelu Kontinental«

kakor tudi po vseh boljših restavracijah in gostilnah v vsakem večjem mestu naše domovine ter na parobrodih

»Jadranske plovidbe«.

Najbolj se pa prepričate, ako sami za poskušnjo naročite!

Vsa naročila se izvršujejo hitro in točno.

TIVAR OBLEKE

za gospode od . . . Din 240.—790.—
za dečke 11—16 let od Din 200.—420.—
za otroke 3—10 let od Din 110.—160.—
zimske suknje od . . . Din 300.—750.—
hlače po . . . . . Din 89.—150.—

Ogledate lahko ne da bi kaj kupili!
Samoprodaje po vseh večjih krajih!

Prodajalnica v Ljubljani:
IVAN KOS

Sv. Petra cesta šte. 23 in Celovška cesta šte. 63,
v KRANJU, Glavni trg šte. 101.

Budilke, stenske in žepne ure

771
kupite najbolje in najceneje pri
H. Suttner
Ljubljana 4,
PRESERNOVA ULICA ŠTEV. 4.

— Lastna protokollirana tovarna v Švici. —
Zahtevajte cenike zastonj in poštnine prosto.

BUDILKE od Din 49.— naprej. BUDILKE iz lesa od Din 84.— naprej. — STENSKE URE, ide 14 dni, z bitjem, od Din 330.— naprej.

Potrli globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša dobra in skrbna mama, sestra, stara mama, tašča, gospa

Antonija Kunst, roj. Krašovec
gostilničarka

danes ob 1/2 13. uri, previdena s tolažili sv. vere, mirno preminula.

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 9. novembra ob 15. uri.

Ker ne bo posebnih oznanil, obveščamo tem potom vse njene prijatelje in znanee.

Gomilsko, dne 7. septembra 1930. 15543

MARICA, BETKA, hčerki — IVAN, ALOJZ, JURO KRAŠOVEC, brati — MIRKO, DANICA, PAVLA, MILAN, DUŠAN, LJUBO, nečaki (nje) — PAVEL KOŠENINA in ŠEGA FRANJO, zeta.

Vplačilo

III. in IV. obroka akcij Priviligovane agrarne banke a. d.

Vplačilo III. in IV. obroka vpisanih akcij Privilegirane agrarne banke se vrši obenem, in sicer

od 1. oktobra do 30. novembra t. l.

Za vsako vpisano akcijo ima položiti akcionar, ki je dosedaj vplačal samo 2 obroka, Din 250; kdor pa je vplačal 3 obroke, položi Din 125 po akciji na ime IV. obroka.

Ob priliki polaganja teh obrokov se bo akcionarjem izplačalo 6 % na ime akontacije dividende za prvo poslovno leto, ki se zaključi 31. decembra 1930.

Posebno se opozarja vpisovatelje akcij na odredbo člena 9 Zakona o Privilegovani agrarni banki, ki se glasi:

»Kdor ne bo izvršil naknadnega vplačila v predpisanem roku, pripade ono, kar je vplačal, v korist rezervnega bančnega fonda.«

Vplačilo se vrši neposredno pri banki ali pri njenih poverjenikih.

PRIVILEGOVANA AGRARNA BANKA A. D.

Član uprave:
Vojin M. Djuričić

Predsednik:
Dr. Bogdan S. Marković

Tovarne ogledal in brusilnice stekla „KRISTAL“ d. d.

Podružnica:
LJUBLJANA VII, Medvedova
cesta 33. Telefon int. 30—75.

Centrala:
MARIBOR, Koroška cesta 32.
Tel. int. 21—32.

Podružnica:
SPLIT, Zrinjska ul. 6.
Tel. int. 3—63.

Izdeluje vse v to stroko spadajoča dela, kakor: ogledala iz la. kristalnega stekla 5,5—8 mm deb., pa tudi navadna, v vseh velikostih in oblikah, facetirana stekla, umetno graviranje okrasov (ornamentov), izdelovanje stekla v medenini, bakru in cinu, upognjena stekla, vetrobrana za avte, popraviljanje starih ogledal itd.

Ima vedno v zalogi v vseh velikostih in količinah: kristalno steklo 4—10 mm deb., Specijalno steklo 4—7 mm, ledenasto, ornament, alabaster in Prismen steklo za napiske, kakor tudi najnovejša marmornato steklo v vseh barvah za obloženje sten v kopalnicah, bolnicah, bufejih itd.

REKLAMNI ODDELEK V MARIBORU: izdeluje po najnižjih cenah lepna reklamna ogledala po vsakem načrtu, posamezna in s popolnim koledarjem.

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Prevozni tricikli

solidno delo in že izgotovljeni v zalogi več vrst, jako pripravljeni za trgovce, obrtnike, mesarje, peke itd. — Invalidni vozički novi modeli. — Cena nizka. Ceniki franco.

TRIBUNA F. B. L. tovarna dvokoles in otrošk. vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 1

Za one, ki se sami brijejo

ALLEGRO

najzanesljivejši aparat, za ostrenje in glajenje britvic

To daje britvicam največjo ostrino in štedi čas in denar.

V uporabi ca. 1.000.000 komadov.
Črno lakiran Din 155.—
Ponikljan Din 210.—
Dobiva se povsod.

Lepe, polne grudi!

Dame, ako hočete, da bo oblika vaših grudi polna in trdna, tedaj se poslužite takoj prekuženega sredstva profesorja dr. Rettija.

**„BALZAM
de POMPEJA“**

vršite predpisano masado s prsti samo nekaj dni in videte boste, kako bujno se bo razvila oblika vaših grudi že, tekom 14 dni. Učinek se zanesljivo pokaže že tekom 6 dni. Masado s „Balzomom de Pompeja“ je eno najboljših sredstev za okrepitev in utrditev izčrpanega mišičevja prsi. Tisoči žena in deklet se imajo zahvaliti temu balzamu za svoja lepa in polna prsi. Dopisni hvališnega priznanja so pristo na vpogled. Cena 60 Din. močnejša doza 110 dinarjev (za zelo medle posebej). Diskretna pošiljatev po pošti po Ordinacijskem laboratoriju Hawelka, Praga 65 - Nusle Božetechova ul. 10-J-54, pošt. pred. št. 17, CSR.

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalne 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, ledenasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVSKA 81 OSJEK

Glasba osrečuje ...!

Da je glasba, pravi poseben pa, da se z njo sije navti! NI TREBA, DA JE VAS DOM BREZ GODBE! Če stopite s nami v stik in si izberete kakšen poceni instrument. Zadrževajte seobvemo ponudbe in brezplačni veliki katalog: Dobavimo vam direktno iz tovarne v Nemčiji, od nomen prodajne podružnice v Mariboru. Pišite takoj na naslov:

MEINEL & HEROLD
MARIBOR ŠT. 101-B

Pri odraslih in otrocih
je FIGOL mnogo iskano zdravilo za čiščenje želodca in črevesja, ter za zdravljenje bolezni ledvic, jeter in hemoroidov, kadar so te v zvezi s slabo prebavo. FIGOL se dobiva v vsaki lekarni, a po pošti ga razpošilja proizvajalec: Lekarna dr. Semellé, Dubrovnik 2/43. Tri steklenice s poštnino 105 Din, osem steklenic 245 Din, 1 steklenica 40 Din. 365-a

Jabolka za mošt

vagonske množine, za Nemčijo

kupimo.

Prevzamem in plačam osebno.
Ponudbe na naslov: Josef Keuschnigg, sedaj v (Gradcu) Graz, Sporgasse 15.

BITUMENOZNA

strešna lepenka

ARESIT

strešna lepenka

BITUMEN SMOLA

LESNI CEMENT

KARBOLINEUM

dobavlja

Jos. R. PUH, Ljubljana
Gradaška ul. 22

Telefon 251

Polne grudi napeta meča

oblikovanje same, napeta, občutljiva drasti razvoja pri damah vsake starosti po zdravniških priporočilih „DEA“ mikstura. Nerazvite, suhe grudi privedo naglo do zmanjšane razvoja in trdnosti. Če pa s tolini uporabi se pokaže — kot izpričujejo številne zahvalnice — dravna napetost in zadrževanje „DEA“ partije vrata lobe kmalu mamče mehke inje Ven močnejši kosti zginajo. Suha bedra se s „DEA“ naglo okrepe. Jamstvo: denar nazaj če ni uspeha — Cena 12 Din. 3 steklenice 34 Din
Dr. Nic. Kemény, Košice B. poštni predaj 12/B 9, CSR

Revmatizma trganja glavobola živčnih bolezni

se rešite naglo, ako uporabljate francosko žganje, radium vinsko žganje

„Elevator“

Zadrževajte takoj vzorec, ki ga vam brezplačno pošlje

„PIRETRIN“ D. D. ZAGREB
Branimirova ul. 43. 14739

ZDRAVKO SERUČAR

poročnik

in RUŽA roj. PRORAZIL

poročena.

Konjice - Maribor, dne 9. novembra 1930

ZALUZIJE,

leone tokratne rolete (drvenih), rolete in gradina, samonavijalke in leone rolete „Koolingore“ v vsakih konstrukcijskih izdeluje solidno in sajoneje trdnost

PETER KOBAL

Kranj — Slovenija
Brazjavke: Kopal Tel. interurb. 22.

Se vedno je čas, da si nabavite prvovrstne emajlirane PEČI po znižanih cenah pri trvdki

A. GOLOB & Ko.,

Ljubljana, Puharjeva ulica št. 3

Zaloga čamotne opeke in emajliranih napisnih tablic.
V popravila prevzemamo vse vrste Lucovih in pločevinastih pečl.

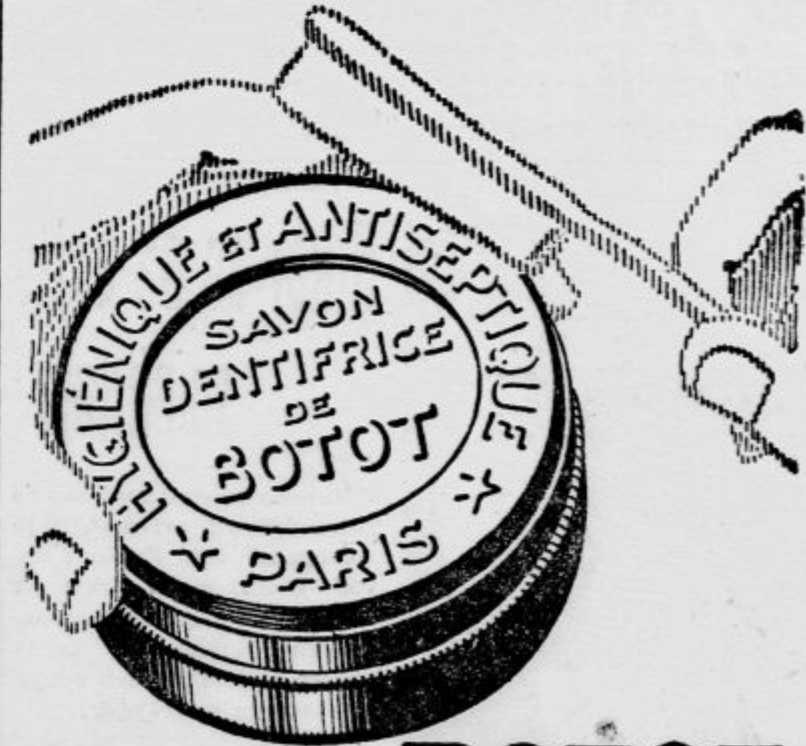
Čitajte knjige

NAPOLEON BONAPARTE

O tem velikem moči obstoji še oca knjižnica literature. Najmalkavnejš razkriva njegove dobre in slabe lastnosti, njegove javne in zasebne afe in doživlja je Conan Doylov roman Napoleon Bonaparte.

Broširan velja Din 40.—, vezan Din 52.— — Pravitel ga je izdala v Levstikovem prevodu

Knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani,
SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 6.

BOTOT

MILO ZA ZOBE v upotrebi ekonomičen praktičen in dolgotrajan

DOBER KVALITET JE PRIHRANEK